הארץ

95 אג', יום ו' ג באדר ב' תשמ"ו, 14 במרס VOL. 68/20327 MARCH 14 1986
כולל מע"מ

מוצרי מסקו-הפתרונות לכל בעיות האחסון
מסקו
טכנולוגיות בע"מ
04-705967 03-422184

שרון וארידור פועלים לאחות הקרע בחרות

ארידור נרתם למאמץ בברכת שמיר • פגישה בין שמיר ללוי לא צפויה בקרוב • לוי: הקרע גדול

שמיר ילחץ על שרון לפרק את הקואליציה עם לוי • מחנה לוי: שמיר הוא כמו מרקוס הפיליפיני שלא ידע לקבל בכבוד את הפסד השלטון

מאת אילן שחורי
כתב "הארץ" לענייני מפלגות

השר אריאל שרון וח"כ יורם ארידור יצאו בימים הקרובים לנסות ולאחות את הקרע והמשבר שנוצר בתנועת החרות. ארידור קיבל אתמול לפנות בוקר את ברכתו של שמיר לנסיונות הפשרה, ולפיכך ביטל נסיעה מתוכננת לארצות הברית. ואילו השר שרון החל כבר אתמול בשורה של מגעים כדי להקהות את אווירת הפילוג שנוצרה בתנועה, בעקבות פיצוצה של הוועידה לפנות בוקר אתמול.

נודע כי בתנועת החרות ייעשה בימים הקרובים מאמץ עליון לגשר על הפער שנוצר ולנסות ולחדש את דיוני הוועידה, תוך הסכמה בין המחנות, במהלך השבועות הקרובים. מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר קיים אמש סידרה של התייעצויות עם מקורביו לגבי הדרך בה יש לנהוג כעת בתנועת החרות. לסופר "הארץ" נודע כי שמיר אינו מתכוון להיפגש בימים הקרובים עם דוד לוי ושרון יחדיו. אלה לתת לאווירת המשבר להתקרר ימים אחדים. בכנס סגור של מקורביו אמר שמיר אתמול לפני הצהריים, כי לא היה מנוס מהפסקתה של הוועידה. "אי אפשר היה להמשיך את הוועידה ללא הפעלת אלימות נגדית. לא רצינו זאת ולכן היה הכרח להפסיק את הוועידה. לא רצינו לאפשר [illegible] להשתלט בכח על ה תנועה" אמר שמיר.

דוד לוי: קשה לגשר

השר דוד לוי טען אתמול, כי הקרע עם יצחק שמיר גדול ביותר, ויהיה קשה ביותר כעת לגשר על הפער שנוצר. במחנה לוי השוו אתמול את שמיר לנשיא מרקוס הפיליפיני, שלא ידע לקבל בכבוד את הפסד השלטון, וניסה להחזיק באמצעים פסולים. נודע כי במחנה לוי מתכוונים לסכל כעת את בחירתו של שמיר כיו"ר התנועה. לוי

(סוף בעמוד 2 טור 7)

פרס רואה בחומרה רבה את אבדן השליטה של שמיר על שרון ולוי

חושש כי שמיר יתקשה להטיל מרותו בממשלה ובקבינט

במערך מקווים כי המשבר בליכוד יוביל מפלגות דתיות לקואליציה צרה

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

ראש הממשלה שמעון פרס נמנע אתמול מלהגיב על המשבר בתנועת החרות, אולם חוגים מקורבים אליו אמרו, כי הוא רואה בחומרה רבה את אובדן השליטה והמרות של ממלא מקומו יצחק שמיר על חבריו השרים.

היום ימלאו שנה וחצי לממשלת האחדות ומשקיפים פוליטיים בירושלים סוברים, כי הארועים בחרות עתידים להשפיע על גורל הרוטציה. מעריכים, כי שמיר יתקשה עתה להטיל את מרותו על השרים שרון ולוי גם בישיבות הממשלה והקבינט. בקרוב יעלה נושא טאבה מחדש על שולחן הקבינט והסיכויים עשויים להתנגד לנוסחה שסר ה בחירות ולהביא את פרס לידי פירוק הממשלה.

בצמרת המערך מקווים, כי התהפוכות, שפקדו את הליכוד, יעודדו מפלגות דתיות להצטרף לממשלה צרה בראשות פרס. אתמול אמר ח"כ אברהם שפירא מאגו"י בגלל צה"ל, כי הוא מעדיף ממשלה צרה על בחירות חדשות.

סופרו הפרלמנטרי של הארץ מוסר כי, ח"כ יוסי שריד הגיש אמש הצעה דחופה לסדר היום, לפיה תקרא מליאת הכנסת לסיעת ה מערך לא לקיים את הסכם הרוטציה בין שמעון פרס לבין יצחק שמיר.

ח"כ שריד נימק בדברי ההסבר להצעתו, כי פני המדינה יהיו כפני עיירות חרות, אם תבוצע הרוטציה. מטעמים של אחריות לאומית, חייב לדעתו פרס למנוע את ביצוע הרוטציה לאור הגילויים המזעזעים של התנהגות האספסוף בוועידת חרות.

שפירא מצדד בקואליציה צרה

ח"כ אברהם שפירא (אגו"י) אמר אתמול, כי אם בעקבות המשבר בחרות יהיה צורך "להכריע" על בחירות, הרי מוטב להקים קואליציה צרה כדי למנוע זאת.

נשיא פקיסטאן: יש להתייצב מול האמת ואין מנוס מלהכיר בישראל

הגנראל זיא אל־חק: זו שטות להמשיך ולטעון כי ישראל לא קיימת

מאת סופר "הארץ" לעניינים ערביים

נשיא פקיסטאן, הגנראל זיא אל־חק, קרא לאש"ף ולפלסטינים להכיר בישראל ובהחלטת מועצת הביטחון 242 ולתאם את מהלכי השלום עם ירדן.

בראיון, שהעניק לשני עיתונים במפרץ "אל־אתחאד" באבו־דבי ו"אחבאר אל־חליג", בבחריין אמר, כי זו שטות להמשיך ולטעון, כי ישראל לא קיימת.

"יש חובה להתייצב מול האמת ואין מנוס מלהכיר בהחלטה 242 ובזכות ההגדרה העצמית לפלשתינים ולכינון מדינה משלהם בגדה וברצועה", אמר.

עוד ציין, כי לא יתכן, שמלחמה תימשך לעד וכי ישראל תמשיך להיות נתמכת על-ידי ארה"ב, אם ירצו בכך הערבים ואם לאו.

המחבל מהשומרון התקשה לאתר את המערה בה הטמין את גופת דוד מנוס

החייל נעדר מאז נובמבר 84 • נרצח כנראה בידי מחבלים וגופתו הוסתרה במערה ליד אלקנה • המחבלים חשודים בפיגועים נוספים

האב המשיך בחיפושים אחר הבן עד לאחרונה • ההלוויה היום בצהרים בפתח תקווה

מאת ראובן פדהצור
סופר הצבאי של "הארץ"

גופתו של חייל צה"ל, סמל דוד מנוס, נמצאה במערה בנפת טול-כרם. גילוי הגופה בא בעקבות חשיפתה על-ידי זרועות הביטחון של התארגנות חוליה המשתייכת לאירגון אל-פתח. ההתארגנות נחשפה בכפר דיר בלוט שבנפת טול-כרם. במהלך חקירת חברי החוליה הובילו אלה את חוקריהם למערה בסמוך לכפר מגורים, בה נמצאה גופתו של החייל שנרצח, ככל הנראה על ידם, לאחר שהוטמנה.

סמל דוד מנוס ז"ל נעדר מאז 7 בנובמבר 1984. חברי החוליה חשודים בביצוע פיגועים נוספים, ובמהלך חקירתם הסגירו גם אמצעי לחימה שהיו ברשותם. חקירתם של חברי החוליה נמשכת. גופתו של מנוס נמצאה מדרום ליישוב אלקנה שבשומרון.

בתחילה נעצר תושב השומרון, בחשד לפעילות חבלנית עויינת. בחקירתו מסר האיש, כי סייע בהסתרת גופת החייל דוד מנוס לפני כשנה. חוקרי זרועות הביטחון לקחו את החשוד לסיור באיזור טול כרם, כדי שיצביע על מקום הימצאות הגופה. השיחזור נערך אתמול לפנות בוקר משך שעות ארוכות, משום שהחשוד לא זכר בדיוק היכן הוטמנה הגופה. זו נגלתה לבסוף סמוך לשעה 10 בבוקר בתוך המערה. למקום הוזעק צוות המעבדה הניידת לזיהוי פלילי שאסף מימצאים במקום והגופה נלקחה לאחר מכן למכון לרפואה משפטית באבו כביר לזיהוי סופי. שם התברר כי אכן מדובר בגופתו של החייל דוד מנוס.

בעקבות גילוי הגופה נעצרו עשרות חשודים באיזור טול כרם וג'נין.

סמל דוד מנוס נראה באחרונה ב־6 בנובמבר 1984 בשעה 15.19 על-ידי חיילים מיחידתו בחיפה, בדרכו לתחנת הטרמפ לחיילים בכיוון תל-אביב.

מאז נעלם מנוס, עסקה היחידה לאיתור נעדרים, בראשותה של סגן אלוף שלומית כרמי, בשיתוף פעולה הדוק עם המשטרה וזרועות הביטחון, בפיענוח הפרשה ובחיפושים נרחבים.

דוד מנוס שירת בחיל האוויר. בעת שנחטף היה בהשתלמות בעברית במחנה מרקוס בחיפה.

הלווייתו של סמל דוד מנוס ז"ל תתקיים היום בשעה 12.30 בחלקה הצבאית בבית הקברות סגולה בפתח-תקווה.

נסע לביה"ח רמב"ם

נורית אמיתי, סופרת "הארץ" מוסרת, כי ב־7 בנובמבר 1984 יצא מנוס את בסיסו בחיפה עם חברים לעבר הטרמפיאדה בבת-גלים. לחבריו סיפר, שהוא נוסע לביה"ח רמב"ם בחיפה, אך הוא לא הגיע לשם. ימים אחדים לאחר היעלמו הגיעו אנשי המשטרה הצבאית לבית משפחתו בגני-תקווה. להורים הודיעו, כי בנם נעדר וביקשו לדעת, אם ידוע להם פרטים כלשהם על נסיבות העדרותו.

בחנוכה 1984 נפטר סבו של דוד מנוס בשריפה, שפרצה בביתו כתוצאה מנר דולק. פרשיה זו שולבה לזמן מה בתיק החקירה בנסיבות היעלמו של דוד מנוס, אך לאחר שהוכרע בוודאות כי מדובר בתאונה, נסגר תיק חקירת מות הסב. תת-ניצב שמעון סביר, העומד בראש היחידה לחקירות פשעים חמורים, יצר קשרים הדוקים עם בני משפחת מנוס והיה מדווח באופן שוטף לאבי המשפחה על הנעשה.

יששכר מנוס עצמו לא שקט לרגע. הוא הפסיק לעבוד וחיפש אחרי בנו עד לאחרונה. אתמול היה שמעון סביר ואנשים נוספים מצוות החקירה בין באי בית משפחת מנוס, שם התקבלה הבשורה המרה.

"לפחות עכשיו יהיה גם לנו קבר לבכות עליו"

בבית משפחת מנוס בגני־תקווה המשיכו לסדר את המיטה בחדרו של דודיק בתקווה שישוב

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ"

לפחות עכשיו יהיה גם לנו קבר לבכות עליו – אמר אתמול יששכר מנוס, אביו של החייל דוד מנוס, שגופתו אותרה בשומרון. בבית המשפחה שברחוב רגביה 16 בגני־תקווה, החלו להתקבץ אנשים, שכנים, גורמי צבא, משטרה ועוד. מסביב שקט, השכנים המורגלים כבר בביקוריהם החוזרים ונשנים של אנשים במדים, לא הבחינו בשינוי. האב מסתובב בחצר הבית, מעשן, מאופק. שנתיים אינו עובד. יום ולילה הוא טרוד ועסוק בחיפושים אחר בנו דודיק. האם גרציה, משפחת סגולה לראשה, לא אוהבת את העיתונות. אמרו על הבן שלי שהוא נראה במועדונים של הומוסקסואלים בתל־אביב, היא אומרת. האב טוען שנגרם למשפחה עוול בעקבות פירסומים אלה של המשטרה. "אשתי ידעה כל הזמן שמדובר בפיגוע. גם כשאמרו שהוא עריק ונפקד לא האמנו. דודיק מעולם לא נפקד מהצבא. הוא אהב את הצבא". כל דפיקה בדלת הקפיצה את בני ה משפחה. האם, 16 החודשים שבהם הבן נעדר, דאגה לסדר את מיטתו בחדרו בתקווה שיבוא. אתמול, לאחר שהתברר בבירור כי מדובר בדוד מנוס, הובאה האם מהבית שבו היא עובדת בסביון. בביתם הקטן בגני־תקווה ישבו אחיות בוגרות. הילדים הקטנים יותר נלקחו לדודה. האח אבי, העומד בפני גיוס, היה מקורב ביותר לדודיק. שניהם קנו יחד סוס שנעלם בשבוע שבו נעלם דוד. אבי, לבוש באימונית שחורה, בוחן את הנעשה מסביב. על מקרר במטבח תלוי ציור של האחות אילנית בת ה־12. כל אחד יכול לראות אותו. כתוב שם "דודיק חוזר הביתה בשלום כולם מחפשים אותו".

אתמול לאחר חודשים ארוכים של חוסר ודאות הגיעה הפרשה לסיומה העצוב. הודעה על מציאת הגופה נמסרה למשפחה החיל בתיאום מועד הלוויה, שתתקיים היום ב־12.30 בחלקה הצבאית, בבית הקברות סגולה בפתח־תקווה.

דוד מנוס

פרס: הצגתי למרפי עוד 2–3 יוזמות

"נעשים גם צעדים נסתרים לפתרון הבעיה במזה"ת"

מאת נורית כהנא

"בשיחתי עם עוזר שר החוץ האמריקאי, ריצ'רד מרפי, העליתי על השולחן שתיים שלוש יוזמות נוספות", גילה אתמול ראש ה ממשלה, שמעון פרס, במסיבת עיתונאים באגודת העיתונאים בחיפה. הוא לא פירט את עיקרי "תכנית מרשל" למזרח התיכון. אולם אמר, כי נעשים צעדים, מהם גלויים ומהם נסתרים, במטרה לפתור את הבעיה הפלשתינית. ראש הממשלה אמר, כי מדינת ישראל זכתה בהישגים לא מעטים בשל יוזמותיה במשך השנים האחרונות, מעמדה השתנה לבלי הכר, ולכך יש השלכות כלכליות ומדיניות.

אש"ף רואה בבעיה הפלשתינית סכסוך ולא בעיה שיש לפתור, אמר פרס. אין כל ערובה לכך שאם יוחל בניהול שיחות שלום עם אש"ף, ייפסק הטרור: יש ארגונים נוספים, של ג'ורג' חבש וג'יבריל וזפר אל מסרי היה מקובל על כולם ונרצח. הבעיה העיקרית של אש"ף היא שהוא מעדיף את טובת ארגונו על פני הבעיות האמיתיות, ניכרת תופעה של העדפת מילים על פני שטחים, וזה לא ניתן לשינוי.

בנושא ההסלמה שחלה עם סוריה אמר ראש הממשלה, כי הוא מצדד במדיניות בת משפט אחד־ לשמור בפועל על מעקב מירבי, ובמקביל לשמור על איפוק מירבי.

מרוקו מבקשת לתווך בין ירדן לאש"ף

חסן שלח שליחים לחוסיין

כווית, (ע"מ). העיתון "אלקבס" הכוויתי מסר כי – מלך מרוקו חסן השני שיגר שני שליחים לרבת־עמון כדי להתייעץ עם הירדנים על הודעתו של חוסיין להפסיק התאום עם אש"ף. "אלקבס" מסר מפי מקורות במרוקו, ששני השליחים נושאים עמם הצעות של מלך מרוקו כיו"ר הפיסגה הערבית ובהן הוא מציע לתווך בין ירדן לאש"ף. כמו כן השליחים מביאים עמם הצעת המלך חוסיין להקמת ממשלה פלשתינית גולה.

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: צבי לובצקי, בודק בבורסה
על: הסתבכות חברת הברוקרים פ.י.ט. ובריחת בעליה מהארץ (עמ' 2)

★ חוסכים שיפרו באפריל מלווה ביטחון עלולים להפסיד מערכו (עמ' 3)

★ רקדני להקת "בת־דור" התפללו במחנה טרבלינקה (עמ' 3)

★ בימים הקרובים – ההחלטה על המשקיעים שישתתפו במכרז לרכישת הבנק הבינ"ל (עמ' 7)

★ ביהמ"ש הטיל קנסות כבדים על חברי ועד מפעל הפוספטים (עמ' 12)

★ יהורם גאון הגיש תביעת גירושין נגד אשתו (עמ' 12)

שרות הארץ

מזג האוויר

(ע). מעונן חלקית עד מעונן עם גשם מקומי קל. תסקיר סינופטי: אפיק בשכבות הגבוהות וברום נמוך גורם למזג אוויר בלתי יציב ולהדרדרות אוויר קריר לאיזורנו.

ירושלים 9–15, הגולן 8–16, נהריה 8–18, צפת 10–15, חיפה 12–20, טבריה 11–21, בצרת 8–17, עפולה 8–21, שומרון 11–18, תל אביב 12–20, נמל תעופה בן גוריון 10–21, יריחו 14–22, עזה 14–20, באר שבע 10–22, אילת 14–27.

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.4794	-0.0006
נוסעים	1.7584	-0.0007
שחור	1.6000	— —

בגליון זה 20 עמודים + מוסף בן 40 עמ'

אזהרה-משרד הבריאות קובע כי העישון מזיק לבריאות

פרס יוצא היום להלוויית פאלמה

ייפגש עם מנהיגיהן של איטליה, גרמניה המערבית ופורטוגל

"כאב ראש" למשטרת שטוקהולם: יבוא ברגל להלוויה בשבת • נעצר חשוד במעורבות ברצח

שטוקהולם 13 (ע"ר). פקידים ישראלים בשטוקהולם אמרו אתמול כי ראש הממשלה שמעון פרס יגיע היום לשם כדי להשתתף בהלווייתו של אולוף פאלמה.

הוא ייפגש לשיחות עם ראש ממשלת איטליה בטינו קראקסי, עם קנצלר גרמניה המערבית הלמוט קוהל ועם נשיא פורטוגל מאריו סוארש.

ביקורו של ראש הממשלה גורם "כאב ראש" מיוחד למשטרת שוודיה, כי פרס לא יסע בשבת, ויצטרך להגיע ברגל לכל מקום ביום ההלוויה.

נעצר חשוד במעורבות ברצח

קופנהאגן (מיוחד ל"הארץ"). משטרת שוודיה גילתה אתמול כי עצרה אדם שוודי כבן 35 כחשוד במעורבות ברצח פאלמה. המשטרה סירבה לפרסם את שם החשוד ומסרה רק, כי נכח באזור הרצח בשעה בה נרצח פאלמה.

יתכן כי החשוד הוא אחד העדים שמסרו עדות למשטרה. למרות איפול מלא, שהוטל על זהות החשוד, נמסר בהגדרה מפתיעה, כי הוא "אינטלקטואל".

זהו העצור הראשון מאז נרצח פאלמה בדרכו מקולנוע הביתה בשטוקהולם.

בידיעות נאמר כי האיש נעצר ביום רביעי בערב בשטוקהולם. ימים ספורים לפני הלווייתו של פאלמה בשבת, בה ישתתפו מנהיגים מרחבי העולם.

פרקליטו של החשוד אמר, כי הוא נעצר "משום שהיה במקום הפשע בערב של הרצח. אולם עברו נקי ואני בטוח כי יינקה מכל חשד".

קמחי יצא לפגישה עם מנהיג אפריקאי

מנהל מחלקת אפריקה ביקר השבוע באי מאוריציוס ★ נכשל ניסיון התקרבות לקמרון

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי יצא שלשום לביקור בזק באחת מבירות אירופה על מנת להיפגש שם עם מנהיג אפריקאי. הפגישה מתקיימת בניסיון להביא לכינון יחסים דיפלומטיים עם מדינה נוספת באפריקה. לשם כך הפסיק קמחי את השתתפותו בשיחות עם נציגי מצרים בהרצליה.

נודע כי מנהל מחלקת אפריקה במשרד החוץ בן עוז אביטל ביקר השבוע באי מאוריציוס בניסיון להביא לכינון יחסים עם מדינה זו. ניסיון להביא לחידוש יחסים עם קמרון עלה באחרונה על שרטון. (ראה המדור "מקורות מדיניים").

גוברת התסיסה סביב הפיטורים בסולל בונה; צעדי ההבראה הראשונים יבוצעו בשבוע הבא

200 כלי רכב יוצעו למכירה • עובדים יתבקשו לוותר על ביגוד, שי לחג והטבות נוספות

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הוועדה להבראת קונצרן סולל בונה שמונתה על ידי מזכיר חברת העובדים סיימה אתמול בשעות הערב דיון נוסף ללא קבלת החלטות מעשיות. חילוקי הדעות בדבר הדרכים לפיטורי העובדים על פי החלטות ועדת פוגל גברו כאשר התסיסה בקרב עובדי סולל בונה גורמת לכך שלא ניתן להגיע לקביעת נוהלים להכנת רשימת המפוטרים.

עובדי סולל בונה מסרבים לשתף פעולה בכל נושא הקשור לפרישת העובדים בטרם ישולמו צעדי ה הבראה. ועד עובדי חברת חירות מקבוצת סולל בונה הפתיע אתמול כאשר החליט לא לשתף פעולה ולדרוש מהנהלת חברת העובדים להפריד בין חירות שהיא חברה מצליחה יחסית לבין האחרות בקונצרן סולל בונה.

בינתיים החליטה הנהלת סולל בונה על שורה של צעדים במסגרת תוכנית ההבראה:

★ לזרז את ההליכים למכירת נכסים במסגרת התוכנית של הקונצרן לממש נכסים בהיקף של 100 מיליון דולר. בעיקר מדובר במימוש נכסים ספציפיים להם קיים ביקוש במקור למזומנים להקלת משבר הנזילות. לצורך הנושא הוקמה ועדה מיוחדת המטפלת בריכוז הנכסים המוצעים למכירה.

★ יושבתו כל סוגי הרכב בחברה החל מרכב פרטי ועד לרכב כבד בימים שישי ושבת, פעמים בחודש. בין היתר ימכרו 200 מכלי הרכב של החברה.

★ יוקפאו כל תוכניות הרווחה, יופרדו מסעדות ביחידות הקונצרן כאשר שעות נוספות יוכרו רק אם אושרו מראש על ידי מנהלי היחידות.

★ ההנהלה תפנה לארגוני העובדים לוותר על השי לחגים, ביגוד, ותנאים מקובלים אחרים.

★ הוקפאו הנסיעות לחו"ל למטרות לימודים השתלמות וסידורים.

הנהלת הקונצרן החליטה שהשינויים הללו יכנסו לתוקף מיידי כאשר התחלת ביצוע תוכנית ההבראה האופרטיבית תתחיל כבר בשבוע הבא על פי לוח זמנים שמושלם בימים אלה.

היקף חובות פ.י.ט. נאמד ב־20 מיליון ד'

סימנים כי הברוקרים עזבו את משרדם בחופזה • עורכי הדין שגב ושפיגלמן מונו כונסים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

אומדן ראשוני של חובות חברת הברוקרים פ. י. ט. לגופים השונים הינו 20 מיליון דולר. כך עולה מהערכות של גורמים פיננסיים המקורבים לחברה. בין נושי החברה נמצאים משקי הגליל העליון להם חייבת פ. י. ט. שניים וחצי מיליון דולר, חברת גלים אחזקות בע"מ (שביקשה את כינוס הנכסים) לה חייבת פ. י. ט. 1.4 מיליון דולר ובין נושים נוספים ובהם בנק לאומי, בנק המזרחי, קיבוצים נוספים וגורמים הפעילים בשוק האפור.

שופטת בית המשפט המחוזי הגב' חנה אבנאור מינתה לבקשת לקוחות החברה פלינט שמאל (שלו היה תיק השקעות של 20 אלף דולר בחברה), חברת גלים אחזקות בע"מ את עורכי הדין יוסי שגב ושמואל שפיגלמן לכונסי נכסים זמניים של החברה.

אבנאור נתנה הוראה לבנקים ולבורסה להימנע מביצוע פעולות בניירות ערך או בכספים של פ. י. ט. כמו כן היא הסמיכה את הכונסים לקבל מהגופים הפיננסיים את כל המסמכים הדרושים לביצוע עבודתם.

יוסי שגב מסר ל"הארץ" כי בעת ביקורו במשרדי פ. י. ט במקום התגלה אי סדר גדול. פנקסי צ'קים התגלגלו על השולחן, ונעשו נסיונות להשמיד חלק מהחומר. הרושם שהתקבל, מוסיף שגב, הוא שהיתה נטישה חפוזה של המקום.

דירקטוריון הבורסה קיים בישיבתו אתמול דיון הנוגע להסתבכות פ. י. ט. הנושא שהועלה הוא אם הבורסה תבקש מבית המשפט לצרף כונס נכסים מטעמה לחברה. הוחלט כי כל עוד היחסים עם הכונסים הנוכחיים יהיו תקינים לא יהיה צורך במינוי הכונס. הדירקטוריון החליט על הקמת ועדת משנה שבה יהיו חברים המבקר הפנימי של הבורסה ורואה החשבון של הבורסה. ועדה זאת תבקש מכונסי הנכסים לעדכן אותה בהתפתחויות השונות במהלך עבודתם.

גם אתמול לא התקיים מסחר בקרן הנאמנות אביב שנוהלה על ידי פ. י. ט. כונס הנכסים יעמוד בקשר עם חברת הפניקס שהיא הנאמן לקרן הנאמנות. דירקטוריון חברת אפיק שבה כיהן יורי סלנט מבעלי פ. י. ט. כמנכ"ל החברה קיים אתמול דיון מיוחד בנוגע להמשך פעילותה. בימים הקרובים תועבר על כך ידיעה לבורסה.

פלאטו־שרון יוסגר לצרפת

קבע בית משפט שדן ב־4 בקשות מצרפת • פרקליטיו יערערו

מילאנו (ע"צ). בית המשפט לערעורים במילאנו הורה להסגיר לצרפת את איש העסקים הישראלי שמואל פלאטו־שרון. פרקליטיו של פלאטו־שרון הודיעו מיד, כי יערערו.

פלאטו שרון נידון שלא בפניו בצרפת ליתר שנות מאסר על הונאות, שיחוד המיסים, מעילה, העלמת באמון. הוא נעצר בנמל התעופה של מילאנו בסוף אוקטובר אשתקד, לאחר שהוצאה נגדו פקודת מעצר בינלאומית על־פי בקשת שלטונות המשפט הצרפתיים. בית המשפט במילאנו נתן את החלטתו ביום רביעי בערב לאחר דיונים שנמשכו 8 שעות. לבית המשפט הוגשו 4 בקשות הסגרה: 2 מהתביעה בפאריס, אחת מליאון ואחת מסנט אטיין.

הסתיים עוד סיבוב שיחות עם מצרים

הושגה התקדמות בנושא הקופטי והקמת אנדרטאות

מאת עקיבא אלדר
סופר המדיני של "הארץ"

סיבוב שיחות נוסף בין ישראל למצרים הסתיים אתמול בהרצליה והסיבוב הבא יתקיים ביום רביעי הבא בקאהיר. אמש נמסר כי בשיחות הושגה התקדמות במספר נושאים בילטרליים, ובהם הקמת הקולג' הקופטי בירושלים והאנדרטאות לחיילי מצרים ברצועת עזה. עוד נמסר על התקדמות מסויימת גם בניסוח שטר הבוררות בסיכסוך טאבה בדיוני תת־הוועדה העוסקת בנושא.

בירושלים הביעו סיפוק על מסירת פסק הדין במשפטו של סולימן חאטר לשגרירות בקאהיר. נודע כי לפני זמן קצר החזירה השגרירות, על פי הנחיות מירושלים, קובץ של קטעי עיתונות מצרית באותו נושא שנמסר לה מידי משרד החוץ המצרי במקום פסה"ד.

שוק ההון

הבורסה התגברה על משבר פ.י.ט.

מוכרים בלבד לניירות ספקולטיביים רבים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הבורסה לניירות ערך התגברה על המשבר במניות, שהיה עלול להתרחש בעקבות עזיבת הברוקרים חגי בליך ויורי סלנט מנהלי פ.י.ט. את הארץ. בשוק המניות הופיעו אתמול היצעים והם נקלטו בדרך כלל ללא שינוי שער. בניירות ערך ספקולטיביים, שזוהו בחלקם עם חברת פיט, רבו המקרים של רישום שער מוכרים בלבד.

חברים בוועדת הכספים של הכנסת קראו אתמול בעת דיון על תקציבה של הרשות לניירות ערך לחזק את כוחה. חבר הכנסת חיים רמון קרא להאיץ את תהליך החקיקה, שיגן על ציבור המשקיעים. רמון חידש את הצעתו להטיל מס מחזור בשיעור של 2 אחוז על עיסקות בבורסה.

ערך את העמוד: בתקו שפירא

صكنا من الاهل

ראיתי שמעתי

אלופים — in פוליטיקאים — out

כמעט כל ארגון כלכלי המכבד את עצמו, נוהג לערוך אחת לכמה שבועות כינוס של חבריו עם אורחות-צבוריים, ש־אליו מוזמנים להרצות בדרך כלל שרים, חברי-כנסת ובעלי תפקידים אחרים במשק. שכר מארגני האירוע הוא הביטוי שלו זוכים דברי האורח בכלי התקשורת למחרת היום. קס־ כיום של הפוליטיקאים פג כנראה לאחרונה. ודבריהם של אלה לא זוכים כמעט לתשומת־לב.

גינה ארמוני, מנכ"ל לשכת הבכור ישראל אמריקה, שהיא בעלת קשרים משפחתיים ב־צמרת מערכת הביטחון, מצאה פתרון. היא החליטה להזמין את האלוף אהוד ברק, עוד כשכיהן בתפקידו הקודם כראש אגף המודיעין. האיסור להופעתו לא ניתן בזמנו, אך זמן קצר לאחר שמונה לאלוף פיקוד המרכז — הוא הופיע והצליח לרתק את תשומת-לב חברי הלשכה והת־קשורת.

איגוד חברות הביטוח החליט ללכת בעקבותיה ואתמול אירח את מפקד חיל-האוויר שהופיע בפני מנהלי החברות.

אריה לביא

להירגע: שר המדע והטכנולוגיה, גדעון פת, זקוק אף הוא לפרוטקציה כדי לזכות בשירות טלפון סביר. עובדה: בטקס חנוכת בית חברת סי־סי־אי־ (ישראל) והנוכת מחשב חדש בעל עוצמה מוגברת, ביקש השר ממנכ"ל משרד התקשורת, יורם אלסטר, להחיל את שירות המחשב גם על איזור מרכזת קיראון המשרתת את ביתו של השר.

פת ביקש זאת לאחר ש־אלסטר הבריז שהמחשבים, ש־הוזמנו על־ידי משרד התקשורת, הביאו לשיפור השירות בחיוגי 14, 16 ו־18.

א.קרן

מתקרב הקדם-אירוויזיון

במהרה תידחק ועידת חירות אל קרן זווית. אירוע חשוב יותר בפתח: הקדם-אירוויזיון.

בתיאטרון ירושלים גוברים ה־מתח והלחץ. 72 שעות לפני התחרות, ועדיין לא הוקלטו כל הזמרים על קלטת וידאו. מק־ורים, כי הכל ייפעל כשורה. השיר שינצח ישוגר מיד אל איגוד השידור האירופי.

מן המכבש יצא כבר תקליט הקדם-אירוויזיון. והוא יימצא ל־מכירה החל מיום שני בחנויות ברחבי הארץ. על התקליט, שהופק בחברת סי.בי.אס, מו־פיעים השירים בלי כל קשר לסדר הופעתם או דירוגם הסופי.

ש.גרעה

נשים בשמי מרוקו

נתיבי האוויר המלכותיים של מרוקו שיבצו שתי טייסות בהטסת מטוס אורחי בואינג 727: בוברה בארנוסי, בת ה־24, ואימנה סאיאה בת ה־22.

דיילות המטוס הן נשים ובנות, על טהרת המין הנשי. נותר לגברים רק תפקיד ה־מאבטחים. קופנהאגן

אליהו זהבי

איזה מין "שווילי" הוא שובל

בחנוכת בית-הכנסת החדש של העדה הגרוזינית שהתקיים השבוע באשדוד, נכחו שני אורחי כבוד: ראש הממשלה, שמעון פרס, וחבר הכנסת לשעבר זלמן שובל. כאשר שאלו המארחים על ייחוסו המשפחתי של שובל, ותהו על פשר הקירבה בין השם הגרוזיני הנפוץ, שווילי, לבין שם ה־משפחה שלו, השיב להם שובל כי לפי שעה לא הוכח קשר כזה, אך אם תתחיל העדה במסורת של הענקת תואר "גרוזיני כבוד" — יסכים בשמחה להיות החבר הראשון באגודה זו.

ע. שושן

גם השר מבקש פרוטקציה

מי שחושב שלשרי הממשלה כל הזכויות כ"מורמים מעם", יכול

בעריכת עירית רוזנבלום

השליח הצרפתי ד"ר רזק רעד לאחר מו"מ עם החוטפים:

"בני הערובה הצרפתים בלבנון עומדים לפני שחרור או אסון"

(ע"צ,ע"ר). המו"מ בין השליח הצרפתי הרשמי למזרח ד"ר רזה רעד לבין חוטפיהם של 8 בני הערובה הצרפתים הגיע לשלב בו "יש לצפות או לשחרורם או לאסון", כדברי השליח.רופא הצרפתי ממוצא לבנוני.

לאחר שבמשך 48 שעות ניהל ד"ר רעד דיונים עם נציגי הג'יהאד האיסלאמי" בדרום ביירות.יצא אתמול מביירות לדמשק.בה שוהה עתה הצרי סרקאו. שליח רשמי של ממשלת צרפת באותו עניין.יתכן שרעד וסרקאו ייצאו היום יחד מדמשק לפאריס.

בביירות שוררת עתה אווירה של אופטימיות, בעקבות הצהרות שהשמיע רעד, שפורסמו בעתון "אל נהאר". בהצהרות אלה אמר ד"ר רעד כי שיחותיו עם החוטפים היו "חיוביות ופוריות.אך עדיין זקוקים הצדדים לאיי אלה התייעצויות לפני שתושלם המלאכה." גם בפאריס הנבעה היום אופטימיות הזירה נוכח הדיווחים על התקדמות המו"מ.

"צויין, כי ממשלת צרפת הצליחה לשכנע את עיראק להעניק חנינה לשני מתנגדים של המשטר ה־עיראקי שגורשו מצרפת במיבצע שתואר על ידי השלטונות בפאריס כ"משגה."

דניס קארטון, רעייתו של הדיפ־לומט הצרפתי החטוף מרסל קאר־טון, אמרה, כי שחרורם של שני מתנגדי המשטר העיראקי הוא צעד בכיוון הנכון, אך כן הראוי היה לנקוט אותו לפני כן.

פקידים צרפתים אומרים כי אין הכחשות ברורות כאשר לרציחתו של בן הערובה הצרפתי מישל סרא, אך העיתון "לה מונד" פירסם אתמול, שלפי מקורות מודיעניים נרצח סרא עוד לפני כמה שבועות.

הצי הצרפתי בכוננות על רקע פרשת החטופים

מאת יואב טוקר
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). ספינות הצי הים תיכוני של צרפת הצטוו אתמול לשנות את תוכניות ההפלגה המקוריות שלהן ולהאריך את שהותן באגן המרכזי של הים התי־כון "כל עוד נמשכת אי-הבהירות באשר להתפתחויות בביירות".

המדובר בנושאת המטוסים הגדולה "פוש" ובמספר ניכר של ספינות מלחמה פיטורל וסער שנבסל הבסיס שלהן הוא טולון.

המידע על ההיערכות המיבצעית של הצי הוא על רקע ההידרדרות האחרונה בפרשת החטופים הצרפ־תיים בלבנון התגברות הלחצים על הממשל הצרפתי בעניין זה, ערב ההצבעה (מחרתיים) בבחירות לאסיפה הלאומית.

עיתון סורי: מרד פרץ באחד מחבלי עיראק

דמשק 13 (ע"מ). התקוממות ס־פונטנית פרצה במחוז אלסלימאניה בעיראק (המיושב ע"י כורדים) כאשר השלטונות העיראקיים הור־ידו גופות של 60 אורחים, שהוצאו להורג, לידי משפחותיהם. המשפחות נדרשו לא לקיים טקסי הלויה ליקיריהן.

השלטונות העיראקיים הפעילו את כוחות הבטחון והצבא כדי לדכא את ההתקוממות באזוריות ובפעמ־לות הדיכוי נהרגו ונתפסו רבים מבין המתקוממים. השלטונות נעזרו במסוקי תקיפה שהופעלו גם נגד שכונות האורחיות.

למרות כל אמצעי הדיכוי ה־אכזריים, מדווח עיתון סורי, התק־וממות עודנה נמשכת.

מקורות בדמשק: ערפאת יבוא תוך כמה ימים למוסקווה

כווית, 13 (ע"מ). מקורות פלש־תינים יודעי דבר בדמשק מסרו, כי ערפאת יבוא בימים הקרובים למוס־קווה לפי הזמנת גורבאצ'וב — כך מסרה סוכנות הידיעות של קאטר.

כוויית הקימה מערכת הגנה אלקטרונית

כוויית, (ע"מ). כוויית סיימה הקמת מערכת אלקטרונית משולבת להגנת גבולותיה הימיים והיבשתיים, המ־תבססת על מכ"מים ומצלמות טלוויזיה במעגל סגור. כך מסר העי־תון הלבנוני "אלשראע".

מנכ"ל מינהל הביטחון הכללי יוסף אלמשארי, מסר כי כוויית מתכננת הקמת שלושה בסיסים להגנת החופים. שהעיקרי שבהם יהיה בנקודה מרכזית בין הצפון והדרום.

עקב הירידה בשער הדולר ובמחירי הנפט גם יחד:

מיתון כלכלי בסעודיה

ריאד,13(ע"צ). פעמוני המיתון מצלצלים עתה בסעודיה ש־משאביה הולכים ומידלדלים עקב הירידה הכפולה בשער הדולר ובמחיר הנפט העולמי.

המלך פאהד עצמו הצביע על ממדי המיתון כאשר הבריז לפני יומיים בטלוויזיה: "מצב קריטי ביותר עובר על הממלכה". אותה שעה דוחה הממשלה בחמישה חודשים את פרסום התקציב השנתי.

יצויין כי תוכנית החומש גובשה על בסיס תפוקה של 3.85 מיליון חביות נפט ליום, במחיר ממוצע של 25 דולר לחבית, כאשר שערו של הדולר גבוה. אולם, מחיר חבית נפט ירד מתחת ל־15 דולר ושער הדולר עצמו ירד יותר מ־30 אחוז בשנה שעברה. גם תפוקת הנפט ירדה לסביבות 4.10 מי־ליון חביות ליום בפברואר.

מתחת למיכסה של 4.35 מיליון שאותה קבע אופ"ק, אם כי מקורות דיפלומטיים מסויימים אומרים שלמעשה תפוקת הנפט בסעודיה גבוהה הרבה יותר וה־גיעה בראשית השנה ל־5.5 מי־ליון חביות ליום.

במארס אשתקד צפתה ה־ממשלה הכנסות בסך 54 מי־ליארד דולר לשנת הכספים הנוכחית. אולם בדצמבר כבר הערימו את ההכנסות ב־39 מי־ליארד דולר בלבד. הכרזתו של המלך פאהד נותנת מקום לחד־שוב, כי המצב גרוע עוד יותר.

לגבי האורח מן השורה הח־גשו הקשיים הראשונים ב־1984, מאז נאלצים האורחים לשלם תמורת המים שהם צורכים. במסגרת תוכנית מיתון לאומית, אשתקד העלה ההיטל על רשיון נהיגה (לחמש שנים) מ־20 ל־137 דולר.

המיתון פוגע בעיקר במערכת הבנקים. מקורות לא רשמיים מעריכים כי 25 אחוז מההלוואות שנתנו בנקים פרטיים, הן הל־ואות אבודות. בסך הכל מגיעות הלוואות אלה ל־15 מיליארד דולר.

המיגזר הכלכלי הראשון ש־נפגע הוא ענף הבנייה (880000 מועסקים) השרוי במשבר חמור. יבוא המלט ירד מ־14 מיליון טונות ל־7.5 מיליון תוך שנה. הנפגעים העיקריים של המיתון הם התושבים הזרים שמספרם מגיע ל־2.6 מיליון, דהיינו 60 אחוז של כח העבודה הפעיל.

עם זאת הלימוד בבתי הספר והטיפול הרפואי בבתי-החולים עדיין ניתנים חינם. אורח המ־בקש להקים בית, יכול ללוות מהמדינה 350000 ריאל ללא ריבית לתקופה של 25 שנה.

מחבל נהרג בקרב עם צד"ל בגזרה המזרחית

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

בהתקלות בין חיילי צבא דרום לבנון לחוליית מחבלים בגזרה המזרחית של לבנון נהרג מחבל. שני חיילי צד"ל נפצעו קל.

אתמול לפנות בוקר ניסו עשרה מחבלים לחדור לתוך איזור הביטחון בסביבת העיירה חצביה. חיילי צד"ל פתחו לעברם באש. המחבלים ירו

פצצות אר־פי־ג'י.טיל לאו, ואש מנשק קל. בסריקות שנערכו באזור אתמול בבוקר נתגלתה גופת מחבל וסימנים המעידים על כך שהיו נפ־געים נוספים למחבלים.

חיילי יונפי"ל התלוננו בימים האחרונים כי חיילי צד"ל ירו לעברם כמה פעמים בשבוע האחרון.בעיקר לעבר עמדות חיילי יוניפי"ל מאירלנד.

מחיר חבית נפט בניו־יורק כ־13 דולרים

ניו יורק (ע"צ).מחיר הנפט ירד אתמול ירידה תלולה בשוק של ניו יורק והגיע ל־12.80 דולר החבית למסירות שיסופקו בחודש אפריל. זו ירידה של 1.21 דולר לחבית במשך יממה.

חבית נפט נסחרה כאן לאספקה בחודש מאי במחיר 13.34 דולר. ול־חודש יוני ב־13.45 דולר.

מומחים אמרו כי עצבנות השתררה בשוק לאור העובדה שמ־דינות החברות באופ"ק עומדות להתכנס בקרוב.

עיראק:פריצת דרך בפאו איראן:הדפנו שם התקפה

בחריין (ע"ר, ע"צ, ע.). עיראק הו־דיעה אתמול על פריצת דרך במערכה בת החודש על חצי האי פאו שנכבש על ידי האיראנים.

קצינים עיראקים אמרו, ששני טורים תפסו עמדות אסטרטגיות במרחק כמה קילומטרים מנמל אל פאו. שני הטורים, המתקדמים

לאורך הכביש מבאצרה לאל פאו. ערכו התקפות פתע לילית כדי להשתלט על שתי עמדות אירניות.

רדיו טהרן שידר הודעה שבה נאמר כי הכוחות האיראנים הדפו התקפה לילית על עמדותיהם והרגו מאות חיילים עיראקים.

שורת גינויים לישראל בוועדת זכויות האדם

ז'נווה (עסט"א).ועדת זכויות ה־אדם, המקיימת את דיוניה בז'נווה מאז ה־3 בפברואר, קיבלה אתמול שורה של החלטות אנטי ישראליות.

הוועדה גינתה בחריפות את ישראל על שלא קיימה החלטות של מועצת הבטחון והעצרת הכללית של האו"ם, והביעה מחאה נוכח המשך הכיבוש של שטחים פלש־תינים וערביים אחרים, כולל י־רושלים. "תוך הפרה של מגילת האו"ם, עקרונות החוק הבינלאומי וההחלטות האו"ם".

הוועדה קראה לנסיגה ישראלית מיידית ללא תנאי מכל השטחים הכבושים. גינתה בחריפות את "התוקפנות הישראלית המזויינת" נגד תוניסיה. הוועדה ואישרה את הזכות שאינה ניתנת לערעור של הפליטים להוזר לבתיהם ולר־כושם ולממש זכותם להגדרה עצ־מית.

הוועדה חזרה והביעה תמיכה בכינוס ועידה בינלאומית לענייני המזה"ת הביעה צערה נוכח התגובה השלילית של ארה"ב ושל ישראל על ההצעה לכנס ועידה מעין זו.בהד־סות האו"ם וההשתתפות אש"ף כשותף שווה זכויות.

ההחלטה נתקבלה ברוב של 28 קולות, כשנציגי 8 מדינות מתנגדים ונציגי 7 מדינות נמנעים. נגדה הצביעו אוסטרליה, בלגיה, קוסטה ריקה גרמניה המערבית, אירלנד,

נורבגיה, בריטניה, וארה"ב. נמנעו: אוסטריה, צרפת, יפאן, לסוטו, ליבריה, מכסיקו, ספרד.

נציג ישראל, אפרים דובק, הגיב על ההחלטה ש"ישראל ידעה כי יפ־עילו את הרוב האוטומטי כדי להעביר את ההחלטה בוועדה ו־ישראל דוחה אותה."

מת אויגן גרסטנמייר מאדריכלי ההתפייסות בון—י"ם

בון (ע"ר). אויגן גרסטנמייר, מי שכיהן כנשיא בית הנבחרים המערב גרמני ונמנה עם אדריכלי ההתפי־סות עם ישראל, מת אתמול בגיל 79.

גרסטנמייר נגלה בתקופת של־טונם של הנאצים מאחר שהיה מעורב בנסיון לרצוח את היטלר ב־1944. עם תום המלחמה מילא תפקיד מרכזי במפלגה הנוצרית דמוקרטית וכיהן כיו"ר הבונדסטאג מ־1954 עד 1969. בשנות ה־50 ניהל מסע להתפייסות עם ישראל והשתתף במו"מ השילומים.

זכו בפיס

בסך 150,000.00 ש"ח זכה המספר 522263.

כזוד המזל לא עלה בגורל והפרס המצטבר בסך 90,000.00 ש"חים עובר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 330,000.00 ש"חים (כולל צבירה).

בסך 7,500.00 ש"ח זכה המספר: 780425.

בסך 4,000.00 ש"ח זכו המספרים: 524548, 881984.

בסך 200.00 ש"ח זכו המספרים: 018407; 029745; 093720; 095690; 120715; 151807; 184041; 236531; 280497; 293522; 321249; 407549; 411110; 418085; 428869; 438286; 475953; 516471; 563296; 630572; 656213; 661544; 670151; 681017; 682592; 701221; 708221; 719028; 726991; 776741; 776926; 780054.

בסך 100.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0112; 1491.

בסך 10.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 395; 583.

בסך 12.00 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 436; 493; 787.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 9 זכו בסך של 1.80 ש"ח.

בסך 3.60 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים: 002; 006; 038; 067; 075; 131; 211; 246; 394; 462; 480; 488; 526; 540; 571; 580; 652; 686; 754; 777; 797; 818; 862; 877; 908; 961.

בסך 1.80 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים: 03; 09; 16; 17; 18; 22; 24; 27; 28; 34; 35; 37; 42; 45; 50; 62; 63; 64; 72; 74; 84; 89; 99.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

יוניה נידונה למוות בתליה במצרים על ניסיון להבריח חשיש

קהיר (אר־פי).בית-משפט בקהיר דן למוות בתלייה אישה אורחית יוון על ניסיון להבריח חשיש למצרים — על כך מסר אתמול דיפלומאט יווני בקהיר.

זו הפעם הראשונה בתולדות מצרים יים נדונה אישה למוות במשפט סמים.

פסק דין זה . שניתן לערעור עליו בפני בית משפט גבוה, הוא חלק מן הניסיון להחמיר את העונשים המוט־לים על עבריינים סמים ולבחור באר־פציה של עונש מוות במקום מאסר עולם.

שיחת היום / ירח טל

עם: צבי לובצקי, ברוקר בבורסה
על: הסתבכות חברת הברוקרים "פיט" ובריחת בעליה מהארץ

יש לשקם האמון

האם לדעתך קיים פיקוח מספיק של הנהלת הבורסה על חברות הברוקרים?

קשה לענות על שאלה זו על רקע המקרה הספציפי. אולם בדיעבד אם דבר כזה קרה, זה אומר שיש צורך לחזק את הפיקוח של הנהלת הבורסה על חברות הברוקרים.

היכן היא הפירצה שעל הנהלת הבורסה לסתמה כדי למנוע הישנות מקרים כאלה?

ראשית, כדאי לציין שברוקר שמתפרנס אך ורק מקניית ומ־כירת מניות עבור לקוחות תמורת עמלות, לא יכול אף פעם להסתבך. הוא עלול להסתבך רק כאשר הוא משקיע כספים שמ־קורם בעסקי ניירות-ערך, בעס־קים צדדיים. בנקודה זו יש מקום להתערבות של הנהלת הבורסה ולהגברת הפיקוח מצי־דה. אחד הכיוונים צריך להיות הוכלת תקנות הורשות שיחייבו את חברי הבורסה לבודד את עסקיהם בבורסה מעסקים אחרים. אולם יש לציין כי גם אם ברוקר מסתבך בעסקים אחרים אין אפשרות טכנית שהלקוחות ייפגעו אלא אם כן הברוקר מעל בכספיהם.

האם אתה חושש שפרישת הסתבכותה של חברת הב־רוקרים תפגע בעסקיהם של הברוקרים האחרים?

אני מאוד מקווה שלמקרה לא תהיה השפעה כזו. אך אין ספק שתיווצר אווירה לא נעימה בענף שבנוי, במידה רבה, על אמון וסולידריות. אני חושש שהמבחן הוא לא מה שקרה מיד אלא האווירה שתיווצר ולכן גם הנהלת הבורסה וגם הברוקרים חייבים לפעול לשיקום האמון. אם כי רצוי להדגיש כי החברה שהסתבכה היא קטנה ואינה מאפיינת או מייצגת את שאר עשרות חברות הברוקרים הפר־טיות בבורסה.

האם העובדה שרק 10% מהמשקיעים בבורסה משקיעים כספיהם באמצעות חברות ב־רוקרים והשאר — באמצעות הבנקים, אינה מוכיחה על חוסר אמון והשתרעות כלפי הב־רוקרים?

זו תוצאה של פחות נקודות מכירה שיש לברוקרים וביכולת פחותה שלהם. מול של הבנקים, לשרת לקוחות רבים. אולם לב־רוקרים יש יתרונות בצד ה־מקצועי ועליהם לברוק מדוע 90% מהמשקיעים פועלים כפי שהם פועלים.

האם אין מקום להקפיד יותר בקבלת ברוקרים חדשים ל־בורסה?

בעשר השנים האחרונות הת־קבלו שלושה ברוקרים בלבד לבורסה ובשנים האחרונות לא התקבל אף אחד. תהליך הקבלה הוא קשה וקפדני. למרות זאת לא ניתן לדעת מראש התפתחויות כפי שקרה עם חברת "פיט". זה מצריך פיקוח מתבקש.

האם המצב הכלכלי במשק מצדיק גאות בבורסה כפי שאנו עדים לה ביטוב ה־אחרונים?

קשה לקחת את הפעילות של שבועיים של עליות ולבודד אותן משנתיים של ירידות ול־השוות אותן למצב הכלכלי. יש הרבה גורמים שמסבירים גאות זו. שעדיין רחוקה מהגאות של 1982. אם כי כמובן הייתי שמח אילו התנהגות השוק היתה פחות קיצונית בשני הכיוונים.

שרון וארידור פועלים לאחות

(סוף מעמוד 1)

התבטא אתמול כי שמיר במצב שנוצר אינו ראוי לעמוד בראש תנועת החרות, ובין אנשיו החלט להפש מועמד מתאים, שעשוי לזכות בקולות ותיקי התנועה, כדי להת־מודד נגדו. נמסר כי בין השמות שהעלו מוזכר שמו של יעקב מרי־דור, הנמצא בימים אלה בחו"ל.

לסופר "הארץ" נודע כי מגמתו כעת של יצחק שמיר היא להביא לפירוק הקואליציה שנוצרה בין לוי לשרון. שמיר מתכוון לשוחח סל־פונית עם שרון במהלך סוף השבוע, בנסיון להביא לבירוד של לוי. לש־מיר ולשרון יזודי, מספר צירי ועידה המאפשר להם רוב ברור. אולם מקורביו של שרון הדגישו אתמול כי הברית בין שרון ללוי שרירה וקיימת, ושרון לא יפקיר את לוי לטובת שמיר בימים אלה. השר שרון אמר אתמול כי הוא מקווה בעק־בות ההלם שעוברי על חברי התנועה, יושיט שמיר ידו להגיע להסכמה מלאה בין המחנות. "אני מתכוון לפעול במלוא מרצי להגיע לסולהה בצמרת. התחלתי כבר במג־עים לשם כך" טען שרון.

לסופר "הארץ" נודע כי ח"כ יורם ארידור מתכנן בסוף שבוע זה או לכל המאוחר ביום בראשית השבוע הבא, לקיים מספר פגישות נפרדות בין לוי שרון ושמיר. ולאחר מכן להביא לפגישה משותפת. ארידור טען אתמול כי הפערים בין המחנות אינם כה גדולים, כדי שיביאו למניעת הסכמה.

קצב: לא אבנה עוד מושב

השר משה קצב שהיה יו"ר נשיאות הועידה ציין אתמול כי לא יביא לכינוס מושב שני של ועידת תנועת החרות, טרם שיהיה ברור ביותר כי קיימת הסכמה מלאה בין המחנות השונים, לגבי מכלול ה־נושאים שהכינוס הנוסף עתיד לדון בהם. "הועידה התכנס למושב השני רק לאחר שיהיו סיכומים מלאים. המושב השני חייב להיות מכובד. כדי להביא לתיקון הנזק העצום שגרמנו לעצמנו" הרגיש קצב.

סופר "הארץ" מציין כי בכינוס פורום "סריגר" של מפלגת העבודה, שהיה שלשום בלילה בביתו של ראש הממשלה, עוד טרם פיצוצה של ועידת חרות, טענו שרים אחדים כי יש להביא לפירוקה המיידי של הממשלה בעקבות המשבר הגדול בתנועת החרות. אחרים מהסרים צ־ינו כי בעקבות אירועים אלו ניתן יהיה להשיג בבנסת רוב של 61 קו־לות, ולקיים את הבחירות בתנאים יוצאים מן הכלל לתנועת העבודה. אתמול התבטא אחד השרים הב־כירים במפלגת העבודה, כי לאחר האירועים בתנועת החרות, אסור בשום פנים ואופן למסור לידי שמיר את ראשות הממשלה ולבצע את הרוטציה. "העם יבין היטב אם נפר את ההסכם סביב עניין זה" • ציין אותו שר.

ברעם: כצב פרדוכסלי

(ע). מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר ביום ה' בערב, כי המשבר בוועידת חרות לא מציב שום שאלה בעניין הרוטציה בפני

מפלגת העבודה. "היום נוצר מצב פרדוכסלי, שמי שמערער על מנהי־גותו של יצחק שמיר ומועמדותו כרה"מ ברוטציה, זו לא מפלגת העבודה, והליכוד צריך להחליט אם הוא נותן לו גיבוי".

לדבריו, לא יוכל מרכז מפלגת העבודה, שיתכנס ב־22 במרס, לדון ולהכריע בנושא הרוטציה. הנושא יועבר לדיון בוועידת המפלגה, שתתכנס ב־8 באפריל. לא ייתכן לדעתו, שהמרכז יחליט על כך ערב הוועידה. "המרכז לא ישים סוף לדי־סציה ולא יתן לה אישור אוטומטי, אלא יעביר את הנושא להכרעה בוועידה", אמר.

"שום הכנות לא היו בצרכי מפלגת העבודה לשינוי לאחר ועידת חרות. לא היתה אווירה של קורת רוח, אלא של דאגה, כי בוחר במפלגה גדולה. גם אם אנו מוכיחה חמור עמה. לא רצינו שהדברים יגיעו למה שהגיעו". אמר.

ימאי נורווגי נתגלה בריא לאחר שנסחף 4 חודשים באוקיינוס האטלנטי

אוסלו (ע"ר) .ימאי נורווגי נתגלה בריא ושלם בלב האוקינוס ה־אטלנטי, לאחר שנסחף במשך 4 חו־דשים, בעקבות קלקול במנוע של ספינת הדייג שלו - מסר אמש העתון "אפטן פוסטן" באוסלו.

איינאר איינארסן (45) הפליג לבדו מליסבון ב־31 באוגוסט, בדרכו לטרינידאד, ומאז לא שמעו עליו. אולם משפחתו דיווחה על היעדרו רק בדצמבר, ומסרה כי הוא תכנן לחצות את האוקינוס תוך חודשים.

העתון מסר, כי איינארסן נתגלה בשבת על ידי מכלית־נפט ליברית. הוא נראה בריא, אך עייף, וסיפר לצוות האניה, כי מאז אזל מלאי המזון שלו לפני שלושה שבועות, ניזון מבי גשמים ומדגים.

"העברנו לו אספקה חדשה, והוא שב והפליג", אמר רב־החובל קד לאריק. איינארסן, שסירב לקבל סיוע נוסף, העריך כי יידרשו לו עוד 40 ימים כדי להגיע, בעזרת הזרמים, לטרינידאד.

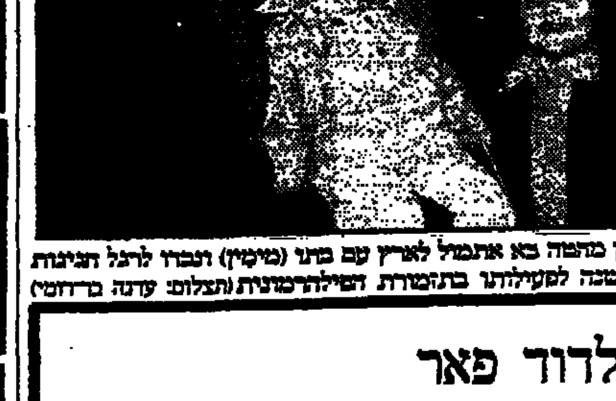

הבן מתפה בא אתמול לארץ עם בנו (מימין) ונכדו לרגל הגיגות 25 שנה לפעילתו בתזמורת הפילהרמונית (תצלום: עדנה ברזוזי)

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

המת על החי

תיאטרון בית לסין מציג בגמל יפו את "גבורשים" - מחזה מאת הילל מיטלפונקט ובבימויו. עיצוב במה ותלבושות: איתן לוי. הלחנה וני־הול מוסיקלי: יוסי מר-חיים. תאורה: ג'ודי קופרמן. כוריאוגרפיה: דניאלה מיכאלי. משתתפים: דליק ווליניץ, חיים הדבה, מינה מולין, שוש מרציאנו-ויינברג, ששי סער, מנחם עיני ויוסי קאנץ.

הילל מיטלפונקט נטל סיטואציה הנובעת ממצב המלחמה אותו אנו חיים, וקשה לערער על תקיפותה או עוצמתה: חייל מצרי וחייל ישראלי נפגשים מעל גופת מת מסתורי בימים שאחרי מלחמת יום הכיפורים, וחיים בצוותא את סיוטיהם הנובעים מן המערכה המשפחתית, הלאומית והפוליטית. דמות המת שהם שומרים עליה מובילה אותם אל מותם הבלתי נמנע.

אלא שמיטלפונקט גם מתעקש - בסיועם של המעצב איתן לוי, התאורנית ג'ודי קופרמן והמוסיקאי יוסי מר-חיים ליצור תיאטרון בת' רבתי. אגב, עיצוב הלל פירושו לא רק הבאת היסודות או יצירת מקום התרחשות, אלא פתרון לאביזרים שנכנסים לבמה הצריך אחר כך להוציאם.

הסיטואציה שחלק מעוצמתה הוא בכך שאנחנו מכירים אותה ומכבים להוהרות איתה - ומיטלפונקט הוא בעל יכולת לכתוב ריאלוג ריאליסטי אמין ומשכנע - הופכת לכוראוגרפיה מסובכת ורבת משמעויות. כמה מן המעמדים התיאטרליים מרשימים לרגעים: דליק ווליניץ (שחקן בעל מקרם אמינות גבוה מאוד, גם בתפקידים שאינם משכנעים) קופץ בחול. החייל המצרי (חיים הדבה) בורח אל תוך מסך קולנוע או פוגש את נערתו שהפכה לזונה זונות (שוש מרציאנו-ויינברג) בשירותה של מאדאם למוזה, נסיון (מינה מולין המרשימה בתפקיד זה בניגוד לתפקידה האחר בהצגה זו).

סך הכל אינו חורג מאמירה באגאלית על חיים ומוות בצל המלחמה ולפעמים מרגיז בנסיון ליצור מעמדים משמעותיים ותיאטרליים. קרעי הסיום המבריימים לא מצטרפים לתיאטרון שיש לו כוח לכל אורכו. והדוקא הנסיון ליצור סימטריה ולמשל, לכל חייל אב ואיכה) או לתת לסיטואציה אנושית מימד לאומי - ההיסטוריה היהודית על קצה המזלג כאילו בסרט קולנוע, דבר שכבר נעשה טוב יותר באחת האפיזודות שמיטלפונקט היה שותף להן - גורע מכוחו, ולפעמים אף מכבד.

זקי הדר מפחיד

הכסא קונה לו מעמד

מערער את מעמד האומה

שרהל'ה שרון שדי על היורש דוד

גם אם תזדייי אל תזילי דמעת תנחם

אלי קינן בן 50

בכל עת כשתל־אביב האחרת מזכירה לי את קיומה

אני אוהב לשבח את בנותיה ובניה שחיו בה

פרחי תקוות בעלי לב חם ורחב גדלו על דלתות פתוחות

הסתפקו במועט ולא התנשאו מעל גבול היכולת

אורות העיר המאירים עטפו בקרניהם

ידידות פשטות ועזרה הדדית

פנורמה אצילה שידעה להצמיד אליה את המלה חבר

אלי קינן בן יפה למשפחה יפה (לחייך אלי)

סקר אמצעי תקשורת שבוצע עבור איגוד המפרסמים קובע:

70%

מתושבי תל־אביב וגוש דן

קוראים את

העיר

העיתון הנפוץ ביותר בתל־אביב וגוש דן

לדוד פאר

משתתפים בצערך על מות

אמך ז"ל

הארץ

המעלות של אל על

מקום	מינימום	מקס'	מזג	מינימום	מקס'
אמסטרדם	2	5	מע' וגשם	1	5
אתונה	10	16	מעונן	9	13
בוקרשט	0	9	מ"ח	—	—
בריסל	2	5	מע' גש'	0	10
וינה	2	3	מע' גש'	2	7
ז'נבה	1	4	מע' גש'	0	3
לונדון	2	4	מע' גש'	1	7
ליסבון	9	14	מ"ח	6	15
מדריד	3	6	מע' גש'	−1	16
ניו־יורק	2	6	גשם	2	9
פאריס	1	6	מע' גש'	3	9
פרנקפורט	4	5	מע' גש'	3	6
ציריך	0	1	מע' גש'	—	—
קהיר	15	22	מ"ח	14	24
קופנהאגן	1	2	מע' גש'	0	1
רומא	11	13	מע' גש'	9	17
שטוקהולם	−1	3	מע' גש'	0	2

הטסע המאושר אל על ELAL

הופיע גיליון כותרת ראשית

■ נחום ברנע על דוד לוי בוועידת חירות

■ אורי אבנרי על נסיעתו לירדן

■ דמיאניוק: לא רק הישיש מספרד אומר שנרצח

■ דיוקן: המיסיונר של הרבי מלובביץ

■ "משפט המאה": בינתיים המאפיה צוחקת

ניצב בנימין זיגל, בכיר החוקרים במשטרה מגלה: "הליכוד לחץ עלי"

SWITZERLAND
LAKE GENEVA & LUGANO
Montreux, Villars, Gstaad Region,
Lugano Ascona & many famous
mountain resorts magnificent NEW
APARTMENTS CHALETS VILLAS
available for foreigner from USA
50000 Big choice mortgages
at 6 1/2 Swiss residency possible
H. SEBOLD SA TOUR
GRISE 6 CH 1007 LAUSANNE
TEL 21 25 26 11
LUGANO 91 68 76 45

מהנדס אלקטרוניקה ישראלי

היושב בניו־יורק זה מספר שנים ומתמחה ברכז ציוד וחלקים אלקטרוניים על כל סוגיו פנוי לקבלת הצעות עבודה ועסקים מחברות ויזמים פרטיים.

P.O.B. 7997 N.Y. 10150/2411
NEW–YORK

חוסכים שיפדו באפריל מלווה בטחון עלולים להפסיד מערכו

מאת צבי זרחיה
סופר "הארץ"
לענייני כלכלה

חוסכים שיפדו החל מהחודש הבא את אגרות מלווה ביטחון 1970 יאבדו אחוזים ברורים מערכם של האגרות לנוכח שיטת ההצמדה של האגרות. בחודש הבא תגיע לפירעון הקבוצה הראשונה של אגרות מלווה בטחון 1970. שווי האגרות האלה מגיע ל־200 מיליון דולר. האגרות מסדרה זו ייפדו במשך 12 החודשים הבאים עד מארס 1987. אולם, לנוכח קביעת שיערוך האגרות על פי מדד דצמבר 85' הרי אלה שיפדו את האגרות בחודש הבא יפסידו בשל המדדים הגבוהים מאז חודש דצמבר ובשל המדד השלילי שנרשם בחודש שעבר.

אולם, אלה שאגרותיהם יגיעו לפירעון בחודש מארס 87', היינו 15 חדשים לאחר החודש הקובע את שיערוך האגרות, עלולים להפסיד 25־30 אחוזים מערכן על־פי ההנחה ששיעורי האינפלציה לא יעלו השנה על 20 אחוזים.

באחרונה פנה בנק ישראל אל משרד האוצר בעניין הארכת המילוות מסוג אגרת מלווה ביטחון 1970 אולם מהאוצר נמסר שאין בעת כל כוונה להאריך את מועד המילוות. ההערכה באוצר כי לנוכח שיעורי האינפלציה הנמוכים כעת, ההפסד של הפודים איננו גדול. עם זאת ייתכן כפי שנעשה ביוני 84, במצב של התגברות האינפלציה, הרי שהאוצר עשוי להציע הארכת המילוות.

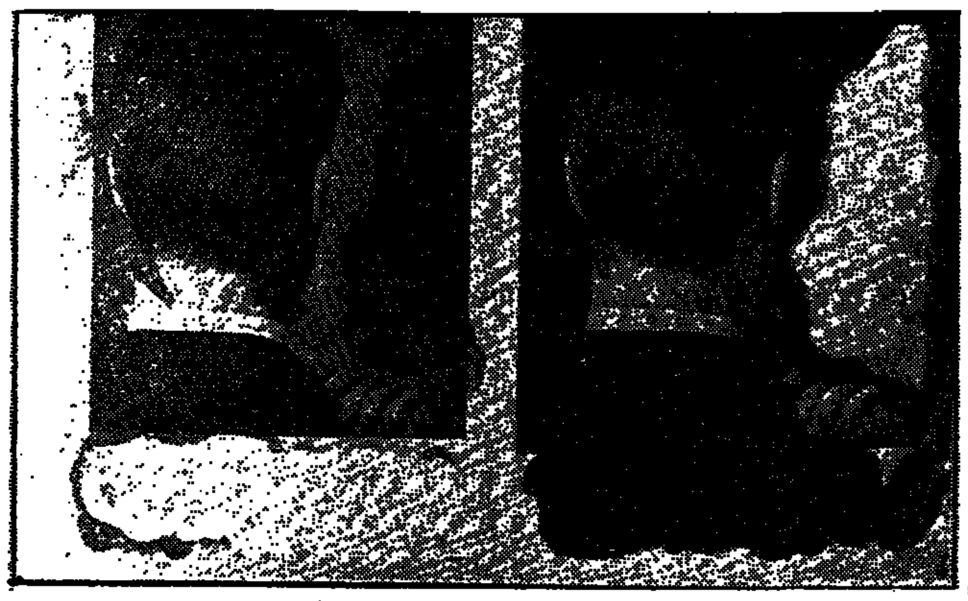

תערוכת "כי קרוב אליך הדבר מאוד" - דלות החומר כאיכות באמנות ישראלית" תיפתח היום במוזיאון תל־אביב. בתערוכה יצירותיהם של 21 אמנים, שהאוצרת שרה ברייטברג־סמל רואה בהם משהו משותף ותל־אביבי, בלי מושגי דת, עם, ארץ או אידיאולוגיה, אבל עם עיר חילוניות. האוצרת רואה אצל אמנים כמו מיכה אולמן, אביבה אורי, אריך, גבע, תמר גטר, יאיר גרבוז, גרשוני, רפי לביא, קדישמן, קופפרמן או הנרי שלזניאק מבנה משותף של דלות החומרים, אוטנטיות ו"אומץ להוליך". במסגרת אירועי הפתיחה יוקרן גם סרטו של אורי זוהר "מציצים". שגם הוא תל־אביבי מאוד באופיו. בתמונה: תצלום צבעוני, צבע שמן והדביק, של משה גרשוני 1980.

חיילי צה"ל פצעו בדואי שפרץ מחסום בנחל־עוז

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

חיילי צה"ל המוקמים במחסום צבאי בנחל־עוז בכניסה המזרחית לרצועת־עזה פצעו אתמול באורח קל בדואי אשר ניסה לפרוץ עם רכב גנוב את המחסום. מקורות משטרתיים מסרו כי אתמול בבוקר בשעה 6 הגיע רכב מסוג רנו 9 בצבע כחול למחסום בנחל־עוז. חיילי המחסום הורו לנהג לעצור, אך הנהג המשיך ופרץ את המחסום. החיילים ירו לעבר הנהג ופצעו אותו. הפצוע הועבר לביה"ח ברזילי באשקלון.

בחקירה התברר כי הוא בדואי, תושב רמלה, אשר ניסה להבריח את הרכב לעזה. סופר "הארץ" מציין כי זוהי התקרית השלישית תוך שבוע בה מנסים בדואים לפרוץ את מחסומי צה"ל ברצועת־עזה. עוד מסרו המקורות המשטרתיים כי עשרות כלי־רכב גנובים ממרכז הארץ ומועברים בצורה זו לעזה, שם מפרקים אותם ומוכרים את חלקיהם.

האלוף אור הורה לסגור כמה אזורים בכפרי הדרוזים ברמת הגולן

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

אזורים שונים בתוך הכפר הדרוזי מג'דל שמס ובחוץ לכפר זה עדיין מוגדרים כשטח צבאי סגור ואסורה כל תנועה באותם אזורים. בין השאר הוגדר אזור "גבעת הצעקות" ממנו נהגו הדרוזים בעבר לשוחח־לצעוק עם בני משפחותיהם מעבר הסורי של הגבול. אלוף פיקוד הצפון אלוף אורי אור הוא שהורה לסגור אזורים בכפרי הדרוזים בגולן בעיקר אלה הסמוכים לגבול בין ישראל וסוריה כשטח צבאי סגור זאת מסיבות ביטחוניות.

13 עורכי דין בעיקר מהגליל הדרומי טוענים כי הם מוכנים לייצג את 57 הדרוזים ברמת הגולן שנעצרו בעקבות התפרעויות שם בעת ביקורו של שמעון פרס חינם אין כסף. עד עתה הוגשו 27 כתבי אישום. 18 תושבים דרוזים עדיין מוחזקים במעצר.

נשים דרוזיות בכפרי רמת הגולן עוברות בין בתי התושבים לאסוף כספים זאת כדי לממן את הקנסות שיוטלו, כך נראה, על הדרוזים בגולן שהשתתפו בהפגנות.

מטען התפוצץ בתחנת אוטובוס בדרך פ"ת

מאת נורית אבניאלי
כתבת "הארץ"

מטען קטן של חומר נפץ התפוצץ אתמול ב־6 בבוקר בתחנת אוטובוס בצומת דרך פתח־תקווה. כביש גהה. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק. חומר הנפץ הונח בפחית.

תפנית בחקירה לאחר 45 ימי מעצר

צעיר ממזרח ירושלים הודה במעורבות ברצח רס"ר ביאזי

(ע) תפנית בחקירת רצח השוטר רס"ר אבי ביאזי: לאחר 45 ימי מעצר הודה לטענת המשטרה נורין מוחמד ממזרח ירושלים במעורבותו ברצח. החשוד בן ה־22 ניסה כזכור להימלט לאחר רצח ביאזי לירדן, אך בעת שניסה לחצות את הגבול ב־31.1.86, זוהה על ידי סיור צה"ל שירה לעברו והוא נפצע ברגליו. מוחמד היה מאושפז מאז בבית החולים הדסה עין כרם.

בימים הראשונים לא ניתן היה לחוקרו אך מעצרו הוארך בפקודות בית משפט, על סמך עדותו של החשוד המרכזי ברצח: עומר פרג' שנעצר חצי שעה לאחר הרצח. חקירתו של נורין מוחמד נמשכה כחודש, ללא תוצאות ובתום 30 ימי המעצר. הוארך מעצרו בפעם השלישית, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. שלשום חלה תפנית, לטענת המשטרה, והוא החל לשתף פעולה עם החוקרים ואף שיחזר את חלקו ברצח.

כזכור, נרצח רס"ר אבי ביאזי ז"ל בבוקר ה־30 בינואר במכוניתו, ליד שער יפו, בעת שעמד להיכנס למשטרת העיר העתיקה, שם עבד כרכז מודיעין.

אלוף פיקוד המרכז: לא מתנכלים לסוחרי חברון

(ע) אלוף פיקוד המרכז טוען בתצהיר שהגיש לבג"ץ, כי חיילי צה"ל אינם מתנכלים לסוחרים שחנויותיהם מצויות מתחת לבית הדסה בחברון.

האלוף אהוד ברק טען בתצהיר, כי אמצעי הביטחון שננקטו, ביניהם הקמת הגדר בחברון, הם מחויבי המציאות.

התצהיר הוגש לעתירת הסוחרים נגד הקמת הגדר. עו"ד פליציה לנגר ביקשה מבג"ץ להגיש תצהירים נוספים לבג"ץ, המעידים לדעתה על התעללות החיילים בסוחרים. בית המשפט הגבוה לצדק, אישר להגיש את התצהירים והדיון בעתירה נדחה למועד מאוחר.

בג"צ דחה עתירת אלמנת חייל מילואים להחזיר מחבלים לכלא

הורשעו ברציחת בעלה ליד ים ב־1979 ושוחררו במסגרת עסקת חילופי השבויים

(ע) בג"צ דחה אתמול בקשת אלמנת חייל בשירות מילואים, שנרצח בידי מחבלים, להחזיר את המחבלים שהורשעו ברצח לכלא, לאחר ששוחררו בעסקת חילופי השבויים.

מינה יוסקוביץ, שבעלה משה נרצח על ידי מחבלים ב־1979, סמוך לכנסיית בת שמנים בירושלים, בשעה שביקש להגיע לבקעה ליחידת המילואים שבה שירת, עתרה לבג"צ בטענה ששלושת המחבלים שוחררו במסגרת עסקת חילופי השבויים, שלא כדין.

שלושת המחבלים נתפסו והועמדו בבית המשפט המחוזי בירושלים למאסר עולם. היא טענה, כי המחבלים מתגוררים בכפר סילואן, הסמוך להר הזיתים, מקום קבורת בעלה וכל אימת שהיא עולה לקברו גורם לה צער נפשי ללא נשוא. היא טענה עוד, כי הדבר מהווה גם סיכון לחייה ולחיי 5 ילדיה ומונע ממנה לנוע באופן חופשי. כמו כן נטען כי אין לממשלה סמכות לשחרר את המחבלים. סמכות זו מסורה לנשיא המדינה בלבד.

הפרקליטות טענה בבית המשפט הגבוה לצדק, כי אחד משלושת המחבלים עדיין כלוא, השני שוחרר לאחר שנשיא המדינה חתם על צו חנינה. המחבל השלישי שוחרר ע"י הרמטכ"ל, בשל טעות טכנית. אולם הפרקליטות הציגה לבית המשפט צו חנינה עליו חתם הנשיא המורה לשחרר את המחבל השלישי. הצו נחתם 8 חודשים לאחר שוחרר בפועל.

בג"צ שישב בהרכב השופטים אהרון ברק, אברהם חלימה ואליעזר גולדברג דחה את העתירה והודיע, כי הנימוקים יינתנו היום.

המתקדמת קוראת למיגזר הערבי לשבות לציון יום האדמה ה־10

מאת עטאללה מנצור
סופר "הארץ"

התנועה המתקדמת קוראת לשביתה כללית במיגזר הערבי לציון 10 שנים ליום האדמה. בגילוי־דעת של התנועה שפורסם אתמול בנצרת נאמר כי לא צריך להסתפק באסיפות ותהלוכות כפי שהחליט "הוועד להגנה על האדמות", בכנס המכין לקראת יום האדמה, שנערך לפני 10 ימים בנצרת.

גילוי־הדעת של התנועה המתקדמת פורסם בעקבות ישיבת הלשכה המדינית של התנועה שנערכה שלשום בנצרת. המתנגד לגבי העמדות שהיו בקו על ידה. בכנס המכין השתתף ח"כ מוחמד מיעארי, נציג המתקדמת בכנסת, אך לא קרא בדבריו לשביתה וסמך את ידו על החלטת הכנס לקיים שתי תהלוכות ושלוש אסיפות אזוריות בגליל, במשולש ובנגב לציון יום האדמה.

אזכרה לקרבנות אוטובוס הדמים בכביש החוף, במלאת 8 שנים להירצחם, נערכה אתמול לפני הצהריים, ליד האנדרטה לזכר הנופלים בהשתתפות שר הביטחון יצחק רבין, חברי כנסת, המשפחות השכולות ורבים מתושבי אגד. רבין הדגיש שצה"ל ומערכת הביטחון הסיקו מסקנות ומזה יותר מ־5 שנים שצה"ל ובראש בראשונה חיל הים השכילו למנוע נסיונות חדירה של מחבלים מכיוון הים. הטקס נפתח בהדלקת לפיד לנופלים על ידי ניצולי האוטובוס מוכה אהרונוביץ שנפצעה קשה ואיבדה את ילדתה רויטל. ענת אנקווה ששכלה באסון א את אחיה, אביה ואחותה והגבריאל זייד ששיכל באסון את אחיו. קדיש אמר החייל אילן גלוטמן שאביו נהרג ב"אוטובוס הדמים". (צילום: עודי קרן)

וילנר: 30 מדינות יכוננו יחסים עם ישראל "אם תפנה לדרך השלום"

(ע) מזכ"ל רק"ח מאיר וילנר אמר אתמול במסיבת עיתונאים בתל אביב, כי 30 מדינות, ביניהן שתי מדינות מוסלמיות, שהשתתפו בוועידת המפלגה הקומוניסטית בבריה"מ, מוכנות לכונן יחסים דיפלומטיים עם ישראל "אם היא תפנה לדרך השלום". לדבריו יחול שינוי ביחס בריה"מ והמדינות הסוציאליסטיות, אם ישראל תסכים לוועידה בינלאומית בהשתתפות אש"ף.

לדבריו הרגיש גורבצ'וב בדו"ח שלו לוועידה, כי ברית המועצות דוחה עקרונית את דרך הטרור והיא מוכנה לכל מאמץ לשיתוף בין־לאומי לעקירתו.

במוסקווה סבורים, אמר וילנר, כי ישראל החריפה את היחסים עם בריה"מ על ידי הצטרפותה למלחמת הכוכבים, דבר הנראה בעיניהם כמפלצתי לעם שאיבד בשואה 6 מיליון מבניו.

לשאלה על סיכוייה של אידה נודל להתאחד עם משפחתה השיב וילנר "אין תגובה". אולם הוסיף: "אמסור דו"ח על כך לגורמים הנוגעים בדבר." לדבריו, רק ארבעת אלפים הגישו בקשות לעלייה, ובכל ברית המועצות אין יותר ממאתיים מסורבי־עלייה.

רקדני להקת "בת־דור" התפללו במחנה טרבלינקה

טרבלינקה, פולין (ע"ד). חברי להקת המחול הישראלית "בת־דור", העורכים ביקור תרבות ראשון בפולין מזה 20 שנה, התפללו אתמול באתר מחנה ההשמדה טרבלינקה, שם נרצחו 800,000 אלף יהודים במלחמת העולם השניה. הם הניחו זרי הבצלות לבנות לפני גל־עד אבן ענק.

לאחר מכן סיירו, אחדים מהם כשדמעות בעיניהם, בין אלפי סלעים ואבנים קטנים יותר המהווים בית עלמין סמלי, במקום שם עמדו תאי הגזים. הנאצים השמידו את מחנה הריכוז אחרי מרד מוזין של האסירים ב־1943. המחנה, הנמצא ממזרח לבירת פולין, הוקם כדי להשמיד את היהודים מגיטו וארשה ומתשע מדינות אחרות באירופה.

הקשרים הדיפלומטיים נותקו על ידי פולין אחרי מלחמת ששת הימים ב־1967. רקדני "בת־דור" זכו לתשואות נלהבות בתיאטרון הגדול של וארשה השבוע. אך ממשלת פולין הבהירה כי אין משמעות פוליטית לחילופי התרבות הנוכחיים בין שתי המדינות.

רבין יבקש אישור הממשלה למינוי דוד עברי למנכ"ל משרד הביטחון

מאת סופר "הארץ"

שר הביטחון יצחק רבין יבקש באחת הישיבות הקרובות את אישורה של הממשלה למינויו של אלוף (מיל.) דוד עברי לתפקיד המנהל הכללי של משרד הביטחון. אלוף (מיל.) עברי יבוא במקומו של אלוף (מיל.) מנחם מרון, המסיים תפקידו בתום שלוש שנות שירות. משנת 77־82 היה עברי מפקד חיל האוויר. כשסיים שירותו הפעיל בצה"ל נתמנה ליו"ר פעיל של מועצת המנהלים של התעשייה האווירית. ב־18 באפריל 1983 חזר לשירות פעיל בצה"ל ונתמנה לסגן הרמטכ"ל. ביולי באותה שנה סיים את תפקידו כסגן הרמטכ"ל. ב־1 במאי 1985 נתמנה ליו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית.

בג"צ ציווה להשיב: האם מחבל מכוח 17 מוחזק במדינה

(ע) בג"ץ ציווה על המדינה בצו על תנאי, להשיב בתוך 15 יום באם מצוי בידי שלטונות הביטחון מחבל "כוח 17" שנלכד באפריל אשתקד על חופי תל אביב. הצו הוצא לעתירת תושב יו"ש שטען באמצעות עו"ד פליציה לנגר, כי אחיו מצוי בידי שלטונות הביטחון.

בני המשפחה הגישו עתירת "הביאס קורפוס" לבג"ץ, בטענה שלמרות שפורסם תצלום באמצעי התקשורת לאחר לכידתו, מתכחשים השלטונות לעובדה שהוא נמצא בארץ.

המדובר בהשתלטות חיילי צה"ל על ספינת מחבלים כ־100 ק"מ מחופי תל אביב. במהלך ההשתלטות נהרגו 8 מחבלים ונלכדו 8 בחיים. בני המשפחה טוענים, כי המחבל מוחמד פואר סכאפי צולם באמצעי התקשורת לאחר שנלכד. כל פניה יזמה לשלטונות הביטחון לאפשר מפגש אתו, נענו כי האיש אינו מוכר ואין הוא מצוי בארץ.

הדיון בעתירה יתקיים לאחר מתן תשובת הפרקליטות.

ישיבת מועצת מנהלי כי"ל נדחתה בגלל ועידת חרות

מאת יונתן שרמן
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

ישיבת מועצת המנהלים של כימיקלים לישראל, נדחתה מאתמול ליום ראשון בגלל ועידת חרות. ההחלטה לדחות את הישיבה נתקבלה בעקבות פניות של דירקטורים, שהם גם חברי מרכז חרות. בעקבות המינויים הפוליטיים של השר שרון, מכהנים כיום בדירקטוריון כימיקלים לישראל, לבד משני עוזריו של שרון, גם ארבעה חברי מרכז חרות.

סניורה: הפלשתינים רשאים לתקוף כל עוד אין תזוזה בדיוני השלום

וואשינגטון (עסט"א). חנא סניורה, אחד מראשי הפלשתינים בירושלים המזרחית אמר שלשום כי הוא בודק את האפשרות לכינוס ועידת שלום בינלאומית לענייני המזה"ת ללא תנאים מוקדמים. שבה ישתתפו אישים פלשתינים כחברים במשלחת ערבית יהודית. סניורה טען כי הפלשתינים, הן בישראל עצמה והן בשטחים הכבושים, רשאים לתקוף "מטרות צבאיות לגיטימיות. כל עוד אין תזוזה לקראת שולחן דיוני השלום."

סניורה, המשמש כעורך היומון הפרו אש"פי "אל פאג'ר" והמקובל הן על אש"ף והן על ממשלת ישראל כנציג אפשרי בשיחות שלום בין ישראל למשלחת ירדנית־פלשתינית, הביע את דעתו כי ירדן ואש"ף יתפייסו.

בשיחה עם כתב סט"א אמר סניורה כי הוא מעלה את הרעיון של ועידת שלום בין־לאומית ללא תנאים מוקדמים והוסיף כי לשיחות תוזמן "משלחת ערבית משותפת" ולא יישלחו הזמנות נפרדות לירדן, אש"ף וסוריה. "אם ננהג בדרך זו, כולם יהיו מרוצים" אמר.

הוא הצדיק את עמדת אש"ף שלא לקבל החלטת מועצת הביטחון 242 ואמר כי אין לצפות כי הארגון הפלשתיני יסכים לקבל החלטה זו מבלי שתוכר זכותם של הפלשתינים להגדרה עצמית כתמורה.

אלמונים ניסו להצית תחנת אוטובוס בי־ם

(ע) אלמונים ניסו אתמול לפנות בוקר להצית תחנת אוטובוסים בשכונת מרחביה בירושלים. בשעת בוקר מוקדמת הם גילגלו עגלת אשפה בוערת במטרה להצית את תחנת האוטובוס במקום. אורח שהבחין בכך מיהר להוציא את העגלה וסיכל את התלקחות התחנה.

לפידות: מטוס הלביא הוא לא הפתרון היחיד לחיל האוויר

מאת ראובן פדהצור
מהסופר הצבאי של "הארץ"

"חיל האוויר זקוק באופן שוטף לאספקת מטוסים חדשים. אם יפסיקו את הלביא יצטרכו פתרון אחר. הלביא הוא לא הפתרון היחיד לחיל האוויר וההיבטים הלאומים לא כל כך נוגעים לחיל האוויר. מבחינת חיל האוויר אפשר לחשוב גם על מטוסים מסוג אחר". דברים אלה אמר אתמול מפקד חיל האוויר, האלוף עמוס לפידות, בכנס איגוד חברות הביטוח שנערך בתל־אביב.

ערכה את העמוד: אורית גלילי

שאל את יועץ ההשקעות שלך בבנק
על קרנות הנאמנות
נטע, כתר וכרמל
הנאמן: בנק איגוד מקבוצת בל"ל.
אין מודעה זו מהווה הצעה לרכישת תעודות השתתפות בקרנות, ורכישה כזאת יכולה להעשות רק עפ"י תשקיפי הקרנות.

בהנהלת צבי סטפק ושלמה סימינובסקי
קול המפרסם

המרכז הישראלי לניהול

סדרת ימי לימוד למנהלים
בימי ו', החל ב־11.4.86

סוגיות בניהול
פיננסי וחשבונאי

- 11.4.86 תכנון פיננסי-תקצוב ובקרה
- 18.4.86 הטיפול החשבונאי עפ"י גילוי דעת 36'
- 9.5.86 מימון מו"פ
- 23.5.86 אשראי ומימון סחר חוץ
- 30.5.86 חשבונאות ממוחשבת
- 6.6.86 התפתחויות בחוקי המיסוי- העידן האינפלציוני והצפוי בעתיד

- צוות המרצים:

יגאל ארליך, ממ"ת * יורם בליזובסקי, ממ"ת * יחזקאל פלומין, רו"ח, עו"ד * אהרון פס, רו"ח * דוד צרי, תע"א * אדמונד צ'אצ'ג, תדיראן * משה בכר, בל"ל * זהר פלדבוי, רו"ח * ד"ר אד מלבסקי, BIRD F * עו"ד רינה פרידור, וורלד טכנולוגיות * אריה ברומברג, החברה לבטוח סכוני סחר חוץ * טל אבידן, תע"א *

פרטים והרשמה: המרכז הישראלי לניהול
טל. 03-257202; 02-234863; 04-640678

אפשרית הרשמה לימי לימוד בודדים, אך מומלצת הרשמה לסדרה כולה.

בצלאל
אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים
מודיעה על
מועד סיום ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז
למחלקות:
- אמנות
- צורפות
- עיצוב גרפי
- צלום
- עיצוב סביבתי
- עיצוב קרמי
- עיצוב תעשייתי

ההרשמה תתקיים עד לתאריך 16.3.86 בימים א', ד' בין השעות 9.00–15:30 ובימים ב', ג', ה', בין השעות 9.00–17.00 בקמפוס בצלאל שבהר־הצופים
טל' 822181, 02-822191

אוניברסיטת תל-אביב
החוג לכלכלה הפקולטה למדעי החברה
כנס שיוקדש לזכרו של
פרופסור אלישע פזנר ז"ל
דברי פתיחה
פרופסור אלכס צוקרמן,
מ"מ ראש החוג לכלכלה
הרצאת אורח
Professor Andrew Postlewaite
University of Pennsylvania
נושא ההרצאה
'Sharing Information by Oligopolists'
- הכנס יתקיים ביום חמישי, ט' באדר ב' תשמ"ו, 20.3.86, בשעה 18:00, בחדר 525, בנין נפתלי, קרית־ האוניברסיטה, רמת־אביב
– ההרצאה בשפה האנגלית –
– הציבור מוזמן –

מה מתבשל?

קראו החודש
ב־ מזון ומטבח
כתב העת המוהדר לענייני מזון, ארוח ותזונה.
חידוש!
ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.
המחיר: 1.5 ש"ח בלבד.
קראו החודש: * פורים – איך שמחים ומה אוכלים בעדות השונות * על טעם ועל ריח – מרוה * על טעימות יין – מי ואיך טועמים * על תחרות אשף המטבח הצעיר – פגישה עם האשפית הצעירה * כיתת בישול – איך עושים מיונז ביתי, בתוספת מתכונים מאד מיוחדים, ושאר המדורים הקבועים.
הפצה ע"י: "גד – חברה להפצה".
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

את ה"במבי" הקטן עזרנו לפתח עבור המשטרה...

מה נוכל לעשות בשבילך?
פיתוח, תיכנון, עיצוב, בניית אב־טיפוס וייצור:
- ★ לתעשיות עתירות מדע.
- ★ אלקטרוניקה.
- ★ מוצרים רפואיים.
לשרותכם:
אבינדור קליין – הנדסת מכונות
רח' הנגר 10 חולון טל. 835–891

מלון "מצפה הימים"
דיאטות יופי והרזיה
התאריך הקרוב 20.3.86 – 16.3.86
בפיקוח רפואי צמוד
קוסמטיקה אמבטיות צמחים, מסג'
רפלקסולוגיה, ג'קוזי, סאונה, פדיקור, מניקור
התעמלות, חדר כושר
פרטים: טלפון: 4–37013–069
מלון "מצפה־הימים" בכביש ראש־פינה צפת

صكتا من الامل

מפעל יצרני בתחום מתפתח
מחפש משקיע לעזרה בביצוע הזמנות לארה"ב
לפנות מיום א' לטל. 02-249853 או 02-815049 משעה 18.00

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

הסוחרים קלטו ההיצעים בעקבות משבר פיט

משבר פיט כמעט ולא השפיע אתמול על שוק המניות. בניירות־הערך בעלי רמת הסחירות הגבוהה, נקלטו ההיצעים בדרך־כלל ללא שינוי שער. אולם בניירות־הערך הספקולטיביים בעלי רמת הסחירות הנמוכה, הופיעו היצעים כבדים מהרגיל ובחלק גדול מהם נרשם מוכרים בלבד. המניות הפשוטות נטו בדרך־כלל לעלות השבוע, ובכלל זה מניות ההסדר. מחזור המסחר במניות החופשיות הסתכם אתמול ב־6.5 מיליון דולר.

	מדד יומי	שינוי ב־%
מדד מניות כללי	113.62	−0.13
כללי ללא בנקים	132.26	−0.51
מדד אג"ח כללי	100.24	+0.22
אג"ח צמוד מדד	100.20	+0.25
אג"ח צמוד מט"ח	98.79	+0.14

התייצבות בהסדר

היצעים במניות־ההסדר נקלטו אתמול ללא שינוי שער. רמת התשואה לפידיון במניות אלה התייצבה על 11.5 אחוז. מחזור המסחר הסתכם אתמול ב־2.3 מיליון דולר. הפעילים העיקריים במניות ההסדר היו השבוע נציגי קרנות הנאמנות, הנהנות עדיין מנזילות כספית גבוהה. כך למשל, גייסה השבוע קרן חוץ 10 מיליון ש"ח.

היצעים למניות פיט

כל ניירות־הערך המזוהים עם חברת הברוקרים פיט, ספגו את־מול היצעים כבדים, ובמרביתם נרשם מוכרים בלבד. אחד הגורמים המאפיינים מניות־אלה היא רמת סחירותן הנמוכה. שער מוכרים בלבד נרשם במניות חברת הביטוח הפניקס, מניות קרור, הראל, ספנות הספקה 0.5 וגינדי. מניות מתם ירדו ב־8.8 אחוזים. מניות מוסכי ערוגה 0.5 ירדו ב־5.6 אחוזים. היצעים גדולים נרשמו גם לניירות־ערך ספקולטיביים אחרים. שער מוכרים בלבד נרשם למשל במניות אבגנים, אירלן, דוזקר. ביקוש גדול־יחסית למניות מאגרי בניה סופק במהירות וללא שינוי שער.

יציבות בבכורות

המסחר בניירות־הערך בעלי רמת הסחירות הגבוהה לא טמן בחובו אתמול הפתעות יוצאות־דופן. ביקושים למניות שופרסל, נכסים ובנין ואתרות סופקו ללא שינוי שער. היצעים במניות הסנה וים המלח נקלטו ללא שינוי שער.

הערכות, כי ירידות השערים במניות יהיו בעקבות משבר פיט חזקות מהרגיל — התבדו. בבורסה מעריכים כי שוק המניות בשבוע הבא יהיה סלקטיבי הרבה יותר. ורק במניות בעלות איכות כל־כלית סבירה יהיו עליות שערים.

ירידה נוספת בתשואה במק"מ

הנפקה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
336	5	99.80	1.23
346	12	99.45	1.41
416	19	99.15	1.38
426	26	98.85	1.36
436	33	98.50	1.40
446	—	—	—
516	—	—	—
526	54	97.25	1.58
536	62	96.90	1.56
546	68	96.50	1.61
556	75	96.28	1.58
616	82	96.00	1.53

הדולריות עולות

שערי איגרות־החוב הדולריות היו הלהיט בבורסה השבוע. הביקושים לאיגרות אלה הורמו נוכח רמות התשואה לפידיון האטרקטיביות בהן, ונוכח הידיעות על המלצת קרן המטבע על נידנוד שער הדולר. גם איגרות־החוב המדדיות עלו, ומדד אג"ח הכולל עבר השבוע לראשונה מתחילת השנה את המחסום המאה. בנק ישראל גייס אתמול 25 מיליון ש"ח בכתבי מלוות חדשות של אג"ח.

הודעות בורסה

* אורדן תעשיות הודיעה כי בישיבת מועצת המנהלים של החברה שנערכה אתמול נוכח המצב בבתי היציקה בחולון, הוטל על ההנהלה להיכנס למו"מ מיידי עם הגורמים כדי להביא להקטנת העלויות. אם המו"מ לא יצליח, מוסמכת ההנהלה לסגור את קו יציקות הפלדה.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי אחוזים
אב	3764.63	3710.36	3.48	0.09
אבוקה	26353.24	26098.44	203.42	0.77
אביב	30055.10	29783.82	45.45	0.15
אגוז	1145.31	1122.85	1.84	0.16
אדיר	1237.72	1213.52	−0.07	−0.01
אודם	1571.12	1540.89	−10.45	−0.68
אופיר	1444.35	1415.53	0.44	0.03
אור	414.52	405.89	0.08	0.02
אורון	324.32	317.71	0.35	0.11
אורלי	19441.41	19201.92	−13.35	−0.07
אורן	8970.14	8795.33	0.07	0.00
אייל	2807.80	2753.11	1.68	0.06
איילת	3769.02	3687.71	2.72	0.07
אירים	3936.78	3851.29	8.09	0.21
איתן	545.76	534.47	−0.10	−0.02
אלון	7721.89	7559.64	13.31	0.18
אלמוג	559.67	548.67	0.95	0.17
ארז	642.11	629.80	−3.22	−0.51
אש	113.47	111.07	0.40	0.36
אשל	488.91	479.72	−0.03	−0.01
אתרוג	1108.37	1097.71	−0.33	−0.03
בדולח	1619.55	1588.46	−9.42	−0.60
ברוש	5743.47	5716.07	6.64	0.12
ברק	5895.13	5863.13	1.85	0.03
ברקת	753.99	739.15	1.20	0.16
גביש	1094.59	1073.12	−0.22	−0.02
גבע	799.29	787.32	−0.09	−0.01
גורן	548.83	538.05	0.32	0.06
גיא	7334.24	7225.38	−11.29	−0.16
גיל	2146.98	2106.34	0.52	0.02
גלית	491.18	485.17	0.49	0.10
דובדבן	1617.61	1602.11	0.15	0.01
דוכיפת	524.26	514.01	0.15	0.03
דולב	1154.43	1129.79	1.92	0.17
דורון	1176.98	1154.36	0.51	0.04
דותן	212.65	208.59	0.01	0.00
דגנה	378.93	371.48	−1.37	−0.37
דן	3703.52	3648.45	−67.06	−1.87
דניה	1016.74	1007.47	−0.30	−0.03
דרור	3249.33	3185.99	−7.32	−0.23
דקל	4172.67	4091.59	−9.23	−0.23
הדס	26816.02	26578.56	−63.92	−0.24
ורד	383.23	375.68	−0.10	−0.03
זהבית	2475.57	2421.04	−11.50	−0.48
זוהר	15046.19	14820.11	−31.37	−0.21
זיו	14345.38	14130.76	−27.83	−0.20
זמיר	639.52	627.40	−1.67	−0.27
חוחית	132.70	129.81	0.27	0.21
חליפין	103.94	103.39	0.07	0.07
חלמיש	540.45	529.72	0.94	0.18
חן	103.48	103.07	0.07	0.07
חצב	1154.58	1127.73	0.06	0.01
טל	3871.31	3821.51	−12.50	−0.33
יובל	603.47	591.74	0.46	0.08
יהלום	1502.87	1473.22	−5.84	−0.40
יסודות	32003.74	31716.72	−17.61	−0.06
יערה	524.72	513.14	1.00	0.19
כוכב	730.72	716.86	−3.60	−0.50
כחל	122.97	120.56	0.12	0.10
כלנית	417.77	409.54	−1.83	−0.45
כספית	620.21	613.98	1.29	0.21
כרמל	117.05	114.65	−0.07	−0.06
כתר	875.23	857.96	0.78	0.09
להם	3298.33	3236.27	1.12	0.03
למשקיע	92726.30	90907.69	291.51	0.32
לפיד	9053.38	8879.09	48.76	0.55
לקם	1391.52	1363.36	1.53	0.11
לשם	733.81	719.33	1.30	0.18
מבחר	914.83	896.58	−0.62	−0.07
מבטח	2587.90	2563.10	−4.80	−0.19
מגד	198.10	195.24	0.61	0.31
מגוון	2491.90	2482.70	3.90	0.16
מגל	582.58	571.37	0.59	0.10
מור	1139.60	1135.20	−3.30	−0.29
מורן	616.59	613.68	−4.68	−0.77
מפה	23440.36	22835.32	−114.26	−0.50
מימד	703.31	700.10	0.39	0.06
מנוף	2932.10	2875.60	1.20	0.04
מעין	642.30	629.86	−0.34	−0.05
מקשה	761.80	746.86	1.52	0.20
מרגלית	962.94	944.62	−3.95	−0.42
מרום	896.21	878.92	−0.38	−0.04
נגה	19846.21	19548.17	−23.48	−0.12
נטיף	612.34	600.60	−1.44	−0.24
נטע	361.74	354.54	−1.33	−0.38
נילי	3712.03	3656.32	−16.55	−0.45
סביון	412.96	404.83	−1.41	−0.35
סגולה	114.88	112.58	0.06	0.05
סלע	765.54	750.43	1.47	0.20
סנונית	535.64	525.11	0.90	0.17
סער	585.69	575.05	0.40	0.07
ספיר	539.22	536.54	1.07	0.20
עדיף	625.98	614.66	−1.27	−0.21
עידית	1673.95	1641.30	−0.78	−0.05
עידן	5474.58	5396.14	0.78	0.01
עגור	1185.12	1158.48	−0.01	−0.00
ענת	2013.63	1996.83	−9.03	−0.45
עפרוני	520.33	508.87	0.63	0.12
ערמון	306.18	300.18	0.70	0.23
פאר	1178.85	1155.82	−0.48	−0.04
צבר	545.14	534.33	−0.24	−0.04
צמית	506.69	496.77	0.66	0.13
צפיר	797.04	779.85	−0.62	−0.08
צמיחה	6001.93	5917.00	−7.72	−0.13
צברת	1456.04	1428.03	0.49	0.03
קלע	1631.16	1622.99	0.09	0.01
רונית	15477.11	15352.53	−72.77	−0.48
רקפת	488.53	478.92	2.54	0.53
רשף	643.33	629.50	0.09	0.01
שבים	601.43	589.71	−0.28	−0.05
שחם	815.73	798.53	1.05	0.13
שירה	30306.58	29712.81	−13.64	−0.05
שמיר	64256.84	62991.98	46.04	0.07
שנהב	536.30	528.47	−5.31	−1.01
שפע	16818.38	16414.60	−88.50	−0.54
שקד	641.89	629.02	0.82	0.13
תאנה	1811.84	1803.41	5.77	0.32
תבור	713.83	703.52	−0.57	−0.08
תדהר	5700.78	5672.36	11.58	0.20
תהילה	99.30	97.18	0.06	0.06
תירוש	387.04	382.30	−0.14	−0.04
תמר	1041.06	1020.61	1.69	0.17
תפוח	1025.82	1018.17	0.20	0.02
תרשיש	1216.05	1192.28	0.53	0.04
תשרי	360.20	354.91	0.02	0.01

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3601	30599	+25
3602	28169	+22
3603	26485	+153
3604	23571	+19
3605	21459	−76
3606	20216	−73
3607	18780	−69
3608	17770	−67
3609	16919	+91
3610	15255	+83
3611	15032	+83
3612	14590	+82
3613	13604	+11
3614	13050	+11
3615	12045	+9
3616	11022	+9
3617	10455	+84
3618	9918	+81
3619	9120	+75
3620	8481	+7
3621	8053	+7
3622	7257	+5
3623	7188	+145
3624	6769	+138
3625	6045	+121
3626	5589	+113
3627	5182	+107
3628	4657	−1
3629	4360	−2
3630	4119	−2
3631	3769	−37
3632	3548	−35
3633	3350	−33
3634	3047	+91
3635	2941	+87
3636	2832	+85
3637	2551	−32
3638	2374	−29
3639	2171	−28
3640	1800	+20
3641	1559	+19
3642	1390	−7
3643	1205	−6
3644	1098	+1
3645	989.9	+0.8

4.25% מלווה מדינה

סדרה	שער	שינוי
3701	843.5	+9.9
3702	662.3	+28
3703	549.2	+2.4
3704	470.1	+2.1
3751	246.4	+1.2
3752	99.6	+1.3
3753	95.3	+1.3
3901	90.7	−0.9
3902	86.5	−0.9
3903	85.5	−0.9
3904	84.1	−0.9

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	266.5	+0.2
4102	108.4	+1.9
4103	104	+1.9
4104	100.6	+1.9
4301	98.4	−0.2
4302	93.6	−0.2
4303	92.9	−0.2
4304	91.3	−0.2

4% מלווה פיתוח (90% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3105	245500	−1000
3106	238500	+1500
3107	238200	— —
3108	225500	— —
3109	223000	— —
3110	222500	−500
3111	217000	−1000
3112	216800	— —
3113	216100	+100
3114	210000	+1000
3115	207000	— —
3116	199700	+500
3117	208500	+1000
3118	203000	— —

4%, 6%, 7% פיתוח (80% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי
3201	171500	— —
3202	171500	— —
3203	170000	— —
3204	165000	— —
3205	164000	— —
3206	159500	— —
3210	161000	−510
3211	156700	— —
3212	153000	— —
3213	146000	— —
3214	141000	−200

(המשך)

סדרה	שער	שינוי
3501	139500	— —
3502	138500	— —
3503	125800	— —
3504	122000	— —
3505	117500	— —
3521	119996	+55
3524	113277	+50
3522	114225	−539
3523	107785	−548
3525	110451	+305
3526	110250	+312
3527	108024	+307
3528	105065	+307
3529	104746	+314
3530	102297	+308
3531	101950	+315
3532	98962	+306
3533	98780	+312
3534	93051	+295
3535	93287	+390
3539	87917	+376
3536	93143	+434
3537	92998	+436
3538	87531	+410
3540	87303	+419
3541	84337	+406
3542	84183	+415
3543	80022	+396
3544	80188	+278
3546	78195	+277
3547	77949	+277
3548	77828	+276
3550	73802	+259
3551	73400	+258
3545	77972	+334
3549	73594	+322
3552	67487	+295
3554	70344	+310
3555	70344	+310
3553	66679	+236
3571	60256	+228
3556	66953	+222
3558	66832	+227
3559	64438	+219
3560	60962	+212
3561	60724	+211
3557	67641	+152
3572	61352	+142
3573	60915	+270
3574	56154	+249
3577	56098	+253
3578	51778	+235
3575	55774	+198
3576	55557	+198
3579	51224	+186
3580	48229	+724
3581	43844	+674
3582	40399	+635
3583	37521	+603
3584	35286	+30
3585	33413	+27
3586	30238	+22
3588	31540	+27
3587	31825	+26
3591	28978	+24
3592	28933	+24
3593	28866	+24
3589	28791	−27
3594	27424	−27
3590	28593	+24
3595	27215	+23

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	119100	+2242
2002	118656	+2248
2003	112491	+94
2004	112521	+81
2005	106295	+1003
2006	109620	+1053
2007	107466	+1035
2008	105972	−251
2012	103664	−238
2015	100923	−244
2009	107289	−780
2010	106677	−548
2011	104605	−341
2013	104510	−357
2014	101756	−549
2016	102693	+86
2018	99969	+83
2021	96652	+81
2017	99352	+85
2019	99040	+82
2020	96139	+88
2022	91069	+1151
2023	91991	+1505
2024	84829	+71
2027	81746	+68
2031	75541	+65
2025	86616	+71
2026	86221	+71
2028	81761	−2062
2030	77695	−2023
2029	79074	+64
2033	72767	+60
2035	66777	+48
2032	76699	−889
2034	72416	−870
2036	68619	−816
2037	66989	+53
2052	56308	+44
2038	65021	+54
2040	62544	+52
2051	59137	+49
2039	64009	+51
2041	60619	+49
2053	56085	+45
2054	54883	+41
2056	50867	+38
2058	46355	+35
2060	44316	+31
2055	52687	+41
2057	48770	+38
2059	44356	+35
2061	34385	−915
2062	33471	+991
2063	31539	+956

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	241.9	+0.7
7002	234.6	+0.6
7003	225.3	+2.4
7004	208.1	+2
7005	193.1	−1
7006	182.9	+2.4
7007	169.7	−0.1
7008	161.5	−0.1
7009	162.2	+1
7010	152.9	+1.7
7011	143.5	— —
7012	138.5	−0.1
7013	130.7	−0.1
7014	114.8	+1.3
7015	94.2	−0.1
7016	96.5	−0.1
7017	95.9	— —
7018	95.7	— —
7019	96.1	— —
7020	95.9	−0.1
7021	95	−0.1
7201	94.2	+1.5

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	12300	−67
6102	7537	+62
6103	6760	— —
6104	6199	— —
6105	5866	+1
6106	5686	+1
6107	5477	+1
6108	3978	−39
6109	3787	−37
6110	3724	−37
6111	3128	— —
6112	3034	— —
6113	2059	— —
6151	788.8	+8.8
6152	755.6	+0.8
6153	662	+7.6
6154	650.2	+7.4
6155	447.8	+12.9
6156	346.4	+6.3
6157	258.4	+2.9
6158	244.8	+2.8
6159	205.1	— —
6160	193.2	+1.9
6161	187	+1.9
6162	169.4	+2.1
6163	155.9	— —
6164	149.7	— —
6165	140.9	— —
6166	134.3	— —
6167	131.5	— —
6168	129.3	+0.1
6169	122	— —
6170	114.6	+0.1
6171	81.9	−0.6
6172	80.9	−0.5
6801	86.8	+0.1

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2501	158.5	+0.9
2502	155.7	+0.8
2503	150.8	+0.9
2504	150.1	+0.8
2505	144.4	+0.9
2506	139	−1.2
2507	134.2	−1.7
2508	99.3	[illegible]

אחרים

סדרה	שער	שינוי
אלסינט	89.4	[illegible]
תדיראן	93.8	[illegible]
הב היט	391	+6.5
דיק השו	182	[illegible]
כור תנ	164.8	+1.8
כלל תנ	450	[illegible]
מבצ ד	293	[illegible]
מבצ ם	374	[illegible]
מבצ	430	[illegible]
מול בנ	193	[illegible]
תיקום	375.5	+2.5

שערי מטבע חוץ 13.3.86

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.45	1.52	1.4702	1.4886	1.45	1.52	1.4703	1.4888	1.45	1.51	1.4698	1.4882	1.4794	−0.0006
1 לי"ש	2.10	2.21	2.1391	2.1659	2.11	2.21	2.1452	2.1721	2.10	2.20	2.1401	2.1668	2.1589	−0.0256
1 מארק גרמני	0.64	0.67	0.6445	0.6526	0.63	0.66	0.6443	0.6524	0.63	0.66	0.6434	0.6514	0.6477	−0.0061
1 פרנק צרפתי	0.20	0.22	0.2093	0.2119	0.20	0.22	0.2094	0.2120	0.20	0.21	0.2089	0.2115	0.2106	−0.0018
1 גולדן הולנדי	0.56	0.59	0.5705	0.5776	0.56	0.59	0.5704	0.5776	0.56	0.59	0.5714	0.5786	0.5739	−0.0054
1 פרנק שוויצרי	0.75	0.79	0.7633	0.7729	0.74	0.78	0.7618	0.7714	0.75	0.78	0.7624	0.7719	0.7676	−0.0036
1 כתר שוודי	0.20	0.21	0.2016	0.2041	0.19	0.21	0.2014	0.2040	0.20	0.21	0.2013	0.2039	0.2030	−0.0015
1 כתר נורבגי	0.20	0.21	0.2041	0.2066	0.20	0.21	0.2037	0.2062	0.20	0.21	0.2037	0.2063	0.2052	−0.0018
1 כתר דני	0.17	0.18	0.1739	0.1761	0.17	0.18	0.1740	0.1761	0.17	0.18	0.1738	0.1759	0.1752	−0.0017
1 מרק פיני	0.28	0.29	0.2846	0.2882	0.27	0.29	0.2843	0.2879	0.27	0.29	0.2845	0.2880	0.2865	−0.0029
1 דולר קנדי	1.04	1.09	1.0520	1.0652	1.03	1.08	1.0527	1.0660	1.03	1.08	1.0506	1.0637	1.0584	−0.0010
1 דולר אוסטרלי	0.97	1.07	1.0394	1.0524	1.00	1.08	1.0365	1.0496	1.00	1.07	1.0356	1.0485	1.0422	0.0010
1 ראנד דרא"פ	0.66	0.73	0.7395	0.7488	0.63	0.74	0.7403	0.7496	0.63	0.75	0.7415	0.7508	0.7434	−0.0047
10 פרנק בלגיים	−	−	0.3148	0.3188	−	−	0.3140	0.3179	−	−	0.3135	0.3174	0.3162	−0.0032
10 שילינג אוסטריים	0.90	0.95	0.9146	0.9260	0.90	0.94	0.9175	0.9290	0.90	0.94	0.9156	0.9271	0.9235	−0.0088
1000 לירות איטלקיות	0.93	0.98	0.9467	0.9585	0.92	0.99	0.9482	0.9602	0.93	0.99	0.9489	0.9607	0.9518	−0.0096
100 ינים יפאניים	0.81	0.84	0.8172	0.8275	0.80	0.84	0.8168	0.8271	0.80	0.84	0.8173	0.8274	0.8212	−0.0013

שערים בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 13.3.1986 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

ל"י שטרלינג	$ ארצות הברית	1.4580/1.4590
ל"י 1$ ארה"ב	מרקים גרמניים	2.2820/2.2830
"	פלורינים הולנדיים	2.5765/2.5775
"	פרנקים שוויצריים	1.9290/1.9300
"	פרנקים בלגיים	46.80/46.82
"	פרנקים צרפתיים	7.0200/7.0230
"	לירטות איטלקיות	1550.50/1551.50
"	ינים יפאניים	180.00/180.10
ליב.ד.ר.	$ ארצות הברית	1.1394/1.14

שער הזהב $ ארה"ב אונקיה 349.80 להגדן פיקסינג

מסירה מאוחרת (פורוארד)

	$/ל"ש	פר"ש/$	מרק/$
1 ח'	1.4519/1.4531	1.9230/1.9245	2.2763/2.2778
3 ח'	1.4426/1.4439	1.9109/1.9124	2.2641/2.2656
6 ח'	1.4311/1.4326	1.8933/1.8953	2.2482/2.2502

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בק"מ נייר
השקעה כדאית לטווח קצר בריבית משתנה
בנק לאומי

שערי המניות 13.3.86

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אגוד ב	17051		34	+1		+15
המזרחי 0.1	1228		5630	+40	+3.4	+3446
המזרחי א 0.5	778		5115	+1	+0.1	+725
המזרחי אפ 2	773		4653	+20	+2.7	+9397
כללי לא מנהל	32200	תב	278	−3100	−8.8	−333
בנק צבאני 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צבאני 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צבאני אפ			—	הפסקת	מסחר	—
דנות א 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
דנות 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק בינלאומי 05	3759		6243	−50	−1.3	−7090
פיבי 0.5	3595		7129			−5149

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אדיבי רג 100.0	80150		486			−66
אדיבי ב 100.0	82000		10	+1000	+1.2	+5
אדיבי בב א	498108		10			+6
אגוד 0.1	60000		148	−180	−0.3	−158
דיסקונט ב	102700		84			+16
דיסקונט א	101700		594	+1000	+1	+669
דיסקונט יה ב	11910		8	−30	−0.3	−8
המזרחי ש	33000		1070	−50	−0.2	−383
המזרחי ב	33150		99			+56
המזרחי יה 9	15150		42	+50	+0.3	+58
הפועלים כבב	120000		8	−5993	−4.8	−4.1
הפועלים ש	54640		733			−42
הפועלים ב	54150		908			−544
כללי א 1.0	141215		6	−200	−0.1	−25
כללי אפ 9	133200		4	+200	+0.2	+17
כללי יה 5	108000		5	−2000	−1.8	−18
כללי יה 7	6830		26	−100	−1.4	−129
כלל 0.1	34650		2405			−1316
כלל יה 9	47080		11	+600	+1.3	+339
כלל יה 11	13070		723	−80	−0.6	−817
כימן והדר 1.0	47700		1	+500	+1.1	+1
כימן והדר 5.0	23620		1	+100	+0.4	+49

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אדנים 0.1	5650	תב	46	−450	−7.4	−129
לאומשכנ ש	4640		391	−150	−3.1	−469
לאומשכנ ב	4635		146	−90	−1.9	−646
כרמל ש	3830		36	−120	−3	−89
כרמל יה 1	2648		69	+8	+0.3	+61
בנין ב' 5.0	4853	תב	35.9	+441	+10	+575.1
פת כבב ש	1090		1388	+10	+0.9	+514
משכן ב ש	2100	תב	1177	−160	−7.1	−1482
עצמאות 0.1	5480	תב	954	+545	+11	+1020
טפחות בכב ש	14289		26			−3
טפחות רג ש	12232		80			−44
טפחות יה 1	7150		59	−200	−2.7	−9
טפחות יה 2	3570		44	−10	−0.3	−147
ישנוד 1.0	920		647	−10	−1.1	−167
ישנוד 5.0	478	תב	1560	+62	+14.9	+1295
ביזב 1.0	2517	תב	4530	+180	+7.7	+6106

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
כלכן אב	399		8249	−6	−1.5	−10230
הקלאות בכב א	32000		5.9	+1001	+3.2	+9.6
הקלאות בכב ב	159900	לנ				
לאומי תעש א ש	5610	תב	500	−300	−5.1	−463
פתוח תעש בכב	51399	לנ				
פת תעש בב ג	360700	לנ				
פת תעש בב גג	211000	לנ				
פת תעש בב גג1	216000	לנ				
פת תעש בב ד	208600	לנ				
פת תעש בב דד	63792	לנ				
ברום קבלנים 5.0	730		4822	+30	+4.3	+3713
תירות בב	166100	לנ				
כלל ליסנג 1.0א	8545		120	+1		+118
כלל ליסנג 0.52	3431		725	+1		+598
כלל ליסנג אגוח	10493		21	−300	−2.8	−32
ארחם 0.1	4120		288	−150	−3.5	−580
ארחם א 0.5	2855		1646			−1587
בטוח משנה 0.1	807	תב	1608	+73	+10	+2610
בטוח משנה 0.5	294		3910	−16	−5.2	−5512
הדר 1.0	1664		828	+10	+0.5	+258
הדר 5.0	987		1734	+2	+0.2	+205
הסנה ש	3095		9387			+2342
הפניקס 0.1	1471	מב		−77	−5	−3336
הפניקס 0.5	817	מב		−43	−5	−1666
המגדל־הראל 1.0	6200	תב	45	−600	−8.8	−184
המגדל־הראל 5.0	2376	תב	3229	−264	−10	−2219
ירדניה 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
ירדניה 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
מנורה 1.0	6508		78	−320	−4.7	−66
מנורה 5.0	2693	קב		−142	−5	−485
סהר ג 1.0	4079		579			−167
סקורים 0.1	2650	תב	2029	−236	−8.2	−4422
צור ש	1455		561	−45	−3	−882
ציון החזקות 1.0	13300		2			−36
ציון החזקות 5.0	2844		175	+9	+0.3	+53

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אינטר גאבא 1 ש	3320		60	−93	−2.7	−110
אינטר גאבא 5 ש	1090		180			−50
אינטר גאב אפ 1	680		230	+20	+3	+892
כאיר עורא 1.0	4480		90	−120	−2.6	−82
כאיר עורא אפ 1	4250		40	−129	−3	−59
כתה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כתה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
כלל כהר	3925		701			−555
קריסטל 1.0	3514	מב		−185	−5	−310
רפק 0.1	33800	קב				−5
רפק 0.5	8071	תב	37	−600	−6.9	−68
שופרסל א 2.0	4409		2286			−385
שופרסל ב 10.0	2740		2816			+1005

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
דלק ג ש	4875		6963			+5763
הראל 1.0	2517	מב		−133	−5	−510
הראל 5.0	1146	מב		−60	−5	−552
ספנות הספקה 0.1	8850		149			−98
ספנות הספקה 0.5	3501	מב		−184	−5	−344
קידר 0.1	1200	מב	775.5	−108	−8.3	−962.2
קידר 1.0	353	מב		−19	−5.1	−14021
הנדה הדסל 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
כהל עיתה 0.1	2790	תב	496	−180	−6.1	−527
כהל עיתה 0.5	1020	תב	4913	−60	−5.6	−6419
קנסורטים 0.1	1218	מב	299	−64	−5	−425
קנסורטים 0.5	556	מב		−29	−5	−1030

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
קופל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
קופל אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
גלי זהר 1.0	10069	מב	11.5			−6.5
גלי זהר 5.0	3350		35	−50	−1.5	−20
מלונות דן 1.0	3686		219	+1		+98
מלונות דן 5.0	2795		90			−54
חוף האלמוג 1.0	3155		697	+126	+4.2	+280
כנס בר 1 ש	2100		50	+99	+5	+7
מלונות הירדן	3623	תב	1959	+473	+15	+935
מלונות יהלום 1			—	הפסקת	מסחר	—

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
רשה מיכון 1.0	2897	מב	179	−152	−5	−904
ת.ה.ל. 1.0	14500		26			+9
יעצא 1.0	3930	קב		+187	+5	+582
יעצא אפ א	3489	תב	496	+374	+12	+455
כלל מחשבים 1.0	4601		30	+1		+414
מ.ל.ל. 1.0	5700		85	−150	−2.6	−131
מ.ל.ל. 5.0	3000		67			+14
מיטב מחשבים 1.0	2271	מב	266	+108	+5	+339
נקוב מחשבים 1	5150		82	+10	+0.2	+4
נקוב מחשב 5	2860		409			−236
תים מחשבים 1.0	1706		1202			+42
תים מחשב אפ	16400		26			−22

נדל"ן, בינוי ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אבחים בינוי 1ש	836	מב		−44	−5	−10277
אבחים בינוי 5ש	699	מב		−37	−5	−8702
אזרן 1.0	873		491	−2	−0.2	−471
אזרן 5.0	384		1375			−275
אזורים 1.0	4200		2453	−50	−1.2	−2761
ארלן 1.0	1150		1464	−50	−4.2	−563
אילון אפ 1	1010	תב	989	−103	−9.3	−1503
אל־רוב 1.0	2640		100	+120	+4.8	+9
אל־רוב 5.0	2218	תב	40	−247	−10	−38
אבנתים 1.0	1651	מב		−87	−5	−688
אבנתים אפ 1	1443	מב		−87	−5.7	−385
אפריקה 0.1	40000		286			−24
אפריקה 1.0	30600		297			+308
אדום	1099		447	−52	−4.5	−532
ארזון 0.1	2214	תב	287	−246	−10	−1349
ארזון 0.5	1349	מב		−71	−5	−5959
בן־יקר נת 1.0	2969		182			−316
בתבין 1.0	4260	תב	973	+387	+10	+1747
בתבין 5.0	2587	תב	1364	+169	+7	+1734
דנקנר 1.0	3700		183	+96	+2.7	+274
דוזקר 1.0	633	מב		−34	−5.1	−5556
דוזקר 5.0	400		538	−5	−1.2	−14
דוזקר אפ 1	330	מב		−30	−8.3	−2214
הדף 0.1	4474	תב	210	−497	−10	−260
הדף 0.5	2440	תב	250	−139	−5.6	−247
תלב 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
תלב 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
נכסים ובנין	2910		5074			+2424
גבים 0.1	4510		171	+100	+2.3	+275
גבים 0.5	2707		1213			+526
הכשרת הישוב ש	47400		537	+500	+1.1	+623
ישפר 0.1	2383		4741	−57	−2.3	−5469
ישראלום 1.0	6350		28	+30	+0.5	+2
ישרס 10.0	12793		575			−438
כנן פיתוח 1.0	8125	תב	59	−450	−5.3	−58
כלל נדל ן	349		30430	−18	−4.9	−66909
לודר 1.0	3100	תב	172	+277	+9.8	+118
לודר 5.0	1449		420			−228
מ.ת.ב. 1.0	1620	תב	1152	−157	−8.8	−1277
מאגרי בניה 1.0	527		17540			+8665
מאגרי בניה אפ	378		4411	+11	+3	+3264
מודל בטון	2470	מב	81	−130	−5	−123
מיבנאל 5.0	504	תב	3479	−46	−8.4	−3040
מורב 5.0	713		3794			+3265
מר־לו 1.0	408		3848	−20	−4.7	−6183
מר־לו אפ 1	4123	בז	81	+235	+6	+186
לוינשטין 1.0	5051		119	+1		+17
לוינשטין 5.0	1480		2086	−11	−0.7	−1153
ליפשיץ 1.0	930	תב	971	−53	−5.4	−3518
ליפשיץ 5.0	425	תב	2086	−25	−5.6	−8184
נאות אביב 0.5	22000		13	+400	+1.9	+5
נכסי אודים	4935		608			+180
סהר החזקות 1.0	9830		172	−400	−3.9	−127
סהר החזקות 5.0	6506		61	+50	+0.8	+43
סולל בונה מבב א			—	הפסקת	מסחר	—
סוף 1.0	2300		117	+70	+3.1	+33
סוף 5.0	1380		150	+10	+0.7	+140
ערי הלוף מר 1 ש	9820		1936	+47	+5	+1553
קיסריה 0.1	2115		1082			−1194
קיסריה 0.5	938		2128	−1	−0.1	−1788
רובינשטיין 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
רובינשטיין 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
רומנו 1.0	2570	תב	1979	+160	+6.6	+2286
רומנו 5.0	1645		2396			+960
רסקו מבכ	6380	קב		+304	+5	+1164
רסקו רג	6686	קב		+315	+5	+773

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
מטעי הדר 0.1	2780	תב	688	−180	−6.1	−911
מטעי הדר 0.5	1139	תב	1391	−127	−10	−2247
מהדרין 0.1	11500		300			+13
נכסי הדרים 1.0	1302		5309	+26	+2	+9393
פרי אור 0.5	6100		243			+285
קבוצר 5.0	8688		346	−2		−199

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אסמא	1250		76	−65	−4.9	−585
אלגנטיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
גולדפרוסט 1.0	1510		343	−60	−3.8	−197
גולדפרוסט 5.0	713	מב		−38	−5.1	−2356
גולדפרוסט אפ 1	638	קב		+38	+6.3	+1087
דובק כב ש	3490		1185			−678
דובק כב ב	3440		1063			−535
זגלל 1.0	1113		1252	−32	−2.8	−1242
זגלל 5.0	615		1848	−25	−3.9	−1473
פרי־זה 1.0	2439	תב	660	−271	−10	−1948
פרי־זה 5.0	1938	בז	426	−101	−5	−511
טמפו בירה 1.0	11000		108			−3
טמפו בירה 5.0	8100	תב	32	+600	+8	+36
יצהר 1.0	1500		880	−51	−3.3	−510
יצהר א 5.0	850		1255			−1792
מן 1.0	10611		22	−559	−5	−910
מן 5.0	5328	תב	28	−592	−10	−48
סנפרוסט 1.0	5630		200	−50	−0.9	−120
עלית	16857		1270	+400	+2.4	+1076
עסיס ב 0.5	42000		142	−1000	−2.3	−177
עגל סקל 1	1853		150			−41
שמן מבכ א	5200	תב	323.4	−441	−7.8	−705.7

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אנוד מר 1 ש	750	תב	8929	−55	−6.8	−14761
אופיס 1.0	1567	תב	443	−128	−7.6	−443
אופנת ברוך 1.0	1820		1004	+15	+0.8	+38
אופנת ברוך 5.0	943		194	−17	−1.8	−840
אתא 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אתא אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
ארגמן רג ש	8300		622	−258	−3	−441
דלתא־גליל 1.0	4920		646	−100	−2	−242
דלתא־גליל א 3.0	5490		729	+10	+0.3	+361
מטוויות מאוחד 1	1640		15	−80	−4.7	−115
מטוויות מאוחד 5	642	מב	522	−18	−2.7	−395.3
מטוות מאוחד אפ	500	תב	278.2	−37	−6.9	−523.4
וישלנג 1.0	3950		588	−50	−1.3	−449
וישלנג 5.0	3200	תב	331	−188	−5.6	−491
ורדינון 1.0	4496		412			−312
זיקית 1.0	5600	תב	255	−300	−5.1	−259
זיקית 5.0	3635		185	+35	+1	+215
כיב־טכ 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
כיב־טכ אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
יוטאר 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
לודזיה 0.1	1892	תב	314.2	+172	+10	+936
לודזיה 0.4	750	תב	1595	−51	−6.4	−3106
לינת 1.0	980	תב	2715	−60	−5.8	−5788
מב גליקו	612	תב	570	−68	−10	−716
מקס 0.1	24000	מב				
מקס 0.5	8002		347	+280	+3.6	+217
עיט 1.0	10810		109			+25
עיט 5.0	5500		373	−250	−4.4	−448
עמק מרינה 1 ש'	2270	מב	443.1	−110	−4.6	−1141.5
פולגת א 0.1	9110		953	−60	−0.7	−669
פולגת ב 0.4	6730		930			−818
פלינון א 0.5	4200		240	−101	−2.4	−394
פרגוד	1657		1450	−83	−4.8	−1295
שלזינגר 1.0	14300	תב	260	−1200	−7.7	−296
תעש רוטון 1.0	3520	תב	1378	−187	−5	−2734

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אקסגן 5.0	1520		748	−10	−0.7	−686
אורדן 0.1	11560		58			−50
אורדן 0.5	9400		63	−100	−1.1	−82
כבלים ש	14700		10			
התבף 1.0	10000		93			+7
התבף 5.0	6080		150	−20	−0.3	−68
קופסאות פח 1.0	1080		5259			−3311
קופסאות פח 5.0	743		916	+23	+3.2	+235
מודן 1.0	559	תב	719	−62	−10	−2096
מודן אפ א	530		215	−30	−5.4	−159
מתכת סרום 1.0	2190		226	−3	−0.1	−128
מתכת סרום אפ 1	1221		209	−1	−0.1	−171
כללי ציון 1.0	2249		1028	−51	−2.2	−646
כללי ציון 5.0	890		6506			−1679
כללי ציון אפ	770	תב	1396	−65	−7.8	−2867
קומבי 1.0	772		2761	+37	+5	+2606
קומבי 5.0	395		5039	+6	+1.5	+1371
נחושתן 0.1	15225	קב		+725	+5	+165
נחושתן 0.5	5160		266	+120	+2.4	+321
עדי 3.0	1600	תב	2859	+183	+11.3	+1480
פקר פלדה 1.0	5400	תב	541	+631	+13.2	+731
קנג 1.0	1044	תב	1910	−116	−10	−2672
קנג 5.0	666		1675			−1450
קליל 1.0	3140		210	+142	+4.7	+268
קליל 5.0	1590		157	+8	+0.5	+43
שלדות 5.0	2185		380			−566
תעשיות לכיש 1.0	1098	תב	1297	−122	−10	−1627
תעשיות לכיש 5.0	575		809			−229

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אלביט 3.0	430000		23			−1
אלקו 0.1	3990		97	−210	−5	−176
אלקו 0.25 ש	2630	תב	353	−220	−7.7	−495
אלקו 0.25 ב	2696	תב	151	−220	−7.5	−36
אלקטרה 0.1	13054		32	+100	+0.8	+20
אלקטרה א 0.5	7000		204	−200	−2.8	−78
אלרון 3.0	374500		17	+6750	+1.8	+22
אורית 1.0	32650		406	−1400	−4.1	−549
כלל תעש אלק	2965		3589	−5	−0.2	−3766
ספקטרוניקס 1.0	2070		1175			+664
ספקטרוניקס 5.0	1250		1580			−946
פירסומגר 1.0	1920		463	+20	+1.1	+19
פירסומגר 5.0	940		1071			−131
ציקלון 1.0	5016	מב		−264	−5	−778
ציקלון 5.0	2990	תב	567	−300	−9.1	−1059
קבוצת אולר 1.	3350	תב	160	−288	−7.9	−345
קבוצת אולר 5.	2260		131	+60	+2.7	+169
תאת 1.0	4000		268	−200	−4.8	−142
תאת 5.0	1760		3139			−3056
תאת אפ 1	14700		62			−57
תדאה	5600		175	+50	+0.9	+189

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
א.פ. תעשיות 1.	5030		659	+40	+0.8	+84
אלקול 5.0	6000		147			−43
אקרשטיין 1.0	1400	תב	10	−80	−5.4	−694
אקרשטיין 5.0	1145		1155			−417
בנק הדר 1.0	15000		19.8	−696	−4.4	−19.8
בנק הדר 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
בר־כון 1.0	2950	בז	39	+138	+4.9	+66
בר־כון 5.0	765	בז	471	−40	−5	−351
המגדל 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
המגדל 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרומאטכם 1.0	7340	תב	82	+440	+6.4	+47
פרומאטכם 5.0	1995	מב		−105	−5	−673
מ.ל.ב. 1.0	1140	תב	561	+84	+8	+327
מ.ל.ב. 5.0	500	תב	911	+40	+8.7	+258
מודל השק בהעש	3260	תב	614	+424	+15	+1403
מוזאיקה הפקן 1	11170	לנ				−9
מוזאיקה הפקן 5	7164	לנ				

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אבן 5.0	18216		185			+45
אליאנס ב	1327	מב		−78	−5	−2243
גל תעשיות 1.0	7194	תב	332	+654	+10	+424
גל תעשיות 5.0	3520		232	+30	+0.9	+490
דקסטר 1.0	3450		43	−50	−1.4	−74
דשנים 0.1	9785		68	−515	−5	−59
דשנים 0.5	3940		231			−122
חיפה כימי 10.0	940		7877	−21	−2.2	−10006
טבע ש	53100		137			+19
טבע אפ 4	48800		16	+1600	+3.4	+12
ליפסקי 1.0	1578		1654	+75	+5	+762
ים המלח	14435		1758			−732
פטרוכימים 10.0	388		24634	−3	−0.8	−15155
מקסימה 1.0	5049		39	−1		−26
מקסימה 5.0	2100		1109			−145
טבה כמיקל 1.0	3497		200	+97	+2.9	+262
מגן 1.0	7300	תב	296	−749	−9.5	−217
מגן 5.0	5550		160			+140
קרס כימיקל 1.0	4500		173	−200	−4.3	−95
ת.ג.ל. 1.0	1900		152	−100	−5	−97
ת.ג.ל. 5.0	1135		238	+10	+0.9	+18
תיא 5.0	5302		6			−9
פרוטארום 10.0	9261	קב		+441	+5	+348
תדן א 5.0	3491	מב		−184	−5	−903

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
ריפון 1.0	4330	תב	51	−472	−9.8	−122
ריפון 5.0	2280		93	−34	−1.5	−13
חמ.ג. 1.0	3050		347	−40	−1.3	−510
חמ.ג. אפ 1	2730		370			−610
יאה 1.0	4350		247	−150	−2.9	−272
לבידי אשקלון 1	535	מב		−28	−5	−15142
לבידאשקלון אפ	838	מב		−56	−6.3	−1287
מולט ב 0.5	30000		40	−1000	−3.2	−58
מפעלי נייר 10.0	191500		123			−66
סקודיה 1.0	1815		283	−5	−0.3	−185
רים 0.1	3215	תב	291	−357	−10	−729
רים 0.4	1845	תב	1065	−205	−10	−1803
תעל ב 0.2	12270		78	−340	−2.7	−108

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אלומית 1.0	3690		146	−160	−4.2	−505
אלומית 5.0	2793	מב		−147	−5	−590
אבדן 1.0	3000		258	−92	−5	−248
אבדן 5.0	1650		679			−30
אבדן אפ א	917	בז	185	−83	−8.3	−387
חמישה יד	8550		77			−90
דיקה 1.0	5950		57.6	+208	+3.6	+169.8
דיקה 5.0	2900	תב	89.5	−200	−6.5	−81.1
הנפלק 1.0	7000		67	−300	−4.1	−49
הנפלק 5.0	5980		83			−52

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
מרכזית ב 0.1	6850		559	−60	−0.9	−272
כור בכ ש	5380000	קב	3	−50000	−0.9	−1.6
כלל תעש 1.0	1620		21093			−3778
מגדי טכנולוגיה	563		4817	−10	−1.8	−3130
מגדי טכנו אפ1	446	תב	3355	−44	−9	−5894

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אוניקו ש	5210		286			+42
אדיבי פתוח 2.0	4070		2163			−24
אינקוה 0.1	1557	תב	944	−152	−8.9	−1292
אינקוה 0.5	839	תב	775	−70	−7.7	−1425
אלגר ש	5936	תב	685	+560	+10.4	+1215
אלגר ם	6027	תב	361	+320	+5.6	+334
אלון ש	3100		2721	+80	+2.7	+2136
אלון ם	3210		670	+115	+3.7	+300
אמיפר בב	29100		19			+9
אפיק 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אפיק 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
גזית 1.0	1350	תב	227	−150	−10	−227
חברה לישראל 1.0	7013	מב		−369	−5	−1357
חברה לישראל 5.0	3936	מב		−207	−5	−2471
הלמן 0.1	66500		1.2	+1000	+1.5	+1.2
הלמן 1.0 ש	18800		34	+100	+0.5	+30
אמפא א 0.5	8550	תב	63	−470	−5.2	−205
פועלים השק ש	4660		958	−40	−0.9	−775
כלל השק	5398		960	+5	+0.1	+10
דיסקונט השק ש	2403		8967			−8932
מזרחי השק ש	12607		186			+83
כור השקעות 124	12100	תב	30	+858	+7.6	+110
תרון 1.0	2193		232			−43
תרון 5.0	740	תב	7763	+79	+12	+7395
יצוא ש	9559	תב	1466	+869	+10	+1564
ירדן א 0.1	2990	תב	991	+247	+9	+1248
כלל 10.0	2700		2330			−1322
כלל 50.0	1950		1111			−745
לנדנו 0.1	8200		30			−9
לנדנו 0.1	2305		278			−310
מנור 0.1	6800		269	−200	−2.9	−678
מנור א 0.5	4300		493	+5	+0.1	+168
עוז השק ב 0.1	2597	בז	192	+124	+5	+126
עוז השק ב 0.5	1157	קב		+55	+5	+1061
פז השק ש	19610		307			−9
פמה א 0.1	10000		562			−595
פמה 0.5	4894		1462			−963
פריון ב 2.5	2545	תב	2371	−210	−7.6	−2264

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אריה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אריה אפ ב			—	הפסקת	מסחר	—
אריה יה 1			—	הפסקת	מסחר	—

מחקר ופיתוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
אמצעים מתוחכ'	1807	תב	342	−120	−6.2	−449
גליל טכנולוגיות	581		5903			−2500

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
דלק חיפושים 1.0	3010		1002			−591
דלק חיפוש 5.0	1415		3596			−2686
דלק חיפ אפ 2	730		2097	−31	−4.1	−2174
פז חיפושי נפט	11580		216	−120	−1	−191
נפאויל 1.0	1768	תב	103	−196	−10	−97
נפאויל 5.0	645	תב	150	−60	−8.5	−1023
יואל 5.0	1205		2340	−55	−4.4	−4236
מ.ג.ן. 1.0	1750		231	+20	+1.2	+26
מ.ג.ן. 5.0	810		975	−10	−1.2	−1643
סיסמיקה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
סיסמיקה אפ 1			—	הפסקת	מסחר	—
פראויל ב 0.3	3000		358			−15
נפאונרגיה 1.0	260		2692	−10	−3.7	−4211
נפאונרגיה 5.0	189		5434	−2	−1.1	−5721
נפאונרגיה אפ 2	510		516	+20	+4.1	+590
נפטא ש	1050000	קב				

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור ש"ח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב־%	השינוי מתחילת השנה
גית ב	231	קב				−320

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

עמוס מנסדורף הערב ברבע הגמר במילאנו

גבר על סטין (דרא"פ) 6–1, 6–1

טניס

מילאנו (שרות "ספורט הארץ"). עמוס מנסדורף ישחק הערב בשלב רבע הגמר של טורניר הטניס הגדול כאן, ככל הנראה נגד התותח השוודי המצוין אנדרס יארד. זאת אחרי שהבוקר אתמול ללא תנאי את הדרום־אפריקאי כריסטו סטין 6–1, 6–1. סטין גבר בסיבוב הראשון על שלמה גליקסטיין.

הטורניר על גביע "פילה", המציע פרסים כספיים בסך כולל של 385 אלף דולאר. הוא אחד החשובים של עונת הטניס באולמות באירופה.

תוצאות נוספות בשמינית הגמר אתמול: יואכים ניסטרום (שוודיה) — פאוול סלוזיל (צ'כיה) 6–4, 6–2, יעקב הלאסק (שווייץ) — מאריאן ואידה (צ'כיה) 7–6, 6–7, 6–3. מילוסלאב מציר (צ'כיה) — ג'ון פיצג'ראלד (אוסטרליה) 6–2, 6–4. סרחיו קאסאל (ספרד) — ראסל סימפסון (ניו־זילנד) 6–2, 6–3, 6–7.

בטורניר אחר הערך בניץ, צרפת, הפתיע המערב־גרמני פטר מוראיינג המדורג במקום ה־242 בעולם, בניצחון על היוגוסלבי סלובודאן ז'יבוינוביץ' 7–6, 7–6. מיכאל סטייפרס

מוזלור גבר על ביל סקנלון (ארה"ב) 6–0, 6–4, 6–3.

בטורניר הנשים בדאלאס הפתיעה האמריקאית אן וייט בניצחון 6–1, 6–0, 6–2 על האוסטרלית וונדי טרנבול. מרטינה נברטילובה גברה על ברברה פוטר (ארה"ב) 6–4, 6–4, 7–6 וכריס אוורט־לויד ניצחה את בת־ארצה פלטס 6–2, 6–0.

מחר בפתח־תקווה גמר "סנארס סבנה"

במישחקי רבע גמר סבב "סנרארט־סבנה" בטניס, בספורטן בפתח תקוה, היו אתמול התוצאות האלה: חי צין — אמיר ברמרדכי 6–4, 4–6, 7–5. יורם ברין — בועז מרנשטיין 6–4, 6–7, 7–6. דביב ויידנפלד — אילון סיני 6–0, 6–2, 6–4. מנשה צור — תומר ציורמן 6–2, 6–3.

היום אחר הצהרים יתקיימו משחקי חצי גמר גברים וחצי גמר נשים, וליה קוריאט — שגית אוחיון, אילנה בירגר — שרית שליו.

מישחקי הגמר לגברים ולנשים יהיו בשבת בבוקר.

אליפות הטניס לוותיקים החלה אתמול בו זמנית בארבעה מרכזי טניס בחסות מגהדור. משתתפים יותר מ־300 שחקנים בגילאים השונים, והיא תימשך שבוע ימים.

הניצחון המר של סימאק

גברה 82–70 על מכבי תל־אביב אבל לא תופיע במישחק הגמר

גביע אלופות

מאת יחיאל ארזי שליח "הארץ" לאיטליה

פאביה (מיוחד ל"ספורט הארץ"). חמש דקות המתינו אמש שחקני סימאק מילאנו וארבעת אלפי הצופים, כאן אחרי סיום המישחק בו ניצחה אלופת איטליה את מכבי תל־אביב 82–70 (41–32) הם הבינו את הרגלים הכרוכות כדי לפתוח בתעינות העליה לגמר גביע אירופה לאלופות.

אבל אז באה בשורת האיוב ממאדריד. הניצחון של ז'לגיריס קובנה על ריאל 98–95 הפך את הניצחון של סימאק על מכבי לחסר כל משמעות. רבים פרצו בבכי. הרגלים קופלו במעיין התהלוכה אבל יצאו האוהדים בשירה ארוכה מכאן למילאנו.

מכבי סיים כאן את העונה העשירית שלו בבית הגמר בצורה מכובדת פחות או יותר. אחרי התבוסות שנחלה כאן סימאק לז'לגיריס וציבונה, אפשר היה לחשוש לגרוע ביותר. אבל סימאק לא התעלתה אמש בעוד המכבים לחמו כאשר כולם חושבים כבר על הדרבי של יום שני הקרוב.

זה היה מישחק חריף ונוקשה כמיטב המסורת של המיתחקים באיטליה. האמי לאסוף הוליף בתד מישיה הפותחת את הרזון ג'מבי שנשאר בבית וסימאק עלתה עד מהרה ליתרון 17–10 כאשר את כל הנקודות לזכות מכבי קלע קווין מאגי. עם כניסתם של האוחים לתמונה עלו המכבים ליתרון 28–27 ו־29–30. כאן נכנס לפעולה פרנקו בחלי בסלים של שלוש נקודות וסימאק סיימה את המחצית ביתרון 41–32.

עם פתיחת המחצית השניה עלתה סימאק ליתרון 49–34. אבל התעוררות מרשימה של מיקי ברקוביץ' (רק 4 נקודות ו־3 עבירות במחצית הראשונה), איפשרה למכבים לסגור את הפער ל־59–63.

לאור יכולתה הבינונית של האלופה האיטלקית נראה כי מכבי יכול היה להשיג יותר ואולי מוציא גם ניצחון מכלל אפשרות. אבל ללא דורון ג'מצ'י קשה היה לדרוש דבר כזה גם בגלל שלי ג'נסון לא היטיב לשחק וגם משום שמכבי החליט מראש "לא לידרג" במישחק זה.

ברקוביץ' יצא בחמש עבירות 2.14 דקות לסיום ומאגי הלך בעקבותיו כשנותרה דקה וחצי.

המאמן צבי שרף אמר: "השגנו פחות או יותר את מה שרצינו. זה היה מישחק של כח ועצבים. אני שבע רצון ממישחק ההגנה שלנו. עבדנו גם על כמה דברים לקראת הדרבי השלישי ואני מקווה שזה יבוא לידי ביטוי ביד־אליהו".

סימאק מילאנו — מכבי תל־אביב 82–70 (41–32)

★ המצטיין: ראס שייני

● לסימאק קלעו: שייני 26, פרמייר 17, הגרדסון 15, בחלי 14, דאנטוני 7.

● למכבי קלעו: מאגי 24, ג'מצון 19, ברקוביץ' 19, נלסון 4, לאסוף 2, ליפין 2.

שפטו: דובים (יוון), קלינגול (גרמניה). 4,000 צופים בפאביה.

גביע רונקטי לנובוסיבירסק

ברצלונה (שרות "ספורט הארץ"). הקבוצה הסובייטית נובוסיבירסק זכתה כאן בגביע רונקטי לנשים בכדורסל. במישחק הגמר גברה על בודאפשט 81–58 (45–30).

ז'לגיריס ניצחה במאדריד 98–95 ותשחק בגמר האירופי

מאדריד (שרות "ספורט הארץ"). אלופת ברית המועצות ז'לגיריס קובנה הבטיחה כאן הערב את הופעתה במישחק גמר גביע אירופה כאשר הפתיעה את ריאל 98–95 במישחק דראמטי. ז'לגיריס תתמודד ב־3 באפריל בבודאפשט עם מחזיקת הגביע, ציבונה זאגרב.

זהו הישג מזהיר לשחקנים מליטא המופיעים בפעם הראשונה בגביע האלופות. תהיה זו גם ההופעה הראשונה של אלופה סובייטית בגמר גביע האלופות מאז 1973, כאשר צסק"א מוסקווה נוצחה ע"י איגניס וארזה 71–66.

טבלת בית הגמר

(אחרי 10 מחזורים)

1.	ציבונה	933—977	17
2.	ז'לגיריס	915—932	17
3.	סימאק	837—881	16
4.	ריאל	906—944	15
5.	מכבי	946—907	14
6.	לימוז'	1013—910	11

ניצחון החוץ של ריאל ביד־אליהו לא הספיק לה מאחר והובסה פעמיים בבית ע"י שתי הפיינליסטיות.

כדורסל

אליצור ומכבי דרום/רמת־חן בגמר הגביע

קבוצות הכדורסל של אליצור תל־אביב ומכבי־דרום/רמת־חן ישחקו בגמר גביע המדינה לנשים בכדורסל, ב־7 באפריל.

אליצור, אלופת המדינה, גברה על מכבי תל אביב 81–55 (46–30) מכבי דרום/רמת חן ניצחה את הפועל תל־אביב 67–56. מישחקי חצי הגמר התקיימו אמש במגרש הפועל חולון.

אן.בי.אי.

דייויס הבטיח ניצחון פיניקס

ניו־יורק (אי־פי). וולטר דייויס קלע את 10 הנקודות הראשונות של קבוצתו פיניקס סאנס בהארכה ואחר כך את סל הניצחון, במישחק בו גברה על מילווקי באקס 127–126. 46 נקודות של וולאנד בלקמן לא עזרו לקבוצת דאלאס מאווריקס, שנוצחה על ידי סאקראמנטו קינגס 127–120. דומיניק ווילקינס קלע 35 נקודות והוביל את אטלנטה לניצחונה השביעי ברציפות, 113–97 על ניו־ג'רזי. מוזס מאלון קלע 28 נקודות וקלט 15 כדורים חוזרים בניצחון פילדלפיה על ניו־יורק ניקס 105–95.

יתר התוצאות: וושינגטון — קליבלנד 128–114. גולדן סטייט — יוטה 118–111. לוס אנג'לס קליפרס — סיאטל 100–96.

הליגה הלאומית נכנסת למעגל גביע המדינה:

בית"ר נתניה חותר להפתיע את בני יהודה

תחזית גביע

מאת משה הרגעש

הגרלת מישחקי הסיבוב השמיני בגביע המדינה העניקה מיקרמה משמעותית לקבוצת הליגה הלאומית. 16 קבוצות הליגה הבכירה יתמודדו נגד קבוצות מליגות נמוכות יותר, רובן מהליגה הארצית. גם כך יהיו כמה מישחקים מעניינים, ואי גם יהיו הפתעות. ההגרלה המיוחדת אינה ערובה לאי הדחת קבוצה לאומית אחת או יותר או מישחקים חוזרים.

בני־יהודה מצמרת הליגה הלאומית יארחו את בית"ר נתניה מליגת הליגה הארצית. חניכיו של יהושע פייגנבוים מסוגלים להפתיע, או להעביר את ההכרעה לנתניה במשחק נוסף. בימק"א ירושלים יהיה מיפגש כל בית"רי, כאשר הירושלמים מחזיקי הגביע, יארחו את התל־אביבים המדורגים בצמרת הליגה הארצית. הסיכויים נוטים באופן ברור למארחים. במישחק מוקדם ב־12.00 יארח הפועל ירושלים את הפועל כפר־שלם מליגה ב'.

לאלוף מכבי חיפה כנראה לא צפוי קושי מיוחד במישחקו הביתי עם הפועל טבריה. במישחק מוקדם בקרית־אליעזר יתמודדו הפועל ובית"ר חיפה בדרבי זוטא, כל תוצאה מלבד ניצחון ברור של הפועל תהווה הפתעה גדולה. גם בפתח תקוה יהיו שני מישחקים: ב־12.00 יארח מכבי פתח־תקוה את הפועל חולון, ב־14.30 יארח בית"ר פרדס את השריד היחיד מליגה ג' את מכבי תל־אביב. פרשנות כנראה מיותרת. גם בחדרה יהיו שני מישחקים. מכבי המקומי מליגה א' יתמודד ב־11.00 עם מכבי שעריים, וב־14.30 יארח הפועל חדרה את הפועל תל־אביב הצועד בראש טבלת הליגה הלאומית.

הצגה כפולה תהיה גם בבאר־שבע: ב־12.00 בית"ר באר־שבע מליגה א' מול מכבי יפו וב־14.30 הפועל באר־שבע מול הפועל אור־יהודה מליגה א'. שלושה מישחקים יהיו כבר היום: בבלומפילד יארח שמשון תל־אביב את הפועל יהוד מתחתית הליגה הארצית (14.30). מכבי רמת־עמידר יתמודד במגרשו עם מכבי נתניה (14.00). הפועל עכו יארח את הפועל כפר־סבא (14.30).

מישחקים נוספים: הכח רמת־גן — הפועל פתח־תקוה. הפועל קרית־אתא (ליגה א') — מכבי יבנה. השעה הראשית למישחקים 14.30.

הבלמשר בריגל (מימין) נוגח את השער הראשון לזכות מערב־גרמניה בדקה השניה למישחק נגד בראזיל שהיה בפרנקפורט. הגרמנים ניצחו 2–0 (צילום רויטר אי־פי).

"פינטי שיגע את כל הקבוצה וביצע מסירות של הארקירי"

ביקורת קטלנית של מאמן קלן ג'ורג' קסלר על הכדורגלן הישראלי שאיבד את מקומו בהרכב

מאת זיגמונד שפיגלה, מיוחד ל"ספורט הארץ"

ויסבדן, מערב גרמניה. נשיא התאחדות הכדורגל של מערב גרמניה, מר הרמן נויברגר, אמר לי שלשום בערב בפראנקפורט, במעמד המישחק הידידותי בו ניצחה נבחרת הכדורגל של מערב גרמניה 2–0 את נבחרת בראזיל, כי כניסת הכדורגל הישראלי לאירופה נמנעה עד כה, כיוון ש"נכשלנו בכל מה שעשינו עד כה, אבל באפריל ננסה בקונגרס בפורטוגל להביא לדיון חוזר ונגמה להעביר את זה".

אחרי המישחק ביקשתי לשאול את מאמן נבחרת בראזיל טאלא סאנטנה, מדוע ביטלה נבחרתו את הביקור בישראל שהיה מתוכנן לשבוע הבא. איש הקשר הגרמני של בראזיל בגרמניה, מר וורבה, ענה לי במקומו של המאמן הבראזילי, כי הביקור בישראל התבטל בגלל קשריו של סאנטנה עם הערבים. כאשר נאמר לאיש הקשר, כי אני עיתונאי ישראלי, ביקש ממני: "נא לא לפרסם את התשובה בקשר לערבים". ניגשתי לסאנטנה וביקשתי להציג לו שאלות אישיות בנושא, אך הוא הפטיר בכעס "אין לי יותר מה לומר בעניין זה", וסירב לבקשתי לראיין אותו.

פינטי שיגע את כל הקבוצה

בעיתון "קיקר" פורסם אתמול ראיון מקיף עם מאמן קבוצת פ.צ. קלן ג'ורג' קסלר. המאמן אמר כי בשבת יתן לאולב יאנסן הזדמנות לשחק במקומו של הישראלי דוד פיזנטי, במישחק הבונדסליגה של קלן נגד האנובר. קסלר התבטא בחריפות רבה על הכדורגלן הישראלי. הוא אמר בין היתר: "אני לא יכול בשום פנים ואופן לתת לפיזנטי לשחק בגלל השגיאות הקשות שעשה בתחילת המישחק האחרון שלנו נגד שאלקה. פיזנטי שיגע את כל הקבוצה. אני עד היום לא יכול להבין, כיצד שחקן מקצוען כמו פיזנטי יכול לבצע מסירות האראקירי לאחור, כפי שמסר פיזנטי".

מחבט הטניס החדש ימנע כאבי מרפק

סדרת מחבטי טניס חדשנית לשנת 1986, המצוידת בידית בולמת זעזועים, הוצגה במסיבת עיתונאים בתל־אביב על ידי מתיווכיה בה, מנכ"ל "בש גל", נציג חברת "האר" בישראל.

סדרת המחבטים החדשה מבוססת על פיתוח שיטה חדשה של חברת "האר" לבקרת הזעזועים. תכנון המחבטים וייצורם בעזרת מחשב, מאפשר חישוב מדויק של נקשות המחבט לצרכיו של כל שחקן. בסדרה החדשה 16 מחבטים המותאמים למגוון רחב של סגנונות משחק.

מסקר שערכה חברת "האר" בקרב מידגם מייצג של שחקני טניס בישראל, עולה כי כ־80% מהנבדקים מודעים לבעיית "כאב המרפק" (Tennis Elbow), כ־20% סובלים מבעיה ובקים כי בעיה זו נובעת מטבע ובאיכות ירודה, ונתון מעניין נוסף מצביע על כך, כי בקבוצת הגיל המבוגרת יותר (מגיל 30 ומעלה) קיים חשש מוחשי מפני הבעיה.

סדרת המחבטים החדשה של "האר" מצוידת בידית מיוחדת העשויה מחומר אינטגרלי בוקף צף ורשומה כפטנט בינלאומי. הידית קולטת את התנודות הנוצרות במפגש בין המחבט לבין כדור הטניס ומונעת את העברת הזעזועים אל זרוע השחקן. פעולה זו נועדה למנוע בטווח הארוך את היווצרות בעיית כאבי המרפק.

"האר" משתמש במחבטי מתכת בחומר מיוחד הנקרא "פרי בקס" המוכנס לידית בין החלק המרכזי ופרופיל המסגרת ופועל כבלם לבלום זעזועים. לאחר מבדקים ומדידות במנהרת רוח אוירודינמית פותח פרופיל אוירודינמי אופטימלי של המחבט, המקטין את מידת החיכוך עם האויר ומאפשר ביצוע טוב יותר של משחק מהיר־תגובה והעפת כדור מהירה. צורתו האליפסית של מחבט "האר" מאפשרת נקודת פגיעה גדולה יותר של הכדור ובעיקר גם ארוכה יותר. כך גדלים במידה ניכרת סיכויי הפגיעה השליטה של השחקן בכדור.

ליגה אנגלית

מנצ'סטר יונייטד: אחרי חיפה נגד ק.פ. ריינג'רס

לונדון (שרות "ספורט הארץ"). קבוצת מנצ'סטר יונייטד, שיצאה הבוקר מישראל אחרי שסיימה ביום רביעי בתיקו 1–1 עם מכבי חיפה, תשחק כאן מחר על מיגרש הדשא המלאכותי נגד קווינס־פארק ריינג'רס. במרכז ההתקפה של יונייטד עשוי להופיע פיטר דאווסון שנרכש השבוע מנוטינגהאם תמורת 575 אלף לי"ש.

בסאות'המפטון תהיה חזרה כללית למישחק חצי גמר הגביע כאשר פיטר שילטון וחבריו יארחו את ליוורפול. האלופה המובילה אברטון תארח ביום א' את הרביעית בטבלה צ'לסי. מישחק מעניין נוסף בשבת יהיה הדרבי הלונדוני בין ארסנל (מקום 5) ווסטהאם (6).

יתר המישחקים: ברמינגהאם — טוטנהאם, קובנטרי — שפילד ונסדי, לוטון — אוקספורד. מנצ'סטר סיטי — ווטפורד, ניוקאסל — איפסוויץ', נוטינגהאם — אסטון וילה, ווסט ברומיץ' — לסטר.

ליגה גרמנית

ארבע הראשונות למישחקי חוץ

פרנקפורט (שרות "ספורט הארץ"). ארבע הראשונות בבונדסליגה ישחקו מחר בחוץ: ברמן בפרנקפורט, באיירן במאנהיים, מנשנגלאדבך בבוכום ולוורקוזן בקייזרסלאוטרן.

יתר המישחקים: אירדינגן — דורטמונד, האמבורג — סארבריקן, קלן — האנובר, נירנברג — שאלקה, דיסלדורף — שטוטגארט.

תיקון טעות

ב"ספורט הארץ" מאתמול חל שיבוש: הכותרת לניתוח המוזמן של דוד לויאן צריכה להיות "שום קבוצה לאומית לא תנוצח בגביע", ולא כפי שפורסם בטעות.

לאירית ועמוס שוקן

מיטב הברכות והאחולים להולדת הבת

"גד" חברה להפצה בע"מ

ההנהלה וחבר העובדים

לעידית ברק

ברכות לבביות

להולדת הבן

הארץ

למשה כהן

ברכות לבביות

ליום נישואיך עב"ל

הארץ

עיריית תל־אביב יפו

עתון הארץ

תיאטרון הבימה

מקיימים

בשבת 15.3.86 ב־11.00

מ פ ג ש

■ שר הבטחון יצחק רבין

■ ד"ר יואב גלבר "למה פרקו את הפלמ"ח"

■ שאלות אישיות ליעקב אגמון — מנהלו הפורש של בית לסין

■ דידי מנוסי — על מסעות בעולם סאטירה פוליטית ובדיחות

■ נחום היימן — על ועם שירה בציבור

■ אילן שחורי — כתב "הארץ" לענייני מפלגות על ועידת חרות

■ שלמה ניצן

מנחה: מיכאל הנדלזלץ.

הארוע באדיבות:

קונטרול דאטה (ישראל) בע"מ CONTROL DATA

כרטיסים בקופת "הבימה" בימים א'–ו'.

אין מכירת כרטיסים במקום בשבת.

דמי כניסה: 4 ש"ח.

הנחה 50%

למנויי "הארץ" ו"הבימה" ולבעלי תעודת תושב ותעודת קשיש של ת"א

לסי בי אס — תקליטים

דרושה

מזכירה

למחלקת מכירות

כישורים דרושים:

■ ידיעת השפה האנגלית.

■ כושר עבודה בתנאי לחץ.

■ לאחר שרות צבאי, נסיון קודם בעבודה.

■ נסיון בעבודה במערכת ממוחשבת – יתרון.

■ יצירת תקשורת אישית טובה.

יום עבודה מלא • 5 ימים בשבוע

נא לפנות לדוד לפשיץ 03-800191.

סודיות מובטחת

דרושה

פקידת יצוא

★ לעבודה מיידית בעלת ידע מושלם בנהלי יצוא

★ ידיעת השפה האנגלית חובה

★ נסיון בהדפסה והפעלת טלקס באנגלית הכרחי

להתקשר: 03-651958.

לחברת בניה גדולה

למשרדיה בירושלים דרוש/ה

איש/ת מכירות

הכישורים הדרושים:

★ נסיון של מספר שנים בשטח המכירות.

★ יכולת לנהל מו"מ וידע בחשבונות.

★ ידיעת השפה האנגלית (שליטה מלאה).

מועמדים רציניים יפנו בכתב לת.ד. 11050 תל־אביב עבור "איש מכירות".

למוסד ממלכתי באיזור תל־אביב

דרושים

מסגר מכני (משרה 72/1)

★ לביצוע עבודות מסגרות כללית

★ דרוש ידע בריתוך

★ בעל נסיון של 4–5 שנים

★ בוגר בי"ס מקצועי

מבלטן לעבודות עדינות (משרה 72/2)

★ להכנת אבי טיפוס בתחום המכניקה העדינה

★ בוגר בית ספר מקצועי

★ בעל נסיון של 3 שנים אחרי צבא

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב למחלקת כח־אדם, ת.ד. 21117 תל־אביב (מיקוד 61210) בצירוף קורות חיים, מס' טלפון ומספר זהות לקביעת מועד לראיון.

– סודיות מובטחת –

– תנאים טובים –

לחברה מסחרית בת"א

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

לנהול מערכת הנה"ש ממוחשבת

נסיון קודם הכרחי

נא לפנות לת.ד. 14090 לחושב, בציון קורות חיים + טלפון להתקשרות.

תכלת

מפעלי צביעה ואשפרה (טקסטיל) בע"מ אבולעפיה 17/19 ת"א

דרושים

★ מסגרים, עובדי אחזקה

★ חשמלאי מוסמך

★ לבורנטית למעבדה

תנאים טובים למתאימים.

נא לפנות בשעות העבודה לטל' 03-823862, 836995.

למפעלנו בדרום הארץ

דרוש

מנהל מפעל

הכישורים הנדרשים:

★ השכלה בתחומי הנדסת כימיה או הנדסת תעשיה וניהול.

★ נסיון מוכח בתפקידי ניהול בכירים.

★ גיל עד 45.

★ מגורים בדרום הארץ הכרחיים.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים לת.ד. 33263 ת"א, מס' 63.

– סודיות מובטחת –

דרוש

מהנדס ביצוע

בעל נסיון של 5 שנים לפחות

לניהול פרוייקט בניה במרכז הארץ

נא לטלפן: 03-730521, 03-723184

קהילת שטוטגרט (גרמניה המערבית)

מחפשת

מורה או מורה

דוברת גרמנית ללימודי היהדות

מועד התחלת העבודה 1.8.86

מועמדות יש להגיש בכתב בשפה הגרמנית כולל קורות חיים, העתקי תעודות ודרישות שכר.

נא לפנות אל אגמו ודגש בע"מ ת.ד. 266 נהריה

Art Director

גרפיקאי ראשי

בעל נסיון של 3 שנים ויותר בתיכנון גרפי מסחרי בענף הפרסום (מודעות צבע ושחור־לבן, פרוספקטים, תערוכות, כרזות וכו'); כושר ניהול צוות גרפיקאים מבצעים, כושר מו"מ עם לקוחות וספקים, יחסי־אנוש טובים; עדיפות לבוגרי בצלאל ולבעלי רשיון נהיגה.

מועמדים מתאימים

יפנו בכתב־יד, בציון קורות־חיים, נסיון ומס' טלפון אל ת.ד. 4104, ת"א 61040 עבור "סטודיו גדול בת"א". סודיות מוחלטת.

למעון הורים דתי בחיפה

דרוש/ה

סגן/ית מנהל וממלא מקום

נא לפנות בכתב־יד, בצירוף קורות־חיים, המלצות ונסיון קודם, השכלה ושפות, עד 25.3.86, לת.ד. 4113 חיפה 31040

סודיות מובטחת

לחברה מסחרית גדולה בת"א

דרוש

מנהח"ש ראשי

בעל ידע בהנהח"ש ממוחשבת

נסיון קודם הכרחי

•

בפרטים לפנות בכתב־יד לת.ד. 1813 ת"א מיקוד 61000.

סע בכיוון העץ

מטבחי איכות

• עיצוב וביצוע עבודות עץ תחת גג אחד.

• עיצוב מקצועי ואישי מותאם לבית הלקוח.

• ביצוע איכותי מחומרים מעולים.

עיצוב וביצוע

מטבחים • חדרי ילדים • מזנונים

נגרות בנין • חנויות

טל. 02-341667

רמת דניאל ד.נ. הרי יהודה

סע בכיוון העץ

סע בכיוון העץ

صكنا من الاصل

חדשות חוץ

חברות ברית נאט"ו ברכו ההחלטה הספרדית

גונזאלס זכה בהימור

משקיפים: ההחלטה בעד המשך החברות בברית נאט"ו תיזקה את מעמד ספרד בשוק האירופי המשותף

מאדריד, (ע"צ וע"ר).החלטתה של ספרד משלשום בלילה בעד המשך החברות בברית נאט"ו חיזקה את מעמדה בשוק האירופי המשותף, לאחר שנים רבות של בדידות מדינית,סבורים משקיפים. ראש הממשלה הסוציאליסטי, פיליפה גונזאלס, שהואשם במשחק ב"רולטה רוסית" כאשר קרא לערוך מישאל עם על המשך החברות של ארצו בברית הצפון אטלנטית, זכה בהימור. לפני ארבע שנים התנגד גונזאלס לכניסת ספרד לנאט"ו וחוברים במפלגתו אמרו , כי נטל על עצמו סיכון פוליטי חמור, כאשר החליט על משאל עם.

הוא נזקק לכל כושר השכנוע שלו, כדי להסביר למתנגדי נאט"ו, ביניהם רבים מתומכיו הסוציאליסטים, כי פרישה מהברית תגרור תגובות מזלזלות קשה על השתלבותה של ספרד במערבי אירופה. הוא אמר, בין היתר, כי לספרד המודרנית צפויות תוצאות כלכליות קשות, אם תפנה עורף למדינות שעמן היא מנהלת 75 אחוז מהסחר שלה.

הניצחון הברור של אומרי ה"הן" הוא ניצחון אישי של גונזאלס, ולאחר הניצחון קרא לספרדים שהצביעו נגד הברית להצטרף למאמצי הממשלה, כדי להשתלב בצורה איתנה בשוק האירופי המשותף,מרגישים משקיפים.

קורת רוח בקרב בעלות הברית

חברות בברית נאט"ו העלו אתמול על נס את החלטת ספרד להישאר בברית נאט"ו. ארה"ב קידמה בברכה חמה את התוצאות. "בכך שחיזקה את הערכים הדמוקרטים שלה, חיזקה ספרד גם את אלה של ידידותיה ובעלות-בריתה", אמר דובר משרד החוץ האמריקאי. גם משרדי החוץ של גרמניה המערבית ושל בריטניה בירכו על ההחלטה של ספרד. מוסקווה הגיבה כי המפלגה הסוציאליסטית השולטת בספרד כפתה את עמדתה על הבוחרים

שמחה בספרד

ההצבעה החיובית עוררה שמחה גם בקרב קהיליית העסקים בספרד, ונראה כי הבטיחה ניצחון נוסף של הסוציאליסטים בבחירות שיהיו השנה.

הניצחון של הסוציאליסטים במישאל העם - ב- 52.5 אחוז לעומת 39.8 אחוז למתנגדים, תוך השתתפות של כ-60 אחוז מבעלי זכות ההצבעה - העלה את שערי מניות השוק בבורסת מאדריד ב- 6.8 נקודות. זהו שיא של עליה ביום אחד.

אוסטרליה הבטיחה לחקור אם מרקוס צבר כספים לא כחוק

שר החוץ האוסטרלי בשובו מביקור במאנילה: החקירה תהיה קשה

קאנברה (ע"ר). אוסטרליה הורתה לערוך חקירה רשמית כדי לברר, אם הנשיא המודח של הפיליפינים, פרדינאנד מרקוס, ומקורביו צברו שלא כחוק הון כלשהו בתחומי המדינה.

שר החוץ ביל היידן, שחזר אתמול מביקור במאנילה, אמר לעתונאים, כי החקירה שיבצע משרד האוצר האוסטרלי, תהיה קשה, בשל בעיות משפטיות הקשורות בה.

הוא הוסיף, כי לא ברור אילו סמכויות יש לאוסטרליה כדי לפעול, אם יימצאו סכומים ניכרים השייכים למרקוס.

הוא אמר כי אוסטרליה, בניגוד לארה"ב, איננה יכולה על פי החוק להקפיא כספים עד להשלמת החקירה.

לפי מקורות רשמיים במאנילה, סבורים, כי מרקוס ואנשיו צברו "כמה מיליארדי דולרים" באוסטרליה ובמדינות אחרות.

בריה"מ ביקשה מקוסטה־ריקה הסגרת שוטר אוקראיני־נאצי

מוסקווה (ע"צ). בריה"מ הגישה בקשה רשמית לקוסטה־ריקה להסגרתו של בוהדאן קוסי, שוטר אוקראיני לשעבר. המואשם בפשעי מלחמה, כדי להעמידו למשפט, מסרה אתמול סוכנות "טאס".

הבקשה נמסרה על ידי משרד החוץ הסובייטי לשגרירות קוסטה־ריקה במוסקווה. בוהדאן קוסי (62) נמלט מבריה"מ ב־1944 והשתקע בארה"ב. באפריל אשתקד נשללה ממנו אזרחותו האמריקאית. הוא גורש מארה"ב, ונכנס כחוק לקוסטה־ריקה.

משרד המשפטים האמריקאי מסר בזמנו, כי קוסי גורש מארה"ב "על שהשתתף, בתור שוטר בשירות כוחות הכיבוש הנאציים באוקראינה, ברדיפתם וברציחתם של אזרחים חפים מפשע, ועל שמסר הצהרה כוזבת על עברו לשלטונות האמריקאים בהגיעו לארה"ב.

ביוני אשתקד נעצר קוסי בקוסטה־ריקה, אך שוחרר 3 ימים לאחר מכן מחוסר הוכחות. קוסטה־ריקה הודיעה אז, כי יוכל להישאר במדינה לפחות עד אוקטובר השנה, מועד שבו יפקע רשיון השהות שלו במדינה.

הופסקו הליכים משפטיים נגד חבר פרלמנט גרמני המואשם בהערה אנטישמית

בון,(עסט"א). התביעה הכללית בקלן הפסיקה את כל ההליכים המשפטיים נגד הרמן פלנר, חבר הפרלמנט מטעם האיחוד הנוצרי־הסוציאלי, שעליו נמתחה ביקורת חריפה, כאשר השמיע בפרלמנט הערה אנטישמית ("היהודים ממהרים להופיע כאשר כסף מצלצל בקופות בגרמניה").

פלנר אמר את דבריו לאחר שארגונים יהודיים דרשו פיצויים לעובדי כפיה יהודיים, שהועבדו במפעלים של תאגיד "פליק" במלחמת העולם השניה.

שיקאגו הוכרזה כאזור מפורז מאנרגיית גרעין

שיקאגו (ע"צ). עיריית שיקאגו, עיר שבה בוצעה הריאקציה הגרעינית הראשונה לפני 43 שנה, הצביעה אתמול בעד החלטה המכריזה על העיר כאזור מפורז מאנרגיה גרעינית.

שיקאגו היתה בכך לעיר הגדולה ביותר בארה"ב שהכריזה על עצמה כאזור חופשי מאנרגיה גרעינית.

לפני כן קיבלו מאות ישובים אמריקאים אחרים החלטות דומות. ההחלטה אוסרת כל פעילות הקשורה בצורה כלשהי לנשק גרעיני או למרכיביו. כלומר "מחקר, יצור, פריסה, שיגור, תחזוקה או איחסון".

חבר העיריה דיידיאור אמר, כי יתכן שההחלטה החדשה תפגע בחוזים מסויימים שנחתמו בין הפנטגון ובין מפעלים בשיקאגו.

ההחלטה קובעת גם, כי יש לקיים מדי שנה בשנה ב־6 באוגוסט טקס לרגל הטלת הפצצה האטומית על העיר היפאנית הירושימה בשנת 1945.

בכור של אוניברסיטת שיקאגו בוצעה ב־2 בדצמבר 1942, הריאקציה הגרעינית הראשונה בעולם.

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

מרכז המפרי לאקולוגיה חברתית

מתכבדים להזמינכם להשתתף

בערב הנצחה לזכרו של
האלוף אברהם אורלי ז"ל
וחלוקת מילגות מחקר על שמו

ביום ראשון, ה' באדר ב', תשמ"ו 16 במרץ, 1986, בשעה 7:30 בערב בבית הצנחן, ברח' רוקח 121, רמת־גן.

בתכנית:

* קטע מוזיקלי בביצוע הרביעיה הקאמרית של צה"ל
* דברי פתיחה: פרופ' חיים אילתה, רקטור ונשיא בפועל, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב.
* ד"ר פרד לזין, מנהל מרכז המפרי
* נציג המשפחה: מטרות קרן האלוף אברהם אורלי ז"ל
* הענקת מילגת מחקר לד"ר מאיר זמיר
* מר יאיר עמיקם – סופר: על הספר האלוף אברהם אורלי
* הרצאת מר יצחק רבין, שר הבטחון
* מנחה: דן כנר

תודתנו נתונה
לידידנו ומכרינו שהשתתפו באבלנו
במות עלינו יקירנו

עוזיאל ה. אלרן ז"ל

משפחות:
אלרן, חיימובסקי, גרוס,
מני, לבנטל, איזק

לידידנו ג'והן פורמן
אתך בצערך ובאבלך הכבד
במות רעיתך
סוניה ז"ל
תנחומינו למשפחה באבלה

הנהלת מנורה
חברה לבטוח בע"מ

אנו מודיעים בצער על פטירתה של אמנו וסבתנו

חמדה ישעיה

לבית חבון
אלמנתו של שמואל ב. ישעיה ז"ל

הלויה תצא היום, יום ששי, ג' באדר ב' תשמ"ו 14.3.86 בשעה 11.00 לפנה"צ מבית הלוויות בסנהדריה ירושלים להר הזיתים
נא להימנע מביקורי תנחומים

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו אחינו וסבנו היקר

מרדכי רוזנפלד ז"ל

הלויה תתקיים היום יום שישי ג' אדר ב' תשמ"ו 14.3.86 בשעה 11.30 בבית העלמין בקרית שאול.

התכנסות תצא בשעה 10.30 מבית המנוח רחוב עטרות 15 רמת־גן.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתה של
אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

שרה מלכה אולנדר ז"ל
(מלה)

בת מיכאל אהרון הכהן תורנהיים ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שלישי ז' אדר ב' תשמ"ו 18.3.86 בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין בקרית שאול.
נפגשים ליד השער.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

לאלדד אבידר ובני משפחתו

משתתפים בצערכם במות האב

יצחק רוכל ז"ל

בית ר. וש. בן־צור
(ביטוחים בע"מ)

ליוסי הולושיצר

אתך באבלך הכבד במות

אמך ז"ל

אורדן תעשיות בע"מ

משרד הבטחון/אגף השיקום
היחידה להנצחת החייל

טקס אזכרה לחללי מערכות ישראל שמקום קבורתם לא נודע

ייערך ביום שלישי – ז' באדר ב' תשמ"ו, ה־18.3.86 בשעה 11:00, בבית העלמין הצבאי הר־הרצל, ירושלים.

בהשתתפות: המשפחות השכולות, נשיא המדינה, יו"ר הכנסת, שר הבטחון, הרמטכ"ל, קציני צה"ל ואישי ציבור.

מוקירי זכרם מוזמנים.

במלאת 30 לפטירתה של יקירתנו

יהודית גביגר ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה ביום ראשון ה' באדר ב' תשמ"ו (16.3.86) בשעה 15.00 בבית העלמין בקרית שאול.

אנו מודים לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שנה לפטירת

ד"ר הנס שלמה הרטוך

האזכרה תתקיים ביום א' 16.3.86
ה' באדר ב' תשמ"ו בשעה 3.00 אחה"צ
נפגשים בכניסה להר המנוחות גבעת שאול

המשפחה

אוניברסיטת תל־אביב

אבלה על פטירתו של

אברהם בורנשטיין ז"ל

ידיד האוניברסיטה

ומשתתפת בצער המשפחה

עם משפחת **בן־דוד**

אנו אבלים על פטירתו ללא עת של
יקירכם, חברנו לעבודה

גדעון ז"ל

"רסקו"
ההנהלה והעובדים

לבית משפחת אשכול
ובית אילת השחר

משתתפים באבלכם במות

בבלה (דב) ז"ל

מ.א. גולן וישוביה
מ. מקומית

אנו מבכים את מותו של איש התיירות

דב אשכול (בבלה)

מחלוצי האירוח בקיבוצים
ובעל עיטור המלונאות

התאחדות המלונות בישראל

כואבים על לכתו
של חבר וידיד

דב (בבלה) אשכול ז"ל

איגוד מנהלי בתי מלון בישראל

לפרופ' אפרים קציר ומשפחתו

אתכם באבלכם על מות

נינה קציר ז"ל

המרכז הבין ארצי להוראת
תרבות ישראל באוניברסיטאות

לפרופסור אפרים קציר ומשפחתו

במות הרעיה

נ י נ ה ז"ל

משתתף באבלם

היברו יוניון קולג'
מכון למדעי היהדות
פרופסור אלפרד יהיאל גוטשלק — נשיא

אוניברסיטת תל־אביב

הפקולטה למדעי החיים ע"ש ג'ורג' ס. וייז
והמחלקה לביוטכנולוגיה

משתתפים באבלו של

הפרופ' אפרים קציר

במות רעיתו

נ י נ ה ז"ל

אבלים על מותה של

נינה קציר

הרעיה, האם והסבתא האהובה

בית אפרים קציר
משפחת רחל גוטסמן
משפחת אהרן קציר

הלויה תצא היום, יום שישי, ג' באדר ב' תשמ"ו, 14.3.86, בשעה 11.00, מבית קציר, במכון ויצמן למדע ברחובות, אל בית העלמין החדש ברחובות

נשיא המדינה והגברת הרצוג

אבלים על מות

נינה קציר ז"ל

רעיית הנשיא הרביעי למדינת ישראל

ומשתתפים בצער המשפחה

עיריית תל־אביב – יפו

משתתפים בצערם העמוק של

אפרים קציר

אזרח הכבוד של תל־אביב־יפו
ובני ביתו

על מות

נינה קציר

אשה אמיצה גלוית לב ורגישה

שלמה להט
ראש העיר

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה למתמטיקה
משתתפת בצערו של
ד"ר מאיר קצ'לסקי
במות עליו אמו

נינה קציר ז"ל

לידידנו

פרופסור אפרים קציר

עמך באבלך הכבד על מותה של

נ י נ ה

ידידיך באורט העולמי
ובאורט ישראל

המנהל הכללי
ועובדי לשכת נשיא המדינה

משתתפים בצערו של

פרופ' אפרים קציר

על מותה של רעייתו

נינה קציר ז"ל

לפרופסור **אפרים קציר ובני ביתו**

משתתפים באבלכם במות

נינה קציר ז"ל

תור דרום רחובות
ההנהלה והעובדים

מרכז תרבות עמים לנוער
ושבוע הילד בישראל

אבלים על פטירתה של

נינה קציר

מייסדת שבוע הילד

ומשתתפים באבלם של פרופ' אפרים קציר,
נשיאה הרביעי של מדינת ישראל, ומשפחתו

מרכז נורית קציר
לסיוע ויעוץ לבימות חובבים

אבל על מותה של
נשיאת הכבוד

הגב' נינה קציר

ומשתתף באבלם של אפרים קציר
ובני ביתו

בימים הקרובים — ההחלטה על המשקיעים שישתתפו במכרז לרכישת הבנק הבינלאומי

סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק ישראל יחליט כבר בימים הקרובים, איזה משקיעים יוכלו להשתתף במכרז לרכישת הבנק הבינלאומי הראשון. בכירים בבנק ישראל סיימו למעשה את הדיונים הפורמליים עם המשקיעים השונים המגלים עניין ברכישת הבנק וכעת עומד הבנק לקבל את החלטתו.

להלן המועמדים העיקריים ל־רכישת הבנק:

* קבוצת ברונפמן מקנדה אשר לה זכות סירוב ראשונה לגבי קניית הבנק. בבנק ישראל דורשים מהקבוצה התחייבויות מפורשות שאם תשיג אומנם את השליטה בבנק לא יהיה לו כל קשר עם קבוצת דיסקונט השותפה עם קבוצת ברונפמן במספר חברות.

* איש העסקים מארה"ב מיכאל שטיינהרט המיוצג לצורך העניין על ידי רואה החשבון שלמה זיו. בבנק ישראל יש הסתייגות מהצעה זו בגלל קשריו של זיו עם בנק הפועלים. בעבר היה זיו חשב הבנק. אחר מהקשורים להצעה זו הוא שמטון סופר שהיה גם כן בעבר מעובדי קבוצת בנק הפועלים.

* איש העסקים שאול אייזנברג הפועל בעניין זה במסגרת החברה לישראל שבשליטתו. אייזנברג היה בעבר בעל השליטה בבנק הבינלאומי ומכר את הבנק לקבוצת רזוז הנתונה כעת בפירוק. הצעה זו גורמת בבנק ישראל מורת רוח רבה שהוא אף נמסר שהיא "תישקל לגופו של עניין". נודע שאייזנברג מפעיל את מיטב קשריו בישראל על מנת שיאפשרו לו להשתתף במכרז.

* איש העסקים יעקב סרוסי, המנהל פעילות פיננסית בלונדון.

* דוד עזריאלי מקנדה, בעל רשת הקניונים.

* קבוצה אוסטרלית בראשותו של יוסף בר נוי, ישראלי לשעבר.

שחל מבקש למנות את חופי לדירקטור בחברת החשמל

מאת יהודה שרוני, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר האנרגיה משה שחל מבקש למנות את יצחק חופי, מנכ"ל חברת החשמל, כדירקטור בחברה.

שחל הגיש בקשה זו לזאב רפואה, מנהל רשות החברות הממשלתיות. בפגישה שהתקיימה השבוע, רפואה התנגד לבקשת השר בטענה, כי אין זה מקובל שמנכ"ל חברה יכהן גם כדירקטור באותה החברה משום החשש לניגוד אינטרסים.

בחברת החשמל 21 דירקטורים. לא מכבר מונו 3 דירקטורים חדשים, ובימים אלה קיימת כוונה למנות שני דירקטורים מקרב העובדים. נראה, כי שר האנרגיה יעמוד על כך שחופי ימונה כדירקטור בחברה. התנגדות של האוצר יצחק מודעי למינוי עלולה ליצור מתיחות נוספת בין שני השרים.

השבוע מסר היועץ המשפטי לממשלה הודעה על אי־תקפות כהונתו של עמוס פרשן כיו"ר מועצת המנהלים של חברת החשמל. מועמדו של שחל לתפקיד הוא בנימין ג'יבלי, אף ספק אם תאושר מועמדות זו על ידי שר האוצר. במשרד האוצר גוברת ההתמרמרות כנגד שחל על כך שהוא מעכב עדיין את מינויו של דוד כהן כדירקטור בחברת חיפושי הנפט מגן, אף כי ארבעת מועמדיו של שחל לכהונת דירקטורים בחברה אושרו על ידי שר האוצר.

רק ביום שהחלטת הממשלה נכנסה לתוקף החליטו בל"ל והבינלאומי להפחית הריבית

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בנק לאומי והבנק הבינלאומי החליטו רק אתמול על הפחתת הריבית, ביום שבו ההחלטה על ההפחתה, שהתקבלה בממשלה ובבנק ישראל, נכנסה לתוקף. זו הפעם הראשונה שבנקים מחליטים על הפחתת הריבית ביום שזו נכנסת לתוקף ולא לפני כן.

הימוסים שהיו בהנהלת בנק לאומי ובבנק הבינלאומי לגבי אופן הפחתת הריבית הם שגרמו לכך. חוגים המקורבים לבל"ל ציינו שלא היה מקום להפחית את הריבית, אך לא היה מנוס מכך, ולכן נערכו דיונים רק לגבי האופן שבו תבוצע ה־הפחתה. בסופו של דבר הפחיתו בל"ל והבינלאומי את הריבית בשיעור דומה לזה של הבנקים האחרים.

בל"ל הפחית הריבית הבסיסית בחצי אחוז, ל־1.25 אחוז והריבית החריגה הופחתה ב־0.75 אחוז, לאחוז אחד. עמלת ההקצאה הופחתה ל־6.4 אחוז בשנה. בחשבונות מקבלי משכורת, זכות יתר, הופחתה הריבית מ־2.75 ל־2.25 אחוז והחריגה מ־1.75 ל־1.25 אחוז. לפיכך מקבלי משכורות ישלמו על ריבית חריגה יותר מבעלי חשבונות עסקיים.

הבנק הבינלאומי הפחית גם הוא את הריבית הבסיסית ל־1.25 אחוז. החריגה מקו האשראי בבנק הבינלאומי תהיה יקרה מאשר בבנקים האחרים: 1.25 אחוז. הריבית ללקוחות פרטיים הופחתה בחצי אחוז ל־2.25 אחוז. על חריגה מקו האשראי ישלמו הלקוחות הפרטיים ריבית של 3 אחוז. כלומר תוספת של 0.75 אחוז.

צפוי "נדנוד" שער החליפין באחוזים בודדים

מאת צבי זרחיה, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"נדנוד" שער החליפין באחוזים בודדים מתחת ומעל לשער של 1.5 ש"ח לדולר נראה במשרדים הכלכליים כדרך סבירה להכשרת הקרקע להתמודדות עם תביעות שכר צפויות במסגרת המו"מ בנושא זה עם העובדים.

המלצות קרן המטבע הבינלאומית לאפשר תנודות בשער החליפין בשיעורים גבוהים יותר ממה שהיה עד כה, נתנו את הגיבוי הבינלאומי הכלכלי להיערכות לקראת פעולה בכיוון זה. יצוין כי עדיין לא התקבלו כל החלטות אופרטיביות בתחום זה.

תקציב הרשות לני"ע אושר למשך שלושה חודשים בלבד

מאת יהושע מאירי, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

תקציב הרשות לניירות ערך אושר אתמול למשך שלושה חודשים בלבד. בתקופה זו יתקיים דיון מקיף בתקציב הרשות. חברי ועדת הכספים שדנו בתקציב הרשות לניירות ערך התרשמו כאילו תקציבה של הרשות אינו די כדי לקיים מעקב ופיקוח צמודים.

ח"כ יצחק ארצי תבע לקיים דיון בהתמוטטות חברת פ.י.ם ושאל את נציגי הרשות, האם צפויות התמוטטויות נוספות. ח"כ חיים רמון תבע לא לאשר את התקציב ולזמן את שר האוצר להופיע לדיון בעניין.

שכר חברי כנסת

בעקבות פרסום ב"הארץ" מאתמול על שיגור ח"כ יצחק ארצי מכתב ליו"ר הכנסת שלמה הלל בו הוא תובע שלא לקבל כל החלטה בדבר שכר חברי הכנסת. לדעתו יש לקיים דיון יסודי בעניין ולערוך משאל בין חברי הכנסת כדי לדעת, האם הם מעוניינים להיות היחידים במשק שיזכו לתוספת שכר בזמן שהשכר בנסיגה והאבטלה בעלייה.

הייצוא של "אלתא" גדל ב־85' ב־80%

יונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"אלתא" הגדילה את יצואה ב־80 אחוזים בשנת 85' ל־90 מיליון דולר בהשוואה ל־50 מיליון דולר בשנת 84' — כך נמסר לראש הממשלה, שמעון פרס שביקר במפעל "אלתא" באשדוד. הגידול במכירות "אלתא" היה בשיעור הדומה — 42 אחוזים, המכירות בשנת 85' הגיעו ל־160 מיליון דולר, בהשוואה ל־113 מיליון דולר שנה לפני כן.

ד"ר גינו ליו, מנכ"ל "אלתא" מסר לראש הממשלה, כי בשנת 85' סיפקה "אלתא" עבודות בקבלנות משנה ל־315 מפעלים וחברות בארץ בסכום כולל של 24 מיליון דולר, ומהם 8 מיליון דולר עבור פרויקט הלביא. על אף הקיצוץ בהזמנות משרד הביטחון בסכום של 25 מיליון דולר השנה, הצליחה "אלתא" לשמור על שיעור גידול גבוה ולהכפיל את מכירותיה בהשוואה למכירות לפני שלוש שנים.

ערכה את העמוד: אורית גליל

לאחר שאושרה העברת חלקה של חברת שחל
פרויקט גן העיר עבר לבעלותם של שלמה אליהו ומרדכי שכטר

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

פרויקט גן העיר ליד בניין עיריית תל אביב עבר לבעלותם של משפחת שלמה אליהו ושל הקבלן מרדכי שכטר מכפר שמריהו לאחר שנשיאת בית המשפט המחוזי בתל אביב, חנה אבנור, אישרה אתמול את העברת חלקה של חברת שחל (לשעבר אריה פיתוח) בפרויקט.

האישור נעשה על פי סיכום שהושג בין כונס הנכסים של שחל, ד"ר ליפא מאיר, לבין שלמה אליהו ומרדכי שכטר אשר רכשו שליש מבעלות הפרויקט, שהיו בידי שחל, תמורת 1.45 מיליון דולר.

בעקבות אישור העסקה על ידי בית המשפט, יחזיק שלמה אליהו (באמצעות חברות משפחתיות ולא דרך חברת הביטוח שבבעלותו) בשני שליש מהפרויקט והקבלן שכטר בשליש.

פרויקט גן העיר סבל מקשיים כתוצאה מכך שחלק מהבעלות עליו הוחזק בידי חברת שחל אשר מונה לה כונס נכסים. עם העברת הבעלות מצפים שיזרזו את השלמתו על מנת לסיימו במועד המתוכנן בסוף 1987.

גן העיר משתרע על שטח של 9 דונם, כולל 13 אלף מ"ר מסחריים ומגדל מגורים בן 25 קומות בו יהיו 92 דירות בשטח של 200 מ"ר ברוטו (175 מ"ר נטו). בימים הקרובים ייפתחו במקום דירות לדוגמה במטרה לזרז את מכירת הדירות.

על רקע התקנות החדשות האוסרות מתן הנחות
סוכני הנסיעות תובעים מחברות התעופה להוזיל כרטיסי הטיסה

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" לענייני תיירות

התאחדות סוכני הנסיעות והתיירות דורשת מאיגוד חברות התעופה להוזיל את מחירי כרטיסי הטיסה מישראל לחו"ל על רקע התקנות החדשות האוסרות מתן הנחות לציבור הלקוחות. בפגישה אתמול מסר ישעיה הורסית, יו"ר איגוד חברות התעופה ומנהל סניף אל־על ישראל, להנהלת התאחדות סוכני הנסיעות והתיירות, בראשותו של גרשון מגן, כי חברות התעופה מפסיקות לשלם עמלות־יתר לסוכני הנסיעות, מעל העמלה המקובלת של 9 אחוזים.

עמלות היתר הגיעו לעיתים עד 35 אחוז ו"נוצלו" על ידי סוכני הנסיעות, כדי לתת הנחות במחירי כרטיסי הטיסה לציבור הלקוחות, דבר שגרם תחרות פרועה. על פי התקנות החדשות של משרד התחבורה אסור עוד לסוכני הנסיעות ולחברות התעופה לתת הנחות מעבר למחיר הנקוב של כרטיסי הטיסה.

קודם לפגישה עם הורסית נפגשו נציגי סוכני הנסיעות עם נציגי חברות התעופה והתיירות בעניין יישומן ואכיפתן של התקנות החדשות. דובר האיגוד הגיב אתמול, כי "אין כרגע סיבה להוזיל את מחירי כרטיסי הטיסה לחו"ל". לדבריו מחירי כרטיסי הטיסה מישראל לחו"ל זולים היום מאשר מחירי אותם כרטיסי טיסה מחו"ל ארצה.

לאוטמן: נתוני הייצוא מדאיגים

"דרוש שינוי קיצוני במדיניות כדי שלא ייפתח סיבוב נוסף של פיטורי עובדים"

מאת יונתן שרמן, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

הירידה בייצוא תימשך גם בחודשים הקרובים, ובמקרה הטוב ביותר — הייצוא השנה לא ירד. אבל גם נתונים אלה רחוקים מאוד מהתחזיות של משרד התעשייה, לפיהם יהיה גידול של 9.5 אחוזים בייצוא השנה — הזהיר דב לאוטמן, ממלא מקום נשיא התאחדות התעשיינים.

לדבריו, נתוני הייצוא מדאיגים מאוד את התעשיינים כיום, ולדעתם הירידה הזו של 8 אחוזים בייצוא בחודשים האחרונים אינה ירידה חד פעמית. תמונת מצב זו לא תשתנה אם לא יחול שינוי קיצוני במדיניות הממשלה בנושא רווחיות הייצוא.

לדבריו, יש להחזיר לייצוא את הרווחיות הגבוהה שהיתה לו עם הפעלת התוכנית הכלכלית. 15 נקודות בגזרת רווחיות הייצוא (ייחודיות של כ־15 אחוזים). לדעתו, פיחות של השקל לא בהכרח יביא לשיפור רווחיות הייצוא, שכן הוא יגרום סיחרור אינפלציוני ויביא להעלאת שכר העבודה. לכן יש לדבריו לפעול להעלאת הרווחיות על ידי הקטנת העלות של העבודה בדרך של הורדת המיסים החלים על המעסיק.

לאוטמן צופה, כי בחודשים הקרובים תוסיף התעשייה הישראלית לחוש את הירידה בייצוא ואת חוסר היכולת להגדיל את המכירות בשוק המקומי וכתוצאה מכך ייפתח סיבוב נוסף של פיטורי־עובדים.

מונה כונס נכסים למלון "שלמה המלך" בירושלים

צבר חוב של 6 מיליון דולר לבנק לאומי

מאת אריה לביא, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

בית המשפט המחוזי מינה כונס נכסים למלון שלמה המלך בירושלים. הכונס מונה לבקשת בנק לאומי, לו חייב המלון 6 מיליון דולר.

בית המשפט מינה את עו"ד עזרא גודארד ככונס הנכסים. המלון, בן 150 חדר ברמה של 5 כוכבים, נבנה על ידי משפחת לוי, יוצאת פרס, לפני שנים אחדות. בזמנו ניסתה החברה לגייס הון בבורסה אך נכשלה בכך והיא חייבת כעת כספים רבים, בכלל זה לחברה לפיתוח מפעלי תיירות וגורמים אחרים.

בעבר נוהל המלון על ידי רשת שרתון אך זו הפסיקה את ניהולו. לסופר "הארץ" נודע שהחברה לפיתוח מפעלי תיירות עומדת להגיש תביעה נגד החברה בעלת המלון בסכום של כשלושה מיליון דולר. ידוע שלחברה בעלת המלון יש זכויות נוספים המוערכים ביותר ממיליון דולר.

ציון לוי מבעלי המלון שוהה בחו"ל ולא ניתן להשיג תגובתו. אתמול גם לא ניתן היה להשיג תגובת מנהלים אחרים במלון.

עובדי וולקן יציקה הודיעו על נכונותם להיכנס למו"מ

מאת נורית בהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

במסגרת מאמצים לסיום השביתה ולחידוש העבודה ב"וולקן יציקה", הודיעו נציגי מועצת פועלי חיפה ועדי העובדים במפעל למיכאל תמרי, יו"ר מועצת המנהלים של המפעל, כי הם מוכנים להיכנס לאלתר למו"מ על טבלת הפיצויים האחרונה שהוצעה על ידו.

חבר מזכירות מועצת פועלי חיפה, אברהם המאירי, המחזיק ב"תיק" המחלקה להדרשה, אמר כי "בתוך טבלה זו, שקובעת כי הכספים העומדים לרשות העובדים בקרנות הפנסיה ובקרנות החסכון האחרות לא יילקחו בחשבון לצורך חישוב הפיצויים, אנו מציעים שינויים פנימיים בלבד ומאמינים שאפשר להגיע אליהם תוך הסכמה הדדית". לדברי המאירי מועצת המנהלים של וולקן יציקה, שהציעה את הטבלה הנ"ל, חזרה בה מהצעתה לאחר 24 שעות.

המכתב החדש של מועצת פועלי חיפה קובע שורה של תנאים נוספים לחידוש העבודה במפעל, בהם: ביטול התביעות והצווים המשפטיים, הן האישיים והן הקולקטיביים, נגד העובדים; המו"מ על פיטורי 13 העובדים וטבלת הפיצויים יופרד לחלוטין מהמו"מ על הבראת תשלום השכר המולן עבור חודש פברואר.

הממונה על יחסי העבודה במשרד העבודה והרווחה בחיפה והצפון, דוד גולוב, זימן לאתמול דיון שנועד להביא לסיום השביתה הממושכת. מועצת פועלי חיפה והוועדים הודיעו על הסכמתם לבוא לפגישה, אך לטענתם, הנהלת וולקן יציקה סירבה להיענות להזמנה.

חובת רישוי על כמה מוצרי נייר, כותנה וגומי

מאת צבי זרחיה

חובת רישוי הוטלה על יבוא לישראל של נייר רציף, חוטי פוליאסטר־כותנה, זכל מן החי וצנרת גומי. במקביל הוצאו מחובת הרישוי אריגים ביבוא מארה"ב, על מנת להשוות את תנאי הרישוי ביבוא מארה"ב לתנאי השוק האירופי המשותף.

דובר משרד התעשייה והמסחר אמר, כי ההחלטה להגדיל, במידה מצומצמת, את רשימת המוצרים החייבים ברישיונות יבוא נעשתה במטרה למנוע יבוא של מוצרים זולים ומאיכות ירודה, הפוגעים ללא צורך בתעשייה המקומית. מדובר בעיקר בפיקוח ובמעקב על הייבוא ממקורות זולים שמחוץ לארה"ב והשוק המשותף.

בין השאר באה הרחבת הרשימה לעודד הסכמי חליפין של יבוא מוצרים תמורת יצוא נגדי מישראל. כן נוספו מספר מוצרים לרשימת המוצרים החייבים בתקן מיוחד בייבוא — מדובר בכבתות לצביעת טקסטיל הכוללות מכלי לחץ — זאת על מנת להגן על המשתמשים בציוד.

דובר המשרד הטעים, כי מדיניות המשרד היא להמשיך ולהתיר יבוא חופשי לישראל גם בעתיד, תוך כיבוד כל ההסדרים הבינלאומיים.

סוחרי פ"ת החליטו לבטל הוראות הקבע לתשלום המיסים

סופרת "הארץ" בפתח־תקוה

לשכת הסוחרים בפתח־תקוה החליטה, כמחאה על גובה מיסי הארנונות בעיר, לבטל את הוראות הקבע לתשלום המיסים. כן החליטה להאפיל את חלונות הראווה בעיר ב־2 באפריל ולהשבית את המסחר בעיר ב־8 באפריל, ולפנות לשר הפנים אם לא יגיעו לפשרה עם העירייה בנושא.

סקר אמצעי תקשורת שבוצע עבור איגוד המפרסמים קובע:
70%
מתושבי תל־אביב וגוש דן קוראים את
העיר
העיתון הנפוץ ביותר בתל־אביב וגוש דן

העולם הזה
הדיווח המלא של אורי אבנרי על נסיעתו
מה באמת קרה בירדן

למשרד נסיעות אורינט ללויד דרוש/ה למשרדו בהרצליה
פקיד/ה
בעל/ת נסיון
ליום עבודה מפוצל
נא לפנות טלפונית לקביעת ראיון לאורלי או יהודית: 052-81555; 052-82888; 052-544488.

לחברה העוסקת באחזקת ציוד ימי ותעשייתי
דרוש
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון מוכח של 5 שנים
המתמצא במערכות אנלוגיות ודיגיטליות
נא לפנות טלפונית: 04-671607 או 04-640804

ג'נרל מיקרוויב ישראל
GENERAL MICROWAVE ISRAEL
למפעלנו בירושלים דרוש:
הנדסאי/טכנאי מיקרוגלים
לעבודות פיתוח ובדיקות סופיות של רכיבי מיקרוגלים מתקדמים
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 8444, ירושלים 91083
חדשנות בתדירות גבוהה

למעבדת מחקר ופיתוח שימושי באזור תל־אביב
דרושים
מהנדסי RF
לעבודה בצוות תכנון ופיתוח של מתנדים, מסננים וכיו"ב בתחום ה־VHF ומיקרוגלים.
מהנדסי אנטנות
לעבודה בצוות תכנון ופיתוח אנטנות קליטה ושידור מיוחדות בעזרת מחשב.
מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בתחומים הבאים:
★★ ניהול מערכת תיכ"מ SYSTEM MANAGER
★★ מחשבים:
★ הכרת מבנה מחשבים, ציוד פריפרלי ותקשורת בין מחשבים.
★ כתיבת מפרטים טכניים בנושאים הנ"ל.
★★ בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.
מהנדסי אלקטרוניקה
לעבודה בנושאי תאימות אלקטרומגנטית ו־R.F.I.
נדרש ידע ונסיון בתחום ה־RF, מערכות קליטה ואבזרן אותות.
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה
★★ לתפקידי פיקוח על העברת פרוייקטים מפיתוח לייצור בתחום מערכות קשר.
★★ איפיון בדיקות סופיות וביצוען.
★★ בעלי נסיון של 4 שנים לפחות.
★★ בוגרי בתי ספר מקצועיים.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לטוּף משאבי אנוש, ת.ד. 39054, מיקוד 61390, בצירוף קורות חיים, מס' טלפון ומספר זהות, לקביעת מועד לראיון.

תרכובות ברום
עתירת ידע
כימיה
קבוצת כימיקלים לישראל
לאגף מחקר דרושים:
כימאים בעלי תואר שלישי לניהול פרוייקטים
בתחומים הבאים:
(1) סינתזות אורגניות.
(2) שימושי חומרים חקלאיים.
(3) כימיה אנליטית.
(4) כימיה אי־אורגנית/אלקטרוכימיה — רצוי ניסיון במחקר שימושי
(מועמדים בעלי תואר שני עם נסיון יישקלו על־פי כישוריהם)
(פרטים נוספים לגבי מישרה זו ניתן לקבל בטל: 057-74917).
מנהל מעבדת מחקר ופתוח לחומרים פלסטיים
תאור התפקיד:
* אחראי על מעבדה אפליקטיבית.
* ניהול צוות עובדים.
* ניהול ופיקוח על פרוייקטים.
כישורים:
* כימאי Ph.D או מהנדס כימיה בעל נסיון בחומרים פלסטיים ופולימרים.
* היכרות עם טכנולוגיות עיבוד של חומרים פלסטיים — רצוי
* יכולת ניהול ואירגון.
* נסיון בעבודת מחקר, פיתוח ותעשיה.
מהנדס כימיה
למחלקת פיתוח תהליכים עבודה מעניינת במעבדות ומתקנים חצי חרושתיים.
נסיון קודם בתעשיה — יתרון.
למפעלנו דרוש:
טכנאי/הנדסאי כימיה
* בוגר מכללה מוכרת להכשרת הנדסאים/טכנאים לכימיה.
* ידע בסיסי באנגלית טכנית.
* רצוי נסיון בסינתזה אורגנית/אנליטית.
* העבודה במשמרות.
עבוד היום בכימיה של המחר
סודיות מובטחת
מועמדים העונים לכישורים המבוקשים מוזמנים לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים (נא לציין ת.ז) למדור כח אדם ת.ד 180 באר־שבע 84101
מודעה זו מתייחסת לנשים וגברים כאחד

נציבות שירות המדינה
נציבות שירות המדינה מודיעה כי למשרד הבריאות
דרושים
פסיכולוג קליני בחצי משרה.
פסיכולוג קליני ראשי במשרה מלאה.
רופאים פסיכיאטרים
אחיות מוסמכות ומעשיות
לעבודה במרכז לבריאות הנפש ע"י בית השוהר רמלה.
● בדבר פרטים יש לפנות לאמרכל, טלפון: 08-239680-3 בין השעות 8.00—14.00

לחברה גדולה בענף הכימיקלים באזור חיפה
דרוש/ה
עוזר למנהל מכירות אזורי
החברה עוסקת בשיווק וייצור ללקוחות רבים בחו"ל
הכישורים הדרושים:
★ ידיעה מושלמת באנגלית, שפות נוספות יתרון.
★ בעל תואר אקדמי בכלכלה ו/או מנהל עסקים.
רק מועמדים העונים על כל הכישורים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים מלאים לת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 2169 (מיקוד 31040).
— סודיות מלאה מובטחת —

אראמן תעשיות
יבנה, ת.ד. 172, טל' 08-437811
למפעלינו דרושים:
מפעילי מכונות בכירים
הכשורים:
★ בוגרי צה"ל, בעלי כושר בריאותי תקין.
★ 10 שנות לימוד.
★ ידע בסיסי בשפה האנגלית (קרוא וכתוב).
★ כושר טכני.
★ נכונות לעבודה ב־3 משמרות.
★ מועמדים אשר יתקבלו לעבודה, יוכשרו במסגרת מרכז ההדרכה שבמפעלינו.
לבורנטית למעבדה (בייצור)
★ נסיון קודם בצביעות של בדי כותנה ו/או סיבים סינטטיים.
באשר לפרטים נוספים, נא לפנות למחלקת כח־אדם, לאמירה.

למושב משען ד.נ. חוף אשקלון
דרוש
גזבר/מרכז משק
בעל נסיון
נא לפנות בכתב למושב או לטלפונים 051-24736, 051-22915 בערב.

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

"הארץ" מעדיב, POST העיר כל העיר

ירושלים

דירות

וילות ובתים

● במרשבה הגרמנית/בית 4 + גינה אפשרות בניה "רוזן נכסים" 661374

● בשכונת טקטה מכבנות פאה, קומביה, 4.5 חדרים, במבודדים בניה גבוה 224181

● וילה הולנית בעין כרם על דונם אדמה נוף נוחדים 9 חדרים 300,000 בלעדי למיכלבנים 227412 בערב וכשבת 941865

● במרשבה היונית בהרכבמה אחור בניה גדולים, בקמה בה גינה גדולה/דירונס" 226191 1685

● למשקיעים הרגילים לבנה ביתה. קוטב נרכלם והכנסה 350 מ"ר גינה גדולה, אחוז ובכינות. בבכוה הגרבית, נוף לעיר העתיקה. בלעדי "ולאכמבור 668101

● בבנה ציונית + בגרים בבכונת וילה + נוף בנוי סלוים בבנבה הבבתר וילהבהזדמנות. אחוד נכסים 341827

● בית נפלא 7 לבכשפחה בתרומה רבות גינה מיידית, בלעדי לאכבור דור 668101

● בהר נוף וילה חרשה, 320 כ"ר. דו משלפי + גינה כניסה מיידית. 532438 לא בשבת

● בבבכורית התרשה קוטג' 5.5 בשאר, נוף. 140,000 "אנגלו סכסון" 221161 מלר"ן

● במבשרת קוטג' 5 שבונה אי רהפקו 343629 בחול

● במציאה בבנה ביתר, בית שבת, קוטג' + גינה 76,000. 234425 בחול

● במבשבה גיבונה בבית ערבי, קקס מרפסת, אפשרות בתנים, גינה 140 כ"ר, 150,000 "קנה ובנה" 665560 .638655

● במבשרית בית גדול + בריכה וגינה גדולה ומוכן מגר 344156

● בהזדמנות וילה יפהפיה, 2 קד מות, נוף מרהיב במצא עלית 341519

● בגבעת המבתר וילה 3, אפשרות הרחבה שטפת שמש "לפאיים גילה" 766369 .765584

● ברמות 02, קוטג' 4, מיחוד + מחסן, חצר וגינה 865686

● ברמות קוטג'ים בפאורים 6 חדרים לבסירה מיידית "אורים" רחוב יפו 97 ירושלים 234733

● בגבעת קוטג' 6, גינה, מרפסת, תוספת, 139,000, "כיף לי" 244008.232742 מלר"ן

● בארמון הנציב קוטג' 4.5 + חדר עבודה + תצר + מרפסת, כל המערות, נוף. "כיף לי" 244008 .232742 מלר"ן

● ברמות כבנה ביתר, דו משפחתי + גינה גדולה + נוף, צימוקי 4 221451 מלר"ן

● בבנבקה קוטג'ים 6 + חניה נקרוה ומחסן, גינה גדולה בבניה. פרטים נוספים/בשרדינו תיווך קינג דיוויד מלר"ן 634495

● בגילה קוטג' פינתי המפואר. 4.5 גינה גדולה + רחוב שקט, "ירושלים 1" 222987

● במבצר עילית, מגרש לבניה + בית קטן ונוף מקסים 02"342859 052"932664

● במבשבת לבסירה מיידית קוטגים + גינה בהזדמנות "הבינה" 225706

● קטמון הישנה "חורשת נוף" פרויקט כפואר, וילה 6, קוטג' 5, גינות פרטיות, בבירות רוו' חדרים. 4, יכר הבר על הביתר 120 "תוך פרי"ן 666943 מלר"ן

● וילה בבובא עלית יפהפיה + דונם + אפשרות לבניה 210,000 מיידי 223342

● במעלה אדומים קוטג' 5 מיידי. 73,000 מפתחות אצל "מיכאל סבאר" 223017 .228993

● להניים בלבד ברחביה קוטג' כשאר, 5 חדרי גינה + כלון גדול. 2 כחונים גינה, הסקה פטית + תנבה 248043 .699966

● בבית הכרם קוטג' 5 כשאר + גינה + הכנה לבריכה + אפשרות בניה 260,000 "כהן" 243105

● בגבעת המבתר 4 גדולים + גינה, אפשרות בניה, כניסה נפרדת, בשלונות 232335 .ב.ב.ג.

● קטמון הישנה קוטג' בודדרי 6 + כחכונים, גינה, כקום אידיאלי "קורין רב" 532151 6104

● בגילה הקיה קוטג' 5 + גינה + כניסה פרטית בפארת 223319 (תיווך)

קבלנים מציעים

● בהר נוף 4"5 לכניסה מיידית. מבנוים נבוה, כבור מבירות בתוך בקיבה 11,2 ותל 13.00"11.00 או טלפון 221211

● בהר נוף 4, 5 ר.ג. כפארות + גינות, בשלבי גמירה. כבאר מסגר דירות 637401

● בתלפיות דירות בנות 4, כניסה מיידית 424714 בחול

● אצלנו מודעתך תגיע לכל אדם בבתרנה ובאמריקה, כשתפרסם בלוח החדש בפרוס והבינלאומי 1 הודות ראשונים 13

● הר נוף דירות והבניהאדים בכל הגדלים בכלל א' דייל ישראל אמריקה 817657

● בהר נוף פרויקט חדש כניסה בתוך שנה 3.5 חדרים "אורגל" 287973 .288588 מלר"ן

● בהר נוף בבית סטני "ביכאל סבאר בע"כ" 250 דירות. הבטחה לבשבתים והבטחנו את דירתם חורשה 5, 4, 3 חדרים. מיידי והבניה שלו לבתבים "ביכאל לסבאר" 223017 .228993 מלר"ן 225226

● בנוה גינות דירות מפוארות כניסה מיידית. "פרץ בתנובים" 639779 .667993

● בהר נוף דירות 1, 4 והבנהבנות. מיידית "עצמי" 534177 .664861

● במיגודה 4.5 + גינה, 5, + מרפסת ותניה בקורה "עצבונים" 664861 .534177

2–2.5 חדרים

● בזיבוב רבע"ז חר. 2.5 ק"ב.

● מיקום מרכזי 2.1 כשארת מרפסות בהזדמנות 67,000. אבכבור דור 668101

● בתלפיות רחוב הברון 2 חדרים, הסקה, רוו"ש ק"ב. 714404

● 2 ברמות א' ק"ק + ארונות, רוו"ש, גלילות 865146

● בקריית יובל מרוכבב 2, 1. ק"ב. 02/441141 .01/441141

● בנוה יעקב 2.5, 64 מ"ר + גינה בשרה, הרבה תוספות, 28,000 אפשרות להבלומיסללא זכאות 431412

● מרשבה גרמנית 2 גדולים 221161 "אנגלו סכסון" 46,000 מלר"ן

● קרוב להיכל שלמה 2.5 גדולים, ק"ב עם מעלית, שקטה, כשארת 221161 "אנגלוסכסון" 65,000 מלר"ן

● חייב למכור בית וגן שמור התי 2.5 עם גינה, כניסה פרטית 51,000 בלעדי"ל"אנגלו סכסון" 221161 מלר"ן

● בשכנה זאב 2 חדרים, ק"ב, כיר דית, חרישה 853347

● בקריית יובל 2 רוו"ש, הסקה ביתית, אפשרות בניה 432181

● בשמואל 2.5 ק"ב, כשודרת במצב טוב. 637528 בערב

● בשמואל הנביא 2 + רוו"ש + טלפון + ארונות מטבח, ק"ק 825495

● בבית הגן (שדיאל) 2 + הל. 2 מרפסות, 3 כיוונים, נוף מרהיב 227205 50,000

● 2 בבוכת פת + גינות + מרפסת, אפשרות בניה 29,800. 4153699

● להשכרה 2 חדרים, רהוט מלא + טלפון בקריית יובל 410911

● בעיר גנים בהזדמנות ק"ב, בלעדי ל"אור נכסים" 221860 245414

● ברמות 2 ק"ב, נוף, כיוונים 531529 .863223 בחול

● להניים בגילה 2, כחרשה, 64 מ"ר + נוף, מיידי 03"776596 מיום א'

● 2 בקטמון בבית ערבי + כניסה גדולה + מרפסת + גינה "המשרד לנכסים" 243221

● בהזדמנות 2 בעיר גנים + מקלר ותנור גז חרשים 521630

● קריית משה 2.5 גדולים שלוש מרפסות, נוף מעלית שבת, ק"ב, "ירושלים 1" 243679

● קריית יובל (מרוסם) 2.5 משודרת + בניה 33,000 "תוווכית" 233211 4"3"ב

● במשה יהודה 2.5 ק"ב, מרפסת ללא תיווך 710322 .721194

● בהר נוף 2 חדרים + גינה גדולה + מחסן בהזדמנות 520228

● בנוה יעקב בלוק 705, 2 חדרים, ק"א. 416020

● ברוממה 2 מרוחות + רוו"ש + כיוונים פינוי בשנה 28,500. 536556

● לקבלני שיפוצים/לספקיים בקריית יובל 2.5 + שלד בנוי 28,000 "אריה נכסים" 241330/6

● במרשבה בית ערבי 4 + גינה + אפשרות בניה בלעדי/להשכרה. בעין גדי 4 ק"א גדולות + חניות הדרים 118 מ"ר + מרפסת "תיווך אופיר" 814283 .813206

● בלב מלביה 2.5 דומי, שקט, ק"ב "קפיטל" 532151/1565

● במגבעת זאב 4 + מחסן, ק"א מיוחדת 59,000 "אנגלו סכסון" 221161 מלר"ן

● במנהלה 2.5 ק"א + מרפסת 58,000 מיידי. 434652 בחול

● הזדמנות להבכר בבוהבנוב שניים + פ"א אפשרות בניה 410101

● מלביה 2.5 מיוחדת, קריית שמואל 2.5 ק"ב, דרומית, "בית כרמל" 233380 מלר"ן

● במרשרית 3 (קבורה) כשפצת, כניסה נפרדת בלעדי ל.ב.ב.ג. 232335

● במלביה 2 גנלאים + נוף, בו חניה 2 + הול "מ.א.ק." 631764 מלר"ן

● בינתן שרה 2 מסודרת, קוטמלם כשאר לראות .418953 812350

● בהמבקה 2, יפיפיה, ק"ב עבורה .818916 ובבית 639675

● בגיר לג 2 + אפשרות בניה + מרפסת 70 מ"ר 639357

● מציאה בבודוכ 2.5 + מרפסת מסודרת, דרומית 32,500 "משכן נכסים" 248396

1–1.5 חדרים

● בגבעת מרדכי דירת חדר עם אפשרות בניה 29,000 ק"ק + גינה 668575

● ביפה נוף דירת חדר + שירותים, מאורה, כיידית "עצמי" 534177

דירות כללי

דירות בדמי מפתח

● ליד המבמיה ברחביה 3.5 מאר פנה, לבעודים/משרד 635445

● ליד השוק דירת אדריכל מאוד פנת 50 מ"ר 23,000 242560 בערב

● ברמ"ם במקור קך חדר + כל השירות 523644 ,766526 בחול

● בחביבה 2.5 כשפצת ק"א + מרפסת גרולה 639985 בחול

● בציאה 6 עסקים בקוטה ולכה בבקעה, "משכן נכסים" 248396

4 חדרים ויותר

● 5 כשארות + שלד + גינה, באכותם קוזן 80,000 דולה, 247714 .411588

● בשכרייה לין 4 נוף גינה, כניסה נפרדת 127,000 413858

● בנוה יעקב מרכז 4.5 יפהפיה, מאורת, בית כבצין 853369

● בריכות 88, 4 + נוף + מרפסת, 4 + כרכמת 861646 .861760 בחול

● בגילה ב' 4.5 ק"א מרפסת מסודרת 65,000 762771 בחול

● לאנשי השעם בבית הכרם משוכללת ומארת 4.5 מרפסות, אכבנור 668101

● לבשפחה מתרחבת 5 כשפחת מרווחת דרוכית נוף בסלביה אכבנור 668101

● חייבת להבכר בקואיאל 4 גדולה פ"א רוו"ש מחסן דרומית מחיר מפתן, בלעדי לאכבור 668101

● ארמון הנציב 4 + רוו"ש ק"ב מסודרת 53,000 .222827 535216

● בברכה קריית משה 4.5 + מרפסות + הסקה ארונות דרומית 532486

● קטמון הישנה 4 בדרונות וכי סודרת כשבה בזל שקט בלעדי לאכבור 668101 לאכבור

● בפרנחבסקי 4 ק"ב יפהפיה כשארת חדירת, להבכר. לפאיים גילה 766369 .765584

● בגילה יריעה על מתאימה לכל כים "לפאיים גילה" 766369 .765584

● בהר נוף 4 דרומית 68,000 לכניסה מיידית 75,000 אנגלו סכסון 221161 (מלר"ן)

● במרכז העיר 4 ק"ק מארת לשבורים לעסקים + חניה + מרפסת מיידית 243757

● ביפה נוף 4.5 מרווחת כאוד, קלה, 4 כיוונים, 3 מרפסות, 4

● במבשבקי 4 גדולים + פ"א, נוף מרהיב, ק"ב 666501

● בהר נוף 4 גדולים ק"ב, מסודרת, נוף, מרפסות, יפהפיה "ירושלים 1" 222987

● בקטמון הישנה 4 דרומית + מרפסת + חניה וחסון 115,000 בפתחות "בקינג דייוויד" מלר"ן 633036

● ברמות אשכול 4 דרומית, מסודרת קוטמלם "צימוקי" 4" 221451 מלר"ן

● בקרית הרחית 4 + 1. 141 מ"ר ק"א, "צימוקי" 4"221451 מלר"ן

● בגבעת מרדכי הלה 4.5 מרווחת + כחסן, נוף מעלית (בחול) 660462

● בבבוה הגרמנית אצ"ל, 4 + כחסן 120 מ"ר, מסודרת 812114

● בשכונה הגרמנית 5 קומה א, 2 בעליות 668028 .130,000

● במבנת זאב 5 כרווחות, אבן, כיוונים כפולים, מרפסת לסוכה, ללא תיווך 537697 בחול

● בארמון הנציב 4 ק"ב, בשכוללת כיוונים "דאטי" 243951 מלר"ן

● ביפה נוף מבבובה 4 כיוונים + מחסן + חניה, ק"ב, ללא מעלית 535825

● בגילה 4 מרפסות, ק"ב, כיוונים, תוספות 760048 .37,000

● במעלה אדומים בבותים בדו קומתי, 4.5 כיוונים 47,080 251781 בערב

● בית הכרם בהזדמנות קומה נפרדת 4 + כחסן, 210516 .522046

● בקריית משה (מרכבעים) 4.5 + מרפסת + גינה + אפשרות בניה, "נכסמר" 249572 .863475

● חייבת להבכר 4 יפהפיה, כהלי פות מבשיק מארת, נוף מרהיב + דירת חדר 95,000"כיף לי" 232742 244008

● בהר נוף 4 ק"א דרומית + נוף 576,000 גמים לרציניים בלבד 865235

● במרשבה הגרמנית 4 מרוחת ומפארת דרומית + ארונות יאה 248012 מלר"ן

● כציאה ברמת שרת דירות 5, 105,000 ברמה דניה 4 75,000 יאה 248012

● בהר נוף 4 דרומית ק"א מכבה, נוף עם הלוך המנהדות באורטל 287973 288588 מלר"ן

● בהר נוף ק"ב + כחסן מרפסת 40 מ"ר אורטל 287973 288588 מלר"ן

● בהר נוף 4 + גינה דרומית כניסה מיידית אורטל 288588 287973

● בהר נוף מהורגים כניסה פרטית + מחסן נוף פתוח אורטל 288588 287973

● בבית הגן 4 75,000 בכמהדריה המורחבת 4 64,000 מרום 414175

● ברמה אשכול 4 + גינה ק"ק דרומית 73,000 אריה נכסים 241330/6

● במצודת ציון 3 + כחסן, כסודרת, פינוי כמיים 65,000 ק"ב 710666

● להניים קריית קטנרין 3 + פ"א 86 מ"ר. 859320 .288218

● בבית הגן הפסנה להניים 4.5 ק"א מרפסת לסוכה אריה נכסים 241330/6

● בתלפיות 3 גדולים מרפסת, שקט 712417 לא בשבת

● ברחוב עוזיאל 5 חדרים נוף ארונות מיידית 634390 בערב

● ברמות 3 חדרים דרומית מאוד פנת 45,000 "עם גר" 816855

● ברחביה 5 ק"ב + מרפסות, שמש 570,000 "עם גר" 816833

● במציאה בתלפיות הישנה 5 ק"א מרפסת מחסן אריה נכסים 241550/6

● 3.5 בקריית משה, ק"א + מרפסת גדולה + מחסן 533537 בחול

● בבית הגן להניים 3.5 ק"ב מרפסת כיוונים 74,000 אריה נכסים 241330/6

● במציאה בקטמון הישנה 3 מאוד פנת + מרפסת 699070 בחול

● ברחוב הרב ברלין 4 + מחסן + נוף מרהיב קדר + מעלית + הסקה דירתית, וניונקורה והסלון פינוי במאי 052"78690 מלר"ן

● בקריית יובל צבוזול 4 דרומית נוף רוו"ש 45,000 410867

● בבבורות צמחת הגיוה 4 + מחסן + מקלט 125,000 "253005" 05

● בקרית כושה 4 בקריית יובל וילה 5 ... 814283 .813206

● בהר נוף 4 ... 531963 בערב

● ברמת שרת 5 + פ"א + מרפסת פתוחה, ק"א, מארת 422811

● בגילה 4 גדולים, ק"ב + חניה, כחרשה 052"82277 .87906 052

● במעלות דפנה 3 משופצת, ארונות קיר + מטבח 825160 818268

● ברמת שרת 4 + מרפסת גדולה פתוחה, חרשה "דור נוף" 228633 .243557/8

● ברמות 3 + חדר עבודה, דו מפלסית, מסודרת 863148

● רחוב יעקב 3 + פ"א, רוו"ש, כודים, פינוי גמיש 850827

● בהולשטן 3.5 + נוף מרהיב קומה גבוהה. 250,000 כהן 243105/6

● בבית 3 + פ"א + רוו"ש, מסודרת, ריפה 414257 בחול

● ברחוב הנחל 3.5 מארת, 90,000 ללא תיווך 283815 בחול

● בבקעה 3.5 ק"ב, בלעדי לאג. נכסים 221860 .245414

● אצלנו מודעתך תגיע לכל אדם במדינה ובאמריקה, כשתפרסם בלוח החדש בפרוס והבינלאומי 13

● במשושה יונית 6 חדרים בבית ערבי, דו מפלסי מרפסת גדולות 225231 מלר"ן

● במלביה 6 גדולים, בית ערבי יפה כניסה פרטית מוכה ביר 226231 מלר"ן

● בקטמון הישנה 4 כשופצת, נוף, מעלית מוכיה ביר 226231 מלר"ן

● במשושה יונית 5 + גינה, כניסה חניה והסקה פרטית 175,000 "כהן" 243105/6

● במרשבה הגרמנית 165 מ"ר + מרפסת 125,000. במשובה היוונית 4, מרוחות 249141,95,000

● בוגנר חור 4 ק"ב, נוף מקסים, וקיסה לשיפוץ ת.ב.ב. 252335

● בארמון הנציב 4 ק"ב משופצת בהזדמנות 57,000 ת.ב.ב. 252335

● ברמות אשכול 4 72,800 בבבקה צרפתית 4 72,000 "כהן" 243105/6

● תלפיות 4 מיוחדים, מחסן, גינה גדולה הסקה פרטית, משוכלל ביותר "מיכאלסבאר" .225817 228993 מלר"ן

● נוה יעקב (במרכז) 4 קומה גבוהה + מעלית + נוף 48,000 בלבד "תוך מקבץ" 242006/7

● מעלות אלרב (בהורדים) 4 + גינה חוכה לראות "תוך מקבץ" 242006/7

● במרכז גילה קוטג' 5 מפואר בהזדמנות "אכבנו חסון" 761652 .532860

● לרציניים בגבם גילה 4.5 + פ"א, מסודרת "אכבנו חסון" 761652 .532860

● בהזדמנות 4 בתלפיות ק"ב לרציניים ללא תיווך 712271

● 4 בבקעה מקסימה + מחסן 80 מ"ר 72,000 225342

● בסנקר חיים 15, 4 חדרים, חרשה, 120 מ"ר + ארונות + מרפסות, מרפסות 057"956283

● ברמות 02, 4 ק"א מרפסת, כיאר לראות 866609 בחול

● לרציניים קוטג' 6 בגבעת קנה + גינה, חדרים מרווחים, מחיר פינוי "כיף לי" 232742 244008 מלר"ן

● בקריית יובל 29,000 בנה יעקב מרווחים 32,000 הבינה 225706

● בלב סלביה 4.5 ק"ב, דרומית, ללפויה ל"מ.א.ק." 631764 מלר"ן

● בקריית שמואל וקטמון הישנה 4 יפים, שקט מאוד "מ.א.ק." 631764 מלר"ן

● להניים בהר נוף ב', דירות 3, 4, 5 חדרים (בנסמרים נבוה 224181) (מלר"ן)

● מעלה אדומים 4 ק"א, נוף מרפסת 90 מ"ר 251627

● בשבנה זאב 4 + מחסן, ק"ב מיידי חניה 718195

● במאשכולה 4 + נוף יפהפיה 51,000 "משכן נכסים" 248396

● בבית הכרם 4 + כחסן + מרפסת ומחסן 110,000 "משכן נכסים" 248596

● ברמת בית ביתר קוטג' 4.5 גינה + מחסן + חניה פרטית "משכן נכסים" 248396

● בבית הכרם (קוזל) 4 + בוכה גדולה + חניה בכאב בהזדמנות 0"

● ביתר 3, כ"ב, דו"ש 423453 ...

● תלפיות קרית מרחבים, 4 + פ"א + מרפסת, כניסה נפרדת 716449

● בתלפיות 4 + מרפסת, פינתית, עליונה, רוו"ש, ארונות 711656

● בגבעה הצרפתית בהזדמנות 4 + גינה הסקה וכניסה פרטית (אפשרות הרחבה) 813197

● בהר נוף 7, מכבה בקיק, 160 מ"ר, מטבח אמריקאי, נוף מכל חלון, דו מפלסי 130,000 "קנה ובנה" 618655 .665568

● בגילה 4 ק"ב, דרומית, נוף, ושקט, מטבח חדש, מטופחת 762487 55,000

● בגילה 4 ק"א מרוחת + כיוונים + מרפסת מסודרת 765552 בחול

(...)

דירות מרוהטות

● עין כרם דירת חדר + גלריה + גינה יפה/חרשה 411948

● לתיירים ברחביה 3 מקסימה, המבחר דירות מרוהטות ומבוירות לתקופות שונות "שאל" 226919 224456

● בארמון הנציב 3 ק"ב, רוו"ש, טלפון, מרוהטת, מיידית 719418

● ברמות 2 חדרים, מרוהטת + טלפון, ק"א, מיידי 665882

● בבן מבאי 3 קומפלט + טלפון + הסקה. 251981 ובעבודה 532933

● בבן יהודה דירת חדר מרוהטת, בגג + טלפון, מיידי. 03"347019

● בקריה יובל באכלולה, דירת 3 מרוהטת + טלפון 633084 .661608

● חדר בדירה תמורת טיפול קל בקשישה 631997 מאוהר"ב

● בבן מימון 3.5 לקכום ומסודרת להניים מחודש כאר 810256

● בקריית מנחם דירת חדר טלפון, מלאה, כניסה מיידית 4"5"4 .667173 הלנה 814870

● ברחביה 3 כרווחת, 4 ריקה "רוזן נכסים" 661374 .633821

● בקריית משה 1.5 + טלפון, ק"א 534217 .527945

● לאריבקה חודשים כאפריל דירה בקעת 3 וגינה 446275 767996 כתיה

● בגבעת מרדכי שתופה דירה 4 + טלפון 223720 בערב

● לתיירים בגבעת שאול 2 + נוף משגע + טלפון לתניים 535572

● בגחרים דירת חדר בבית וגן 3.5 + טלפון הבינה 225706

● במשובה הגרמנית 3.5 טלפון גינה מיידי 861827 285681

● בקריית יובל 2 + גינה + טלפון, ריהוט חלקי 411382 .535997

● בתלפיות 3 ק"ב, ולקי, תקופה ארוכה 711398 בחול

● קריית יובל 3 יפים, רהוט מלא, מיכאל סבאר 225226 .241367 מלר"ן

● מעלה אדומים קוטג' 4 מרוהט, 175 "מיכאל סבאר" .225226 241367 מלר"ן

● 3.5 חדרים בבית הכרם, מרוהטת + טלפון, מיידי 813267 בערב

● 3 לשנתי שנה בתרבבים לתקופה ארוכה "תווך ר.ב." מלר"ן 667276

● בית הכרם 3.5, מרוהטת 258 לתניים "אבי כהן" .228922 (מלר"ן) 233125

● לתיירים ריחביה 3.5 + מרפסת + מונים ומבנות "תיווך כבחנ" 249579

● במשרניחובסקי שותף/ה שני/ה לדירת 3 + טלפון, רוו"ש 633236

● רספק (שמפוז) 2.5 טלפון, גינה, מיידי .631523 630451

● בשקן היבר 3 ק"א, מרפסת רוטית, פתח ארוך אכבנור 668101

דירות בשכר חודשי

● ברחביה 2.5, ק"ב, ללא טלפון, כאר - אקטבה 325487

● גילה חרשה 3 + מרפסת, מרוחת, ק"ב 664385 בחול

● בבקעה הגרמנית במרויקט ניימן, להשכרה דירות 4 עם תמוקה 232913 מטופח

● בבית וגן (שיכון ותיקין) 3 + טלפון + מרפסת + הסקה. 433160

● בברים 12 גדולה + טלפון לעודי/חרשה כימים/מתרשים 813002 .232086

● במשובה הגרמנית 3 משופצת + ארונות + הסקה דירתית 634903

● אצלנו מודעתך תגיע לכל אדם במדינה ובאמריקה, כשתפרסם בלוח החדש בפרוס והבינלאומי 13

● במבושה 5 + 1 אבן ברוטב, 650 .526761 584267 בחול

● ברחביה 5, מאפריל, טלפון מצע אפשר מרוהטת 633645

● ברמת שרת 3.5 חדרים, אפשר מרוהטת חלקית, טלפונים 03"634679 .02"867789 .235043

● בשכנת זאב מיידי 2 + גינה ריקה + מרים + רוו"ש 356310" 05

● דירת 3 חדרים בקריית מנחם + טלפון לשכירה מיידית 526301

● בבבקה הגרמנית 4 + טלפון מחסן, ק"ה + מעלית 527945 534217

● ברמת שרת מבושאה 5 + הסקה פרטית + בריכה, לתקופה ממושכת 400 "דנמה" 247839

● ברמת שרת 4 חרשה + מרפסת גדולה, נוף, תווך אודי 817312

● דרושות דירות בנות 3, 4 חדרים באזור טוב להשכרה "לפאיים גילה" 666218/9

● באבו טור 4 כשארת + טלפון אפשרות לריהוט פרטית 710322 721194

● ביפה נוף 2 ק"א + גינה אפשרות לריהוט פרטית 710322 721194

● בבקעה 3 + טלפון + רוו"ש ברפסות ריהוט חלקי 714248

● גילה 3 + גינה + טלפון + רוו"ש מרוהטת חלקית 525438

● 4 בקריית מנחה חרשה מיידית + מחסן 861950 234825 225690

● בריב ברליין 3.5 ק"ב טלפון הנה תנות קור 661297 בחול

● ברחביה רמבן שלושה גדולים "סלמון הסקה 632366

● בהר נוף 4 כרתנים כפולים נוף מרסלכה רשם 3067 535510

● ברמת שרת 4 טלפון "כיף לי" 232742 244008

● במחיר סביר בשכ"ה בכל האזורים ריקות ומרוהטות 224179

● בסלביה 4 כרוהכים להשכרה 3.5 לתקופה קצרה/ארוכה ריקה קינג דיויד 634495

● בבוכביחובסקי 4 לזוגי כנה עד ינה למגורים טל' + רוו"ש ק"ב מיידית 522973

● בקטמון הישנה 3 + פ"א מרוהט קומפלט 350 לתקופה ארוכה צימוקי 221451 מלר"ן

● 5 + כרסה כניסה פרטית + נוף 600 לתקופה מבוכבת צימוקי 4" 221451 מלר"ן

● ברחביה 3 גדולים ק"ק, לבשרים/למשרדים, אתגר 713129

● 4 חדרים לתקופה ארוכה + מעלית, ע"י גבעת האורנים 699966 פרט לשבת

● הר נוף 4, 180, מיכאל סבאר 241367 .225226 מלר"ן

● בקטמון סנהרניחובסקי 4 + פ"א + טלפון נאפשרות לריהוט חלקי 634590

● בגחביה 3 + הסקה + טלפון + ארונות, ק.א. 223525 במכורה

● במעלה אדומים 2.5 ריהוט חלקי, רוו"ש, נוף, כיורים 120 דולר, הכיוים, כל יום 14.00"-17.00 253968

● ברמת שרת 4 חרשה, מרפסת + הסקה, רוו"ש 424862 בחול

● במלביה 4 כפוארים, מיקום בעולה "אבי כהן" .228922 233125 מלר"ן

● באבו טור 5 חדרים, בהרגים, נוף, "אבי כהן" .228922 233125 מלר"ן

● 4 בבית הכרם, 3 ריקה/מרוהטת ברמת אשכול "מ.א.ק." 631764 מלר"ן

● להניים בנה יעקב, 3 גדולים, טלפון, רוו"ש 852018 .243424

● בקריית משה 3.5, ק"ה + מעלית + טלפון + מלורית 03"453240 03"653103

● בגילה כחר לבנה 3 ריקה, ק"ב 245651

● להניים בנה יעקב 3 גדולים, טלפון, רוו"ש 852018 .243424

● ברמות ב' 4 + ק"א, טלפון + מחסן, רהוט חלקי 526395

● בגילה 3 חדרים, לסוח ארוך 715954

הצעות עבודה

● שמאי מתנה לסוכיה באנגלית, כתבות קצרות, באיכות מקצועית עם היוריאה יופיה לפרסום באהר"ב 690988

● ברמות מטפלת לבת 4.5 חודשים, 12.30–16.00, 5 ימים + הכלמת 867383

● דרושה כטפלת לשני ילדים ברמת גרה, 17.30–7.30 422806

● נער כליה עם רשיון לכבוע, תנאים טובים 231783

● כהב"ם גילה בחפש מבות מוסמכת לשעות אחה"צ. לעבודה בכהב"ם עם קבוצת ילדים 761656 .263176

● איש מכירות מנוסה בעקר בשיקוד מוזכבים נפש + אחזרים, מר דרות מוכבנות 03"222255 03"642937 03

● דרוש מבו/ית + עוזר/ת כבה ל-5 ימי עבודה 887323

● מזכירה ורפתה כמעבר הבלל אחרי צבא (עבדיה) 13.00–18.00. 5 ימים בשבוע, מתמחותה ב/ישראל 662145

● דרושים תורנים למעבדה וחפאים לבי"ח בקור חולים - דושלים בא להתקשר למנהלה/ עבודה ד"ר ויינמן 223141, שלוחה 85

● למשרד ציבורי ועדים מתרשים בשחות. 665808 .663663

● רשם אחסם ל-1/8 ר"א/1 ורישה + קידום למתאים 228640

● מכירה, מנוסה לבחות נעליים במרכז העיר. 233532 .244803

● רשם אחמשם אתה כשיא הכישרי חיוצה לעתקיזה יש לך מקום אצלנו. התקשר ולאתקשר. 863521 בערב 228640

● לחסורה ליידי שני בסית + לקוחות והכלבות, במיקורוסטית 244642

● פקידה/מזכירה לעבודות משרדיות, כולל הדפסה בעברית ואנגלית, ידיעת הסטנוגרפיה כרחמה, למשרה מלאה ל"א ימי עבודה 528211

● מכבאי אלקטרוניקה למעבדה 534121 בשעות העבודה

● לתשום כתבנית כעולה עברית/אנגלית לסדר מחשב + אריאם. 526774 .523019

● דיילות יופי לומקסלת מאם מוצרי איפור וטיפוח 247294

● בבילה מטפלת לתינוק בבית, יום מלא 761888 .760780

● דרוים סבר לסוכן מוזיקה 714787 .662599 לא בשבת

● אפשר דובית אנגלית למשפחה זה 533848 מראשון בערב

● שיר מתנאי לפני צבא מוסמכות כם אחרי צבא אנגלית + עבודה עם מחשב יתרון 528211 לוחי

● להסתדרות המסחדיים מד הסופים מכירה לקבלת קהל מיד מבית בהדפסה במסורה מלאה 882596

● לאולמי גוף ירושים מכירה מסוה. המראות 8.00–17.00 ובהמשך 16.00 לשלוכה 420446

● דרושה אשה/בעה למגורים וטיפול באישה מבוגרת 634144

● מכלה קתירות בקלפים וקפה לגשים כלכל 228622

● דרושה כמורה אתראית לטיפול ב"ב ילדים תמורת מגורים כלכלה ושכר 660615

● סוכן/ת מכירות לשירות פרסומי חדשני, פוטנציאל בסף אדיר 222699

● דרושה קוסמטיקאית למכפל קוסמיקה לטוראות 342250

● לחות אמיר בפסורות, דרוש עוזר + לינה, דתף 852190

● דרושה סכנת השכורות מנוסה בעלת מכונית, דוברת אנגלית, הכנסה טובה. "אנגלוסכסון" 232471 מלר"ן

● לבסירה באחרי גניה. דרושים סטודנטים יוצאי צבא, לפרסום, לפנות לטלפון 533177/8/9 לאלי או טלי

● דרושה אישה מבוגרת למגורי קבע, עם אשה מבוגרת, תנאים טובים 658298

● מלוה במסוח לבלם לאחה"צ. קונסרבטוריון "רון שולמית", אחה"צ 534144

● למפעל פרטי, דרושה עוכרת תרשה ומסורה, 863450 בבקר

● לבלון חדש דרושה קוסמטיקאית + ציור. תנאים טובים 223484

● דרוש/ה וקקית עם נסיון לבית מקסות בורכן 632780

● לאבגל וקשאות אנשי מכירות נוסים, סכגאי מקצוע מעולה, סכאי 13. 234784

● לבית עסק במרכז, קספית מנוסה למשרה מלאה/חלקית 21.00 אחרי 552121

● דרוש... לסלון כלות, תופרת מעולה ... 223484

● דרושה בת לוויה לאשה מבוגרת, תנאים טובים 662905

● לסוכר ציבורי דרוש ביולאי לעבודות דואר ושליחויות + ידע באנגלית, לכוהחולקית 667141

● אישה לניהול משק בית, כל יום לאחה"צ 521015

● דיילות קוסמטיקה, אחרים נגד הים שעות גמישות .224957 764385

● אחות למוסד יורי, לבני משרה, אפשרי מגוריות, ת"ד 5017 ירושלים

● אחיות קוסמטיקה ודרושות ריי לת למבירות קוסמטיקה ותבשירים, אחיות 234945

● לדנאל מעבדת תכלילים לעבודה מבגית אחה"צ מנוסה בהר כת ארב על מעבר תמלילים יב.ב. 227105

● לדבאל מכירה רפואית 3 שנות נסיון לעבודה בתעשיה במשרה מלאה 227105

● לדנאל הנדסאי אלקטרוניקה נסיון בעבודות אנלוגיות 226377

● לדנאל למהנדסים, שנתיים נסיון בתעשיה, למשרה מלאה 226377

● לדנאל מהנדסאי/בגפ למשרה זנית בתעשיה 226377

● לדנאל חרט/כרסם לעבודת אחזקה בכפעל תעשתי 227105

● לדנאל מלחימות מנוסות למשרות מלאות בתעשיה 227105

● למשרכסאל העשיה ירושלים בע"מ, גבעת שאול ב', דרושה פקידה מנוסה, בעלתנסיון וידע בחשבון. שעות עבודה בימים א'-ה' 15.00"-08.00 ביום ו' 08.00 522201

● דרושה מנפ למוכבים מעולים, הצגה בולת לדלת 247521

● למשרד הוך כבחפש דרוש סוכן מכירות טלפון 816833

● למשען מבשוי בוחנד מיוחד, דרושות מבהלת ומדריכה 630436

● למשרד תדיר דרושת אחות כע לות הערה מקצועית בלבד, לעבודה במסבונות 822633

● דרושה עוזרת פעמיים בשבוע + הבלוצות שכר טוב 415524

● אקסמטטקת לרופא שיניים מנוסה המראות לשעות אחה"צ כל יום + ידע באנגלית 521628 או 725144 (נבוקר)

● למשרד פרטי להנה"ס ברמות, סוג 2, 3/4 משרה, 865652 מאוד"צ

● לאו.אר.אם. דרושים מנהלי חשבונות מנוסים, רצוי ידע בהדפסה 245561 .241596

● לאו.אר.אם. דרוש מועצב מכונת בעל נסיון של 5 שנים למדות, לעבודה בבסעלהעשייתי 245561

● לאו.אר.אם. דרוש חרט כרסם לעבודות החזקה, 5 שנות נסיון 242159 .245561

● לאו.אר.אם. דרושים צרופים מגורים לעבודות הלחמה. שכר גבוה למתאימים 242159.245561

● לאו.אר.אם. דרושה מכירות כתבניות, עברית ו/או אנגלית מער לת לעבודה/מזכירות. ומכסכות שכר בהתאם 242159 .245561

● קובצים/ות מקצעים/ות ומדרעות לדת לוח החדש בפרוס הבינה בסבוראיתם 1 ההודאשונים 13

● שרפס/שרפפת למשרד אדריכלים בעל/ת נסיון 520975

● חברה קוסמטית "הלנה רובינג טייז" מחפשת דיילות יופי לאזור ירושלים 03"240256 בשעות מ' 09.00–16.00

● בהיבן לעבודות בית 4 שעות ליום 281940 בחול

● קומביניס אים מקבל לקבלת קהל התהנבוה גרבים/עברית בסוב הלקית 630364

● מבמיה מבוסבת עובדי ראש אנגליה + מעבר תמלילים ובכל המכחים לעבודה. המבחירת מבית בשבורכים לא הכתה 222255

● לבליי (בכבדה לרוסכנית) 4, ב"ם 13.00–17.00, 222255 ...

● לסי שעות "הגברר" 240438/9

● "להמבי" דרושים 1. צעירים אחרי צבא לעבודות משרד עם ידע באנגלית 2. כתבניות/עברית ו/או אנגלית 3. מעברות תמלילים 4. כתבניות לריקבצוך לעבודה בבית 5. מנהלי/חשבונות טלפון 225154

● בבית הבוים עוזרת 3 פעמים בשבוע מ-15.30"-10.00

● למשרד דרושות מכונות מכירות בשעות הבוקר, רווחים טובים 225681

● דרושת בסיס להבבת קופה תמורים 533373

● לחבר הבית באזור התעשיה מקור ברוך דרוש, איש אחזקה בעל נסיון מכונאות/מסגלציה אחזקת מבני תעשיה, חשמל, נגרות ותיקונים כלליים 529662. לאוסות מוזמן 8.00–13.00

● בותר/ת לעבודה במירויות משרה מלאה שעות מסוגלות 248187

● דיילות מכירה ל"שולב" תלפיות לעבודה אחה"צ 715044 (ממי)

● דרוש/ה מקריש/ת מכירות בנושאי מחשבים ותקשורת 248666

● למנהלי הגליל ירושלים דרוש/ה מקיד/ה מורשה למשרה מלאה עדיפות ניסיון בסטורנפסיסת שעת זמת לסיכל מכר 246858

● מזכירה להעבודה עם ויבחשב רצוי הבוה"ס 245251 222845

● דרושה מזכירה למשרה מלאה מורשל אנגלית תנאים טובים 535778

● למשרד תיווך דרוש מוכן/ה מקצועי תנאים טובים 535778

● מזכירות עדיף לאחרה"צ הדפסה עברית אנגלית 639289 635223

● משמע לרופא שיניים מאחורים בשבוע אפשר בלי נסיון 225626 761055

● למשרד תיווך דרוש סוכן/טר כנת מכירות יוחסה רכב ודיעת שפות הבוראי קינגרייד 664780

● ממורדבות/ות צעירים/ות לפני צבא להלוקת מודעות לפי שעת 221384

● דרושה פקידה לעבודה משרדית אחה"צ 221384 .231477

● מבהלת חשבונות מנוסה ועבאות תני משרה 408 ש"ח 425658

● דרושה סוכנ/ת להפצת מסרים רצוי בעל רכב 780387 286069

● פקידה לפרות שרף הדפסה עברית ידיעת אנגלית למשרה מלאה 715121 719623

● מזכירה לעו"ד, נסיון הדפסה עברית אנגלית, יום מלא, תנאים טובים 225460

● בורר צלום בשפת אנגלית, להוצית ועברים על מכונת קומפי אחרי 632406

● דיילות לבוצרי איפור, כשפים וקוסמטיקה 68%–180% דווח 242551

● דרושה אישה אחראית בעלת נסיון בניהול משק בית + לינה, הבלצות 666383

● מכחלים מנוסה במשרה מלאה לבשוד יועצי מס 248377. 228305

● למכוכת בשקה מבר/ת מנוסה במשרה מלאה 248377 .228305

● מנהל/ת אדמיניסטרטיבי בעל/ת כושר יוזמי ציבור יזמה ומי שוק (משרה מלאה) להמרדגות ומי צעירה ת"ד 6978

● דרושות חורניות למלון, בשרה מלאה. תנאים טובים למתאימות 525121, שרה, יצחק

● דרושה סבנית אם בית, בעלת נסיון בלבד. לסלון 523121 יצחק, שרה

● למפעל דסום כתר דרוש/ה גרפיקאי/ת כיבועיסט/ית לעבודה לפי שעות ו/אוקלבלנות, טלפון 521201

● דרודשים דפסי אופסט ומנוהלים, טלפון 521201

● להפס ביחשלים דרושים דפסי אופסט מעולים, טלפון 539331

● דרושה טובחת/מקיקה בין השעות 21.00"-15.00, תנאים טובים 233968

● למשק בית לטיפול בתינוקת כל יום 14.00–8.30 + הבלוות 533220 .434542

● דרושה תזונה לאחה"צ כולל נסיון בהדפסה 858204 .222082

● ב"הוכהי" דרושה עוזרת נקיון לאחה"צ. תנאים טובים 858204

● לקנה עבודה דרוש/ה עוזר/ת משכה רציניים, עבודה במשמרות כולל לילה

● בבין כרם עוברות נקיון לשעות הבקר הקודמות לחצי משרה, תנאים טובים 247021 222821

● למזבות מתאבנן דרושים/ות סמ"ה/ית עורת מנקה למטבח מלצר/ית רק שומרי שבת אנגלית שעות 244922 ממום האחון

● למלון המלכים דרוש/ה שליח/ה אחרי שירות צבאי, ידע בהדפסה בעברית 14.00"-8.00 247133 לבגול לפרוכוסה

● מהנדסאי חרוך חש מסור רשיון, ידע בחשבון 714081

● מנהל לפתחקה עפה לכוצרי פרסום בעל כשר מכירה ונהל מוכחים, בעל רכב/ברוכלה לעבודה רבת שעות, שכר גבוה + אחזים "פרסום זמיר" 539662

● למשרד חקירות מזכירה כתבנית, הדפסה מעולה, חצי משרה כלי יום 764832

● דרושה מזכירה כתבנית למשרה מלאה, פרסום זמיר 539662

● שליח + קטנוע למוקד עבודת למטבח מוסדי 14.00"-08.00 אחרי 19.00 666938

● דרושה מזכירה לסרוצה מבוה חוקרת אנגלית, לחצי משרה לליראחה 522384

● דרושה מוכנת מכירות מטורתת + רכב לתוך דירות "כיכל נכסים" 941865 .227412 בשבת

● לסרובה כסהדרים חילים משוחררים ותלמידי סכיניות, למכירת דלתות מלוחה 247081 249125

● למרסובה דרושה סקידה שעת עבודה 14.00"-19.30 249125 247081

● בבקעה מטפלת לתינוק + משק בית והבלצה 721841

● לחברה מסחרית דרוש/ה עוזר/ת נקיון + הבלצה 245289

● פקידה + הנה"ס בעלת נסיון בכבח ומשוב יתרון 281990

● למשרד יבוא מכירה עברית/אנגלית נסיון במעבר תמלילים 533946

● דרושות מלצרי/ות מבוסות לבוקר ו/או אחה"צ "קפה סבר" 222627

● תמש 1/8 כבמעבר בלבד + נסיון, תנאים טובים 244768

מתיאור

● קלבדות בבוטות רצוי ידע בתוכנה 233436

● מקצועות תמליל עברית ו/או אנגלית מקצועית 233436

● כתבניות/עברית מקצועיות לעבודות מזרבנה ו/או קשות ארוכות למתאימות 233436

● מבחרים בעלי נסיון מבחום לקנבטרוניקה 233436

● מבבאי כיסוי בעל נסיון באחזקת מבוכות 233436

● יוצא קיבוץ, כבטר דלתה, בעלה בעל ידע הנגה רב 233436

מציעים למכירה

● ארונות מבטח קומפלט ...

מכוניות

אודי

● 80, 1974 אודי שיפוץ מנוע + טסט לשנה 432298

● אודי 80 1986 1600 מיוחדת חרשה 49,000 ש"ח 666687 633539 בחול

● 80, 1983 ראשונה, 1300 11,000 ק"מ + טסט 343666

● אודי 80 1981 ראשונה כחרשה 66,000 ק"ב 531741

אוטוביאנקי

● אוטוביאנקי לוגיור 1982, שמורה בחרשה 865306

● אוטוביאנקי 79, מצב מבני מעולה 716187

● בהזדמנות אוטוביאנקי 79 הסכרה, אלגנט + טסט, תבי אבזרל 234218

● 80 מוחכן לרדכון, קניה בזרק מחירון 862178 בחול

● ברחוב 82 לגיור... 282111/573 .424602

● אוטוביאנקי לגיור 82 יד ראשונה טל' 762634

● אוטוביאנקי 1986 שבוע על הכביש (בהולה) 289191 244920

● אוטוביאנקי 1979, יד ראשונה + טסט, טלפון 525931

● בגיור 84 ראשונה 33,000 ק"מ במיידית 763357 .233625

● אוטוביאנקי לגיור 82 יד ראשונה טלפון 762634

אופל

● קדט 1986, אלגנס, רדיוש"ש ספורט 25,000 ש"ח 635445

● קדט 1983, ראשונה + דויד סייש 34,000 ק"מ 559346 699240

● מכחת קדט 1984, כיולי, שניה 19,500 ק"מ + טסט 761342 246664

● אסקונה נוף 1983, 1600 מוכן, סיבולי 5 דלתות 635926

● אופל אסקונה 1300, 85, 4 דלתות, שמורה 865686

● היינ. 538622 ל"פרסום זמיר" המודעתך תפורסם בלוח החדש בבי ורי מכבע והקבל בריאיתך פתטסר תלת מיכר "פרסום זמיר" אפר בהעשיה מקר ברוך

● אסקונה 1983 1600 אוטומטית + הוה כוו, 40,000 .27,000 762182

● קדט אבגוד 1600, 1984, 5 דלתות + תוספות, אפשרות הוחלפה 531012

● קדט 5 ראשונה, אוטומטית 715174 27,000 ק"מ 1983

● אופל אסקונה 1983, ראשונה אוטומטית כח. 40,000 ק"מ 762182 ש"ח 27,000

● קדט 69 1500/4 מבני טוב 635527

● קדט 1300 1982 סטיישן 11,000 .281821 537768 בחול

● אופל קרובה 1986 ורשה אפשרות החלפה 242202 .232203

● אופל רקורד 72 סטיישן + טסט לעבודה 247073 .863578

● קדט 69 1500/4 מבני טוב 635527

אלפא רומאו

● ספרינט 1300, 1979, ראשונה + הול 814948 70,000 בחול

● אלפא סוד 1.4, מצב כצוין + רדיוטייש 3000 ש"ח 667954

● אלפא סוד 1983 כיולי, ראשונה שמורה היטב 534177

אמריקאית

● מבוביאק ברנסוויס 1973 נדירה, אותמם 8 צילינדר 767864

● לרציניים מוטסיאק לאבגם ספורט 1973, טסט + היכל 6,000 ש"ח 637021

ב.מ.ו.

● 316 1984, 17,000 ק"מ חרשה 528526 ש"ח 39,000

● 315 1983 + גג 5 הילוכים 761737 שניה

● ב.מ.ו. 315 1982, יד שניה, "שופית הארץ" 525318

● ב.מ.ו 316 1981 להבכר ...

● ... אודי 1974 ...

דייהטסו

● דייהטסו 1983 1000 אוטומט ראשונה כצויין. 764329

● שרייד אוטומטית 1980 1986, חרשה + אבזרים 523707 בחול

● שרייד 1982 5 הילוכים ראשונה 43,000 ק"מ 761362 221588

פולגר

...

לנציה

● בטא ריוגל, אבטומט 1978 ... 635771 .665244

● דלתא 2000 1980 סטריים, אפשרות החלפה 242202 232203

● דלתא ג'יאל 244, 1978 אוטומט + מזגן, מחירון 630906 לא בשבת

מאזדה

● בולוה סלון אוטומטית 523098

● סלורה אוטומט, אוטומטית 1980/5 212782 .252404

● 1979 1100 ג'י.אל. ... 863666 .559586

מרצדס

● מרצדס 1976 מונית לשעה, אפשרות החלפה 232203 .242202

סובארו

● 1300 83 סטיישן, נקיה, כחרשה, מבכי מצוין 765619

● 78 סטיישן אוטומט 125 ק"מ אבזרל 637049

● סובארו 1300 1983 מבב חרש 716878

● 1400 79, 84,000 ק"מ, שניה 718197 ש"ח 7,500

● סובארו 1300 1983, שניה, תוספות כחרשה 861561 .223933

● סובארו 680 81, 34,000 ק"מ ראשונה 713079 בחול

● סובארו 1800, סטיישן אוטוספוט מצויין, 1982 מחירון 522632 ש"ח

● סובארו 1983 700 ראשונה 42,000 ק"מ 416340 .415924

● סובארו 1300 ג'יאל סוף 1985 722570 .817838 7,800

● סובארו 1979 1400 + מצב מצויין 716785"4 .762752

● סובארו 1380 1982 שניה, טסט + אגרה 226996 59,000 בבנים

סוזוקי

● ... ורבה ... 15,600 ...

סיטרואן

● ויזה לבנה יד ראשונה, 35,000 ק"מ מחירון 760617

● סיטרואן ויזה 1982 ראשונה 21,000 ק"מ במבב טוב 534627

● ג'י.אס. סטיישן 1974 טסט לשנה, מכני טוב 414508

סיאט

● רונדה ג'י.אל.אקס. 1983 מונית, רק 22,000 ק"מ 221673

● רונדה ג'י.אל.אקס. 1985 17,000 ק"ם + אגרה 824934

סימקה

● סימקה 1979 כצויין 634971 בשעות העבודה

פולקסוואגן

● פולקסוגן פאסט 1500 1978 815609 ש"ח 875,000

● גולף 1981, 5 דלתות במבב חרש 763265

● פולו 1980 (הכנסה לשבשר) כמונית בהזדמנות 234592 (בחול)

● פולקסוואגן 1973 1303 מבב 665606 ק"מ 72,000

● חיפושית 1973 1300 בגולה + רדיו + צבע בחול 520065

● גולף 1980 5.118 בהזדמנות לשעבר בחירון 558697 .699285

● 155 אלגר 80, 68,000 יד ראשונה 273958 לא בשבת

● פאסט 1500 77, קלאסית, מונית בחול 723131

● בי.וו.אייר. 1971 450 שמור מיוחד 221929 בערב ובשבת

● יטה 360 78/80 מבני מצויין + טסט 416364

● פורקי 50+ סנ"ק במבב חרש, טלפון 637855

● פולקסוג נשה 1981 + גולף 242202 .252203 אפשרות

● גולף 1979 + 1978 1588 אפשרות החלפה 242202 .232203

● חיפושית 1972 טסט לשנה מבני כצויין מחירון 913284 בחול

● חיפושית 1976 1200 מונית אפשרות החלפה 242202 .232205

● גולף אוטומטי 1982 1500 ראשונה מבב מצויין 342535

● בהזדמנות וריאנט 1973 אוטומטי מחירון 1800 ש"ח 719786

● גולף 1978 1100/5 מבב מצויין 760656

● חיפושית 1972 1582 158,000 ק"מ 710786

● חיפושית 1972, טסט לשנה מבני טוב מחירון 913282 בחול

פורד

● פיאסטה 1984 יד ראשונה לעבודה 247120 בבית 717147

● אסקורט סטיישן 1977 1580 מזויין 95,000 .635752 586504

● אסקורט 1983 גרנדה, ראשונה, טסט + היכל לשנה 225445 .537156

● טנור אסקורט 1977, אוטומטית, ראשונה 17.00–22.00 721797

● אסקורט 1976, טסט בדול ...

● ... 242133 .724255 מבני טוב

● אסקורט 77 טסט לשנה 361041 לא בשבת

● פורד אריקה 1983 1300 יד ראשונה טלפון 419175

● פורד קורטינה 1.6 78 אוטומטית, סטיישן, מצויין 246653

● פורד אסקורט 1300 1976 מצויין 657211 .820867

● פורד פייסטה 1979 + טסט לשנה 765557

● סיאסטה 84 לשעבר מוסמכת מונית 683184 .631707 בחול

● דיגם מאוזה דיזמם בשבוע כשתפרסם בלוח החדש בפרוס הבינה בסבוראים 1 הודעות ראשונים 13

● אסקורט בייהה 76 1300, אברזל 633146, 698163 717607

● וקשל סטיישן 1978 אוטומט אפשרות החלפה 242202 232203

● סיאמנה 1985 1100 בהחרש + רדיו + טסט 240213/5 לאור

● סיאסטה שופלר 1985 ראשונה מחירון תוספת 912534 .866056

פיאט

● 306, ג'יאל 1300, 1982, כצב טוב, 524873 בעולה

● סוז 305 1982 ראשונה מצויין + רדיו + הסקה 110 724525

● סיזר 584 ראשונה, אוטומט 637944 ק"מ 37,000 .1983

● 584 1983 אוטומטית, מצב 46,000 ק"מ 02"535656 .053857 052

● 308 ג'יאל 1984 מבל ראשונה, מבב מצויין 721986

● סוז 305 טאו. מהיל 81 בשלה 863736

● 104 ג'י. אל. 82 מונית, מהסכרה לשעבר, בעבודה 523236

● סיזר 404 37,000 אברזל, מבני מצויין 452166

● סיזר 104 מצוינת 1981 משפרות החלפה 341866

● סוז 305 1978 אלגר, מיוחדת, ובעבודה 343653 .223145

● סוז 104 ג'יאל 1981 55,000 ק"מ מונית 453624

פיאט

● 131 83 טובה, אוטומט, מבב, מחירון 722827 .535216

● 131 סטיישן אוטומט, מסורבי אמפיר 1977 56,000 ק"מ בחול

● 128 1982 45,000 ק"מ סוף לשנה, מבונית 764463

● 131 1300 אוטומט 79 + הוכל 812172 לא בשבת

● 127 1985 1050 ראשונה לשנה 418306

● סיאט 128 1982 סטט מצויינת בהזדמנות 855679 .521883

● סיאט 69 858 טסט לשנה מצב טוב 712896

● 124 אוטומט 1974 + אבזרל + טסט + צבע, מבנית 717894

● סיאט 127 81 מבב מעולה, שמורה 246653

● 127 82 5 דלתות כחרשה + תוספת מחירון 227982

● 127 1983 מהסכרה לשעבר + טסט + אגרה 20% מחירון 524997 225966

● סיאט 127 74 115,000 ק"מ מחירון 851423 .850449

● 127 83 1050 ראשונה 12,500 לדור 722256 .244316

● סיאט 131 1981 סריר + טסט לשנה 1380 850865

● 131 1680 סטיישן אוטומט 1978 מונית 431416

● 127 1982 44,000 שמורה 9,500 מיום א' 863331

● 132 1975 אוטומט ואבזור, מונית, גמים 286257 בחול

● סיאט 86 אדר פרטית חרשה 232203 .242202

● סיאט 127 3 דלתות 1983 שניה 414396

● ריטמו 1380 1981 ראשונה + רדיו 65,000 ק"מ 765944

● ריטמו 1975 127 + טסט + רדיו סטיישן 227848 3,300

● ריטמו 1100 1980 59,000 ק"מ ראשונה, מונית 811198

● 850 ספיישל 1969 במבב מצויין + טסט + צבע 710821

רנו

● רנו 9 ט.ס. 1983 ראשונה 39,000 .720667 243692

● רנו 18 1983 41,000 ק"מ תכבונית, מצויינת 241571 818345

● 9 סרינגר 1985 ראשונה 12,500 ש"ח 16,700 715366

● רנו 9 ג'יאל 1984 טכלי 18,000 ק"מ ראשונה 525579 253886

● רנו 18 סטיישן 1981 ראשונה נקיה + תוספות 864198

● רנו 9 ט.ס. 1982 ראשונה מונית 712687 .231566

● 5 1983 ראשונה 36,000 מונית 765769 ובעבודה 244779

● רנו 18 1680 ג'יטי"ל 1984 בחודת 522351 בשבת

● רנו 5 1982 טסט לשנה 11,400 ש"ח 865428

● רנו 12 1977 ט"ס אפשרות החלפה 242202 .232203

● רנו 30 1976 אוטומט אפשרות החלפה 242202 .232203

● רנו 9 ט.ס. 83 ראשונה טסט + היכל רדיוטייש ... 16,508 714295

● רנו 5 83 במבב מצויין 271535 לעבודה 523798

● רנו 5 83 מכונת, ניתן לראות בימים ב'-ד' 14.00–21.00 במחירון, בן כימון 8/ירושלים, פרטים נוס ימים 14.00"-17.00 ע"ב הבבונה

● ... 5 לה קטר + 1984 מבן תוספות 422685 .528470

● בבחיר מכינאל 1980 4 1100 שניה, טובה, מבב 861750 בחול

שונות

ביקוש דירות

● חיפשה דירה 5 חדרים בבית הכרם 438324 ובערב

● קונה/השלה + 2 טפטות בבית 4 אר + 4. 720040

● חיפשה להשכרה דירת 4 חדרים בבקעה, ק"ב, לתקופה מבוכבת 635050 .721772

● רוצה להשכיר דירתך בבית לי יתבל מעיינים במוחת וביעלת בפרסום 232742 .244008

● הדרוים דירות בכל חלקי הנדר אר נכבים 245414 221860

● אצלנו מודעתך תגיע לכל אדם במדינה ובאמריקה, כשתפרסם בלוח החדש בפרוס והבינלאומי 13

● קיבה עד 52,000 בבוים 3 בבקיבה טובה 342289

● לאמריקאי באבו טור מלווה דירת איכות מיוחדת 716223/359

● אמריקאי צריכים דירות באבו תור גבעה, קרית שמואל, התרחשות. מבנה בעבור "מיכאל סבאר" 225826 .228017 בלר"ן 228993

● דרושות דירות מרוהטות וריקות למבירה/להשכרה "תוך מקבץ" 249579

מדריך הארץ

יום שישי
פרק יומי
השע גד
משנה יומית
קנים וכלים ב, דה
דף יומי
יומא ב
הלכה יומית
תפלה קכב"ג, ג"ב

זמן הדלקת הנרות

	ע"ש	מוצ"ש
ירושלים	5.08	6.22
תל אביב	5.26	6.24
חיפה	5.18	6.23
באר־שבע	5.29	6.28

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 084-51333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00, בימי ו' 8.00־15.00
טלפנים: 03"433300, 03"433500
ע"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה):
ירושלים 669911
חיפה 04"672222/3
תל־אביב 03 261111
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב, 03"223958

מרכז סיוע לקורבנות אונס (24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02"245554
חיפה טל' 04"382611

מרכז סיוע למגבי לחץ מטעם "מעגלים" א' וה' 11.00־13.00, ב' וד' 16.00־18.00 רח' מאפו 13 תל־אביב.
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב: בר כוכבא 49 טל: 02"284649
פתוחה בימים א'־ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04—523566. שעות הקבלה כל יום 20.00—23.00
שירן - שירות רפואי בייד ירושלים (24 שעות ביממה) כולל רפואת שיניים
מוקד יום 660585, 02"669531 מוקד לילה שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא

תורן מכון ב"ד
תל אביב. מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד

תורנות בתי־חולים
תל אביב
רוקח — (ילדים,פנימית)
איכילוב — (כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (כירורגית, אורטופדית, עיניים)
הדסה ע"כ — (ילדים)
הדסה ה"צ — (נשים)
בקור חולים — (פנימית, א.א.ג.)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
שדה דב האחור 3 תכנית ל' 428510
בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
ירושלים
מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
מזור המגינים 97 524113
נתניה
נאות סקד מ. מסחרי אוזרים 52484
פתח תקוה
סופרפארם שפרינצק 20 9321067
רמת־גן
אבי תל חי 34 742369
חולון
אהרון הפיין 52 889153
בת ים
מזור חביבה רייך 20 583360
עין יהב 2 884854
הקריות
הרמן סמטת מודיעין קרית מוצקין 715136
רחובות
מאוחדת בנימין 23 457991

דלת פתוחה
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אמצעי מניעה.
ימים ב' ג' ד' — 17.00—20.00.
בוגרשוב 66 ת"א, טל. 9—281228.
חיפה: ימים א', ד' — 16.00—19.00 רח' הספורט 14 טל. 81520.

יום שבת
פרק יומי
השע הד
משנה יומית
קנים וכלים ג, א"ב
דף יומי
יומא ג
הלכה יומית
תפלה קכג, ג"ה

תורנות רופאים
הזמנת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר בתחנת מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052—81333
נהריה 923335
רחובות 084—51333

בת ים 585555
חולון 803133
להרדמלה 08"221022
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'־ה' 8.00־20.00, בימי ו' 8.00־15.00
טלפנים: 03—433300, 03—433500
ע"ן — עזרה ראשונה נפשית: (24 שעות ביממה)
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
חיפה 04—672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057—48111

תורנות רופאים וטרינריים
ד"ר בן ארי משה ברודצקי 43 ת"א טל' 413361
מרכז סיוע לקורבנות אונס: — 24 שעות ביממה. תל־אביב טל' 234819. ירושלים — 245554 חיפה — טל' 04—82611
מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 02"284649
פתוחה בימים א'־ה בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות חגים מ־15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03—285822
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
חיפה, רח' הגפן 26, קומה ג', טל' 04—523566. שעות הקבלה: כל יום 20.00—23.00.
שירן - שירות רפואי בייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ר

תורנות בתי־חולים
תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
בקור חולים — (א.א.ג.)
הדסה ע"כ — (פנימית)
שערי צדק — (ילדים, נשים, כירורגית, אורטופדית, עיניים)

תורנות בתי־מרקחת
תל־אביב
בס פרישמן 66 237326
צפון יהודה המכבי 33 449995
מוצ"ש, שדה דב האחור 3 תכנית ל' 428510
מוצ"ש, בריאות המלך ג'ורג' 28 283731
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מוצ"ש, מרפאת רוממה המ"ג 28 523191
חיפה
בלפור מסדה 1 662289
נתניה
הנשיא שד' ויצמן 36 23639
פתח תקוה
סופרפארם שפירא 43 909030
חולון
המרכז ויצמן 12 845236
בת־ים
עין יהב 2 884854
רמת־גן
רש"י רש"י 13 7510971
הקריות
הרמן סמטת מודיעין 4 ק. מוצקין 715136
רחובות
כללית בני משה 452381

המראות ונחיתות

(ע). להלן המראות והנחיתות בנמל התעופה בן־גוריון ביום ששי ושבת 14—15.3.86:

יום שישי
המראות:
ב־0100 אל־על (001) לניו־יורק, ב־0325 אל־על (1357) לפרנקפורט, ב־0545 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (825) לפאריס, בוסטון ושיקאגו, ב־0650 אל־על (363) לוינה, ב־0705 אל־על (385) לרומא, ב־0720 לופטהאנזה (607) למינכן, ב־0740 אל־על (541) לאתונה, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0805 אייר פראנס (131) לניצה ופאריס, ב־0810 טארום (246) לבוקרשט, ב־0850 אולימפיק (302) לאתונה, ב־0905 אייר סיני (055) לקאהיר, ב־0930 אל־על (323) לציריך ופאריס, ב־0950 אל־על (581) לאיסטנבול, ב־1000 אל־על (357) לפרנקפורט, ב־1025 אל־על (315) ללונדון, ב־1555 ק.ל.מ. (532) לאמסטרדאם, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1825 אליטליה (747) לרומא.

נחיתות:
ב־0820 אייר סיני (054) מקאהיר, ב־1110 אל־על (004) מניו־יורק, ב־1235 אל־על (542) מאתונה, ב־1315 אל־על (1356) מפרנקפורט, ב־1335 אל־על (334) מבריסל, ב־1400 ק.ל.מ. (531) מאמסטרדאם, ב־1405 אל־על (348) מציריך, ב־1445 אל־על (582) מאיסטנבול, ב־1500 אל־על (364) מוינה, ב־1515 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1525 טי.וו.איי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1525 טי.וו.איי. (812) מבוסטון ופאריס, ב־1535 אל־על (386) מרומא, ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1625 ס.א.ס. (771) מקופנהאגן, ב־1710 אליטליה (746) מרומא, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך.

שבת
המראות:
ב־0545 פאן אמריקן (115) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (803) לפאריס, ניו־יורק וסן פרנציסקו, ב־0645 טי.וו.איי. (825) לפאריס, בוסטון ושיקאגו, ב־0650 ס.א.ס. (772) לקופנהאגן, ב־0750 סוויסאייר (333) לציריך, ב־0850 ארקיע (441) למינכן, ב־1100 ארקיע (431) לפרנקפורט, ב־1610 האפאג לויד (538) לקלן/בון, ב־1630 לופטהאנזה (605) לפרנקפורט, ב־1825 אליטליה (747) לרומא, ב־2330 אל־על (005) לאמסטרדאם, שיקאגו ולוס אנג'לס.

נחיתות:
ב־1135 טי.וו.איי. (884) מניו־יורק, ב־1510 האפאג לוייד (537) מקלן/בון, ב־1515 לופטהאנזה (604) מפרנקפורט, ב־1525 טי.וו.איי. (800) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1525 טי.וו.איי. (812) משיקאגו, בוסטון ופאריס, ב־1600 פאן אמריקן (114) מסן פרנציסקו, ניו־יורק ופאריס, ב־1710 אליטליה (746) מרומא, ב־1735 ארקיע (442) ממינכן, ב־1905 סוויסאייר (332) מציריך, ב־1920 אייר פראנס (136) מפאריס, ב־2010 אולימפיק (301) מאתונה, ב־2045 לופטהאנזה (606) ממינכן, ב־2100 ארקיע (432) מפרנקפורט, ב־2225 לופטהאנזה (602) מפרנקפורט.

כל ההמראות והנחיתות וזמנן אינו סופי. את המועד הסופי יש לוודא בשעתיים לפני הזמן הנקוב לעיל, בטלפון 03—381111.

לקונצרן תעשייתי
למשרדים הראשיים בתל־אביב דרוש/ה
מזכיר/ה מנוסה
לאגף הכספים — בנושאי מימון בינלאומי
★ בעלת נסיון בעבודה מזכירות בחברות עסקיות (רצוי בחו"ל)
★ שליטה מלאה באנגלית ברמה גבוהה כולל הדפסה
★ שליטה בעברית
★ נסיון בעבודה על מעבד תמלילים
אם את בעלת הכישורים הנדרשים ומוכנה לעבוד לעיתים בתנאי לחץ, נשמח לצרף לצוות צעיר בחברה נעימה ודינמית.
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 7164 תל־אביב 61071 עבור כתוארים או לטלפון 03"253364 בשעות העבודה.

תל אביב

דירות

וילות ובתים

דירות 2 — 2.5

דירות 1 — 1.5

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

גוש דן

דירות מרוהטות

קבלנים מציעים

דירות 3 — 3.5

משכנתאות

החלפת דירות

תל־אביב

דירות למכירה

חדרים מרוהטים

אזור השרון

ביקוש דירות

חולון/בת־ים ביקוש דירות

ציוד בניין

שידוכים

שעורים

ברגע האחרון

וילות ובתים

דירות 3.5—3

דירות 4 ויותר

שכירות

מרוהטות

הצעות עבודה

מכירות

קראוונים

עסקים

קייט ונופש

דיפלומטים

אפיל

רכב

בעלי חיים

ביקוש מכוניות
● משובח מכוניות בע"מ מעוניינים לקנות מכוניות אמריקאיות ואירופאיות משנת 1976 ומעלה בכל מצב 246886 9.00—1.00

ביקוש עבודה

בריאות

גרפולוגיה
● גרפולוגיה הליי שאול ייעוץ אישי למבוגרים הילדים 712887

חיות בית

חוגים

הוראה

שעורים

כלי נגינה

מבנה תעשיה

מגרשים

מחסנים

מחשבים

משרדים

עסקים

صكنا من الاهل

שמות

מכירות פומביות

מערכות קול

מקררים

שידוכים

חקלאות

ריהוט

ניקוי שטיחים

מיזוג אוויר

סירות

מסגרות

ספרים

צלמים

קורסים

מיטת שיזוף

בן זוג

מוזיקה

כלי נגינה

מוצרי חשמל

מחשבים

ציוד משרדי

מכונות גילוח

גלידה ובורד

מכונות כתיבה

שעונים

שיפוצים

תכשיטים

ריפוי בדיבור

מציעים למכירה

רוצים לקנות

אומנות

בולים

הלוואות

וידאו טייפ

חיות בית

פיג'ו

סיאט

סיטרואן

סימקה

פולקסווגן

פיאט

פורד

אופנועים וקטנועים

אופניים

ביקוש רכב

חלפים

מכירות ושרותים

וולוו

סובארו

אוסטין

מזדה

אופל

לאדה

מיני מינור

מרצדס

משאיות

סאאב

אמריקאיות

אלפא רומיאו

ג'יפים

דייהטסו

אאודי

פקידים/ות

גזרה ותפירה

הנהלת חשבונות

חשמל ואלקטרוניקה

סוכנים/הנדסאים

מוכרים/ות

נגרים

עליה

עובדי מתכת

ביקוש עבודה

עוזרות ומטפלות

מכונית

דירות 3 — 3.5

דירות 2 — 2.5

דירות 1 — 1.5

דירות מרוהטות

אזור הדרום

חדרים מרוהטים

דירות 3 — 3.5

טרקטורים

כלי נגינה

הצעות עבודה

DSI

חברת DECISION SYSTEMS ISRAEL הינה אחת מבתי התוכנה המובילים בישראל. לחברת DSI משרדים באזור תל-אביב וירושלים והיא פועלת בשיתוף עם חברת האם בניו-ג'רסי, ארה"ב. DSI מעסיקה בישראל כ-130 מהנדסי תכנה ועוסקת בפיתוח טכנולוגיות מתקדמות. החברה נמצאת בתנופת פיתוח ומעוניינת לצרף לשורותיה אנשי מקצוע מעולים, בעלי השראה. חשיבה אנליטית ויכולת להתמודד עם אתגרים יוצאי דופן. DSI מציעה תנאים מועדפים, קידום אישי ועבודה בסביבה נעימה ומעודדת יוזמה אישית ומעורבות אקטיבית במגוון רחב של פרוייקטים.

- **מהנדסי תכנה בכירים**
  - ★ נסיון של 5 שנים לפחות בפיתוח מערכות זו"א
  - ★ יכולת הגדרת דרישות, תכנון וניהול צוות תכנה
  - ★ נסיון או רקע באחד או יותר מהתחומים הבאים: VAX/VMS, RMX86, מתמטיקה/פיזיקה, תצוגות גרפיות, אלקטרו־אופטיקה, אויוניקה.
- **מהנדסי תכנה**
  - ★ נסיון של 2־3 שנים בפיתוח מערכות זו"א
  - ★ הכרת מתודולוגיות הנדסת תכנה
  - ★ נסיון או רקע באחד או יותר מהתחומים הבאים: RMX86, מתמטיקה/פיזיקה, אוירונאוטיקה, אלקטרוניקה, מדעי המחשב.
- **אנשי בדיקות וצב"דים**
  - ★ הכשרה באלקטרוניקה (מהנדסים, הנדסאים)
  - ★ נסיון של שנתיים לפחות בפיתוח תכניות בדיקה.
- **תוכניתני IMS/DB/DC**
  - ★ מתכנתי ישום עם נסיון של למעלה משנתיים ב־IMS/DB ר־IMS/DC
  - ★ עדיפות למתכנתי COBOL
- **עיבוד תמונה**
  - ★ נסיון של 3 שנים לפחות בחומרה ותכנה של עיבוד תמונה.
- **מדעים**
  - ★ נסיון של 3 שנים לפחות באחד הנושאים הבאים: חקר ביצועים צבאי כולל ישומי מחשב, עיבוד אותות.
- **מתכנתי מערכות VAX/VMS**
  - נסיון של שנתיים לפחות באחד מהתחומים הבאים:
  - ★ VAX/VMS SYSTEM
  - ★ מסדי נתונים
  - ★ תצוגות גרפיות
  - ★ תקשורת
- **מפתחי קומפיילרים**
  - ★ נסיון של 4 שנים בפיתוח תכנה
  - ★ נסיון בפיתוח קומפיילרים

לקביעת פגישה נא להתקשר לטלפונים 776667, 777669, 772125, 774044־03 או לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לחברת DSI, ת"ד 853, מיקוד 53108, גבעתיים. לטובת הפונים ניתן להתקשר גם בין השעות 17.00 - 21.00 ביום א' 16.3.86. סודיות מובטחת. מועמדים מתאימים שפנו אלינו בעבר מוזמנים לפנות שנית.

כשמחשבים...אתה שווה יותר ב־DSI

לחברה גדולה שמרכזה בת"א

דרוש

חשב

לישורים הדרושים:
- א. רואה חשבון
- ב. נסיון של לפחות 3 שנים
- ג. יכולת ניהול כ"א
- ד. ידע במערכות ממוחשבות

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 14090 תל־אביב לידי חשב.

לחברה צעירה ודינמית בענף האופנה דרושה

מזכירה אשת מכירות

למפגל בלקוחות

הכישורים הדרושים:
- ☆ מעל גיל 28, הופעה נאה.
- ☆ כושר ניהול משא ומתן בכתב ובעל־פה.
- ☆ הדפסה בעברית ברמה טובה.
- ☆ נסיון בעבודה דומה והשכלה מתאימה.

מועמדות מתאימות תתקשרנה ביום א' לפנות בוקר, בטל' 03־304853

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

הארץ מעריב POST THE JERUSALEM העיר כל העיר

מכוניות

אאודי
- ● אאודי 100, ס.ר. 2200, 1983, 25,000 ק"מ, הראשונה. 065־75404 065־72060

אופל
- ● אסקונה דלוקס 1300 אוטומטית 1983 + סטט להנה 534685

אלפא רומיאו
- ● אלפאסוד 1300 ספר 1979 מחיר מציאה 6 04־673254

אמריקאיות
- ● פונטיאק 3800, 1983, 6000 קל כל התוספות 04־257060

פורדים
- ● פורד טל 404 1979 + ארגז למכירה מיידית 04־985655
- ● למכירה טנדר רום ברטל 1980 מצב להנה 386859

מסחריות
- ● טרנספורטר 1983 יד ראשונה מצב להנה 04־703625
- ● מציאה, פיג'ו ג'י"ע 1982 71,000 04־914583 04־916665

סובארו
- ● סובארו הג'בק 1600, ב"אל 1980 3 דלתות 065־66216

פיאט
- ● 29,000 1983 127.3 ראשונה ק"מ מצוינת 04־52984
- ● 127 84 20,000 1050 ק"מ 519939 640308
- ● אונו 60 86 300 ק"מ 232552

פיג'ו
- ● פג'ו 505 84 יד ראשונה במצב מצוין 04־750937
- ● פג'ו 104 1982, 1124 יד ראשונה 04־932125

קרייזלרים
- ● קרייזלר במצב מצוין 04־380436

רנו
- ● רנו 9 1982 54,000 טל 069־80410
- ● 40,000 84 8 ק"מ 04־716988

מכירות שירותים

מחשבים
- ● מחשבי 04־715404

הזדמנות
- ● 04־666597, 04־539285

חיפה

דירות

דירות ובתים
- ● בכרמל 6 על 1/3 1 דונם 03־345812
- ● קוטג', מהודר 35,000 דולר 04־224308
- ● קוטג' 6 חדרים 04־997218 065־45508
- ● למכירה דירה יפה 04־211703

החלפת דירות
- ● דירה ברב קומות בנוף 3 חדרים 03־255577
- ● במבחר דירה 4 חדרים 36,000 דולר 067־94791

דירות למכירה
- ● כורזה, דירה 5 (129) 110,000 דולר 04־242235
- ● באחוזה קוטג' 6 + גינה 335243־5
- ● פרנס הכרמל 5 ממשאות 04־382471

דירות 3 - 3.5
- ● בתחנה השנית 04־252584
- ● בקרית ביאליק, 3 חדרים, 04־714204
- ● 04־524645 04־511306
- ● 04־244751 04־740812

דירות 2 - 2.5
- ● 1.2, 2 חדרים 067־21692
- ● 04־244826

דירות 1 - 1.5
- ● 04־380548 03־23679
- ● 04־331153
- ● 04־241674
- ● 03־852238 03־890877
- ● 04־389684
- ● 03־611632
- ● 053־25185
- ● 03־471881

עסקים

בקשו דירות
- ● 04־572873
- ● 04־708268

חנויות
- ● 04־673127

משרדים
- ● 04־510211

הצעות עבודה

- ● 04־678701
- ● 065־74558
- ● 067־91609
- ● 530851

שונות ומכירות
- ● 03־428144
- ● 04־246412

פקידים/ות
- ● 04־678352

בת ים

- ● בת ים 625
- ● 566
- ● 57591
- ● 16055
- ● 11629
- ● 720032, 03־719042
- ● 21561
- ● 35151
- ● 28233
- ● 03־991949, 03־990307
- ● 30129
- ● 11162
- ● 28233
- ● 1397
- ● 50999
- ● 4856
- ● 31399
- ● 2672
- ● 52419
- ● 03־296024
- ● 46286
- ● 46225
- ● 4854
- ● 03־249476, 03־252507
- ● 28233
- ● 2045 ירושלים

הכרזות

- ● 03־450679
- ● 229221, 03־485631
- ● 36139
- ● 03־719042, 03־720012

- ● 36535
- ● 750
- ● 28233
- ● 656
- ● 9352
- ● 21459
- ● 39491
- ● 9220
- ● 03־574776
- ● 387
- ● 04־317854
- ● 831
- ● 6776
- ● 244415

חגים

- ● 03־625627
- ● 052־26048

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער והחלוץ

האגף למפעלים קצרים

דרושים
מדריכי שבת

לקראת מפעלי הקיץ של הנוער והחלוץ תשמ"ו 1986, דרושים מדריכים לתוכניות שבת ותוכניות אחרות ביהדות לקבוצות נוער וסטודנטים דוברי אנגלית.

יתקבלו מדריכים בעלי ידע ונסיון בהסברה והדרכה בנושאים הקשורים ליהדות, כגון: שבת, חגים, ארץ ישראל, ציונות, תפילה וכדו'. במרכן שליטה מלאה באנגלית.

המדריכים צריכים להיות שומרי מצוות היכולים להוות דוגמא אישית לאורח חיים דתי־ציוני. תינתן עדיפות לרווקים ולרווקות בין גילאי 18-30.

מחלקת הנוער והחלוץ תערוך סדנת מיון למועמדים להדרכה, והמתאימים יעברו סמינר לקראת הכשרתם לתפקיד.

פרטים נוספים וטופסי הרשמה ינתנו במשרדנו ברח' קרן היסוד 19 א' קומה 3 ירושלים, טל. 226111 שלוחה 36, 22, 23, 19.

יותר טוב במנפאואר

למחלקה הטכנית

סניף תל־אביב

רחוב בן־יהודה 12
א'–ה' 8.00–14.00
טל: 284128, 03־298877

דרושים

חשמלאים

שנה ניסיון בחיווט לוחות חשמל מתח גבוה – חובה.

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל אביב • חיפה • באר שבע • רחובות

ORS דרושים

לאו.אר.אס. תל־אביב לכוח אדם

- ★ **מראיינת** בעלת נסיון רלוונטי
- ★ **פקיד/ת תמלילים**
- ★ **מעבדות** עברית – אנגלית.
- ★ **תוכניתן מנוסה** IBM, MVS, COBOL, CICS (אפשרות למשרה חלקית בשעות גמישות).

ככר אתרים 125, תל־אביב. טל. 03־285261, 03־290372־3

לפנימיה דתית לאומית בבני־ברק

דרושה מיידית

מדריכה חינוכית
רווקה

משרה מלאה, מגורים במקום. רצוי בוגרת אוניברסיטה או הוראה.

03־791504, 03־782578

קבלת מודעות 24 שעות ב־דחוף

מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל הארץ הלוח החדש מתקבלות 24 שעות ביממה ב' דחוף דיזנגוף רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)

טל. 246363 239952

למפעל גדול עתיר ידע במרכז הארץ
דרושים/ות

משרה מס' 1293:
מהנדסי/הנדסאי אלקטרוניקה
- ★ לאחזקת מערכות מתוחכמות משובצות מחשב.

משרה מס' 1294:
מהנדסי מכונות
- ★ לעריכת שיטות וייצור חלקי מבנה ותתי הרכבות.
- ★ למערכות ייצור בתחום העיבוד השבבי.
- ★ רצויה ידיעה בתיב"מ.
- ★ לתכנון כלי חיתוך בעלי רקע בטכנולוגיות עבוד שבבי ו־N.C.
- ★ לנושאי אמינות ואבטחת איכות.

משרה מס' 1295:
מהנדסי תעשיה וניהול
- ★ לתכנון ותאום פרוייקטים.
- – רצוי יוצא חיל האויר.

משרה מס' 1306:
מהנדסי חומרים/טכנולוגים
- ★ לפיתוח של טכנולוגיות ייצור חדשות בתחום המתעים.
- – רצוי נסיון של 3 שנים לפחות.

משרה מס' 1307:
מהנדסי מכונות מטלורגים
- ★ בעלי נסיון של 3 שנים בריתוך נקודות וריתוך TIG לחלקים תעופתיים
- – רצוי ידע בשפה האנגלית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ולציין קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל: ת.ד. 25108 תל־אביב מיקוד 61250. (נא לציין על המעטפה את מספר המשרה המבוקשת).

מועמדים מתאימים יזומנו

– סודיות מובטחת –

מקור

לחברה תעשייתית מצליחה

דרוש

נציג המשקיעים הזרים

על המועמד לייצג את האינטרסים של הקבוצה בחברה הישראלית ולהיות שותף לפעילות השוטפת של החברה, בתחומי העסקים הפיננסיים וההשקעות.

דרוש אקדמאי מנוסה בניהול חברות תעשייתיות, המכיר היטב את המשק הישראלי והבקיא בהליכי עבודה בחברות בינלאומיות.

על המעוניינים להתקשר לקביעת ראיון לטלפון 248211

– סודיות מלאה מובטחת –

מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 228407

25 שנות נסיון בשיבוץ לתפקידי מפתח

דואל עובדים זמניים לפי שעות

דרוש

פקיד רישוי + תעודה

- ★ לסיווג תיקי יבוא לעבודה באזור לוד.

למתאימים שכר גבוה, תנאים סוציאליים, ארוחות והסעות.

דואל. תל־אביב, מודון 88 03־222266, 03־245541 | אשדוד, הנחון 8 055־22561, 055־34777

לבי"ח ביקור־חולים, י־ם

התפנתה משרה

אחות מוסמכת

אחראית ליחידת לב

אחות בעלת כישורים מתאימים, המעוניינת בעבודה תפנה למשרד האחות הראשית בשעות לפנה"צ.

לחברת דורון לילד
דרושים

- ★ **נהגים** עם רשיון ג' (נסיון של 3 שנים לפחות), ידע בענף השיווק, הצעצועים והמזון.
- ★ **מקדמי מכירות** + ידע והמלצות בענף.
- ★ **פקידה** דוברת אנגלית + הדפסה באנגלית, גיל 21–26 רווקה.
- ★ **שליח** אחרי צבא + רשיון ב'.

● תנאים טובים למתאימים ●

המעוניינים נא לטלפן ביום א':
סניף אשדוד 055־23217 סניף ת"א 03־827551־9

סודיות מובטחת

דרושים

(1) **מזכירה/כתבנית**
שפת אם אנגלית וידיעת עברית
הדפסה באנגלית ורצוי בעברית
קורספונדנציה
רצוי נסיון במעבד תמלילים
משרה חלקית – שעות עבודה גמישות

(2) **מנהל חשבונות**
לניהול מערכת הנהה"ח באופן עצמאי
ידע בעבודה עם מחשב
משרה חלקית – שעות עבודה גמישות

תנאים טובים למתאימים

להתקשר טל. 03־653312 בין השעות 8.30–13.00

כי"ל תעשיות בע"מ
דרוש/ה

איש/ת שיווק

לשיווק מוצרי ממברנות לתעשיה

בעל נסיון בשיווק ציוד תהליכי לתעשיה הכימית ולתעשיית המזון.
עדיפות לבעלי רקע בכימיה, הנדסה כימית או מזון.

נא לפנות טלפונית 03־265276/7

בקבוצת כימיקלים לישראל

דרושים

סורגים
ואנשי עזר
למחלקת הסריגה בפתח־תקוה
טל. 03־9224915
תנאים טובים למתאימים

משאבי אנוש (מא)
גיוס והערכת מנהלים בע"מ

אודי כהן

עבור חברה מבוססת בעלת היקף פעילות רחב ביותר, הממוקמת בדרום הארץ

דרושים

מנהל התחום החשבונאי

התפקיד: ניהול מערכת חשבונאית מורכבת רב מטבעית
דיווח חשבונאי ומנהלי תקופתי וטיפול בנושאי מיסוי
קיום קשר עם גורמים בתוך ומחוץ לחברה
בנושאי המערכת החשבונאית.

הכישורים: רואה חשבון מוסמך.
יתרון בעל השכלה אקדמית נוספת.
ניסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול מערכת חשבונאית גדולה ובניהול צוות.
יכולת תפקוד בתנאי לחץ בסביבה מורכבת.
מגורים בדרום הארץ.

מנהל מחלקת שיווק

התפקיד: הקמה ותפעול מחלקת השיווק בחברה
עיצוב האסטרטגיה השיווקית והעסקית
איתור, תכנון והחדרה של תחומי פעילות חדשים
טיפול וטיפוח קשרים עם לקוחות החברה

הכישורים: בלבכך, יתרון בעל תואר MBA עם התמחות בשיווק
ניסיון מוכח בשיווק שרותים ללקוחות תעשייתיים
הכרת שיטות שיווקיות ערוציות ויישומי מחשב בתחום השיווק
מגורים בדרום הארץ

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת גן 52101 סודיות מובטחת.

מודעה לעניין
פינת המודעה הקטנה

שליח מסור (עם אופניים) מתפנה מעבודתו מעוניין בעבודה קבועה למשרה מלאה או חלקית
03־371222 – ארנה

לביה"ס בקבוצת כנרת דרושים
1. מורה למדעי הטבע
2. מורה לאנגלית
3. מורה מחנך לחטיבת הביניים
נא לפנות לאייר לין בטלפון, בעבודה: 067־56724, בבית: 067־56604

דרוש **עורך־דין**
051־22333 051־23706

בקרני שומרון דרושה **עוזרת אחראית** למשק בית + לינה דוברת אנגלית – תנאים טובים – 052־453152 לא בשבת.

אשה נחמדה לבשול ולנקיון פעמיים בשבוע 03־429778

דרושה **מטפלת** לתינוק + ילד בגן המלצות בקרית שרת, חולון. 03־892436

למשרד מהנדסים **מזכיר/ה** מנוסה עברית/אנגלית, ידע בתכנות למשרה מלאה 03־281277־8־9

דרוש **מהנדס חשמל** זרם חזק השולט גם בבקרה, רצוי ברובוטיקה. 03־7519146

עבור עזרה בהבנת פרויקטים בטכנולוגיות מתקדמות מעוניינים **במהנדס/אקדמאי** במדעים המדויקים (שעות גמישות) לפרטים 622921/2

למוסך למשאיות דיזל דרושים **מכונאים מחסנאי ומנקה בוסיונר** 03־787623

דרוש **טבח מנוסה למזנון** בצפון ת"א למשרה מלאה 03־243245

רוכשי מודעות מנוסים/ות לפרוייקט תיירות מעניין בת"א 03־245586

"למען" מטפלת ואחיות לקשישים בבתיהם גם לפסח! 052־86376 03־736671

לנעלי אלכסנדרס דרושים **פינישרים וגזרנים מקצועיים** טל. 374112, 377425 לבנדה 18, תל־אביב.

דרושים **פועלים לא מקצועיים** למפעל לייצור ריהוט מרופד 03־804109

דרוש **מהנדס** בעל נסיון לעבודות פיקוח באזור ירושלים טל. 02־631470

לחברת הובלה במרכז הארץ דרוש **נהג** סמיטריילר מנוסה + המלצות, עבודה קבועה 03־915395, 03־912050

דרוש **טבח/ית + עוזר/ת טבח** ל־5 ימי עבודה 887223

לגג לביטות דרוש **מפקח סוכנים** מנוסה 03־221573 03־231924

דרוש **אחראי** בגיל 40–50 עם מעט ידע טכני 03־255586 לטלפן: מ־16.00–18.00

דרושות **מראינות** לסקרי דעת קהל בשעות אחה"צ והערב מגיל 20, השכלה תיכונית 03־261598

למשרד תיווך מבוסס בר"ג דרוש **סוכן + רכב** 726819

מטפל אחראי בעל נסיון רב לבחורה נכה. 03־456071

صكنا من الاهل

ביהמ"ש הטיל קנסות כבדים על חברי ועד מפעל הפוספטים

שהואשמו בהפרת צו בית־משפט המורה לעובדים לחזור לעבודה תקינה★ הוועד: העיצומים נגרמים בשל התמרמרות העובדים ולא על דעת הוועד ★ הקנסות הנדירים מסתכמים במקרים מסויימים ב־2000 ש"ח כתשלום חד־פעמי לכל אחד ובמקרים אחרים 1600 ש"ח

מאת איתן רבין,

שופט בית־הדין האזורי לעבודה בבאר־שבע, ברוך אזולאי, גזר אתמול בערב עונשים כבדים על חברי ועד מפעל פוספטים, אשר הפרו את צו בית־המשפט, שניתן לפני כעשרה ימים, המורה להם לחזור לעבודה תקינה במפעל פוס־פטים. העונשים הנגזרים רק במק־רים נדירים בסדר גודל כזה הוטלו על 11 חברי הועד: 4 מאנשי הוועד נקנסו ב־2000 ש"ח כל אחד תשלום מיידי והחל מאמש בהצגת הוטל קנס של 20 ש"ח לכל שעה שהמפעל ישבות. על חברי הוועד האחרים הטיל השופט 1600 ש"ח קנס כספי לכל אחד וכן 15 ש"ח לכל שעה שהמפעל לא עובד.

השופט קבע כי הקנסות הם אישיים ואינם ניתנים לשיפוי. השופט אסר על אנשי הוועד לקחת את הכסף ממגבית או מקופת הוועד. במהלך הדיונים אתמול הועלו לדוכן העדים מספר רב של עדים מעובדי המפעל, אשר תיארו מערכת יחסים עכורה בין ההנהלה לעובדים. במ־הלך הדיון אמר יו"ר ועד העובדים, אבי מלול, ל"הארץ", כי הנהלת המפעל בזבזה כספים רבים על החלפת כלי רכב וחלוקת רכבים משנת ייצור 86'. עוד מסר מלול כי החברה שולחת את בכיריה לנסיעות מוגזמות לחו"ל וכל זאת בתקופת הקפאה.

הסכסוך בין הנהלת הפוספטים לעובדים החל בעקבות עיצומים חוזרים, שנוקטו על ידי עובדי החברה. הנהלת החברה פנתה לבית־הדין האזורי בבאר־שבע ובית הדין הוציא לפני כעשרה ימים צו מניעה זמני, האוסר על העובדים לנקוט בכל עיצומים. לאחר שהעובדים הפרו את צו המניעה שבה החברה ופנתה באמצעות עו"ד נחום פיינברג בבקשה לנקוט בהליכי בזיון בית־המשפט נגד חברי ועד העובדים.

הוועד טען בבית־הדין, באמצעות עו"ד מנחם חכמון, כי העיצומים עתה נגרמים בשל התמרמרות העוב־דים ולא על דעת ועד העובדים. עוד טען עו"ד חכמון, כי חברי הוועד זו־כים לגידופים מצד העובדים על היותם "ועד מכור".

מנגד טען עו"ד פיינברג כי ועד העובדים פועל מאחורי הקלעים בחוסר תום לב ומבזה את החלטת בית־הדין בענין צו המניעה.

במהלך הדיונים המשפטיים סיפר דוד אוחיון, מנהל עבודה, כי "כבר יומיים אני עולה לאוטובוס של ההסעה וביציאה מדימונה עולים כ־20 איש החדשים מאיתנו לרדת. אני לא יכול להיות חריג, אני מפקד ולכן אני נשמע להם ואינני עובד, למרות רצונו השכבע של הוועד". בהחלטתו קבע השופט כי אין לו ספק שוועד העובדים עומד מאחורי העיצומים־ זו הפרה בוטה של צו המניעה.

בסוף הדיון המשפטי, כאשר נודע פסק הדין, צרו מאות עובדים על דלתות בית־המשפט השמיעו קללות וגידופים ביחס להנהלה. "שהשופט ישלם את הקנסות, אנחנו את החברה לא פותחים", צעקו.

נשים בדואיות בורחות לסיני לחפש עבודה ומפלט מבתיהן

בשבוע האחרון נתפסו 5 נשים בדואיות, אשר חצו את הגבול באזור ראס אל נאקב

מאת איתן רבין, סופר "הארץ"

נשים בדואיות מסתננות ב־אחרונה מסיני לאילת, כדי למצוא עבודה או כדי למצוא מפלט מבתיהן. נודע כי בשבוע האחרון נתפסו 5 נשים בדואיות אשר חצו את הגבול באזור ראס אל נאקב.

שלוש נשים שהיו במעצר בתחנת המשטרה באילת, הוע־ברו לידי השלטונות המצריים.

שתי נשים נוספות, הצליחו לחמוק חזרה לסיני. יצויין עוד כי מספר תושבים בדואים מסיני, אשר חצו את הגבול לאילת עובדים בעיר ללא ידיעת השל־טונות.

חברי מושב רם־און מנצלים אשראי להשגת רווח גדול

האשראי שימש להגדלת מצבת החובות, כאשר במקביל נרכשו ניירות ערך ובוצעו השקעות אחרות

מאת אברהם צהר, סופר "הארץ" לענייני כלכלה

על מושב רם־און, שבאיחוד הקל תענך, רובצים חובות כבדים, אך חברי המושב נהנים מרווחה רש־גשוג. חברי המושב כמו מושבים ר־בים אחרים בצפון, מנצלים את האשראי שהם מקבלים להגדלת מצבת החובות, תוך השגת רווחים גדולים.

חקירת "הארץ" העלתה, כי שיעור הריבית הריאלית, שמשלמים חברי רם־און לאגודה, מגיע לכ־0.7 אחוז בלבד בחודש. את האשראי מנצלים חברי המושב לרכישת ניירות ערך ולביצוע השקעות אחרות, שתשואה החודשית עליהן היא בשיעור של 1% לפחות. מזכיר המושב, אורי רביד, אישר עובדה זו.

מבדיקת "הארץ" עולה, כי עוד ביוני אשתקד החזיקו חברי המושב באיגרות חוב של ארגון מושבי הצ־פון, הנסחרות בבורסה, בסכום כולל של כחצי מיליון דולר. הריבית הנ־תנת על השקעה זו מגיעה לאחוז אחד לחודש, צמוד לדולר.

כמו כן הוברר כי חברי המושב נהגו לרכוש ציוד מבני כבר באשראי ספקים, עובדה שהגדילה את חובותיהם, ואחר כך למכור את הציוד שברשותם לחברי מושבים אחרים, תמורת מזומנים שהושקעו בניירות ערך דולריים או צמודי מדד.

משרד החינוך:

החברה להגנת הטבע אינה אחראית לשריפת ה"קיוסק"

בתגובה להאשמות רשות שמורות הטבע, שהאלימות המילולית של החברה הביאה בעקיפין להצתה

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

משרד החינוך יצא אתמול להגנת החברה להגנת הטבע בקשר להאש־מות של רשות שמורות הטבע שה־אלימות המילולית שנקטה החברה בפעילויותיה נגד הקמת תחנת המידע - "הקיוסק", כפי שכונה על ידי החברה - במרכז שמורת הטבע של נחל עמוד עלין, הביאה במישרין או בעקיפין למעשה ההצתה של תחנת המידע בליל בר אשית החודש.

תגובת משרד החינוך היא בע־קבות הפרסום אתמול ב"הארץ" על תוכן מכתב ששיגר מנכ"ל רשות שמורות הטבע, אורי ביידץ, אל סגן ראש הממשלה ושר החינוך, יצחק נבון.

ממשרד החינוך בין השאר: "אחד מתפקידיה הציבוריים והחינוכיים של החברה להגנת הטבע הוא להיאבק נגד פגיעה בטבע ובנוף וגם המאבק נגד פתיחת ה"קיוסק", בלבו של נחל עמוד, הוא לגיטימי בהחלט. כל עוד הוא נעשה בדרך תרבותית ומשכנעת וללא אלימות. כפי ש־נמסר לנו מהחברה היא אינה קשורה לחלוטין לשריפת ה"קיוסק". משרד החינוך מלווה את החברה בעבודתה החינוכית הענפה ואינו מטיל ספק בתרומתה לחינוך הדור הצעיר לאהבת הארץ ולשמירת הטבע. בשל כך זכתה החברה ב־1980 בפרס ישראל.

"לא מקובלת עלינו" נאמר עוד בתגובת משרד החינוך "- הדרך בה נהגה רשות שמורות הטבע בהטיחה האשמות קשות בחברה להגנת הטבע, בלי שיש בידה הוכחות. אנו מצפים כי רשות ממלכתית תאפשר למשטרה לחקור בפרשה ולא תמהר ותחפז בהסקת מסקנות שהיא אינה מוסמכת להסיק".

פרס: הרכבל לא יפעל בשבת בחיפה

מאת נורית כהנא, סופרת "הארץ" בחיפה

ראש הממשלה, שמעון פרס, הוד־יע אתמול במסיבת עיתונאים בחיפה כי הרכבל לא יפעל בשבתות וחגים." כאשר נחתם הסכם הסטטוס קוו הרכבל לא פעל ולכן הוא אינו יפעל בעת" אמר פרס. קיים

עם זאת אמר פרס כי ראש עיריית חיפה נבחר בזכות עצמו ולכן ינסה ראש הממשלה לשכנעו להסכים לקיום ההסכם. גוראל אמר בתגובה, כי הוא חולק על דעתו של ראש הממשלה." בנושאים אחרים אמר ראש הממשלה כי יש להמשיך את תהליך השלום במזרח־התיכון ול־חדש את הצמיחה במשק.

חברה לשרותי תברואה נקנסה על גרימת לכלוך במהלך הובלת אשפה

מאת אלי אלעד, סופר "הארץ" לאיכות הסביבה

קנס כספי בגובה 1600 שקלים, הוטל בבית־משפט השלום באשדוד, על חברת מרגלית העוסקת בשרותי תברואה, לאחר שמנהלה דוד מרגלית הורשע בגרימת לכלוך, תוך כדי הובלת אשפה. המקרה אירע, כאשר שתי משאיות אשפה שבבעלות החברה היו בלתי מכוסות והפסולת שהיתה בהן התעופפה במהלך נסיעתן באזור התעשיה הצפוני של אשדוד.

ככל הידוע זהו הקנס הכספי הגבוה ביותר שהוטל עד כה על ידי בית־משפט בעבירות מסוג זה. בנימוקי פסק הדין קבע השופט ששון, כי בתי־המשפט חייבים לסייע במיצוי דינם של נאשמים בעבירות אלו, שהפכו מכת מדינה.

מאז כניסתו לתוקף של חוק שמירת הניקיון באוגוסט 1984, נפתחו על ידי השרות לשמירת איכות הסביבה במשרד הפנים יותר מאלפיים תיקים נגד עבריינים, שנתפסו על ידי פקחים מתנדבים.

המשטרה לא אישרה הפגנת חילונים "בשטח המריבה" בבת־ים

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" בבת ים

משטרת מחוז תל־אביב לא איש־רה אתמול את קיומה המתוכנן של הפגנה של תושבי רמת הנשיא בשטח "המריבה", שמול קריית בוזגלו, השכונה החרדית בבת ים. לסופר "הארץ" נודע, כי בנימוקים לאי־אישורה של ההפגנה נאמר, בין השאר, כי "מאחר וכוונת המפגינים לערוך הפגנה בשבת, יש חשש להתפרעות והפרת הסדר הציבורי וכן לשלום הציבור, כיוון שמקום ההפגנה גובל בשטח בית כנסת וש־כונת מגורים דתית".

ערכה את העמוד: [illegible]

ראשל"צ נערכת לקליטת עליה המונית מדרא"פ

יוקמו בעיר מרכז קליטה וכפר מגורים חדש

מאת זוהר בלומנקרנץ, סופר "הארץ" בראשון לציון

מרכז קליטה, כפר מגורים חדש ודירות בודדות יוקמו בראשון לציון, לשם קליטת עליה המונית מדרום־אפריקה. אתמול הותר לפרסם, כי נציגי עשרות משפחות של עולים חדשים בדרום אפריקה, המבקשים לעלות לישראל, ביקרו במחצית השנה האחרונה בראשל"צ, לאחר שהעיר נבחרה על ידי הסוכנות הי־הודית, משרד הקליטה והפדרציה של עולי דרום־אפריקה, לשמש מרכז לקליטת העולים החדשים מדרום־אפריקה.

בראשל"צ הוקם מטה מיוחד, בו חברים ראש העיר, מאיר ניצן, נציגי הגורמים המיישבים ושירות התעסו־קה. מרכז הקליטה החדש יוקם במבנה של אחד מבתי־הספר בעיר וישמש כבסיס לקליטת העולים החדשים. כפר המגורים החדש ישא את השם "כפר הדר" וישוכנו בו 200 עולים חדשים, בני 50 ומעלה, רובם אנשים חולים, המעוניינים להמשיך בפעילות מקצועית, עסקית ואמנו־תית. תכנית הבינוי האזורית הוסכה בימים אלה לדרום־אפריקה לאישור סופי, לאחר שורה של דיונים במחלקת מהנדס העיר. בנוסף לכך יוספקו לעולים חדשים אחרים מדרום־אפריקה דירות בודדות בב־קומות שונים בעיר.

סוכם, כי העירייה תקבל לידיה מראש את רשימות העולים החד־שים, כדי לנסות ולאתר עבורם מקו־מות עבודה לפני הגיעם לארץ. רשימה חלקית מראה, כי בין העו־לים החדשים צפויים בעלי מקצועות חופשיים רבים כמו רופאים, מש־פטנים, רואי חשבון, אנשי חינוך וה־עשיה. ראש הקהילה היהודית בדרום־אפריקה, ג'יי ויינשטיין, בעל חברת נפט והשקעות, הסביר כי ההחלטה על היקף כה גדול של עליית יהודים נפלה לאחר שהורע המצב החברתי והכלכלי בדרום אפריקה.

נדחתה בקשה לזכות מנהל דיסקונט בבורסת היהלומים

מאת צבי הראל, סופר "הארץ"

בית־המשפט המחוזי בתל־אביב דחה אתמול את בקשת סניגורו של ריימונד דרוויש, מנהל סניף בנק דיסקונט בבורסת היהלומים ברמת־גן, לזכות את מרשו. הסניגור, עו"ד סלתיס טען כי גם אם כל העובדות המיוחסות לנאשם נכונות, הרי שהן אינן מצביעות על עבירה.

דרוויש מואשם בכך, כי דרש משני יהלומנים שנמנו עם לקוחו־תיו, מרים שיינמן והנרי פיטרפרוי־נד, לרכוש מניות של חברת האם של בנק דיסקונט. לטענת התביעה, שני היהלומנים הבינו, כי הם חייבים למלא אחר דרישת הנאשם, כדי לא לפגוע באשראי שהם מקבלים מהקרן למימון יהלומים של בנק ישראל.

על פי כתב התביעה רכש פיטרפרוינד מניות בסכום של 109 אלף דולר, ואילו שיינמן רכש מניות בסכום של 82 אלף דולר.

השופט אריה אבנר־ארי, שדחה את הבקשה לזכות את הנאשם, כתב בהחלטתו, כי מן העובדות שבכתב האישום עולה לכאורה, כי יש עילה לתביעה. אם יוכחו העובדות המתוא־רות בכתב האישום, הן עשויות להוות לכאורה מעשה של איום בעל פה על שני היהלומנים. המשך המשפט נקבע ל־27 במאי.

יהורם גאון הגיש תביעת גרושין נגד אשתו

"הלכה לרעות בשדות זרים"

(עתים) הזמר יהורם גאון הגיש לבית־הדין הרבני בתל־אביב תביעת גרושין נגד אשתו, אורנה, הצעירה ממנו בשנים רבות. גאון טוען כי הוכח לו מעל לכל ספק ש"אשתו שירכה דרכיה והלכה לרעות בשדות זרים". טרם הוגשה תגובת האשה לתביעה זו.

יהורם גאון תובע שבנו בן 8 ובתו בת ה־4.5 יישארו ברשותו הבלעדית, משום שאורח חייה של אשתו ישפיע לרעה עליהם. לטענתו, בסוף 1985 פתחה רעייתו יחד עם שותפה חנות למימכר ספרים בשם "דודי־לי" ברחוב אבן גבירול 99 בתל־אביב. הוצאות פתיחת החנות היו כ־3000 דולר ומומנו על ידו.

להלן טוען גאון, כי מאותה תקופה בה נפתחה החנות העל־תה אורנה דרישות מופרזות, כ־ בזבזה כספים וזילזלה בבעלה. העליבה והשפילה אותו בפומבי. היא הפסיקה לנהל את משק הבית ודבקה באורח חיים "נלוז", בלי שהוא יהיה ידוע לו כלל. לטענתו, נודע לו על התנהגותה בדרך מקרה ולאחר בדיקה הוא דורש לחייב אותה לקבל גט.

עוד מבקש הזמר שבית הדין הרבני ידון גם במזונות ובענייני הרכוש המשותף שלו ושל אשתו. לטענתו, הבית בן 7 החדרים, שבו מתגוררת המש־פחה ברמת השרון, הוא רכושו הפרטי שנרכש לפני נישואיו, וכך הדבר לגבי מיגרשים ה־נמצאים בבעלותו בירושלים וב־טבריה.

גאון טוען עוד כי הכנסתה החודשית של רעייתו מגיעה ל־800 עד 1000 שקלים חדשים לחודש ולכן אין היא זכאית למזונות.

בן עמי
גלריה בן עמי
רח' נתן החכם 4, ת"א
טל' 236342
המכירה הפומבית הבינלאומית יודאיקה
חב' מצ"א בע"מ
רח' דיזנגוף 5, ת"א
טל' 295618 292813
מקבלים ציור יהודי, גרפיקה, ספרי קודש וחפצי אמנות יהודיים.

מסדה
הוצאת מסדה
ניתן להשיג עתה בחנויות הספרים המובחרות!
ספרו של דייויד אטנבורו
תבל ומלואה
שנכתב על־פי סדרת הטלויזיה המוקרנת בימים אלה בארץ.
כן מופיע בהדפסה חוזרת הספר הראשון בסדרה
החיים עלי אדמות

מבנים מודולרים וניידים
תכנון לפי דרישת הלקוח
ברטון תכנון וייצור בע"מ
רח' הברזל 25 תל-אביב טל': 494996/7

הגדות לפסח
• בגדלים שונים • במחירים מוזלים •
לסדרים ציבוריים, לחברות, לוועדי עובדים.
להשיג ב:
"מדף" – מפעלי דפוס נצרת בע"מ
מחלקת המכירות – יצחק שדה 34 ת"א
טלפונים: 339243, 333625, 03/337565

מוזיאון תל אביב
שדרות שאול המלך 27
תערוכה חדשה
"כי־קרוב אליך הדבר מאד"
דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית
אולמן, אורי, ארוך, גבע, גטה, גרבוז, גרוס, גרשוני, דוד, דורצ'ין, דנציגר, דרוקס, טבת, כהן גן, לביא, לוין, נאמן, קדישמן, קופפרמן, ריב, שלוניאק.
הפתיחה היום, יום שישי, ג' באדר ב', 14.3.86 בשעה 2.00 אחה"צ.

הודעה ללקוחותינו
שינויים בשערי הריבית
1. החל ביום 13.3.86 תופחת הריבית החודשית בחשבונות חח"ד לבעלי קוי אשראי מאו־שרים. שיעורי הריבית בחשבונות ינועו בין 1.25% ל־3.25% לחודש, דהיינו, ריבית מתו־אמת (אפקטיבית) שנתית של 16.3% עד 47.6%.
2. לקוחות פרטיים ומקבלי משכורות ישלמו על קוי האשראי המאושרים עד לגובה של 400 שקל חדש, ריבית חדשית בשיעור 2.25%, דהיינו, ריבית מתואמת (אפקטיבית) שנתית של 31.1%. ועבור אשראי במסגרת קו אשראי מאושר עד ל־2000 שקלים ריבית חדשית בשיעור של מ־2.25% ועד 3.25%.
3. שיעור תוספת הריבית בגין חריגה מקו אשראי מאושר מעל המסגרת המאושרת יופחת ויעמוד על 1.25% לחודש מעל לריבית החובה שבחשבון.
4. עמלת הקצאת האשראי תופחת ותעמוד על 1.6% לרבעון.
לקבלת פרטים נוספים ניתן לפנות לסניף בו מתנהל החשבון.
בנק דיסקונט

פרסום ושיווק - לימודים מעשיים ברמה אקדמאית
✓ איך לקדם מכירות בתקופה של מיתון כלכלי?
✓ איך לתכנן ולבצע מודעות מוכרות ואפקטיביות?
✓ כיצד מתרגמים מסרים שיווקיים לפתרונות יצירתיים?
✓ אילו אמצעי פרסום יעילים בשווקי אירופה וארה"ב?
✓ כיצד התנהגות צרכנית משפיעה על הפרסום?
✓ כיצד להערך לטלויזיה מסחרית בארץ?
✓ כיצד לתכנן מחקר שוק ואיך בודקים עמדות של הצרכנים?
✓ כיצד ליצור פרסום מכירתי שיהיה גם תדמיתי?
✓ אילו מסרים פרסומיים מתאימים לפרסום ברדיו?
✓ כיצד לתכנן הקצאת התקציב פרסום בין אמצעי המדיה השונים?
✓ כיצד להתמודד עם ביקוש עונתי למוצר?
✓ כיצד פועל משרד פרסום מודרני?
✓ כיצד לתכנן מסע יחסי ציבור בתקציב מינימאלי?
✓ איך לנסח הודעה לעתונות כדי שיהיה לה סיכוי טוב להכנס לעתון?
✓ מתי לנקוט ב"פרסום רציונאלי" ומתי ב"אמוציונאלי"?
תשובות על שאלות אלו ועל עשרות סוגיות ונושאים מעשיים אחרים בפרסום, שיווק ותקשורת תוכלו לקבל בקורס יחיד בסוגו וברמתו בארץ, במסגרת בית הספר לפרסום ושיווק ליד קבוצת אריאלי לתקשורת בניהול "פרסום אריאלי" ו"שווקים", יועצים לשיווק
מחזור הלימודים הקרוב ייפתח ב–17.3.86 במלון גרנדביץ', בתל-אביב.
פרטים והרשמה: 246233, 284698, 286426(03)
בית הספר לפרסום ושיווק
ליד קבוצת אריאלי לתקשורת

מכרז למכירת דירה
מוצעת בזאת דירה בת 2 חדרים, הול וכל הנחיות הנמצאת ברח' מלצ'ט 66 ת"א ק"ג הפונה לצדדים מזרח ודרום. בדבר פרטים ותנאים נא לפנות לעו"ד צבי גוטצייט רח' גזר 8 ת"א טלפון 03–239297, 03–239280.
ההסכם כפוף לאישור בית המשפט המחוזי בת"א.
אין עו"ד גוטצייט מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או הזולה ביותר או הצעה כל שהיא.
צבי גוטצייט עו"ד
מנהל עזבון אשר רותן ז"ל
מנהל עזבון חנה רותן ז"ל

קיץ 86
כשאת כבר בדרך עם המשפחה או החברים... בואי להתחדש בדגמי קיץ מקוריים, מסוגננים, המבטיחים לך הופעה בלתי שגרתית.
★ שמלות ★ חליפות
★ חולצות ★ מכנסים ★ חצאיות
חנות המפעל בקיבוץ צרעה
(ליד בית־שמש ומערת הנטיפים)
פתוחה כל השבוע ובשבת בין:
10.00-16.00, ביום ו' בין 10.00-12.00
אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט וויזה.
אופנה נשית שונה
פשן

במסגרת שבוע Ada® בישראל עורכת דיגיטל 3 ימי עיון ב־18, 19 וב־20 במרץ 1986.
ביום העיון ישתתפו:
* פרופ. יהודאי ראש החוג למדעי המחשב באונ' ת"א.
* CHERYLL GERELLE מנהלת מוצר Ada בדיגיטל אירופה.
* PATRICK SCHERRER אחראי על תמיכת Ada בדיגיטל אירופה.
יום העיון יוגש בשפה האנגלית.
לצערנו, לא נותרו מקומות פנויים ליום העיון על Ada®
זה לא פלא ששפת ה־Ada החדשה מעוררת עניין שכזה. היא תוכננה לאמינות בתיכנות, לניידות ולצמצום זמן הפיתוח והאחזקה.
VAX Ada היא החדישה ביותר בשפת הפעולות על משפחת מחשבי VAX/VMS ואיכות הביצוע שלה טובה יותר מכל שאר שפות ה־Ada הקיימות בשוק.
VAX Ada היא יותר משפת מחשב, היא גם סביבה שלמה המאפשרת פיתוח תוכנה.
קו פתוח למעוניינים
ביום חמישי 20.3.86 בין השעות 14.00 – 17.00 נקיים "קו פתוח" בטלפון 052-548232 ובו תאפשר ייעוץ מהיר עם המומחים מחו"ל.
במחשבה שניה... דיגיטל!
digital
חברת המחשבים השניה בגודלה בעולם

לקבלת פרטים והרשמה פנה למשרדינו
נאות הככר:
ירושלים—קרן היסוד 36
טל. 636494, 02-699385
תל־אביב—הירקון 252
טל. 03-463111
אדיב תור
נתניה—קראוזה 1
טל. 053-47530
סיני עם מדריכי נאות הככר
מסע יוקרה בדרך המשי 22 יום—16.6
תרבויות ונופים 24 יום—4.7, 1.8
הטיול הקלאסי 23 יום—18.4 (מלא), 16.5, 15.6, 13.7, 8.8
בדרך המשי אל
לגלות עולם נסתר
בשיתוף עם מועדון מטיילי מגדיב אדיב תור וז'ול וורן

הארץ

יום ו', ג' באדר ב', תשמ"ו
14 במרס 1986

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-6, ת.ד. 273 מיקוד ירושלים 91002 חיפה: רחוב נורדוי 20 טל' 661166-8, ת.ד. 5259 מיקוד חיפה 31052

בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 ת.ד. 233 מיקוד תל-אביב 61001

המו"ל: הוצאת עתון "הארץ" בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, ת"א
העורך: גרשום שוקן. האחראי: מתי גולן.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel 824261

שר הפנים נגד טובת הציבור

שר הפנים, יצחק פרץ, עושה הכל כדי שלא יונהג השנה שעון קיץ ושהניסיון המוצלח של השנה שעברה לא יישנה, חס וחלילה. הוא הקים ועדה — השיטה הישנה והבדוקה לדחייה, מה גם שרוב חבריה הם שומרי מסורת. כל הנתונים המצויים תחת ידיה מורים על היתרונות הברורים של הזזת השעון, חיסכון באנרגיה של מיליוני דולרים לשנה, הגברת בטיחות הנהיגה בגלל טמפרטורות נמוכות יותר בשעות היציאה לעבודה, שיפור הפידיון. לא רק משרדי הממשלה, ההסתדרות וגופים אחרים הנוגעים בדבר הפליגו בשבחו של שעון הקיץ — גם בג"ץ הורה בשעתו להנהיגו. אבל הרב פרץ בשלו, ושיטותיו מוכיחות עכשיו את אלה של קודמו: לדחות עד בוש.

הח"כ מיכה חריש, שהגיש השבוע הצעה לסדר היום, היה ב־1983 מהעותרים לבית־הדין הגבוה לצדק. ד"ר יוסף בורג, מומחה גדול לדחיות, סיכל אז את הצו בשיטות טובות. עכשיו נקלעה ההצעה בין ועדתו של פרץ ובין ועדת כנסת. אם לא תהיה הכרעה מהירה, מלאכת הדחייה תישא פרי: להנהגת השעון דרוש פרק הכנה, ואלא אם כן יותחל בתוך זמן קצר, שר הפנים ישיג את שלו.

טענותיהם של העסקנים הדתיים היא, כי שעון הקיץ יפגע במנהגי התפילה. אולם גם על כך יש בפני שר הפנים נתונים מוכיחים. ועדה קודמת — היתה כזאת בעקבות הבג"ץ — הזמינה סקר שהראה תמיכה רחבה לא רק בקרב הציבור הרחב, אלא גם אצל 75 אחוז מאלה שהגדירו עצמם שומרי מסורת. אבל כל הנתונים שנצברו בזכות הזזת השעון לא יזיזו, ככל הנראה, את שר הפנים: לא לטובתו של רוב הציבור נתונים מעייניו.

זה נושא חשוב דיו — אפילו שעניינו בסך הכל איכות חיים — כדי שהממשלה תתערב ותתבע הכרעה מהירה. בידי המתנגדים קיים רק מכשיר הסחבת. כאשר יאולצו להכריע, משקל הנימוקים בעד שעון הקיץ יגבר, כפי שלמד מניסיונו ונגד רצונו שר הפנים הקודם.

ספרד נשארת בנאט"ו

הצבעתם של אזרחי ספרד בעד השארות ארצם בברית נאט"ו היא ניצחון אישי לראש הממשלה פליפה גונזלס, שיתוף הרבה כאב ראש הן מספרד והן מהברית האטלנטית.

למרות שבמצעם התנגדו הסוציאליסטים לחברות בנאט"ו, שינה גונזלס את עמדתו לאחר שהכיר בחשיבות החברות. עם זאת, הוא קיים הבטחתו לערוך משאל עם בהנחה שמובטח הרוב בעד נאט"ו בקולות השמרנים והמתונים במפלגתו. אלא שהשמרנים יעצו לחבריהם להימנע מהצבעה בעוד השמאל והאיגודים המקצועיים ניהלו מערכה חריפה בהרבה משהיה חזוי. כאן נכשלו סקרי דעת הקהל שניבאו כישלון לתומכי נאט"ו. תוצאות ההצבעה מבהירות שהמצדדים בנאט"ו כוללים "משוכנעים" סוציאליסטים וגם שמרנים שגילו בגרות פוליטית וסירבו "לשחק פוליטיקה מפלגתית" בנושא כה עקרוני לספרד.

משמעות הניצחון של גונזלס הוא פוליטי בעיקרו. המשאל לא נגע במישרין למעמד הבסיסים האמריקאיים על אדמת ספרד, ואינו מבטל את ההחלטה להגביל את החברות בברית, בדומה לצרפת. ההצבעה מצננת מחשבות פרישה של השמאל ביוון, ותבלום את סכנת התעוררות האגף הקיצוני בברית. היא גם צריכה להניע את מוסקווה לחשוב שנית על סיכוייה של מערכה במערב אירופה ועל פירוק הנשק הגרעיני מעל ראשי הממשלות המערביות.

התוצאות מחזקות את מעמדו של גונזלס מול הקומוניסטים, האגף השמאלני במפלגתו ומול המפלגה השמרנית. ומה שלא פחות חשוב, לדעת משקיפים, המשך החברות בנאט"ו ימשיך לספק תעסוקה צבאית מקצועית מושכת לקצונה הספרדית, וירחיק אותה מהתעסקות בפוליטיקה.

עבודות ילדים באיטליה

מילאנו, 13 (רויטר־עתי"ם) — תובע במילאנו הודיע היום על מסע נגד עבודת־ילדים. הוצאו פקודות מעצר נגד 77 יוגוסלאווים ואיטלקי אחד. המואשמים בהכשרת קטינים לביצוע פשעים. רוב הנאשמים, ט־21 מהם נעצרו, הם מוסלמים נודדים ממקדוניה היוגוסלאווית. הילדים נקנים ממשפחותיהם העניות בעד כ־3000 דולר, על ידי ספסרים המבריחים אותם לאיטליה בתא המטען של מכונית. הילדים נמסרים לעבריינים במילאנו וטורינו. המאמנים אותם בפריצות לדירות ובכייסות.

חרות החדשה והמערך

הליכוד כבר אינו אותו ליכוד. על המערך לבחון אם יוכל להמשיך בשותפות

מאת פולס

ההיסטוריה הציונית יודעת לספר על פילוגים רבים. פועלי ציון שמאל התפלגו ממפלגת־האם; סיעה ב' ממפא"י; אחדות העבודה ממפ"ם, מפלגת המדינה היהודית מהרוויזיוניסטים; הציונות הכללית התפצלה לרוב לשני אגפים מנוגדים. בכל המקרים האלה חל הפילוג על רקע רעיוני ואפשר היה להצדיקו בשוני האוריינטציה הפוליטית. לא כן הדבר במקרה של תנועת החרות שלא הצליחה לסדר את ענייניה הפנימיים בוועידתה הארצית; המערך הוא ירישם המשותף של כל המחנות בחרות, כולם דוגלים בארץ־ישראל השלמה והתנחלות מדינית ביהודה, שומרון וחבל עזה. מבחינה אידאולוגית אין שם על מה להתפלג.

אחרי ביזיון הוועידה מתחילים עתה הניסיונות לשקם את אחדות התנועה על עריכת הגרוטאות שהוועידה השאירה אחריה; אבל עדיין קשה להבחין כיצד אפשר לרפא את הגוף החולה. בימי הוועידה נתגלתה תהום בין המחנות. איך אפשר לגשר עליה מה שנאמר על "מאפיה" ועל "חבורת פושעים", לא נאמר בעידנה דיונותיה; פרופ. משה ארנס ויצחק שמיר בחרו בכינויים אלה במודע ומתוך כוונה להגדיר את אופי מתנגדיהם. אין פלא שדוד לוי ואריאל שרון רואים את עצמם נפגעים.

לוי ושרון מוקיעים את השיטות אשר באמצעותן ביקש מחנה שמיר־ארנס להשתלט על הוועידה ולהפוך, באורח מלאכותי, רוב למיעוט. אמת כי הרעיון של צירוף צירים לוועידה קוראים לצירים שנבחרו בסניפים המקומיים, נולד במחנה שמיר־ארנס, והוא נגד משגייסוד של דמוקרטיה. מהחוטא הזה אין לפטור את מגלארוקום ראש הממשלה וידידיו הקרובים. מלבד זאת — היה עליהם לדעת כי דוד לוי ואריאל שרון לא ישלימו עם ניסיון כזה; ומי שזרע רוח, היה צפוי לקצור סערה.

סגן ראש הממשלה ושר השיכון יכול היה לגנות "שיטות" אנטי־דמוקרטיות, אך צדקתו אינה צריכה להטעות: כשהוא טוען כי יצחק שמיר, כיושב ראש התנועה, חייב "להתעלות" — הוא מתכוון לכך שיצחק שמיר צריך לתפוס את תפקידו כמו זה של המלך במונרכיה פרלמנטרית, כלומר: להסתפק במעמד ייצוגי, בעוד שהסמכות הפוליטית תופקד בידי מי שרוב הוועידה יכתיר בו כאילו בחר בראש ממשלה. האם מתוך אלפיים באי הוועידה ימצאו כמה מאות המוכנים לצעוק ולרעוש כדי לספק כוח שכנוע מובהק לדרישותיהם של לוי ושרון — מותר, לדעת השניים, להתייחס לכך בסלחנות. הם מגנים התפרצויות, אבל מבינים לנפש המתפרצים.

* * *

נראה כי הוועידה פתחה שסתום, והקיטור שהצטבר משך שנים מתחת למכסה המימסד הוותיק פרץ החוצה בעת. יצחק שמיר גבר בשעתו על אריאל שרון, אבל כשדוד לוי עשה יד אחת עם מי שנוצח אז, נוצרה חזית משותפת נגד "המשפחה הלוחמת"; האיש שבא מהצבא לגח"ל — אומרים כי היה, בעבר הרחוק, חבר מפא"י — והאיש שבא לחרות מהמעברה ומבית־שאן, שוב אינם מוכנים לקבל את המנהיגות המסורתית של תנועת החרות — זו אשר "מיסודו של אצ"ל"; ואין זה חשוב בהקשר זה שיצחק שמיר פרש בשעתו מאצ"ל ללח"י ושמשה ארנס בא לחרות מבית"ר שבארצות הברית.

הוועידה שימשה הזדמנות כדי לגנות ולהעביר את השלטון לכוחות עממיים אשר זיקת התנועה לתורת ז'בוטינסקי איננה אומרת להם דבר; גם כשהתלהבו מנאומיו הלוהבים של מנחם בגין, לא שמו לב לדברים בהם התמקד על מנהיג הרוויזיוניסטים ו"ההסתדרות הציונית החדשה", אלא קלטו רק את ניצת הלאומנות היהודית הקוראת תגר על כל הגויים, והכיפה ש"המפקד" כיסה בה תכופות את ראשו, מצאה חן בעיניהם. זכויותיו של יצחק שמיר בימי המחתרת אינן מרשימות אותם, ומשה ארנס אינו מקרין השראה עליהם.

המונים אלה של חרות החדשה מחזאים כי למי שמבשר להם את בשורת הכוח הצבאי של ישראל ומי סיף להפעלתו, הם מריעים לדוד לוי אשר מלגלג ל"אינטליגנטים". תסביך הנחיתות שהם סובלים ממנו, מחפש ריפוי בהקשבה לדברי רהב לאומני ולהסתה נגד קיפוחם האמיתי והמדומה.

בנסיבות אלה קשה ביותר להאמין כי ניתן יהיה להשקיט את הריב בתוך חרות בדרך של פשרה. גם פילוג המפלגה, לפי הדוגמאות שרענו, קשה להחזות: חירות החדשה עשויה לדחוק את ההנהגה הוותיקה החוצה, כשם שמנחם בגין דחק החוצה את אבא אחימאיר, הלל קוק ואריה אלטמן. למפלגה שלישית, נוסף על חירות של לוי ושרון, תוסף על התחייה, אין מקום. על נקלה אפשר לתאר מה יהיה גורל הליכוד שהליכוד זה עתה להתמזג עם חירות, כשזו תונהג על ידי דוד לוי ואריאל שרון.

* * *

כאשר המערך עשה את ההסכם עם הליכוד, יצא מן ההנחה, שלא היתה טעונה הוכחה, כי הליכוד יתפקד באופן תקין; לאיש לא היה יסוד לפקפק בכך. אבל אם תנועת החרות, שהיא גרעין הליכוד, נכנסת לתקופה שבה היא שסועה בתוך עצמה, וייתכן אף כי תתפורר, ומכל מקום היא צפויה לשנות את אופיה מיסודה — שוב לא יהיה זה אותו ליכוד שהמערך חתם אתו על ההסכם הקואליציוני.

מבחינה פורמלית לא ישתנה דבר; אבל מבחינה מהותית יהיה מקום לגרוס שהשותף הקואליציוני אינו אותו שותף שאתו המערך קשור על ידי ההסכם משנת 1984. אפילו נניח כי הקרע בין שני המחנות בתוך חירות יוסיף באופן זמני באורח כלשהו — גלוי לעין כי יצחק שמיר, אם ירשה להישאר כמועמד הליכוד לראשות הממשלה, לא יוכל לסמוך על תמיכת מפלגתו. מנהיגותו תהיה מנהיגות־על־תנאי, והוא יהיה צפוי כל הזמן להיות מוחלף, אם יוחשד, בצדק או שלא בצדק, בפשרנות־יתר כלפי המערך.

נוכח תחזית זו מתחיל יסוד המסד שממשלת האחדות הלאומית בנויה עליו, להתערער. איך תנועת החרות תסדיר את ענייניה הפנימיים בסופו של דבר — שום גורם חיצוני לא יוכל לקבוע; אבל תוצאת התהליך הזה נוגעת גם לאחרים, ולמערך במיוחד. אפשר להצטער על גילויי האלימות בתוך חרות החדשה; אזרחים רבים יביטו בדאגה עמוקה בסגנון הגס התופס שם את הזירה, הדברים החלקלקים של דוד לוי לא יוליכו אותם שולל. אבל גם אם לא ניתן לשנות את המציאות בחרות, המערך יצטרך לשאול את עצמו אם חרות כפי שנחשפה בוועידתה עכשיו, יכולה להוסיף ולהיות שותפתו.

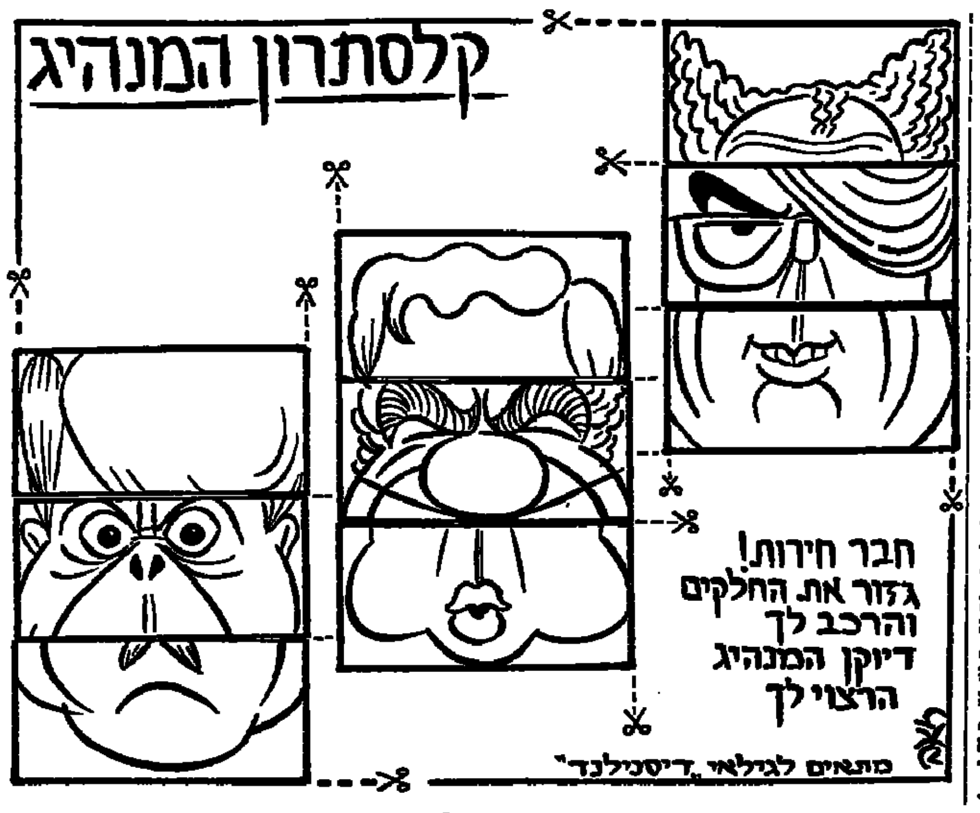

זו מפלגת שלטון?

מאת יואל מרקוס

"המלכים" היכו את "הנסיכים" וחשפו את חולשת המנהיגות של שמיר וארנס

דוד מלך ישראל ואריק מלך ישראל היכו את הנסיכים. "קוקס". "מאפיה", "חבורת פושעים", "דיסנילנד". לא אני אומר זאת — הם אמרו. אך שרון ולוי יודעים מה שהנסיכים אינם יודעים: לדבר אל מישור היצרים הכי נמוך. "המלכים" יודעים להתנפל ולרכוש את לבם של ה"אבוטבולים". גם מנחם בגין ידע זאת טוב מאד, אלא שהוא הסתפק בכיבוש קולותיהם — לא נתן להם להרים את הראש מתחת לשולחן. בצמרת חרות היו בקושי יוצאי עדות מזרח ובממשלה הראשונה שלו היה רק שר אחד לא־אשכנזי. בגין גנב את התנועה מהרוויזיוניסטים, ועתה גנב לו אבו־טבול את התנועה.

פתגם ידוע אומר שבלכתך בלילה בג'ונגל אל תמשוך בזנב שאתה נתקל בו; מעולם אינך יודע למי הוא שייך. שמיר וארנס משכו זנב בג'ונגל ויצא להם שרון. אין זה משנה עתה אם יהיה מושב שני לוועידה ואם ואיך יושב שלום בית. את העשה יהיה קשה להשיב. המסמר האשכנזי איננו בפועל את השלטון. אילו שמיר ולוי היו מגיעים להסדר לפני הוועידה, יתכן שלא היו שומעים על שרון. עם 10–15 אחוזים שלו בוועידה, יכול היה להימצא בבדידות מזהירה. שרון נפל למכרה זהב. מצא עצמו במרכז, מתחזר כלשון מאזניים. כמה שאמר לוי על שרון בשנים האחרונות אפשר לעשות אנציקלופדיה של גידופים בשלושה כרכים. שרון על לוי אמר הרבה פחות; הוא סתם מזלזל בו. ברור שבמהלך הזמן יסדר האחד את האחר, אבל אין לי ספק מי בסופו של דבר יסדר את מי. לוי גנב את התנועה משמיר, שרון יגנוב אותה מלוי. המסר הוא ששרון שב על המפה.

איני יודע אם ז'בוטינסקי התכוון בדיוק למה שבגין עשה מהתנועה הרוויזיוניסטית. קרוב לוודאי שהאחד מתהפך בקברו והאחר מתהפך במיטתו ברחוב צמח נוכח העובר המתעצב מחרות מייסודו של הארגון הצבאי הלאומי, מייסודו של ז'בוטינסקי. מה שנעלה מכל ספק הוא שהמיתוס של בגין מת מוות פתאומי. אמנם סוף הקריירה של בגין לא היה מפואר ביותר. הוא נטש את המפלגה שלתלמה בו היתה נרקומנית, כדי לברוח לתוך עצמו, אולי גם מפני שחזה לאן מתדרדרת מפלגתו ומי יורשיה. הוא לא השאיר אחריו שום תורה ושום צוואה פוליטית להיאחז בה. בני בגין, שכונה על ידי אנשי לוי בכינוי "באבא" (ראשי תיבות של בריג'יט בררו וגם תינוק בצרפתית), היה גימיק. גימיק לא מוצלח. כאילו היו שולפים את עמוס בן גוריון נגד גולדה מאיר. אל תתחשבו בשמי, אמר "באבא", הדר סיף טעות על המשגה שבהתייצבותו מול שרון בשיטת "או אני או הוא". מהר בני בגין בלי שמו בהשוואה "לעבוד המפואר של מצביא ישראל" שרון עשה ממנו המבורגר. למכתב ההמלצה של בגין לא היה ערך — אי־אפשר להכתיב בשלט רחוק. אינני בטוח מה היתה השפעתו אפילו היה מופיע בלהט הרוחות בוועידה. מן הסתם היו מפריעים לו בזעקות היסטריות של "איפה היית עד עכשיו?" האב, הבן ורוח הקודש הוסלו במכה אחת.

היתה זו הפגנת כוח אדירה של חולשתו של יצחק שמיר כמנהיג. חרות גדולה עליו. גולדה מאיר נהגה לדבר תמיד בלעג על הדמוקרטיה המשתוללת. ועידת חרות היתה הדבר הכי קרוב ל"קונבנשן" אמריקאי במהדורה הר־בתי, אך לא במגנה. שם יש ארגון מאחורי המהומה. הספונטניות מתוך עלת בסופו של דבר לאחדות לב־ חירות ולסיסמים אידיאולוגיים. פה העבירו את ה"כינור" לאולם הקונגרסים וקראו לה ועידה. גם דמוקרטיה צריכה ארגון, אחרת זה תוהו ובוהו. וכאן היתה חולשתו העיקרית של שמיר. הוא לא הבין אותה ולא התכונן לה. אילו הכיר במגבלותיו היה מגיע להסכם עם לוי מראש. הוא לא העריך נכון את חלוקת הכוחות ואת כוח מתנהו בוועידה.

הופעת מנהיג אמורה להשפיל, בייחוד במפלגה כמו חרות, המצב שהכל נצים, הוא צריך להיות המכריע. אך שמיר איבד את עשתונותיו; כינה את מחצית הצירים בוועידה כ"חבורת פושעים". קשה לבקש אמון אחרי ידיקה כזאת. לא היה לו גם שום קלף בשרוול. הוא שגה כשניסה להלביש כתונת פסים על משה ארנס כשמעמדו שלו עצמו מאד מעורפל. ארנס הוא האבא אבן בנגטיב של חירות — אינו חלק מהמאטריה האגרסיבית הזאת. זה בלט כאשר הסביר אתמול בלהט הסערה באנגלית "יו וין סאם, יו לוז סאם". זו לא בדיוק שפת האם השנייה של צירי הוועידה. לא משנה איזה הסדר יושג עתה בחרות, שמיר הוא בלי מנדט, לא כמנהיג בפועל ולא כמנהיג מוכתר. לכל היותר ייחשב כשווה בין ראשונים. ועוד מעט מצטרף מודעי לחירות עם ה־33 אחוזים שלו וה"סמאטוחה" תהיה מושלמת. קשה לראות איך שמיר ינווט מכאן ואילך את ענייני מפלגתו, ענייני המדינה על אחת כמה וכמה.

השאלה שאין לה מענה היא האם מה שראינו זהו עם ישראל? התמונות הללו עם הכסאות, הכדורים, תמונות שראינו באחרונה באקרן על מה שקורה בפיליפינים ובהאיטי, מעבירות צמרמורת בלב. האם אלה בחירי העם שצריכים לנהל את ענייני המדינה? זו מפלגת שלטון? בשנים הראשונות למדינה באו מצביעי חרות משני מקורות: מאלה שחשו קיפוח עדתי, ומלאומנים. הלאומנים היו דווקא האשכנזים "ותיקי התנועה". שני מישורים אלה הלכו במקביל; עתה נפגשו. מפגש מסוכן בין לאומנות לשופר ליום. האם יש לתנועה כזאת במפגש הזה אחיזה בעם? עמיתי אברהם טל כתב לא מזמן שהמערך עשה ממני תומך לליכוד. עתה הוא יכול בשקט לכתוב את ההיפך. מה שראינו בימים אלה הפך אותי, מבקר ידידותי של שמעון פרס, המצליח בו כשצריך, לכמי שנאחז בו. יכול להיות שפרס אינו זקוק יותר לתירוצים בנוגע לקיום הרוטציה. השאלה שיצטרך להציגה בפני עצמו ובפני הציבור, בישר ובלי התחכמויות, תהיה: האם יהיה זה אחראי להפקיד בידי האנשים שראינו השבוע את השלטון?

הרוצים הסורים במלחמה? (א')

למה אסד מאיים

המשבר הכלכלי משבש את התוכנית הסורית לאיזון אסטרטגי, אך עלול לדרבן למלחמה

מאת זאב שיף

נשיא סוריה חאפז אל־אסד, שאינו מרבה בדרך כלל לנאום, נשא באחרונה שני נאומים מיליטנטיים שבהם השמיע איום חריף כלפי ישראל. לא זו בלבד שהבטיח לשחרר את רמת הגולן, אלא שדיבר על אפשרות של כיבוש שטחים מישראל ועל שואה למדינה. לעם הסורי אמר אסד למעשה כי המלחמה בישראל בוא תבוא ביום מן הימים, ועליו להתכונן לכך.

אין זו הפעם הראשונה שאיומים מושמעים כלפי ישראל ועצם הנשיא נואם איום בשעתו במלחמה נגד ישראל. אך ההבדל הוא בכך: שסאדאת מהדר תמיד באיומיו הצעות סבירות לפתרון מדיני. אסד, לעומתו, אינו מדבר על שלום. פתרונות מדיניים מבחינתו הם תמיד כאלה שייכפו על ישראל.

עם זאת, עלינו להכיר בכך כי מבחינה אובייקטיווית יש לאסד סיבה טובה למלחמה: ישראל השתלטה על חבל ארץ מסוריה ואף סיפחה אותו. אלא שאסד מדבר רק על פתרונות של כוח. בעיניו עדיף הפתרון הצבאי, והסדר מדיני הוא רק שלב לקראת הפתרון הצבאי. יתרה מזו, החזרת רמת הגולן איננה היעד העיקרי בעיני אסד. אלא כינונה של מדינה פלשתינית. רמת הגולן לא נראתה נושא רחוק בעיניו. איומים אמריקאיים, לדבת אלה של הנשיא רייגן במכתב לאסד, כי הגולן נכלל בין השטחים שתמורת נסיגת ישראל מהם יש להגיע עמה להסכם שלום, לא זכו בתגובה סורית. דמשק ראתה ורשמה לעצמה כי ואשינגטון נכונה לפעול.

אסד: מסכה הלחצים התוכנה להחזרת רמת הגולן, ומכאן שהיא יכולה לשמש מתוכנת למקרה שיתלקחו קרבות בחבל ארץ זה.

משבר כלכלי

הנה מאיים אסד שמלחמה על רמת הגולן תסתיים בכך שהאזור "יהיה במרכזה של סוריה ולא בגבולותיה". מה אירע לפתע? שני אירועים שקדמו לנאום הראשון בפתיחות מועצת העם הסורית היו התקוממות במצרים וההפגנות נגד פרס בעת ביקורו בגולן. שניהם הוזכרו בנאום. במיוחד האירוע במצרים. אמצעי התקשורת בישראל לא דיווחו, למשל, כי בנאום הראשון נכלל גם חלק נכבד על המשבר הכלכלי בסוריה. זו היתה גם פתיחת הנאום. תוך הדגשה כי בראש מעייניה של סוריה עומדת המשימה של "המשך הפעולה לבניית בסיס כלכלי איתן". מסתבר כי המשבר הכלכלי, המשך זה כארבע שנים, הוא החמור ביותר ומאיים על המשטר התוכנית הסורית.

המחסור במטבע חוץ הגיע לכדי כך שסוריה מסוגלת לממן בקושי עד 15 ימי יבוא. הירידה הריאלית בתוצר הלאומי הגלמי נמשכת מאז 1983 בקצב מדאיג. ההכנסות מנפט ותזקיקי דלק יורדות, וכך גם ההמחאות מעובדים סורים בחו"ל. גם ההכנסות ממדינות ערב (מ־1.6 מיליארד דולר ב־1981 ל־700 מיליון דולר ב־1985) הצטמצמו ביותר. לצרות אלה יש להוסיף בצורת קשה בשנתיים האחרונות. לעומת זאת, גדל בשנים האחרונות תקציב הביטחון בקצב מהיר. ב־1982 הוא היווה 11.5 אחוז מהתל"ג וב־1984 הגיע ל־15.5 אחוז ממנו. גם החובות החיצוניים גדלים במהירות: לברית המועצות לבדה חייבת סוריה כ־2 מיליארד דולר ועוד 11 מיליארד עבור רכישת נשק. המשבר מתבטא בין השאר במחסור בחומרי גלם ובחלקי חילוף. לגבי האזרח הפשוט, פירוש הדבר מחסור במצרכי מזון בסיסיים, כולל לחם ושמן, שוק שחור, תורים ארוכים והבריחות.

את המצב הקשה הזה צריכים אסד וקבוצתו העלאווית להסביר לעם. אחת השיטות לכך היא הפניית לחץ המתנים כלפי חוץ בניפוח האיומים והשקפים לסוריה ונקיטת עמדות קיצוניות במדיניות החוץ. התירוץ הטוב ביותר למשבר הכלכלי הוא הצורך לעמוד מול ישראל ומכאן ההכרח בגיוס סכומי עתק לביטחון. כך מגייסים גם את העם מאחורי המשטר. יש הטוענים כי המשבר הכלכלי הוא שימנע מאסד מלהסתכן בהרפתקה צבאית, אך אין ערובה שהערכה זו תתקיים. גם מצרים היתה שרויה במשבר כלכלי כאשר יצאה למלחמה ב־1973. המשבר יעכב ודאי את סוריה להשיג מה שהיא מכנה "איזון אסטרטגי" עם ישראל, אך אין הוא חייב למנוע פעולה צבאית. המשבר יכול אולי לדרבן את אסד להרפתקה צבאית על מנת להסיט תשומת הלב של העם מצרותיו בבית, בתנאי שיהיה בטוח כי המחיר עבור ההרפתקה לא יהיה יקר מדי.

התגרות באמצעות שליחים

בטרם נשיב לשאלה אם הצבא הסורי מסוגל להפתיע את צה"ל ולבצע מהלך צבאי שיעניק לו הישגים, מן הדין להצביע על אירועים שונים המלמדים כי בכוונת דמשק לקיים לחץ צבאי על ישראל. אמנם, הסורים יכולים לטעון כי הלחץ בא דווקא מישראל, וכי הם הגיבו על מהלכים שאנו יזמנו. ישראל היא שהפילה מטוסי קרב סוריים בשטח סוריה; ישראל היא שירטה מטוס שבו היו פקידים סוריים בכירים כולל מזכיר מפלגת הבעת'.

בשטח, בעיניה של ישראל, נראים הדברים אחרת. סוריה הציבה טילים נגד מטוסים בגבולה של לבנון, המאיימים על קיום טיסות הסיור של ישראל, הנחשבות כהכרח אסטרטגי־ביטחוני. טילים אלה הגבילו, לדברי העיתונות הזרה, את ישראל. סוריה ממנת ומסייעת לחלק ניכר מפעולות הטרור בדרום. פעולות אלה לא נועדו רק נגד אזור הביטחון שמנהל שטח לבנון. החוליה שהוצלה (אנשי החזית הדמוקרטית) אומנה בסוריה ונועדה להחדר לתוך שטח ישראל ולבצע בה מעשי הרג וחטיפה. אסד עצמו הודה כי סוריה מגייסת ומדרבנת שיגור מתאבדים נגד כוחות צה"ל.

במלים אחרות, הסורים מתגרים בביטחון השוטף של ישראל. חלק של פעולות אלה נעשות באמצעות שליחים. אך גם כך כאילו מבקשים הסורים לומר לנו שביטחונם העצמי רב וכי אינם חוששים מהרחבת התקריות עם צה"ל.

הנשים נגד החזירים

מאת גדעון סאמט

אפשר להתפוצץ מאפליית הנשים, אבל הן ממשיכות להיות מאוהבות במנצליהן

השבוע, שבו צירי ועידת חרות הראו לנו שוב משהו מטיבו של הגבר הישראלי בפעולה, היתה הגיגה אחרת לזרדים שוביניסטיים. סקר הראה אי־שוויון במימצאים על מנות השכל של בנים ובנות בישראל. מתברר שהם נכנסים לבית־הספר עם אייקיו זהה, אבל כבר בשנות הלימודים הראשונות מתחיל להיווצר פער המעמיק בהתמדה. היתרון הגברי נשמר גם בבחינות כניסה לאוניברסיטה. זהו הפרק שעליו אמר פעם ברישעות יצחק מודעי: "הבנות לומדות באוניברסיטה כדי למצוא חתן ואנו מסכסרים".

כרגיל קמה הזעקה המוכרת על הנשים המופלות לרעה בחברה הישראלית: אפילו מערכת החינוך שלה איננה מנותבת באותו קצב את מחוננותיהם של הנקבות והזכרים. יום האשה הבין־לאומי שחל השבוע, אם מישהו שם לב, נתן עילה להעסיק בכך גם את ראש הממשלה. אשר אמר על העיוות הזה דברים כדורבנות ואף הקים מייד ועדה.

אכן, אפשר להתפוצץ מהיחס לנשים, מהסיכוי הבלתי שווה שניתן להן, מסוכן ועם בתפקידים בכירים. משכורתן נמוכה מזו של גברים גם בתפקידים זהים למרות חוק האוסר זאת. נותני עבודה מעדיפים עליהן גברים ומפטרים אותן ראשונות. כשמעסיק רוצה לעזור להן הוא מעליבה אותן עם הסיסמה הפונה למצפונם של החזירים, "תהיה גבר. תן לה יד". הן מלאות רגשי אשם כאשר בגלל עבודה בחוץ עליהן להזניח את עבודות הבית.

מחקר אמריקאי הסביר בכך, למשל, את כישלונן המחיר בשוק של תערובות להכנת עוגות אינסטאנט: הנשים רוצות להוכיח שהן יפות וגם אופות — אבל באמת. כשהוציאו מה תערובת כמה מרכיבים כדי לעשות את ההכנה קשה קצת יותר, המכירות באו. נשים הן הציבור היחיד בעולם הקשור בקשרי אהבה הוולדה עם מנצליו בבית, כתבה על כך פעם פמיניסטית ישראלית.

הוותיק הישראלי מבורך את חייהן. לאף אחד לא איכפת שחרדי מגוד סירב לנסוע באמבולאנס כיוון שהיה נהג בידי אשה. אבל הרבנים נכנסים להן לעצמות מחופה ועד הקבר. בקבר, לפעמים, עד העצמות ממש, כמו במקרה של תרזה אנגלבייך.

לא היה לבגניטין הנשי הרבה נחת גם כשממתנה שרה בממשלת הליכוד, וכאשר לגולדה — היא עשתה מעט בעניין זה ואולי אפילו הזיקה. מביאים אותה תמיד כדוגמה עד היכן נשים מגיעות אצלנו. ועדות ויועצות לראשי ממשלות חיברו דוחות עם מאות המלצות שלא יושמו.

כל מי שעיניים בראשו רואה שיש כאן בעיה אמיתית. אבל, לעזאזל. כשאתה שומע השבוע שוב את הקינה הזאת על מר גורלן של הנשים בא לך לומר עוד שניים־שלושה דברים על הסוגיה העתיקה הזאת.

למשל, שאין שוויון בעולם האנושי שלנו — לא רק בין גברים ונשים אלא בין גברים לבין עצמם, ובין עשירים ועניים שגם להם לא ניתנת הזדמנות שווה מלידה, ובין אשה המטופלת יחד עם בעלה בארבעה ילדים לזוג שיש לו ילד אחד ופנוי יותר לקריירה. גם האנוש אינו מתחלק שווה בשווה בין המינים. ואפשר רק לצעוק את בכבציר ולעשות את הטיפול באמצעות אנושי יותר. וגם הבעל המסור ביותר לא יוכל להתחלק בשוויון עם אשתו את נטל תקופת ההריון והלידה.

עוד צריך לומר שהיתה התקדמות רבה בתחום זה שבו פיגור היסטורי יצר עיוותים קשים. במקצועות רבים אתה רואה שהיתה פריצה רצינית של נשים. בין העיתונאים החדשים של השנים האחרונות יש נשים במנייתן. בבית המשפט הסיכוי שלך היום גדול לנפול לידיה של אחת השופטות הללו, שעיתונאיות כותבות עליהן פרופילים כל הזמן.

סקר באוניברסיטת תל־אביב הראה בשנים האחרונות גידול מתמיד במספר הסטודנטיות בעלות משפחה, גם בלימודי תואר שני ודוקטורט. האם שיעור הנשים במעגל האקדמאי הבכיר הוא רק כשמונה אחוזים, קשה יהיה לשכנע אותי שהסיבה היא בעיקר אפליה: הן משועבדות לבית ואין חוץ מהן מי שיסדיר את העניין עם הבעל (את המלה הזאת לא הציעה עדיין אף ועדה לשנות).

אני מצטער, אבל כל פעם שיללות הקיפוח עולות באוזני, הרושם הוא שנשים מרבות הרבה על מזג האוויר שלהן ועושות הרבה פחות מדי. הן העמידו מתוכן תמיד הנהגה רופסת ובמישור האישי והמשפחתי לא נטלו את זכויותיהן בידיים. שולמית אלוני הכירה היטב את האפקטיוויות של קרבות ציבוריים כאשר אשה מקריבה להם את חייה ועושה זאת בכישרון. במקום הבכיות העונתיות על מר גורלן של הנשים, הן היו מגיעות להישגים טובים יותר אילו פעלו בחברה הישראלית על פי כלליה כקבוצת לחץ גדולה, רוב סטאטיסטי, שהיתה מפעילה על מרכזי ההכרעה בכנסת, בממשלה, במשק ובבית — השפעה הולמת את כוחה.

לא ראינו את הנשים עומדות כך על זכויותיהן בשום עניין, אולי חוץ מאשר במאבק הציבורי על היקר להן ביותר: גורל ילדיהן במלחמה. קבוצת "אימהות נגד שתיקה" היתה דוגמה לפעולה ציבורית תקיפה ומאורגנת. מאז "נשות וינגרוד העליזות", הכינוי שנתנה גולדה מאיר למפגינות למען מינוי דיין לשר ביטחון ערב מלחמת ששת הימים, לא היתה, מלבד במלחמת לבנון, התארגנות שבה נשים הטביעו את חותמן כקבוצה על חיי הציבור בארץ. היה, כמובן, הקישקוש של הארגון הפמיניסטי, משהו שהתיישן בעולם עוד לפני שהגיע ארצה.

אם יש מנהיגות נשית מרצלות שהגברים האכזריים האלה אינם מניחים לה להוויה, לא ראינו אותה בולטת בפעולה. אולי היא לא קיימת? מדוע לא שמענו על נשים הפועלות באופן מאורגן ותקיף נגד הכפיה הדתית? ואם על הדעת עולה שוב שמה של שולמית אלוני, היא ההוכחה הזורת שלנשים יכול להיות מקום כאה בצמרת הישראלית למנהיה אילו רק ידעו כיצד ליטול אותו לעצמן, בלי טובות מהשוביניסטים הגבריים האטומים.

מה שהיה תמיד אלה גיחות עונתיות, בעניין זה או אחר, ששקעו בהמולה הישראלית הכללית. הנשים היו מעודנות מדי. האם הקיפוח לא לחץ עליהן במידה מספקת כדי שיאבקו נגדו כמו שצריך? האם הן מוכנות בכלל לוותר על מה שמגדירים עבורן כשעבוד הבית והילדים? עד שנראה אותן יוצאות החוצה, חזק, במאבק זכויות רציני, החזירים לא יהיו היחידים שתלונותיהן ישאירו אותם אדישים.

صكنا من الاهل

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

הוועידה שלא הסתיימה

איש מבין 2,000 צירי ועידת תנועת החרות לא תיאר לעצמו מבין, תוך כדי מהומה חסרת־תקדים, כשמשבר וקרע עמוק חוצץ בין העומדים בראשה, תסתיים אתמול לפנות בוקר הוועידה ה־15 של התנועה. אחדות הפילוג בחרות, שליוותה את פיצוצה של הוועידה בשעות הבוקר המוקדמות אתמול בבניין הקונגרסים בגני התערוכה בתל אביב, תשמתנה כנראה בימים הקרובים בניסיונות פיוס למיניהם, ובסיפוח המנגנה לקיים מושב שני של הוועידה בשבועות הקרובים, כדי להציל ולו במשהו את יוקרת התנועה.

אמנם לעומדים בראש חרות כבר היה ברור לפני חודשים ארוכים כי הוועידה לא תהיה קלה. סוף סוף לא כונסה ועידת חרות כבר יותר משמונה שנים. אולם בשלושת ימי ההומות בוועידה התברר כי התנועה צברה בשנות המתנה אלה חומר נפץ שהופעל במלוא עוצמתו והביא את חרות, כהכרזתו של מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר, למצב של תנועה המבקשת לאבד עצמה לדעת. איש בחרות לא התפנה לעסוק בשבוע זה באידיאולוגיה או בעבודתיה המדיניות והכלכליות של התנועה. ההתכנסות מולה נסבה שעות על גבי שעות סביב מאבקי כח ומפגני כוחניות פלטונית.

עד לרגע בו אולצה להתפזר, עברה ועידה זו בסימן שינוי בולט של הנוף האנושי של תנועת החרות. עובדה זו, כשהתבררה יותר ויותר, היתה הסיבה המבעית שהביאה לפיצוץ הוועידה ולהתפוררותה המבישה.

ותיקי התנועה ובראשם שמיר עשו כל שביכולתם שלא לאבד את רסן השלטון. משהתברר כי היתרון עבר בשלב מסויים לידי המחנה האחר — בניצחונו של אריק שרון על בנימין בגין — עשתה ההנהגה הכל כדי להקהות את היתרון, בתרגילים שונים, שהביאו למבוי סתום ולאירועים שבאו אחר כך.

הערב הראשון

סימן ראשון אולי למאבק האדיר העתיד להתרחש במהלך שבוע סוער זה של תנועת החרות ניתן בערב הפתיחה החגיגי בבנייני האומה בירושלים, שבערך בנוכחות נשיא המדינה חיים הרצוג וראש הממשלה שמעון פרס. הפתעת הערב היתה ברכתו של אבי תנועת החרות, ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, שבין יתר דבריו קרא לאחדות הלבבות בתנועה בהנהגתו של יצחק שמיר. דן מרידור קיבל ברכה זו טלפונית מבגין. כששמיר ומקורביו ביקשו לנצל דברים אלה כנקודת זינוק טובה בוועידה.

לא עברה שעה קלה מהקראת ברכת בגין, ודוד לוי, בנאומו, הכתיר את עצמו ליורשו, ולמנהיגה הבא של תנועת החרות. "מאשר האדם הפותח בידיעה שיש לו ממשיכים. מנחם בגין, אני הממשיך שלך", קרא לוי ונתן בכך את האות למאבק הגדול.

היום השני

2,000 הצירים שהוזמנו לפתיחת הדיון ב־8 בבוקר נאלצו להמתין יותר מ־10 שעות לפתיחת הדיונים. "ניסיונות לפשרה ולהסכמה" היו מלות המפתח בשלושת ימי הוועידה. במשך שעות ארוכות ביום הראשון נעשו בצמרת התנועה ניסיונות להביא לחלוקה מוקדמת של כוחות ותפקידים כדי למנוע התמודדויות ומאבקי כוח. השר דוד לוי הגיש מחאה לאחר ש"ועדת האישורים", שמונתה ערב הוועידה, סירבה לצרף 41 דרוזים ובני מיעוטים כצירים.

דקות אחדות לאחר שהכריז ח"כ יורם ארידור על פתיחת הדיון, עלה לפתע לוי לבימת הנואמים והשמיע דברים בוטים נגד אלה שפסלו קבוצה זאת: "קרה כאן דבר חמור ביותר. חרפה, דבר המהווה סטירת לחי לחברי התנועה. יד זדונית מחקה את שמותיהם של 41 חברינו הדרוזים והערבים מרשימת הצירים. אותה יד שפסלה, חשדה שהם מזרחים ועבדיים לתמוך בי. זו חרפה מכוונת, ולא תהיה כל הצבעה, ולא תהיה ועידה, אם החרפה הזאת לא תתוקן", הכריז לוי. בכך למעשה אותת על המהומה רבתי שלאחר מכן. סגן השר רוני מילוא הגיב על דברי לוי, ואז הולל גסטון מלכה, ציר מפתח תקוה, את המהומה הראשונה כאשר, בניסיון לסלק את מילוא, הפך את שולחן הנשיאות, עקר את דוכן הנואמים, והשליך את המיקרופונים לעבר יושבי השורות הראשונות באולם.

ההתמודדות הראשונה היתה על תפקיד יו"ר נשיאות הוועידה. כבר ערב כינוסה של הוועידה היה ברור כי ארידור יהיה מועמד לוי ושרון. במקביל הועלה שמו של השר משה קצב כמועמד מחנה שמיר. אך ברגע האחרון היתנה ארידור את מועמדותו בהסכמה כללית, וכששמיר התנגד, הוא הסיר את מועמדותו.

כתחליף, החליט מחנה לוי לתמוך בח"כ אליהו בן אלישר, מי שביסס את מעמדו כמספר 2 במחנה. סמוך לתחילת ההצבעה, בשעות אחר הצהריים של יום שני, ניסו ח"כ דן מרידור וח"כ בני בגין להביא להסכמה בין המחנות, לפחות לגבי בחירת יו"ר הנשיאות. בגין הצעיר הציע, ושמיר הסכים הפעם להצעתו, לבחור את ארידור לתפקיד זה. ההצעה זכתה בברכת שרון, אך לפתע הודיע לוי כי הוא ניצב מאחורי מועמדותו של בן אלישר והודיע כי תהיה התמודדות. קצב הודיע באותה שעה כי אם ארידור יהיה מועמד מוסכם, יסיר הוא את מועמדותו.

אולם לוי התעקש, ומאוחר יותר הסתבר כי היתה זאת התעקשות מתוך חשבון לטווח ארוך. לוי היה מעוניין כי קצב יתמודד לתפקיד יו"ר נשיאות הוועידה. קצב העדיף לוותר על מירוץ זה ולהציג מועמדותו כיו"ר הוועדה המתמדת, הקובעת את חברי המרכז העתיד לבחור ביו"ר התנועה. גם במחנה שמיר־ארנס חשבו כי לקצב סיכויים טובים לזכות בתפקיד החשוב והיוקרתי מול מועמדותו של לוי. לוי סירב לפשרת בחירתו של ארידור, כי כך היה משחרר את קצב מההתמודדות על הנשיאות.

החלופה השנייה במחנה שמיר לראשות הוועדה המתמדת היתה זו של השר משה ארנס. לוי העדיף להתמודד מול ארנס. בעימות זה, כך טען, הניצחון והשליטה על המרכז הבא מובטחים לו. סופה של ההתמודדות על תפקיד יו"ר הנשיאות היתה כשקצב זכה ב־930 קולות של צירים, מול 876 לאליהו בן אלישר. הפרש של 56 קולות בלבד. במחנה לוי־שרון לא ראו זאת כבישלון גדול; לאנשי שמיר נתן ניצחון זה עידוד רב לקראת ההמשך. מאוחר יותר התברר עד כמה בחירתו של קצב השפיעה על אירועי הוועידה הלא־גמורה.

היום השלישי

יומה השלישי של ועידת החרות היה יומו של ד"ר בני בגין, שהחליט להתייצב מול שרון בהצבעה על ראשות ועדת המנגנים, שבסמכותה להוסיף צירים לוועידה, ובכך לערער את יחסי הכוחות שבין המחנות. עד הרגע שבו התברר כי שרון הביס את בגין הצעיר בהפרש הקולות הגדול של 226 צירים, היה בנו של מייסד התנועה כוכב הוועידה. רבים ראו בו מנהיג חדש.

עד לרגע שבו נודעו התוצאות היה בגין מעורב בכל דבר בוועידה. הוא נטל על עצמו את המלאכה הקשה של ניסיונות הפישור למיניהם. שרון, לוי ושמיר לא השכילו להיוועד יחדיו, ובגין הצעיר נע ונד בין מטות הבחירות שלהם, שהיו מפוזרים בשטח הגדול של גני התערוכה. בגין גם השתתף ערב הוועידה בניסיונות שנעשו בין השרים להגיע להסכמה מוקדמת.

אלא שאת אהדת 2,000 צירי הוועידה הוא קנה בנאומו המצויין במליאה, כשהציג את מועמדותו ליו"ר ועדת המנגנים (שרון, אגב, העדיף שלא להיות נוכח באולם באותה שעה), תוך שהוא מזכיר בדרך דיבורו ובטקטיקת הנאום את אביו. יצא בגין נגד כל אלה שטענו כי הוצנח לצמרת התנועה וכי הוא מנסה לקבל את הנהגתה על מגש של כסף בזכות אביו.

וכך אמר בני בגין: "מתוך דאגה לתנועה החלטתי לפעול. בניגוד למה שהופץ לא הובאתי — באתי; לא גוייסתי — התגייסתי; חשבתי שצריך להביא להידברות בין המחנות העיקריים בתנועה. אני עושה זאת ללא פרסום במשך חודשים ארוכים. מפץ עלי כאילו אני 'נצחן'. צירים וצירות יקרים, אם החברים יחשבו שאינני מתאים לפעילות ציבורית בתנועתנו, אם הם יחשבו שאני מנחיל הלילה ביזיון לתנועתנו, אם הם יחשבו שאינני תורם ואף מזיק לתנועתנו — ללא כל טענה איכבד ואשב ואעשה לביתי. אבל לא אוכל להסכים שיטלו ממני את הזכות לשרת את תנועת החרות, רק בגלל ששם משפחתי הוא בגין".

הדי נאום בגין והאהדה הגדולה לה זכו דבריו הגיעו לאוזני שרון, והוא החליט להטיל את כל עתידו בידי הצירים. "אני מבקש לראות בהצבעה זאת [הבעת] אמון שלכם בי. אני לא רואה בזה רק הצבעה לראשות ועדה זאת או אחרת", אמר שרון לצירים, תוך שהוא מפרט אחד לאחד את הישגיו מאז החזיק נשק בידו ועד לעצם ימים אלה. באותה שעה הפיצו אוהדיו ברזה לקהל הצירים, בה הודגש כי ניסיון לעצור או לחסל את שרון בחירות ישירות אך ורק את המערך.

שיטה זו של שרון עבדה. ההפרש הגבוה בו זכה הפתיע אף אותו. 1,082 צירים מול 856 שנתנו קולם לבגין. "בהיסטוריה הפוליטית של ישראל אין הרבה אחווה וחברות כפי שיש ביני לבין רוני", הכריז שרון שעה קלה לאחר ניצחונו. מאוחר יותר הסתבר כי כל 910 הצירים שהיו מזוהים עם לוי הצביעו כאיש אחד בעד שרון, גם אלה שנאבקו בו קשות בחודשים האחרונים. הסיבה לכך היתה פשוטה ביותר.

בין לוי ושרון היה הסכם: תמוך בי ואתמוך בך. לוי גייס את אנשיו עבור שרון, וההסדר היה כי שרון יגייס את כל אנשיו להצבעה עבור לוי, בהתמודדות החשובה מול ארנס על תפקיד יו"ר הוועדה המתמדת, שהיתה אמורה להיערך יום אחר כך.

היום הרביעי

בקרב ראשי מחנה שמיר התקשו מאד לעכל את הפסדו הצורב של בני בגין; אולי יותר מזה — את ניצחונו של שרון. שמיר ואנשיו קיוו כי ד"ר בגין, שיצא בחודשים האחרונים נגד מגמות ההשתלטות של שרון בחרות — אולי במצוות אביו — יצליח למנוע במנו את הבחירה כיו"ר הוועדה. אולם השרים שמיר, ארנס וקורפו וסגני השרים מיכאל דקל, רוני מילוא ואחרים סברו כי אם לא תימצא דרך למנוע את מימוש ניצחונו של שרון, יישמט מידיהם רסן השלטון בתנועה.

השיטה היתה פשוטה ביותר: ניסיון למנוע קיום דיון על איוש ועדת המנגנים, ולאלץ את שרון ולוי לאמץ חלופות שיבטלו את ניצחונם, תוך איום להביא להפסקת הדיונים. הראשונה הפוליטי בתנועת החרות הגג ביום זה במלוא עוצמתו. מהצד האחר התנגן שרון שתינתן לו הזכות למימוש בחירתו. "בנתנו לי [illegible] ועדה, קיבלתי צעצוע קטן. לא עבר הרבה זמן, ואני מרגיש מתוסכל. אינני יודע מדוע מנסים לגזול ממני את כבשת הרש שזכיתי בה. תנו לי קצת להשתעשע עם כבשת הרש הזאת".

ומהצד השני, סדרה של הצעות נגדיות שהעלו אנשי שמיר רק כדי למנוע משרון את זכייתו. ההצעה העיקרית, אותה העלה ח"כ מאיר שיטרית, היתה להכריז על מליאת ועידת תנועת החרות כמרכז התנועה הבא, וכך להימנע מבחירת ועדת המנגנים, הוועדה המתמדת ויתר מאבקי הכח. שמיר תמך, שרון פקפק, לוי הסתייג.

אולם תמונות אלה באו לאחר יום שלם שבו לא היתה כלל פעילות לצירי הוועידה, כאשר אנשי שמיר מנסים להסביר בכל הזדמנות את ההפסד הגדול של ליל אמש, וההכרעות החשובות המצפות. השר ארנס, בכנס צירי שמיר, הכריז כי סכנה גדולה מאיימת על התנועה. "אנו מנהלים מערכה על אופייה וצביונה של התנועה", אמר שר הביטחון לשעבר. בני בגין, שגם הוא השתתף בכנס, ניסה להסביר כי לא ביקש לעצור את שרון: "אומרים ששרון הביס את בגין. מי שרוצה ליחס לזה משמעות עושה זאת על אחריותו בלבד. לא היתה נכונה הקביעה כי ניסיתי לעצור את שרון ונכשלתי. לא מסיבה זאת הצגתי את מועמדותי. לא התמודדתי כהתרסה אישית כלפי שרון".

אך העדות החזקה לחשש שהשתרר במחנה שמיר היו מספר ביטויים שהשמיע ממלא מקום ראש הממשלה, שהבהירו כי איבד זה מכבר את שלוותו. לפעיל מרכזי במחנה לוי אמר שמיר כי הצטרף לחבורה של פושעים; לאחד מראשי מחנהו אמר כי לוי ואנשיו מבקשים להרוס את התנועה ואשמים בכל מה שקורה בה. ואילו בפני כנס ותיקים של הצירים אמר שמיר: "עוד לא קרה דבר כזה בהיסטוריה של התנועה, שבא אדם ואומר תנו לי להיות מנהיג, אני היורש. האם נמחוק את כל העבר שלנו, האם נכופף את קומתנו בפני קפריזות של מישהו שהחליט תוך שיגעון של גדלות שהוא המנהיג?"

בשעות לילה מאוחרות, שעות אחדות לפני הפסקת התכנסותה של הוועידה, בשיאה של המהומה והעימות הגדול עם שמיר, הכריז לוי כלפי שמיר: "השיטות שלך, יצחק שמיר, פגעו בתנועה ואינן ראויות יותר לאמון מצדי".

משהתחדשו דיוני הוועידה סמוך לשמונה בערב, דרש שרון כי הצעתו להרכב ועדת המנגנים תועלה להצבעה גלויה. יו"ר הנשיאות קצב, איש מחנה שמיר, סירב לדרישה. והמהומה בקהל הצירים הצעות נוספות.

חמש הצעות הצטברו על שולחנו. בהן הצעת שיטרית להפוך הוועידה למרכז. זו עוררה את זעמו הרב של שרון. אך הוא הקפיד לשמור על איפוקו.

יום חמישי לפנות בוקר

מהרגע שבו התעקש יו"ר נשיאות הוועידה קצב לא להעמיד להצבעה גלויה את הצעת שרון, כאילו ניצת הניצוץ למהומה הגדולה באולם. הדרישות להחלפת קצב גברו. קריאות גנאי כלפי שמיר נשמעו מצד מספר צירים צעקניים ממחנה לוי־שרון: "אתה זקן, תלך מפה"; "אתה סוכן של המערך"; "אתה לא תהיה ראש ממשלה". האווירה התחממה ביותר. הקרע בצמרת כבר היה ברור.

סמוך לשתיים אחר חצות ניצל קצב את המהומה הגדולה וחוסר ההסכמה בדבר הצעות הפשרה שהעלו אחרים, ושלף לפתע הצעה חדשה: לבחור ביצחק שמיר כיו"ר התנועה בהצבעה גלויה. דבריו גרמו לניסיונות התפרצות לבימה של צירים אחרים. ח"כ יעקב שמאי תפס בכח את המיקרופון וקרא לסלק את קצב מהנשיאות. קצב נאלץ לחזור מהצעתו כי לפתע הודיעו מספר צירים אלמונים כי יתמודדו מול שמיר ודרשו הצבעה חשאית. נראה היה שקצב אינו מסוגל יותר להשתלט על המתרחש בוועידה, וסמוך לשעה שלוש הכריז על התייעצות של הנשיאות.

רק הפסיק קצב את הדיון, ומיד התכנסו מספר חברי נשיאות הוועידה, ובראשם ח"כ דוד מגן, וקבעו כי החלטתו להפסיק את הדיון היתה בניגוד לדעת חברי הנשיאות. באולם היו רבים מאנשי לוי ושרון, ומישהו הציע להדיח את קצב מהנשיאות. הצעתו הועלתה להצבעה והנוכחים בחרו במגן כיו"ר הנשיאות. תוך דקות אחדות העמיד מגן להצבעה את הצעת שרון, שאושרה כמובן ברוב קולות מכריע. מגן החליט לסיים את הישיבה בשירת התקוה, וביקש מהצירים להתפזר לבתיהם.

שעה קלה לאחר מכן שב קצב לבימת הנשיאות והביע את סירובו להכיר בהחלטות שהתקבלו.

המהומה גברה, מיקרופונים נותקו, אחדים מהצירים ניסו להתנפל על שמיר, והוא חולץ משם בעזרת אנשי הביטחון. מרוב הצעקות לא ניתן היה לשמוע את דברי שרון, שעלה לבמה והודיע על התפטרותו מהוועידה. התוהו ובוהו באולם גבר. קצב, כנראה באין ברירה, הכריז על נעילת ועידת תנועת החרות קודם שסיימה את משימתה.

במסדרונות נראו צירים המומים. מעיני רבים זלגו דמעות. היו שסיפרו כי ילדיהם אמרו להם שהם מתביישים בכך שאביהם הוא ציר לוועידתה של תנועה כזאת. "הם גרמו להרס התנועה", אמרו רבים. התכוונו לא לאישיות מסויימת אלא לכל מנהיגי התנועה שנתנו לצירים את התחושה אותה ביטא אחד מהם: "אנחנו מריונטות במשחק כוחות אישי שדבר אין לו עם טובת התנועה או המדינה".

חגיגה אמתית

בשלושת ימי הוועידה פעלו שלושת המחנות בתנועת החרות כמטות מלחמה לכל דבר. לכל שר מאנשי הצמרת הוקצו מספר חדרים למטה הפעולה. שרון ולוי הפעילו מטות קדמיים סמוך לאולם הקונגרסים ומטה עורפי בכניסה לגני התערוכה, שם היו יכולים לעקוב אחר הבאים ולזהות את הצירים המגיעים. שמיר הפעיל את מטהו בצמוד לאולם הקונגרסים.

כל אנשי המטות של ראשי המחנות, שמספרם הגיע לכמה עשרות, נשאו עמם מכשירי קשר כדי לתאם ביניהם את התארגנויות. עיקר העבודה התקשורתית היתה בעת ההצבעות, ובמעקב אחר צירים שהתמהמהו להצביע. אנשי מטה שמיר, כדי לזהות עצמם ביום הראשון, תלו על דש חולצתם מדבקה עם המשפט "כולנו מחנה אחד — תנועת החרות". גם במחנה לוי חשבו להסתובב עם מדבקה ושמו של לוי, אך הרעיון הוסר מעל הפרק ברגע האחרון.

אולם החגיגה האמתית בשלושת ימיה של הוועידה היתה של מנהלי "גן אורנים" הסמוך. אלה הפעילו באולם הקונגרסים מזנון שמכר בימי הוועידה לא פחות מ־32 אלף כריכים, 56 אלף בקבוקי קולה, 28 אלף בקבוקי מיץ ושמונת אלפים ארוחות צהריים.

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

שתי פיפיות לחרב הנפט

שנים רבות הילך נשק הנפט אימים על ישראל. הערבים ידעו להצמיד את הציבור אל רקתם של רבים מידידיה של ישראל במערב ולסחוט מהם מדיניות פרו־ערבית. והנה הגיעו ימים חדשים, ימים של מחירים נמוכים, ואפילו בישראל כבר התרגלו לירידות מחירים בתחנות הדלק. אלא שאיש אינו קופץ בהילולה אל הבריכות המתמלאות בנפט זול. לבם של רבים העוקבים אחרי המתרחש במדינות הנפט נמלא דווקא דאגה. הכנסותיהן המצטמקות של מצרים ומפיקות נפט מתונות במפרץ מאיימות לא רק על כלכלתן, אלא על יציבות המשטרים, וזה רע. עם זאת, משבר הנפט לא פסח גם על איראן וסוריה הסמוכה על שולחנה, וזה יכול להיות טוב.

מצרים. הנשיא סאדאת המנוח אמר פעם לנשיא ארה"ב לשעבר ג'ימי קרטר שהעם המצרי צריך לדעת שהשלום עכשיו מביא לו תועלת עכשיו. הוא ידע שמוטל עליו לפרוע את השטר לאלתר. הנשיא מובארק ירש את השלום, קיבל בחזרה גם את שדות הנפט, ועתה הוא "תקוע" עם השלום ובלי קונים לנפט. משבר הנפט מכה את מצרים מכל עבר: פחות מכליות חוצות את תעלת סואץ בדרכן למערב ופחות מתיירים ומבכאים... מצרים מעבידים מטבע קשה ממדינות המפרץ. מעשי הטירור במזרח התיכון והמהומות שהשחיתו את מלונות קאהיר ומועדוני הלילה שלה לא תרמו כמובן לענף התיירות, המכניס בימים כתיקונם מאות מיליוני דולרים לקופה המצרית. כל זה מוצא את מצרים שקועה בחוב חיצוני בסך 30 מיליארד דולר (מזה חמישה מיליארד לברית"מ), מפגרת בפרעון חובותיה ובשחיקה מתמשכת בערך הלירה המצרית.

על מנת ליצב את המשטר, אומרים מומחי משרד החוץ בירושלים, על מובארק "לשפוך" 10 מיליארד דולר בשנה לפיתוחם של המצרים הרעבים שהפונדמנטאליזם האסלאמי מכרסם בהם. אנשי הביטחון המורדים פסחו הפעם על מוסדות השלטון, ועל הצבא, אולם עוד ירידה בהכנסות הנפט עלולה להדביל את מצרים למשבר כלכלי־חברתי שלא היה כמותו בדורות האחרונים. אם לא יתגייסו האמריקאים לעזרת מובארק, ישלחו הקנאים בפעם הבאה אש גם בשגרירות ארה"ב בקאהיר. משם הדרך קצרה מאד לשגרירות הישראלית.

סוריה. בנאומיו השבוע הרבה אסד לדבר בנימה מתנצלת על בעיות הכלכלה המפקיות את סוריה. הנתונים הרשמיים מלמדים על חוב של 10 מיליארד דולר לברית"מ בעבור ציוד צבאי, ועוד מיליארד לאיראן עבור אספקת הנפט שהתדלדלה באחרונה. האיראנים סובלים אף הם מירידת קיצו של הנפט ותובעים את כספם. בקופת האוצר הסורית נותרו רזרבות בסך 50 מיליון דולר בלבד — סכום המספיק בקושי לייבוא של שבוע אחד. הממשלה הטילה הגבלות על יבוא ועל הקצאות מטבע חוץ, הנהיגה קיצוב חשמל (ברוב הערים מנתקים מדי יום את זרם החשמל למשך 4־5 שעות). האינפלציה מגיעה ל־30 אחוזים והשוק השחור פורח. לא מכבר נעצרו מאות חלפני כספים והגבול ללבנון נסגר. הסורים מתגברים על הגזירות בעזרת התרופה הבדוקה — שיחור פקידים וקצינים. והכלכלה השחורה פורחת שם (הדולר השחור הגיע ל־20 לירות כאשר השער הרשמי עומד על 14). המצב בסוריה מזכיר למומחים ישראלים את ימי ארידור: המדינה טובה והאווירה צוהלת.

צריך לומר כי משברים כלכליים וחברתיים כבר הובילו מדינות ערביות לשדה הקרב. לפי שעה מנסים המשטרים השכנים להתמודד עם מצוקה כלכלית שוויכוח המיזה בישראל נראה מגוחך בהשוואה אליה. המומחים מעריכים כי צחצוחי הלשון של אסד נגד ישראל אינם מבשרים על כוונה ממשית. צריך לקוות שבעיות הכלכלה ימשיכו להטריד אותו, אך בשום אופן לא עד כדי יאוש ואובדן עשתונות.

ניקרגואה והשאלה היהודית

נכבדים יהודים, שרבים מהם דמוקרטים, המתנגדים למערכות האמריקאית באמריקה המרכזית, לא ידעו להשיב לדברי הנשיא רייגן בשיחה בבית הלבן. הנשיא היה מצוייד הפעם היטב. הוא רצה בתמיכת הלובי היהודי לעניין הסיוע לניקרגואה וידע היכן לתקוף: שר הפנים הסנדיניסטי התאמן במחנות אש"ף, סיפר, הממשלה הקומוניסטית של ניקרגואה אינה רק שונאת ישראל — היא נגועה באנטישמיות, אליבא דרייגן.

לאחר שסיפר להם על הקשרים ההדוקים שבין הסנדיניסטים לקבוצות טרוריסטיות במזרח התיכון, על קשריהם עם קדאפי ומעורבותם בענייני האזור, הגיע רייגן לבשר ממש: "הסנדיניסטים טוענים שהם אינם אנטישמיים אלא רק אנטי־ציונים. ובכן, בתוך אנטי־ציונים הם הללו את בית הכנסת של מאנגואה והגלו את קהילתה היהודית הקטנה. יצחק סטביסקי, שהיה שם, מספר לנו על כתובות הקיר האנטישמיות בנוסח 'מות ליהודים'. הסנדיניסטים טוענים כי ליהודים יש 'מנטליות בורגנית' המפריעה להם להסתגל לקומוניזם. אני אקנה תמיד מנטליות מעין זו". "הסנדיניסטים הקומוניסטים קידמו בברכה ידידים טרוריסטים מכל העולם... הפושעים והמטורפים הללו חתים עתה על מפתנה של ארה"ב. כאן ומתמיד ראו בטרור דרך לגיטימית להשגת מטרות פוליטיות. אם נתיר לסנדיניסטים לבסס את מעמדם בניקרגואה", אמר הנשיא ליהודים, "יהיה לנו בסיס קבוע של טרור, הרחק מביתו של קדאפי, ערפאת וחומייני. שלוש שעות טיסה בלבד מגבול ארה"ב".

רייגן גילה למאזיניו היהודים שקווי האספקה האמריקאיים לבני בריתם בישראל ולנאט"ו עוברים דרך הים הקריבי. אם נראה כאנו מוכנים לנטוש ידידים כה קרובים לביתנו, כמה זמן ייקח לסובייטים להפנות את מלוא תשומת לבם לישראל? המבצר הבודד הזה של דמוקרטיה במזרח התיכון ובאז הבטיח הנשיא כי לא ישקול שום צעדים, לרבות אספקת נשק למדינות ערביות מתונות, אם יחשוב שיש בכך לסכן את ביטחונה של ישראל — "מדינה קטנה, יש אומרים, רחוקה, אך כל עם לוחם חופש קרוב ללבה של אמריקה".

עלפי הדיווח שהגיע לירושלים, הודה יו"ר מועדון הנשיאים קנת ביאלקין לנשיא במלים חמות על תמיכתו הבלתי־מסוייגת בישראל, ואישר שיהדות אמריקה מכירה בבעיה הרובצת לפתחה בניקרגואה. כיון שעוסקים בקשר בין משטרים קיצוניים במרכז אמריקה לבין חבריהם במזרח התיכון, הציע ביאלקין לנשיא לנקוט מדיניות חדשה ברורה גם בסביבה הקרובה לישראל. הוא חזר על דברים ששמע מפי פקידים ישראליים המודאגים מהתערערות מצבן הכלכלי של מדינות ערביות מתונות דווקא (כגון מצרים).

ביאלקין הציע איפוא לנשיא להעתיק את הדגש במדיניות האמריקאית במזרח התיכון מסיוע צבאי להתביצה כלכלית במדינות אלו. כך, הוא טוען, יקל עליהן לעמוד מול גורמים קיצוניים מבית ומחוץ. הפגישה נחתמה למעשה בהבנה: אנחנו נעזור לך לתמוך במורדים בניקרגואה מול המשטר הסנדיניסטי־אנטישמי, ואתה תעזור למשטרים ערביים מתונים מול גורמים טרוריסטיים ואנטי־ישראליים שם.

המשך לדברים היה בשיחתו של ראש הממשלה שמעון פרס עם עוזר שר החוץ האמריקאי ריצ'רד מרפי. לאחר ששמע מפיו דיווח אופטימי על מצבו של מובארק אחרי המהומות, חזר פרס ותיאר את התכנית המכונה בפיו "תכנית מרשל למזרח התיכון". ראש הממשלה מבקש לשכנע את האמריקאים להקצות משאבים למימון פרויקטים משותפים למדינות שוחרות שלום במזרח התיכון. הוא מתכוון למצרים וגם לירדן ולגדה המערבית.

חיזורים חוזרים

לא מכבר הגיש שגרירה הלא־תושב של ניו זילנד בישראל את כתב האמנתו לנשיא המדינה. ניו זילנד אינה מתביישת לשלוח לכאן שגריר שמגיש כתב האמנה ויוצא למקום מושבו הקבוע באירופה. מישהו בממשלת האי הרחוק הזה חושב שחבל להשקיע רבבות דולרים בהקמת שגרירות בישראל ואחזקתה. לישראל יש כמובן שגרירות בתקן מלא בוולינגטון, ועכשיו יהיה לה גם בפיג'י. האם תואיל ממשלת מאוריציוס (לטובת אלה המכירים את האי הזה רק מהבול: הוא שוכן כ־1,000 מייל מזרחית למדגסקר) יהיה לנו גם שם שגריר במשרה מלאה. בימים אלה מבקר מנהל מחלקת אפריקה בן עד אביטל במאוריציוס בניסיון לכונן עמה יחסים.

אחרי חוף השנהב, הבטיחו בירושלים, יבואו מדינות נוספות באפריקה. הסמנכ"ל לאפריקה־אסיה אבי פרימור נשלח לפריס לוועידת הארצות ה"פרנקופוניות", ודיבר עם מועמדים, ובעיקר עם מנהלי [illegible] וקמרון. האחרונה היתה המועמדת הקרובה ביותר ליחסים עם ישראל. נשיא קמרון יצא לארצות הברית ושם כבר ארבו לו אנשי איפא"ק ונציגי רוב הארגונים היהודיים. בישראל תדרכו אותם כיצד ללחוץ על המנהיג האפריקאי. אך הלה פשוט חמק מידיהם והסתלק הביתה מבלי שראה איש מהיהודים.

ימים אחדים לפני ההפיכה באוגנדה עמדה ישראל לכונן שם נציגות דיפלומטית. המיועד לעמוד בראשה, אריה עודד, כבר נשלח למקום. ישראל עמדה לשלם, כמו במקרים רבים, דולרים יקרים (בדרך כלל בצורת סיוע הדרכה), למרבה המזל לא נלכד הדיפלומט הישראלי בתוך המהומות ושב לירושלים ללא פגע, עד הפעם הבאה.

מערך הנציגויות הישראליות בעולם נותר מחוץ לקיצוצים בשירות המדינה. לא הממשלה, לא ועדת החוץ והביטחון של הכנסת ולא שום גורם אחר אינו מעז לגעת בפרה הקדושה הזו. איש אינו שוקל את מחיר הקמתה של שגרירות חדשה על ציודה ואנשיה מול היתרונות המדיניים שהדגל מבטיח לישראל. תמורת הכבוד, המפוקפק לעתים, של הנפת דגל ישראל בעוד בירה אפריקאית, משכנה ישראל לכבוד הרבה משאבים וכבוד.

ציתותים

* "מאפיה עכשיו" — לא ברור עוד, אחרי ההכחשה של השר משה ארנס. אך בפגישה עם קבוצה של צירי חרות, הרבה ארנס משום מה לעסוק בסדרת הטלוויזיה על המאפיה המוקרנת אצלנו מדי מוצאי שבת. בין השאר, סיפר למאזיניו כי איש המאפיה בוב סיגל, אחד מגיבורי הסדרה, היה מוזמן בין התורמים לאצ"ל. זה מה שנקרא "שורשים".

* סמוך למותו הוזמן ראש עיריית שכם זאפר אלמצרי להשתתף בסימפוזיון על דרקים שארגנה תנועת מפ"ם. אלמצרי, כך סיפר ידיד ישראלי, דווקא הסכים קודם לאירוע, ורק ביקש שמפ"ם תסביר לו איך אחד מקיבוציה בבקעה יושב על אדמה שהופקעה ממשפחתו לצורכי ביטחון, והפכה לקרקע הקיבוץ. זו היתה הפעם האחרונה ששמע ממפ"ם בעניין הסימפוזיון.

* על ראש הממשלה שמעון פרס נכפה להזמין צפוף במיוחד בביקור ארבעת הימים שלו בארה"ב בסוף החודש. באחד מערבי הביקור ישתתף פרס בשתי ארוחות ערב: בביתו של המולטי־מיליונר אלן גרינברג, בחברת אילי הון יהודים התורמים לפחות חצי מיליון דולר מדי שנה לישראל, והשנייה בהרכב נרחב יותר של 250 איש, התורמים לישראל מעל 100 אלף דולר בשנה, בהשתתפות חברי קונגרס וסנטורים. היעד המרכזי של שני האירועים הוא גיוס כספים להמשך פרויקט שיקום השכונות. יהדות ארה"ב, שהתחייבה לגייס 225 מיליון דולר, העבירה עד כה 163 מיליון בלבד. ועתה הם צפויים לפעולות הדרך נמרצות לגיוס היתרה. במצב כלכלי גלובלי יותר, יפגוש פרס בביקורו גם את שר החוץ ג'ורג' שולץ וסגן הנשיא ג'ורג' בוש, שכמה יפתח מה שכונה "תוכנית מרשל לכלכלת המזרח התיכון".

הטור השלישי / לילי גלילי

ח"כ יובל נאמן

ח"כ מנחם גולדשטיין

ח"כ יוסי שריד

מה הם אומרים על ועידת חרות?

ח"כ יובל נאמן, התחיה:

במזנון חברי כנסת נטול־החרות שאלנו את נאמן לדעתו על האירועים בוועידה, וביחוד על ההתבטאות: "היום גמרנו עם הדוקטור (בנימין זאב בגין), מחר נגמור עם הפרופסור (משה ארנס)".

פרופ' נאמן לא אהב את ההתבטאות, אם כי נזהר מליחוס לה משמעויות מרחיקות לכת. "אני מתפלא", אמר, "בכל זאת, זאב ז'בוטינסקי היה אדם משכיל, אולי המתרגם הטוב ביותר לעברית שאני מכיר. אני מניח שרוב הציבור שם בוועידה אינו יודע שריבוי הלשונות 'מריר־דור', 'רסבידור', נגזר מהתרגום של ז'בוטינסקי ל'ער אין דור' ב'העורב'. אבל מה לעשות, דורדור ודורשיו, ואלה בוועידה היום אינם דורשים דרישות כאלה".

לעומת זאת, מרגיש נאמן נוח למדי כשנותר ומנית כנציג ימין בודד כמעט בין השמאלנים שנותרו בכנסת השבוע. "יש לי פה ביניהם דווקא כמה חברים. את יודעת מי החבר הטוב ביותר שלי בכנסת? מתי פלד. אתו הקשרים הכי עמוקים, הנטועים בעבר הרחוק, כשהיה מ"פ בגדוד שלי בחטיבת גבעתי. אני אוהב אתו עד עצם היום הזה, למרות הכל".

ח"כ מנחם גולדשטיין, ליברלים:

אלמלא דיבר גולדשטיין ברצינות תהומית כל כך, אפשר היה לחשוב שהוא לועג, או מחבר קטע סאטירי, רחמנא ליצלן, על האירועים בוועידת מפלגת האחות הבכירה. הוא אומר: "כאדם שצפה לאחרונה בוועידות של מפלגות אחרות, ובייחוד השמאל, אני יכול לומר שהליכוד יכול להתגאות. זה עם ישראל האמיתי, ישראל העובדת; לא ועידה של מנהלי מפעלים שמגיעים לוועידה ברכב פרטי ועניבות. יש להם תנועה עממית, עם אחווה בכל שכבות הציבור. הופתעתי לראות שם ריבוי כזה של נשים". אולי יש לזה קשר לממצאי המחקר האחרון, המלמד שמנת המשכל של הנשים בישראל נמוכה יותר. הציעו בד חירות? "אשתי תהרוג אותך על זה", השיב גולדשטיין, "ולה דווקא יש מנת משכל גבוהה".

בנימה רצינית יותר מעריך גולדשטיין כי האירועים האחרונים בחרות רק מחזקים את סיכויי יצחק מודעי בהתמודדות בליכוד בסיבוב הבא. בליברלים, אגב, אומרים כי מזלו של מודעי שאין הוא נמצא עתה בארץ: הוא מעודכן טלפונית במתרחש.

ח"כ יוסי שריד, ר"צ:

"שבוע נהדר עובר על הכנסת", אומר שריד עם ברק בעיניים. "כמעט שחזרנו לימים הטובים ההם של 'בלי חרות ומקי'".

לה פן מול דה פינס

את הסיפור הבא הביא השבוע ח"כ שבח וייס מצרפת, בניחוח אישי, ועם מסר מקומי. וייס יצא לצרפת כחבר בוועדה המדינית של מועצת אירופה, ונקלע לעיצומם של ימי מערכת הבחירות שם. גם בצרפת, כמו אצלנו, מוקצה למתמודדים זמן טלוויזיה. שלא כמו אצלנו, אין זה זמן יחסי לגודל הסיעה, אלא 40 דקות "נטו" המוקדשות למועמדים השונים. לצרפתים, כידוע, יש גם "כהנא" משלהם, לה פן הימני־קיצוני. הוכאי עם זאת לזמן טלוויזיה שווה. גם הצרפתים לא ששו להעמיד את מרקם לרשות לה פן, אך בדמוקרטיה כמו בדמוקרטיה, יש גם מחיר. חשבו, ומצאו פתרון.

בערב הופעתו של לה פן, שינו (באופן מקרי, כמובן), את לוח תכניות הטלוויזיה, וברשת המקבילה הקרינו באותה שעה סרט ידוע של לואי דה פינס הבלתי־נשכח. ליתר ביטחון, גם הפעילו באותו יום עצמו (שוב, באופן מקרי כמובן) את שעון החורף. הרבה צופים לא נשארו ללה פן, ושבח וייס חזר מחוזק ברושמו שגם בדמוקרטיה, טוב שיש גם שכל ישר. אנו, מצדנו, יצאנו מן הסיפור מעודדים בתחושה שלא הכל אבוד בעניין העדר השני. מתי מתחילה מערכת הבחירות אצלנו?

ומה עם עוד 64?

בראשית השנה הפנה ח"כ יוסי שריד שאילתה מעניינת לשר המסחר והתעשיה אריאל שרון. על־פי מידע שהגיע אליו, התקיימה ב־10 בדצמבר, באולם הגדול של מלון "הילטון" בניו־יורק, ארוחת ערב שנתית מטעם לשכת המסחר ישראל־אמריקה. הנואם המרכזי היה שגריר ישראל באו"ם בנימין נתניהו. כל משתתף בארוחה החגיגית שילם 100 דולר. משעבר שריד על רשימת המשתתפים שהועברה אליו, מצא 69 שמות של מי שהוגדרו כנציגי ממשלת ישראל. 60 מהם הופיעו בלווית רעיותיהם, חמישה בליווי אורח, וארבעה הופיעו לבדם.

כמקובל בניסוחים של פניות מסוג זה, שאל שריד את השר: מה כל הנציגים האלה של ממשלת ישראל עושים בארה"ב; מה עשו 134 ישראלים בארוחת הערב הזאת; מי שילם בעד הארוחה. בשיחה בעלפה נדרש שריד לניסוחים פחות מלוטשים, וסיפר כי עמית אמריקאי, שהעביר לו את הסיפור, אמר כי "עיניו פשוט יצאו מחוריהן" כשחזה בכל הכבודה הזאת. עיניו של שריד, לעומת זאת, יצאו מחוריהן כשמצא בתאו את תשובתו הכתובה של שרון: "מבין 69 נציגי ישראל שהשתתפו בארוחה, רק חמישה הם אנשי משרד המסחר והתעשייה. כל היתר הם אנשי משרד הביטחון ומשרד האוצר המוצבים בתפקידים שונים. חמשת הנציגים של משרד המסחר והתעשייה מעורים היטב בפעולות לשכת המסחר. נציגי המשרד הוזמנו על־ידי הלשכה, ולא חויבו בתשלום דמי ההשתתפות בארוחה".

ישב שריד ועלעל בתשובה, הפך בה והפך בה, ולא כל כך מצא את הקשר בין השאלה והתשובה. בעיקר חסרו לו עוד 64 אנשים אליהם התייחס בשאלה.

אנו דווקא לא מבינים כל כך על מה המהומה. האמריקאים, כידוע, רגישים מאד בנושא הסיוע הזה, ומאד אוהבים לדעת לאן בדיוק מופנים כספי הסיוע שלהם. לעתים רחוקות יוצא להם לראות כמו בעיניהם ממש לאן הולך כספם, כמו בערב זה.

מיכרזים
יפעת הוצאה לאור
שרות אינפורמציה למשתתפים במכרזים פומביים.
מי מוכר, מתי, איפוא בונים וכמה, מה לייצר ולאן לפנות..!
הצטרף לאלפי המנויים הנהנים מעל 20 שנה משרותי אינפורמציה שנעשים ותקבל אחת לשלושה ימים את העלון מיכרזים. ותהנה גם אתה מעידכון שוטף מהנעשה בעולם המכרזים, כולל תוצאות
יפעת הוצאה לאור
דרך פ"ת 7 תל־אביב 66181, טל' 612192, 03-622458
אבקש לשלוח לי באופן סדיר את "מיכרזים"
השם ______
המען ______
מיקוד ______
מצורף בזאת סך 245 ש"ח דמי מנוי לשנה

אוניברסיטת תל-אביב
הפקולטה לרפואה ע"ש סאקלר
ביה"ס ללימודי המשך ברפואה
החוג לפסיכותרפיה
רישום לחוג לפסיכותרפיה
לשנת הלימודים תשמ"ז 1986/7
לשנה הראשונה של תכנית תלת־שנתית מתקבלים לרישום:
א. רופאים מומחים ומתמחים בפסיכיאטריה
ב. פסיכולוגים קליניים בעלי תואר "מוסמך". העובדים במסגרת קלינית.
ג. עובדים סוציאליים בעלי תואר ב.א. לאחר נסיון של שלוש שנים לפחות, בעבודה פסיכיאטרית במסגרת קלינית או בעלי תואר "מוסמך" בעבודה סוציאלית העובדים במסגרת קלינית.
על המועמדים לעבור ראיון אישי ע"י ועדת קבלה.
טפסים לרישום אפשר לקבל במזכירות החוג, בנין הפקולטה לרפואה, חדר 219, טלפון 417175 בין השעות 8.30–12.30
ההרשמה תמשך עד 15.4.86

למוסד ממלכתי
דרושה דירה בשכירות
בת 2-3 חדרים + טלפון (רצוי בית פרטי)
בעפולה ובסביבותיה
ללא דמי תווך
בהצעות נא לפנות למספרי הטלפונים: 03-205344 ,03-205504

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES
It is possible – it is honestly possible – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. May I air mail you free information, without obligation? Dr. John Bear, 9301 N. Highway 1, Suite 925, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

מפעל עם מוניטין בענף [illegible], ייצור ויצוא
מחפש שותף פעיל
המוכן להשקיע $500,000
נא לכתוב לת.ד. 26450 — תל־אביב 61263

לוח החדש יש לך עסק
עם קונים רציניים

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
מערכת החינוך הטכנולוגי
המכללה של הדסה ויצו קנדה
ע"ש נרי בלומפילד
בית-הספר לחינוך והכשרת מורים — חיפה
ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז (נמשכת עד יום 31.3.86)
למגמה
מינהל, מזכירות וחשבונאות
לקראת תואר מורה מוסמך בכיר
פרטים והרשמה: במשרדי המכללה, רח' חנה סנש 12, ת.ד. 4131, חיפה
בימים א' - ה' בין השעות 09.00-13.00 טל. 04-381253. אוטובוסים 12, 21, 28, 37.

המכללה של הדסה־ויצו קנדה
ע"ש נרי בלומפילד
משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה
מערכת החינוך הטכנולוגי
הרשמה לשנה"ל תשמ"ז
(נמשכת עד יום 31.3.86)
ביה"ס לעיצוב
ביה"ס לחינוך והכשרת מורים
למגמות:
★ עיצוב גרפי ★ עיצוב אדריכלי ★ צילום
★ עיצוב אופנה ★ קרמיקה ★ תכשיטנות
משך הלימודים — 4 שנים
מועמדים מתאימים יכולים, בנוסף להכשרה המקצועית, להשתלב גם במסלול להכשרת מורים לקראת תואר מורה מוסמך בכיר להוראת מקצוע ההתמחות בבתי הספר העל־יסודיים.
במגמות עיצוב אופנה, קרמיקה ותכשיטנות — מסלול הכשרת מורים חובה
פרטים והרשמה: במשרדי המכללה, רח' חנה סנש 12, חיפה טל 04-381253
בימים א' — ה' בין השעות 09.00 — 14.00
אוטובוסים: 12, 21, 28, 37
להרשמה יש להביא: תעודת בגרות, תעודת זהות, תעודת שחרור מצה"ל, 3 תמונות, דמי הרשמה.

צה"ל: התקווה האחרונה

הקיצוץ המתוכנן במשאבים לטיפול ב"נערי רפול" מעורר מחדש את הוויכוח על חיוניות היוזמה שהפכה את הצבא לתקווה האחרונה של צעירים המתקשים למצוא מקומם בחברה. "אם לא נטפל בנערים אלה היום, הם יטפלו בנו מחר", גורס הרמטכ"ל לשעבר

מאת רומן פריסטר

ביום א' השבוע התייצבו בחצר בסיס קליטה ומיון של צה"ל כמה עשרות חיילי-גיוס שתיקיהם האישיים גדושים בפרטי והערות שאין בהם כבוד גדול.

רובם חסרי השכלה בסיסית, מכיוון שנפלטו מבתי הספר; רובם לא עבדו או, להבדיל, החליפו מקומות עבודה במהירות מסחררת; לאחדים עבר פלילי ולאחרים מוטיבציה לשרת בצה"ל השואפת לאפס. כולם ילבשו מדים.

אולם, אם להסתמך על נתונים סטטיסטיים מן העבר, ארבעה מכל עשרה יפשטו אותם תוך מספר חודשים וישובו לקיומם היום-יומי בשולי החברה. אלה שיעברו בהצלחה את "מחסום השבירה" תחת עינם הפקוחה של הקצינים והמש"קים של המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות — שמה הרשמי של היחידה המטפלת ב"נערי רפול" — יישארו בצבא במשך שנה שנתיים ובמקרים מסוימים אפילו עד תום שירות החובה שלהם.

בין המתגייסים השבוע היו כאלה שהצטערו שגזירות הקיצוצים התקציביים, האמור לקצץ במשאבים המופנים לחינוכם ולשיקומם, יופעל רק באחד באפריל. אילו הופעל מתחילת מרס, למשל, לא היו גוזרים אותם לכאן, ולא היו מכריחים אותם להתמודד עם האתגרים שמציב בפניהם הצבא. אולם באותו יום גיוס, שבו התגעגעו כמה "נערי רפול" אל השכונה ואל החיים האחרים שלהם, התרפקו נערים אחרים, בעייתיים לא פחות, על דלתה של אנט קרמון, רכזת היחידה לקידום נוער בעיריית הרצליה, וביקשו ממנה "לעשות משהו" להחשת גיוסם, לפני שההגבלות התקציביות ישאירו אותם מחוץ למסגרת. מנהל היחידה הזאת, חנוך קופמן, אומר כי בשתיים-שלוש השנים האחרונות חל מהפך בקרב הצעירים. "פעם היו אומרים פראייר מי שמשרת. היום מקבלים אי-גיוס או סילוק מהצבא כבישלון אישי". לדעתו, המפנה החיובי מוסבר ביחסו הגמיש של הצבא בכל הנוגע לתנאי השירות. "הצעירים יודעים שבצבא יוכלו לרכוש מקצוע ושלא בהכרח יעמדו במבחן הקשיחות, בחילות כמו גולני או הצנחנים".

מתוך כלל המתגייסים בכל שנה, כאלף צעירים הם חסרי השכלה וכ-300 מהם אנאלפביתים. את הנתונים האלה מסר קצין חינוך ראשי לשעבר, תת-אלוף יוסי אלדר. קצין החינוך הנוכחי, תת-אלוף נחמיה דגן, ביאר קיצוץ של כ-700 אלף דולר מתוך תקציב החינוך הצה"לי, הנאמד בכ-4.3 מיליון דולר. הרמטכ"ל ציין כי לאור הקיצוץ הזה יצומצם בעתיד מספר המגויסים הבעייתיים.

מאז 1975 ועד עכשיו, בכל מקרה שבו קובע מערך הגיוס הכללי של צה"ל כי בגר, השכלה, תעסוקה מאפיינים את המועמד לגיוס עם קשיי הסתגלות, נכנס לפעולה מקא"ם, המרכז לקידום. פעולתו מורכבת, ודורשת כוח אדם "משוגע לדבר" ואמצעים כספיים לא-מבוטלים. פעילות המקא"ם בולעת ארבעה אחוזים מכלל התקציב העומד לרשות קצין החינוך הראשי בצה"ל. טבעי, איפוא, שכבר שיר הלל להישגי הפרויקט, נשמעים קולות ביקורת ותהייה: האמנם תפקידו של צה"ל לטפל בנוער נחשל שמצא עצמו מחוץ למסלול החברתי המקובל? חלק מהמפקדים בשטח אינו שש לקלוט מגויסים הדורשים טיפול מיוחד. הם טוענים שאינם בנויים לתפקיד של "פסיכולוגים". אם למרות הכל לא מתקשים אנשי המקא"ם לשבץ את חייליהם ביחידות, נובע הדבר בחלקו מהסדרים שלפיהם לא נכללים "נערי רפול" במצבת כוח האדם הקבוע של היחידה. העסקה פשוט כדאית להם.

גם חלק מהמנגנון הממלכתי האמון על נושא החינוך הכללי אינו רואה את עבודתו של המקא"ם בעין יפה. עם גיוסו של בן 18, שרמתו נמוכה וידיעותיו בעברית, בידיעת הארץ ובנושאים משמעותיים אחרים זהה לרמתם של תלמידים בכיתות התחלתיות בבתי-הספר העממיים, מתעוררות שאלות לא נעימות לגבי תפקודם של בתי-הספר ומסגרות חינוכיות מסורתיות. ח"כ אורה נמיר, בכהונה כיו"ר ועדת החינוך של הכנסת, הרחיקה לכת ומנתה את הסכנות הכרוכות בהענקת חינוך מחוץ למסגרות מבוקרות ודמוקרטיות. יתכן שעצם העובדה שהיוזמה להקמת המקא"ם באה מלשכתו של רפאל איתן, עת היה עדיין רמטכ"ל, הדליקה פה ושם נורה אדומה. המציאות הוכיחה כי על-אף הסכנות, הקשיים והמעידות, היה הפרויקט להצלחה גדולה מבחינה השיקומית.

המגע עם החייל הבעייתי מתחיל בחודש לפני הגיוס, כאשר יוצאת מורתו לעתיד, או מפקדת הכיתה שבה ישרת, לביקור בביתו כדי לעמוד מקרוב על יחסי הגומלין בין המגויס לבין משפחתו, וכדי לנסות לאתר את מוקדי הבעיות האפשריות. בדרך כלל אין הצעיר יודע כי השיחה הביתה משמשת גם בוחן בעברית ובידיעות כלליות. אחרי הגיוס הפורמלי, עושה החייל שלושה עד ארבעה וחצי חודשים במחנה שירותים מיוחד בחוות השומר. הדגש בטירונות זו מושם על ההסתגלות לחיים במסגרת ועל כוונת יכולתו של כל חייל וחייל לפני שיישלח לשירות רגיל ביחידות.

בעת ביקורו בחוות השומר ביקש שר הביטחון רבין לבחון את רמת המגויסים החדשים. הבוחרים התקשו לקרוא טקסט פשוט, גילו בורות מוחלטת בקריאת מפה, ולא היה להם מושג בנושאים כמו משטר ומוקדי ההיסטוריה של עם ישראל או מדינת ישראל. בתקופת הטירונות הקצרה אין אפשרות לצוות להם להדביק את הפיגור, אך קיימת תקווה שהם יסגלו לעצמם הרגלי למידה וירכשו יסודות במקצוע כלשהו.

בהמשך השירות, כאשר ישובצו ביחידות, להוב בחיל הרפואה או בחיל הים, ימשיכו בהכשרה מקצועית בהדרכת המש"קים. אלא שגם אז, למרות היותו כפוף למפקדו הישיר, נתון יהיה החייל לפיקוח מרחוק של המרכז לקידום אוכלוסיות מיוחדות. סמכותם לגביו לא תפוג עד שיגיעו אנשי המקא"ם למסקנה כי אין צורך בעזרתם וכי הנער הבעייתי הפך לחייל רגיל.

התהליך הזה, המתומצת כאן במספר משפטים קצרים, מהווה במציאות דרך יסורים ארוכה המלווה במשברים, מאסרים ועריקות. הרס"רים פועלים כחונכים, והמפקדים נכונים להתמודד עם נושאים שאינם בהכרח צבאיים.

בשביל מה לכם כל הצרה הזאת? שאלנו את מפקד המרכז, אלוף משנה שמואל גולן. גולן ("קרא לי שמיל") משיב כי זוהי שאלה ממש מרגיזה. הגבר השחרחר עם המצח הגבוה, כפי שהיה בעבר קצין ביחידה קרבית, אינו אוהב כשמפקפקים בחיוניות עבודתו. בשעתו שלף אותו רפול מחיל הרגלים והטיל עליו את הפיקוד על מחנה "זיתון", בו עשו הנערים את הטירונות שלהם. אחר כך הפקיד בידיו את הפיקוד על הפרויקט כולו. יתכן כי ראה בו את האיש הנכון במקום הנכון. שמואל גולן, יליד עיראק שגדל במגדל העמק במשפחה מרובת ילדים, התנסה אישית במצוקות החיים של עיירת פיתוח. על הניסיון שצבר הוסיף במשך הזמן גם נדבך רשמי של השכלה אקדמית בעבודה סוציאלית.

"נטלנו על עצמנו את 'הצרה' כי אני מאמין שזכותו של כל אזרח לשרת בצה"ל", אומר גולן. "זו אינה סיסמה, כי אם הנחה שצמחה מגישה פרגמטית לחלוטין. היה זמן שבו בחוגים מסוימים של החברה לא נחשבה השתמטות משירות צבאי לחטא גדול. היום מופעלות סנקציות חברתיות על מי שאינו מתגייס, מרצונו או שלא מרצונו. אילו סנקציות? מקשיים בקבלת רשיון נהיגה ועד חרמה חברתית על-ידי בנים ובנות בגילו של הבחור. מקשיים במציאת עבודה ועד לסטיגמה חברתית המודבקת כמעט אוטומטית וללא אבחנה ל'אחד שלא שירת'.

"כמובן, אינני משלה עצמי באופטימיות לשמה. אני יודע שמגויסים רבים עושים שמיניות באוויר כדי להשתחרר מצה"ל, ויש כאלה שעצם המחשבה על שלוש שנים במדים גורמת להם משבר. כמו כן אני תמיד שומע את הפזמון החוזר: אני רוצה להיות טבח או נהג בוס או לחזור הביתה. ובכל זאת, כ-60 אחוז מהמגויסים שלנו מסיימים את השירות המלא, ואני רואה בכך הישג כביר. מחקרים פנימיים מוכיחים כי אחוזי העריקות והמאסרים בקרב המטופלים אינם עולים על הממוצע בצה"ל. ועוד משהו: בתום 10 ימי טירונות אנו מעניקים לחיילינו חופשה-בית. כ-95 אחוז מהם חוזרים מהחופשה הזאת לחוות השומר. מי שראה אותם לפני הגיוס, מי שעמד על רמתם ועל יחסם השלילי לכל מסגרת כפייתית, חייב להגיע למסקנה שמשהו קרה להם.

"למשהו הזה יש השלכה ישירה לגבי עתידם. מתוך מעקב שקיימנו אחר קבוצת-מחזור, למדנו כי 82 אחוז מחיילי מקא"ם, שסיימו את שירותם המלא, נקלטו בעבודה בסקטורים האזרחיים השונים. אם כי לא תמיד במקצוע שלמדו אצלנו. זה הישג שעלה לצבא הרבה כסף, הרבה מאמץ, אבל את פירותיו קוצרת החברה כולה. לכל המבקרים והמפקפקים בחובתו של צה"ל לטפל באוכלוסיה הבעייתית הזו, אני משיב שהפרויקט לא הוקם כדי לקדם את ענייני הצבא, אלא כדי להוכיח שצה"ל אינו גדוע ממשימות לאומיות, גם אם אינן קשורות ישירות בביטחון המדינה. מי שסבור שאין בצה"ל מקום למקא"ם, צריך גם לשאול אם יש בו מקום לנח"ל. שהרי לכאורה מה לצבא ולהתיישבות חקלאית?"

לפעמים מרגישים המפקדים והרס"רים החונכים כי קצו כל הקצים, ולעתים פוקעת סבלנותם הבלתי נדלית לכאורה של אנשי המקא"ם. החייל הבעייתי מועבר מיחידה ליחידה ועובר 'שטיפת מוח' בשיחות הבהרה אין-סופיות, ובכל זאת נותר בנגוד שאינו מסוגל להסתגל לסביבתו.

"לעתים מדובר בנרקומנים", מסביר אל"מ גולן. "אנחנו מוכנים להתמודד עם בעיות חינוכיות, אבל צה"ל אינו מרכז גמילה. לפעמים יש לנו עניין עם צעירים פסיכוטיים שהמסגרת הצבאית מסכנת אותם והם מצדם מסכנים את המסגרת. ויש חיילים שפשוט לא מתפקדים. במקרים כאלה, אחרי בדיקות, אנחנו אומרים לבחור: תמורה, אתה הולך הביתה. אך יש הבדל בין חייל שאנו משחררים כי נכשלו כל הניסיונות לשלב אותו במסגרת לבין צעיר שצה"ל אומר לו מראש שלא יגייס. הרמטכ"ל הודיע כבר כי החל מה-1 באפריל יצומצם גיוס הצעירים הבעייתיים. לדעתי, יהיו לכך השלכות חברתיות, החורגות בהרבה מהנושא הצבאי. לראשונה מזה עשר שנים נצטרך לומר לבנים ולבנות — ואחוז זה הן למעשה 'נערי רפול' — שאינם רצויים בצה"ל. הדבר ישנה את נורמות הגיוס שהיו מקובלות מאז 1975, ויעמיד את הנרדים בפני בעיות חברתיות שעד כה לא היו מנת חלקם של צעירים אחרים בדמתם. ולהבדיל, דחייתם תעמיד את החברה בפני בעיה שעד כה פתר אותה, לפחות חלקית, צבא הגנה לישראל". במקרה כזה יוצדק כמאמר תוקף לדבריו של רפול, שאמר: "אם לא נטפל בנערים אלה היום, הם יטפלו בנו מחר".

תא"ל נחמיה דגן: "יותר מדי רעש"

אל"מ שמואל גולן: "זכות לשרת בצבא"

קצין חינוך ראשי: "למה מגיע דווקא לרעים?"

"הרמטכ"ל הנוכחי אינו אוהב את ההגדרה 'נערי רפול', ואני איני אוהב את תשומת הלב המוגזמת שמקדישים לאחרונה לטיפולו של צה"ל בנוער השוליים", אמר לנו קצין חינוך ראשי תת-אלוף נחמיה דגן. "לעתים נדמה לי שהגבורות הפכו את הקערה על פיה, ופתאום כולם דואגים למי שפחות טוב. ומה עם הטיפול בטובים?

"מאז פרצה השמועה על ביטול המקא"ם, אני מופצץ בפניות וטלפונים מאישים, מארגונים ומעמותות למיניהן. אומרים שאני הולך להרוג את 'נערי רפול'. לא הורגים ולא יער. אני רק חושב שעושים יותר מדי רעש סביב העניין. קודם כל, אין מדובר בביטול אלא בצמצום. מקצצים בתקציב של שריון ושל יחידות קרביות. איני רואה כל סיבה שדווקא הטיפול במגויסים בעייתיים יהיה בבחינת פרה קדושה. אינני יודע איך קורה הדבר, אבל אף אחד לא נשמע לי מוטרד כשאנו נאלצים להוריד לחצי את הבידור ואת החינוך שנועדים לטובי החיילים ביחידות הקרביות. הכל שבין כל מקימי העמותות לא נמצא איש אחד שיקים עמותה לחינוכם של הטובים. לצערי, משרשת הדעה שהטובים מסוגלים להסתדר בעצמם".

"לדעתי, על המנהיגות שלנו לחתור ליישומו של מודל חברתי אידיאלי ובד בבד להתמודד עם הבעיות השוטפות. את האידיאל לא נשיג לעולם, כי בכל שנתקרב אליו, נעלה אותו על פסגה גבוהה יותר. אידיאל כזה הוא, בין היתר, חברה שאין בה מגויסים בעייתיים הדורשים טיפול מיוחד. במישור השוטף, אין כמובן מנוס מכך שצה"ל ישמש כלי חברתי גם לביצוע משימות שאינן מובהקות-ביטחוניות. אבל צריך לשמור על 'סדר' קדימויות ועל יחס נכון. לאחרונה הונחו לפני מחקרים הגורסים שרק צה"ל, במסגרת כפייתית, מסוגל להתמודד עם הבעייה. בעיני זו קביעה נוראה. זו תעודת-עניות לחברה הישראלית על כל ערכיה הנעלים".

אנטומיה של התמוטטות

איך צבר ארגון הקניות של מושבי הגליל חוב של 40 מיליוני דולרים

מאת אוד גונדר

שם המשחק הוא פוליטיקה. כוח, עוצמה כלכלית — והמאבק על השגתם. מאז ומתמיד היו ארגוני הקניות קרש קפיצה נוח לקריירה במוסדות תנועת המושבים, במפלגה, בכנסת — ואף למעלה מזה. רענן נעים עשה את המסלול הזה: מארגון הקניות של מושבי הגליל ועד לכנסת. יש אומרים כי גם לרחמים יקוטי, מחליפו בארגון, היו כוונות כאלה. יקוטי, אגב, אומר כי כל כוונתו היתה לשרת את החברים.

48 מושבים — כשלושת אלפים יחידות משק — מאוגדים בארגון הקניות, שתחומו הגיאוגרפי חרג למעשה מן הגליל והוא מגיע עד רמת הגולן. המחזור השנתי הוא כ-60 מיליון דולר. מצבת החובות — אליבא דרחמים יקוטי — עומדת על למעלה מ-40 מיליון דולר. צבי אלון, עוזר שר החקלאות, אומר כי מגיעים אליו נתונים חמורים הרבה יותר. "אולי 50 מיליון דולר חוב, אולי 60. בעיית החובות שגולגלו ושטואטאו אל מתחת לשטיח צצים עתה מדי יום. יש מי שאומר, כי משעלה ריח הקונסולידציה, ממהרים החייבים — שקודם השתדלו להציג מצב שפיר, להוסיף ולגלגל את החוב — לנפח את חובותיהם. הממשלה או הסוכנות ישלמו ממילא.

רחמים יקוטי תולה את הקולר בממשלה ובסוכנות, שאינן מעבירות כספים המגיעים מהן — וברבית הגבוהה על האשראי שקיבל האיגוד בבנקים, ריבית שהגיעה ב-85/84 ליותר מ-100 אחוזים ריאלית. נסים זוילי, ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית, אומר כי באינפלציה של 420 אחוז אי-אפשר היה למעשה לעקוב אחר מצבת החובות. אי-אפשר היה לתפוס את המחיר הריאלי של מיחזורים. עם בלימת האינפלציה ניתן היה להתחיל בהבנה אמיתית של המצב. באותה עת החלו גם הבנקים להבין כי הכסף אינו מובטח. הפסיקו למחזר חובות. בכל מחיר שהוא. במצב הדברים הזה, ההתמוטטות היא בלתי-נמנעת.

זוילי אומר כי כבר לפני יותר משנה החל להתריע על הניהול בארגון הקניות. "אמרנו להם שהם חיים למעלה מיכולתם. שהם רוכשים יותר מהדרוש להם, שהם מסתבכים בחובות". אבל למחלקה להתיישבות אין מעמד חוקי בארגון הקניות, ובאותה עת הודיעו אנשיה שלא להגיע לכינון 'הנהלה ממנה' במקום ההנהלה הנבחרת של הארגון.

* * *

התסבוכת של מושבי הגליל אינה אלא מהדורה מקומית של עידן הכלכלה הנכונה נוסח ארידור. אצל אחד ממוכרי הטרקטורים בתל אביב, אמרו לי השבוע, כי מחזיקים אצבעות ליקוטי וחבריו. לקוחות טובים, שרכשו עשרות כלים — בדרך כלל באשראי. השיטה, אומר רענן נעים ומאשרים אחרים — פשוטה. אתה מוכר את הטרקטור המשומש שלך — בדרך כלל גם כלי חדש יחסית ובמצב טוב — במזומן ומכניס את התמורה לכיסך. אתה רוכש טרקטור חדש באשראי, דרך ארגון הקניות, ובכלל דואג בכל כוחך, גם ברכישות נוספות, לא לעמוד ביתרת זכות בארגון. אם, בנוסף לכל אתה משווק את התוצרת במשקך שלא דרך השיווק המאורגן, וכך מקטין את ההחזר לארגון — גדלה הכנסתך הפנויה, בעוד החוב תופח.

אגב, מומחים לעניין מטילים ספק בצורך בטרקטור ליד כל יחידת משק בצפון. חריש אין עושים שם, ועל מנת להוביל כמה אלפי ביצים ביום די בטרקטור או שניים לכל מושב. איש מושב מבוסס במרכז הארץ הראה לי את המסי פרגוסון שלו. בן אחת-עשרה. והצהיר כי אין לו כל כוונה, או סיבה, להחליפו.

אבל הטרקטורים הם רק סמל — משהו שקל גם ללא-חקלאים לתפוס את משמעותו ולהיתלות בו. גם בתחום ההשקעות בחקלאות ממש היו רבים מן המושבים האלה מעל ליכולתם — ומעל לצרכי השוק אליו הם מייצרים.

החקלאות במושבי הגליל בנויה על ענפי הלול — בעיקר ביצים. מעט פטמים. אחדים מן המושבים מגדלים מטעים. הסיבסוד העמוק של בשר עוף ניפח במשך שנות הכלכלה הנכונה את הצריכה. כשצומצמה הסובסידיה — צומצמה הצריכה, לולים נסגרו, משחטות נבלעו. משחטת "עוף מירון" הוקמה ב-1970, בבעלות 36 מישובי הסביבה. נסגרה ב-1983 לאחר שצברה חוב של 6 מיליון דולר. מיד לאחר מכן נפתחה שוב, בבעלות משותפת של מושבי הגליל ומושבי הצפון. 9 מיליון הושקעו בשלב הזה במשחטה, כדי להגדיל את כושר הייצור שלה מ-6,000 ל-18,000 טונות בשנה. עקב ירידת הצריכה וחוסר פטמים בשני האזורים, נשחטו בפועל לא יותר מ-15,000 טונות. עתה נסגרה המשחטה — בפעם השנייה. החוב בגין הפעלת המשחטה, הרובץ על משקי הגליל, הוא כשמונה מיליון דולר. סכום זהה חייבים גם מושבי הצפון.

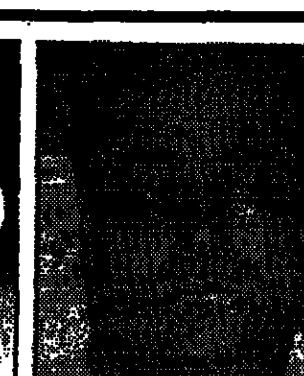
רחמים יקוטי: הממשלה אשמה

רענן נעים: שיטה פשוטה

גם בייצור הביצים לא רוו מושבי הגליל נחת. עד אשתקד, עמדה מכסת הייצור שלהם על 425 מיליון ביצים בשנה. הייצור המדווח בפועל היה כ-570 מיליון. שלמה מיכאלי, איש מושב נטועה המנהל את אגף הלול בתנובה, מעריך כי יש להוסיף על המספר הזה עוד 10 עד 20 אחוזים, ששווקו שלא במאורגן. משה אביטן, בן מושב צוריאל, ממקורביו של רחמים יקוטי ויועץ המס של החקלאים, מדבר על ארבעה אחוזים בלבד. במשך שנים הלבין משרד החקלאות את החריגות ממכסות הייצור, ושילם סובסידיות גם בגין ביצים עודפות.

בשנת הכספים 84/5 קיוו החקלאים לקבל 7 מיליון דולר עבור ייצור חריג. שר החקלאות אריק נחמקין הורה עם כניסתו לתפקידו להכניס סדר בשיטה. ערך סקר יצרני ביצים בפועל, קבע מכסה מוגדלת ועצר תשלומים חריגים. החקלאים עודם מתייחסים לסיבסוד עבור ייצור חריג כאל כסף שנגזל מהם שלא בצדק, דורשים להעביר אליהם מכסות ייצור ממושבים ותיקים במרכז הארץ.

בעיצומה של התקופה הבעייתית הזאת, הוסיפו הלולנים להשקיע. לולים הוגדלו באלפי מטילות, לולים מבוקרים אוטומטיים נרכשו ויובאו באשראי יקר. במקום שלושת רבעי שעה או שעה יומית של איסוף ביצים ומתן תערובת, די עתה בעשר דקות בלבד. החוב, דרך אגב, תופח. צבי אלון, עוזר שר החקלאות, מדבר על "חובות סקאנדאליסטיים". לדבריו, "היתה למישהו סיבה — אולי ליקוטי — להמשיך להגדיל את האשראי. אולי יקוטי רצה להיות טוב לאנשים מסויימים".

* * *

יש מי שמצביע על תאריך מסויים ומוגדר בו החלה הדרדרותו התלולה של הארגון. רענן נעים, שנכשל בניסיונו לשוב ולהיבחר לכנסת ולא הסתיר את כוונתו להתמודד בעתיד על תיק החוץ, שב אל הצפון, מעט כחו מאז ומתמיד. הנבחר ליו"ר ארגון הקניות. ניסיונו להביא לבחירת מנכ"ל מקורב לו לא עלה יפה. יקוטי הוסיף להחזיק בתפקיד. ההתגוששות בתוך ההנהלה הובילה לחיזור אחר תומכים בכוח, ותמיכה עולה כספי אשראי למתיישבים הנכונים, משרות למקורבים. מאמצע שנות השבעים ועד היום תפח מספר העובדים בארגון הקניות ועלה מ-30 ל-80.

יעקב יעקב, ראש המועצה האזורית מעלה יוסף וחבר הנהלת ארגון הקניות, אומר שהפוליטיקה הרסה הכל. "בוחרים בהנהלה. ומייד כל אחד הוא ראש מחלקה, עם תפקיד ועם מכונית. כולם אומרים אמן אחרי היו"ר — כי טוב להם בתפקידם". שלמה מיכאלי, מנטועה, אומר כי עם הזמן נוצר האבסורד הבירוקראטי: כל פונקציונר שעבד במערכת קיבל משכורת, וקיבל אותה במועד. רק היצרן, החקלאי, צריך לבוא פעם אחר פעם אל הארגון, לבקש את פרנסתו ופרנסת משפחתו. במצב כזה, אומר מיכאלי, אין פלא שפונים לשיווק בלתי-מאורגן. כך, לפחות, אתה מקבל את הכסף ליד.

הרוב בהנהלת ארגון הקניות נטה לכאן ולכאן. בסופו של דבר, השיג נעים רוב נגד יקוטי — אולם עתה הוא נאבק לכינוע הקמת ועדה ממונה שאנשיה יבואו מבחוץ. הוא מבקש ועד ממונה שיורכב מאנשי היישובים — ומתכוון למעשה להבטחת הרוב לו ולאנשיו.

יעקב יעקב הצביע בעד הקמת ועדה קרואה, שתבדוק את המתרחש בארגון. "אנחנו לא אומרים בקולי קולות שהוא הסתבך. אבל צריך לבדוק. יש בעיה של ישובים חייבים, וצריך לבדוק למה הם הסתבכו ולמה לא דרשו מהם החזר בזמן".

הפיקוח על ארגון הקניות מצוי בידי משרד העבודה והרווחה. שם יחולט מה יעלה בגורל הגוף הזה: ועדת בדיקה וועדה ממונה, מבפנים או מבחוץ. אלא שגם כאן, כמובן, אי-אפשר ללא פוליטיקה. שעה שמשרד העבודה והרווחה מוחזק בידי איש חרות, ומשרד החקלאות מצוי בידי איש המערך, והאוצר — שיידרש לשלם את החשבון — בידי הליכוד, קל להבין עד כמה מסובכים הדברים.

* * *

השערים בורעית היו פתוחים השבוע. גם בשאר המושבים הסתיימה השביתה. בתים מטופחים בדרך כלל, הרבה טרקטורים חדשים — והרגשת מועקה בלב. כשחזרו חיילי צה"ל מסריקה בלבנון, סירבו שם לפתוח בפניהם את השערים. אתם — כך אמרו תושבים לחיילים — חוזרים הביתה. אנחנו נשארים פה, עם כל הבעיות.

כתבה ראשונה מתוך שתיים

מדוע נכשלו אנשי פ.י.ט.

הטעות הטרגית של מנהלי פיט היתה שהם מימנו את השקעותיהם באמצעות הלוואות ולא בהונם שלהם

מאת יהודה שרוני

לגלות אנשי העסקים היושבת בחו"ל האמורים "לחזור בקרוב לישראל", הצטרפו השבוע עוד שניים: יורי סלנט וחגי בליך, מנהלי חברת הברוקרים פ.י.ט.. העזיבה החפוזה יחד עם בני המשפחה הותירה את כל מכריהם בארץ המומים. בליך עזב עם משפחתו ביום ו' שעבר. קודם לכן מכר את דירתו המפוארת ברחוב וייצמן. סלנט עזב השבוע. קודם לכן שיגר את אימו, שעימה התגורר, ללונדון. לא ברור עדיין מה יהיה גודל ההשקעות של ציבור הלקוחות של פיט.

היקף ההשקעות של פיט בניירות-ערך בבורסה נאמד ב-20 מיליון דולר. ככל הידוע עתה, התחייבו מנהלי פיט חובות בהיקף של 20 מיליון דולר, רובו ככולו לבנק לאומי ולקיבוצים. מה שגרם לעזיבתם הפתאומית היו איומים שהופנו אליהם על ידי מקצת מהנושים. יש אומרים שהיו גם איומים פיסיים. ציבור משקיעים נוסף עלול לישאר ללא כספו. הפעם, בניגוד לפעמים הקודמות, הציבור שילם ביוקר. אך לא מתוך טפשות. פשוט לא היתה כל דרך לזהות את בריחת שני אנשי העסקים אלה.

בליך וסלנט היו נסיכי שוק ניירות-הערך בקהילה הישראלית. סלנט, 41, דור שמיני בארץ, עילוי במתימטיקה ובפיסיקה. בליך, נצר למשפחת בליך המפורסמת (בית-הספר בליך ברמת-גן קרוי על שם אביו שהיה גם מנהלו), היה מוסמך בית הספר לניהול עסקים באוניברסיטה העברית. השניים עברו את כור ההיתוך של בנק הפועלים. נראה היה כי דרכם לגדולות.

בשנת 1979 רכשו מבנק לאומי את חברת הברוקרים פיט. חודש מאוחר יותר רכשה חברת הביטוח הפניקס 50 אחוז מהבעלות בחברה. החברה החדשה יצאה לדרך. בשנת 1981 חלה תפנית עסקית חשובה בחברה כאשר הוקמה חברת ההשקעות אפיק. חברה זו עסקה בהשקעות בשטחי התעשייה והטכנולוגיה. בין השקעותיה היו חברת פי.סי.בי. לייצור מעגלים מודפסים, חברת גוד אופטיקה, וחברת ידע המייצגת בארץ את סוכנות המחשבים אפל. יורי סלנט כיהן כמנכ"ל אפיק. זמן קצר אחר הוקמתה נרשמו ניירות הערך שלה למסחר בבורסה.

שנת 1982 היתה כידוע שנת ההיסטריה ההמונית בבורסה. מיליוני השקלים זרמו להשקעה במניות. יועצי ההשקעות היו לכוכבים — הורשים ומנהלי חברות הברוקרים — לאלילים. בכל היסטריה מטשטשים ההבדלים בין מותר ואסור. בין הגיוני למסוכן. הטעות הטרגית של מנהלי פיט היתה שהם מימנו את השקעותיהם באמצעות הלוואות, ופעלו בהיקפים של מיליוני דולרים עבור עצמם (לחשבון "הנוסטרו" שלהם). גוף הרוכש ניירות-ערך בהון עצמי עלול להפסיד בעת מפולת סכום מוגדר, שהוא ההון העצמי בלבד. גוף הלוקח הלוואות ומשקיע אותן בניירות-ערך, עלול, בעת מפולת, להפסיד את מכנסיו.

חגי בליך

יורי סלנט

זה בדיוק מה שקרה לפיט. מפולת מניות ריגר-פישמן הותירה את חברת פיט עם הפסדים כבדים, ועם ניירות-ערך כמו ישפרו, שערכם ירד בעשרות אחוזים. על מנת לממן הפסדים אלה, התחברו אנשי העסקים לאינפוזיית ההלוואות בשוק האפור. בין הגופים שנתנו הלוואות לפיט היו אברהם איראני, פעיל מרכזי בשוק האפור, חברת ההשקעות מגרית והקיבוצים. הריבית, הפרשי ההצמדה תפחו ועימם הסיכון העסקי של החברה. כשאיימה המפולת לקבור תחתיה גם אנשי עסקים אחרים שעבדו עם הקבוצה הזה שראשה של ניתוק מגע עסקי. איראני חדל לעבוד איתם. מגרית ניתקה איתם את הקשרים העסקיים שהיו לה איתם ובכלל זה עסקי ניירות-הערך המשותפים.

המכה הסופית ניחתה כשחברת הביטוח הפניקס, שותפה של פיט לגדול, החליטה בתחילת 1985 למכור את חלקה בחברה. הסיבה הרשמית למכירה היתה שהמפקח על הביטוח ביקש מהפניקס להימנע מהשקעה בעסקי ניירות-ערך מסוכנים. גורמים פיננסים מעריכים כי מכירת חלקה של הפניקס בפיט נעשתה לאחר שלהפניקס נגרמו הפסדים של מיליוני דולרים בשל השקעה זו. המחיר הרשמי ששילמה הפניקס היה 70 אלף דולר.

צחוק הגורל. חלקה של הפניקס בפיט נמכר לבליך וסלנט, כך שחברת פיט הפכה מסוכנת יותר. הבורסה אישרה את המכירה בחוסר רצון ובחוסר ברירה. ההון העצמי של פיט נשחק והבורסה דרשה להגדילו ולהעמידו על המינימום של 200 אלף דולר. סלחנית יותר היתה הבורסה בנושא מספר הלקוחות. הבורסה הורשת שלכל חבר בורסה יהיה מספר מינימום של 150 לקוחות. פיט לא עמדה בקריטריון זה.

שתי פרשות מפוקפקות אופייניות, שופכות אור על המצב הרעוע שאליו נקלעה החברה: "פרשת רובינשטיין" ופרשת ויסות מניות אפיק. חלקה של פיט בפרשת רובינשטיין היה בכך שהיא איפשרה לאנשי-קש לרכוש את מניות רובינשטיין מיד לאחר ההנפקה בתחילת 1984. מבקר הבורסה שבדק את העניין קבע כי "חברות הברוקרים פיט וכהן פוליטצקי ביצעו הטעיה כדי למנוע מהנהלת הבורסה לפקח על כמות המניות המחירה שהוצעה לציבור". כהן פוליטצקי הוצאה מן הבורסה. ועדת משמעת של הבורסה בודקת את התנהגות פיט. מסקנותיה טרם פורסמו.

ויסות מניות אפיק הוא סיפור אחר המעורר תמיהות. מניות אפיק חוסו בבורסה, הגיעו לשערים מנופחים. גם לאחר מפולת מניות הבנקים שזעזעה את הכלכלה הישראלית המשיכו מניות החברה להיות מווסתות. הבורסה, פנתה אל החברה. תחילה ברמזים, בבקשה למתן את הויסות, ולאחר מכן בצורה בוטה יותר בבקשה להפסיק. כדי להמנע מהתמוטטות מניות החברה נוסח התמוטטות מניות הבנקים החלה ההתרוצצות. מי מוכן לרכוש את מניות אפיק? המניות הוצעו לקרנות הנאמנות של בנק דיסקונט, (הדבר פורסם ב"הארץ" לפני שנה). מניות החברה הוצעו ללאומי פיא שנעננה להצעה תמורת החלפתם בנייר אחר (שטרי ההון של חברת אריה). מנהלי אפיק אף ניסו להחליף 10 אחוז ממניות אפיק ב-20 אחוז ממניות חברת השקעות אמריקאית. המפקח על מטבע חוץ לא אישר עסקה זו. שווי-השוק האחרון של מניות החברה עמד על 7.6 מיליון דולר, גם הוא שווי-שוק מנופח.

בשבוע שעבר עצרתי את חגי בליך תוך כדי התרוצצותו בין אולמות המסחר בבורסה. בליך, נמרץ ושוחק, החליף איתי מספר מלים בין השאר על "פרשת רובינשטיין". בסיום אמר לי כממתיק סוד כי כל הפרשה תסתיים בימים הקרובים בסדר. לא הבנתי למה הוא מתכוון.

* * *

פרשת פיט היא מקרה חסר תקדים והיא עלולה להביא בימים הקרובים למספר תהפוכות.

ראשית, נראה כי הרשות לניירות-ערך או כל גוף מוסמך אחר ימנו כבר בימים הקרובים מנהל מיוחד לחברה. ייתכן כי הנהלת הבורסה תחליט לבטל את חברותה. דירקטוריון הבורסה התכנס אתמול על מנת לדון בנושא.

עדיין לא ברור גודל כספי הלקוחות, אם כי ידוע שחלקם קיבל לפני ימים אחדים שיקים בנקאיים על סך ערך תיק ההשקעות. בין לקוחות פיט היו גם חברות גדולות. אין להוציא מכלל אפשרות שמנהלי פיט מכרו בימים האחרונים ניירות-ערך של אותן החברות ללא רשות מנהליהן. גורמים בבורסה מעריכים כי קרן הנאמנות אביב שהיתה בניהול החברה תפורק בסופו של דבר. שווי נכסיה האחרון היה 400 אלף דולר. המסחר במניות חברת ההשקעות אפיק הופסק עד להודעה חדשה. סלנט שכיהן כמנכ"ל החברה והדירקטוריון יצטרך למנות מנכ"ל אחר במקומו ולדווח לבורסה על עתיד החברה. הבורסה תגביר מעתה את הפיקוח על החברה.

לא מן הנמנע כי תנאי הקבלה של חברי בורסה חדשים יוחמרו בהרבה.

המפרק הלאומי

עמרם בלום, האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי אומר: אם תראה את רשימת כל החברות שמדברים עליהן כמועמדות לפירוק, יהיה לך חושך בעיניים

מאת גדעון אלון

עד לפני חודשים ספורים שמו לא היה מוכר כמעט בציבור. כשהוזכר את שמו, טרחו לציין שאחיו הוא הפרופ' יהודה בלום, לשעבר שגריר ישראל באו"ם. עכשיו הטלפון בחדרו, במשרדי האפוטרופוס הכללי במרכז ירושלים, מצלצל ללא הפוגה כמעט. שר האוצר יצחק מודעי מתקשר לתאם עמו מועד לפגישה. ועדת השרים לענייני כלכלה מזמנת אותו להשתתף בישיבה. הח"כ רפאל איתן מציע לו את שירותיו לסייע לפועלי המספנות. אלוף (מיל') ישראל טל משוחח אתו על אספקת המנות למפעל. בלום מופיע לפני מליאת הממשלה ומשתתף בדיונים בבית-המשפט המחוזי.

נראה שהחשיפה הרבה מביכה אותו במקצת. כל השנים פעל הרחק מאורות הזרקורים. תחילה כמנהל לשכתו של שר הסעד הד"ר יוסף בורג. לאחר-מכן כיועץ המשפטי של משרד הסעד וב-13 השנים האחרונות כאפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי.

מאז החלו לקרוס בזו אחר זו חברות כלכליות ומפעלים עתירי מוניטין, הוא זכה בתואר המפרק הלאומי. בית-המשפט הטיל עליו לשמש מפרק זמני של חברת התעופה הלאומית אל-על, חברת הבנייה קלרין, חברות מעוף וקופל ועתה הוא מקדיש את רוב עתותיו להצלת מספנות ישראל.

עמרם בלום (55) גבר נמוך-קומה, שיערו מאפיר ושפם דק מעטר את שפתו העליונה, לבוש תמיד בקפידה. הוא מדבר בשקט. רגיש מאד לביקורת. בסוף שנות השבעים כשנמתחה עליו ב"הארץ" ביקורת חריפה על איסורים ועיכובים בשיטת חלוקת כספי העזבונות, הוא נפגע ועשה מאמץ לשכנע את מבקר המדינה שתקף את הפרשה, כי הוא עושה לתיקון המצב.

בלום, נשוי ואב לארבע בנות, ששתיים מהן משרתות בצה"ל. נולד בברטיסלאווה בירת סלובאקיה למשפחה מסורתית. אביו היה בנקאי. כשהיה בן שמונה, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, נטשה המשפחה את ביתה ועקרה להונגריה, ומשם נדדה לשווייץ. בשנת 1945 הם עלו לישראל, וטרם מלאו לו אז 13 שנים. בצה"ל שירת בתותחנים. כיום הוא סגן-אלוף (מיל'). כתום לימודי המשפטים ועם קבלת רשיון עורך-דין החל לעבוד כמנהל לשכת שר הסעד בחוזה מיוחד, שאיפשר לו לעבוד במקביל כעורך-דין פרטי.

באותה תקופה של ראשית שנות השישים "התגלגל" לידיו תיקו של ר' נחמן שטרקס, ישיש חרדי שהואשם בהסתרת נכדו בן השמונה יוסל'ה שוחמכר, מהוריו. הפרשה הסעירה את המדינה חודשים רבים. העיתונים דיווחו בהרחבה על התהפוכות. גם שמו של בלום שורבב בעקיפין, לפרשה. כמה חברי-כנסת התרעמו על שבמקביל להיותו פרקליטו של שטרקס, הוא ממשיך לשמש מנהל לשכת שר הסעד, והגישו הצעות דחופות לסדר היום.

בלום מעלה זכרונות מאז: "שטרקס היה עיוור ונוצרו בינינו קשרי אמון. כשביקרתי אותו בכלא רמלה, היינו משוחחים באידיש. הוא לא מוכן היה לשאת ולתת עם שום עורך-דין אחר. הדיון בבית-המשפט היה על כסים אוחזי. הוא הואשם בבזיון בית-המשפט והיה נגרר צו הבאה (הביאס קורפוס) משום שלא מוכן היה לומר למי מסר את הילד. במשך שנתיים הוא היה כלוא בבית-האסורים כאמצעי לחץ, כדי שיגלה היכן נמצא הילד. גם לי הוא לא סיפר למי מסר את יוסל'ה, למרות הלחצים שהפעלתי עליו. הוא היה אדם חשדן מאד, הוא קרוץ מהחומר של אנשים קשי-עורף. הוא הסביר לי שהסתיר את יוסל'ה, לא משום שחשש שהוריו יעבירו אותו לחינוך חילוני, כפי שפורסם בעיתונות, אלא היו לו חששות שהוריו, ששקלו אפשרות לשוב לברית-המועצות, יקחו אתו עמם. טיפלתי בתיק של שטרקס עד לשחרורו מהכלא, בעקבות גילויו של יוסל'ה בניו-יורק. יום אחד, אחרי הרבה שנים, בעת שירות המילואים שלי בתותחנים, פגשתי קצין צעיר בדרגת סרן. בעת השיחה שאלתי אותו מה שמו? "הוא השיב ליוסף שוחמכר.

"המפגש היה מאד מוזר. זו היתה הפעם הראשונה שפגשתי ביוסל'ה. סיפרתי לו כי ייצגתי את סבו במשפט, ודיברנו על הפרשה. אבל הוא לא זכר ממנה פרטים רבים".

ב-1973 נתבקש בלום לקבל עליו את משרת האפוטרופוס הכללי. באגף שבראשותו עובדים 85 עובדים קבועים ו-20 ארעיים. מבחינה מנהלית הוא כפוף לשר המשפטים ומנכ"ל המשרד. אולם מבחינה משפטית יש לו מעמד עצמאי. באורח סמלי, גם מבחינה גיאוגרפית משרדו השוכן ברחוב שמאי במרכז ירושלים, מרוחק כמה קילומטרים ממשרד המשפטים ברחוב סלאח א-דין במזרח העיר.

לאגף האפוטרופוס הכללי מגוון רחב מאד של פעילויות, כגון: טיפול בגילוי ובניהול של נכסים עזובים; ייצוג היועץ המשפטי לפני בתי-המשפט ובתי-הדין הדתיים בהליכים לפי חוק הירושה וחוק הכשרות המשפטית; סיוע לבתי-המשפט בביקורת הדו"חות המוגשים להם על-ידי אפוטרופסים אישיים ומנהלי עיזבון; ביצוע פעולות משפטיות שאינן סובלות דיחוי בנכסים של חולי-נפש מאושפזים, שאין להם אפוטרופוס אישי; ריכוז הטיפול מטעם הממשלה בעיזבונות לטובת המדינה; וכמובן, מילוי תפקידי כונס הנכסים הרשמי, על-פי פקודת פשיטת הרגל ופקודת החברות. במסגרת תפקיד זה נחשף שמו לציבור הרחב והוא נעשה למפרק הלאומי.

"המפרק הזמני הוא בבחינת חברה קדישא"

עמרם בלום: אילו אל-על נדרשה להחזיר היום את חובותיה היא היתה מתמוטטת

העובדה שמרבים למנות אותך באחרונה למפרק זמני של חברות, מלמדת על התגברות קצב פשיטות-הרגל של חברות כלכליות?

בלום: בוודאי. אשתקד חל גידול ניכר במספר החברות שנכנסו לפירוק. ב-1985 הוכרזו 120 חברות כפושטות רגל, לעומת כ-60–70 חברות שפורקו בשנים עברו; כלומר עלייה תלולה של 80 אחוז.

התמוטטותן של החברות היא פועל יוצא של המשבר הכלכלי. אך יש לכך סיבות אחרות?

ב-90 אחוז מהמקרים, חברות הגיעו לפירוק בגלל ניהול כושל. מובן שיש גורמים אחרים כגון חוסר יעילות, העדר הון עצמי, היערכות לא-נכונה בעידן של משבר כלכלי במשק וכו'.

כשבית-המשפט מטיל עליך לשמש כמפרק זמני, מה אתה עושה?

אם ניקח השאלה מתחום שונה לגמרי, המפרק הוא בבחינת חברה קדישא, הצריכה לקבור את הגוויה בצורה מסודרת, כדי שלא תתגולל בחוצות. אבל קודם שאני מבצע את הקבורה, עלי לבדוק אולי יש בה עדיין רוח חיים. אולי אפשר להחיות בר-מינן זה.

האם בכל מקרה אתם עושים מאמצים להחיות את המת?

אנחנו מתעלים להחיות את המת רק כשאנו מגיעים למסקנה שיש לו סיכויים להיות מחדש. חברה הסובלת ממחלה חשוכת מרפא, אין שום טעם להאריך את חייה באמצעים מלאכותיים.

אם המפרק זמני הוא בבחינת חברה קדישא, אתה ממלא למעשה את תפקיד הקברן. אין זה תפקיד סימפטי.

ודאי שלא. כשאנחנו נכנסים לתמונה, אנו מוצאים בדרך-כלל שוקת שבורה. לעתים אין כסף אפילו לבטח את הנכסים ולשכור אנשי אבטחה לשמור עליהם. פעמים אף אינו מצליחים למצוא מאזנים ומסמכים. יש אנטגוניזם מצד הנושים ומצד הפועלים. יש טינה כלפינו, כי אנחנו מסמלים את הכישלון שלהם. כשבית-המשפט מטיל עלינו להכין דו"ח על הסיבות לכישלון, עלינו למלא משימה לא-סימפטית, לנתח את הסיבות לנפילה. אף אחד לא אוהב להרחיב על כך את הדיבור. המנהלים לא רוצים לשתף פעולה, כי ישנם מקרים שבהם מתברר כי הכישלון אינו נובע רק מאחריות בתחום האחריות אלא גם ממעשים פליליים.

האם החלטת הממשלה שלא לסגור את המספנות, אחרי שבית-המשפט מינה אותך למפרק זמני, לא העמידה אותך במצב מביך?

בהחלט. צריך לזכור שאני פועל מטעם בית-המשפט, ולכן אינני מקבל הוראות מהממשלה ומשום גורם אחר. הצעתי לממשלה שתוותר על השירותים שלי, אבל הם הבטיחו לתת לי סיוע. המשמעות של החלטת הממשלה היא שהמספנות ימשיכו להתקיים, כי יש להן ערך לאומי מעבר לערך הכלכלי.

מצבן של מספנות ישראל עתה, הוא כמצב אדם גוסס שנעשים מאמצים להציל את חייו?

מצבן קשה מאד. שיעור החובות הוא 36 מיליון דולר. מערכת הביטחון, שהיא הלקוח העיקרי, צימצמה את ההזמנות בגלל הקיצוצים התקציביים ויש משבר עולמי בבניית אוניות. יש צורך בהתייעלות רצינית על-ידי פיטורים של 250 עובדים ושינוי שיטות עבודה. עכשיו נעשה מאמץ לעבור תוכניות ולייזום הזמנות מחו"ל ומהארץ.

אל-על היא דוגמה למת שקם לתחייה?

בר-מינן שקם ומנית לתחייה. אילו נמחקו חובות העבר שלה, היא היתה במצב טוב. אל-על היא כיום אחת החברות היעילות ביותר בעולם. אף שפוטרו 1000 עובדים (כיום מועסקים בחברה 3600 במקום 4600 עובדים שהועסקו קודם שנכנסתי לתמונה), אל-על עובדת עתה בהיקף גדול יותר מאשר לפני הסגירה. יש לזכור שבניגוד לחברות-תעופה אחרות, אל-על אינה טסה בשבתות ובחגים ואף-על-פי-כן היא כיום חברה רווחית. השנה היה לה רווח תפעולי די משמעותי. אבל בעיית החובות רצינית מאד. סך כל החובות המצטברים מסתכם ב-340 מיליון דולר. אילו אל-על נדרשה להחזיר היום את כל החובות, היא היתה מתמוטטת. אבל הבנקים הסכימו לדחות את פרעון החובות עד לספטמבר 1986. במועד זה יצטרכו למצוא הסדר חדש עם הבנקים.

עתה, כשאל-על פועלת שוב, מדוע אתה ממשיך לשמש כמפרק זמני?

כי המצב המשפטי שלה לא השתנה. היא עדיין חברה בפירוק זמני ואני ממשיך לשמש כמפרק, בתוקף החלטת בית-המשפט. למעשה, אני ממלא פונקציה של מועצת מנהלים. מדי שבוע אני נפגש עם המנכ"ל רפי הר-לב. כשהם רוצים לפתוח קו-תעופה חדש, הוא צריך להביא זאת לאישורי וביחד אנו מקבלים החלטה.

איזו בקיאות וידע יש לך בתחום התעופה, שאתה נוטל עליך אחריות להחליט על פתיחת קווי-תעופה חדשים?

כשנכנסתי לתפקיד לא הבנתי דבר בתעופה. גם עכשיו אינני מומחה. בהמשך הזמן למדתי קצת. אני משתדל להתייעץ עם מומחים. לכן נתנים ולבדוק על מה מתבססות התחזיות. אלו החלטות קשות, המדירות שינה מעיני.

אבל תפקידך כמפרק זמני מחייב אותך להיות בקי במגוון רחב של תחומים, מבניית אוניות ועד תעופה, הייררות ומצוקתם של משתכנים.

מובן שאינני בעל מקצוע בשום תחום, חוץ מתחום המשפט. וגם שם, רק בערבון מוגבל. אבל אני מנסה ללמוד כל נושא, בקריאת מאמרים, באיתור הקשיים, בלימוד מבנה החברה וכו'.

האם בכל מקרה שבית-המשפט מטיל עליך לשמש כמפרק זמני, אתה חייב לציית? מדוע בית-המשפט אינו ממנה עורכי-דין פרטיים כמפרקים?

אני יכול לומר לבית-המשפט: עזבו אותי. אין לי די כוח אדם. ואז ימנו עורך-דין פרטי למפרק זמני. אבל ישנם מקרים שבהם בית-המשפט מפעיל עלינו לחץ כבד לעסוק בפירוק. בפרשת קלרין, למשל, עמדנו על הרגליים האחוריות שלא לקבל את המינוי, אבל בית-המשפט ממש כפה זאת עלינו, כי סבור היה, מטעמים ציבוריים בעיקר, שעלינו לטפל בכך. מינוי עורך-דין פרטי למפרק יוצר לעתים קשיים, מפני שהוא מתמנה על-פי המלצת הנושים ותמיד ישנם גורמים הרואים בו אינטרסנט ולא גורם ניטרלי.

על-פי הפירסומים בעיתונות מצפה לך בעתיד הקרוב עבודה רבה. מדברים עוד על כמה מפעלים וחברות גדולות שנקלעו לקשיים כספיים.

מדברים על כל מיני חברות. אם תראה את רשימת כל החברות שמדברים עליהן כמועמדות לפירוק, יהיה לך חושך בעיניים.

صكنا من الاجل

המדונה של הפיליפינים מדברת

שרות
DER SPIEGEL
מיוחד ל"הארץ"

שאלה: גבירתי, במסע הבחירות התקבל לעתים קרובות הרושם שהאנשים מעריצים אותך ורואים בך קדושה. במחוזות נערכו תהלוכות עם פסלי הבתולה מריה שנראו כמוך, לבושים שמלות צהובות ומרכיבים משקפיים, כבבים אותך המדונה של הפיליפינים. איך את מגיבה לנוכח עובדה זו?

תשובה: כל עוד אני יכולה להפיח השראה בבני אדם כדי שיעשו את הטוב, לא מפריע לי אם הם הופכים אותי למדונה. עם זאת, מעולם לא היתה זו שאיפתי להחזיק בתפקיד שאני מחזיקה בו עכשיו. כל עוד אני נשארת נאמנה לעצמי, לא מדאיג אותי מה חושבים עלי האנשים או למה הם הופכים אותי. אני חיה את החיים שהאל הועיד לי.

שאלה: את מוקפת באנשי כנסייה רבים. כמה מיועציך הקרובים ביותר, כותבי הנאומים שלך, הם ישועים. האם הכנסייה לא תהיה לך למכשול, לא תהיה כחסום שעומד בפני רפורמות?

תשובה: לא, אינני מאמינה בכך. לבעיה הכנסייה השתנתה מאוד, בעיקר בשנתיים וחצי האחרונות. אנחנו עובדים בשיתוף פעולה הדוק מאוד. אני זקוקה לעזרת הכנסייה. שכן ברשותה הארגונים הטובים ביותר במדינה. תוכניות כנסייה רבות פועלות טוב מאוד. אני סומכת על עצתה מכל בחינה. שכן לכנסייה יש קשר עם בני האדם ועם בעיותיהם.

שאלה: הקרדינל סין אמר לא מכבר שאת נס של ממש, שנשלח על ידי האל. ההוכחה לכך, לדבריו, שעלית לשלטון בדיוק באותה שנה הנחשבת בפיליפינים שנת ה־2000 ללידתה של מריה הקדושה. מה דעתך על כך?

תשובה: נחמד מצד הקרדינל לומר דבר כזה. אבל אני לא רואה מה הקשר של האל לכך. אני מאמינה באלוהים ואני סבורה שלא הייתי יכולה לעמוד בכל אותם מיבחנים לולא היתה לי אמונה כה חזקה. אמונה זו היא שנשאה אותי בחיי.

הישג — במינימום קורבנות

שאלה: את עלית לשלטון הודות לתמיכה חסרת תקדים של ההמונים. אולם חלפו בדיוק עשרה ימים לנשיאותך, והעם כבר מפגין מול הבשורה שלך. בקרב חסידייך גובר החשש שאולי אינך אלא כבשה באיזות חסרת אונים בתוך להקת זאבים של חסידי מרקוס לשעבר. האם את מאוכזבת?

תשובה: כלל לא, רק אתה נראה מאוכזב. אבל בבקשה ממך, גלה סבלנות. לרשותי עמדו רק עשרה ימים, תן לי לפחות 100 כדי להראות מה אני יכולה לעשות. אם באמת אכשל, מותר עלי ביקורת אז. האנשים נפעמים מדי וקצרי סבלנות מדי. הם היו רוצים שהכל ייפתר אתמול.

שאלה: לאחר הבחירות את דחית כל שיתוף פעולה עם מרקוס. אבל ממשלתך נראית היום כמעט כמו ממשלת קואליציה. יש לך שרים שבמשך 20 שנה היו עוזריו הקרובים של מרקוס.

תשובה: איש מאתנו לא יכול היה לחזות מה יקרה. אני אומרת עכשיו לעם: אנחנו רוצים לתת סיכוי לאותם חסידי מרקוס. השגנו מה שהשגנו במינימום של קורבנות. ואת זה לא אשכח רק משום שהבטחתי לפרק את הדיקטטורה של מרקוס ולסלק כל אדם שהיה קשור אליו. מדוע שלא נכיר בכך שאנשים אלה עשו רבות?

שאלה: האנשים האמינו בנחרך להרוס את הבניין הדיקטטורי שהקים מרקוס. ועכשיו יושב בממשלתך כשר ההגנה פונס אנרילה, שתחת מרקוס היה אחד האדריכלים החשובים ביותר של בניין זה. את מינית לרמטכ"ל את הגנרל פידל ראמוס, שבדומה לגנרלים אחרים שירת נאמנה גם תחת מרקוס. האם זה לא מטריד אותך?

תשובה: ללא עזרתם של שני אלה לא היינו עומדים במקום שבו אנו עומדים עכשיו. ללא עזרתם היינו עדיין עורכים הפגנות המוניות וקוראים סיסמאות ברחובות. הייתי רוצה שאנשים יכירו בכך, שלא היינו יכולים להשיג את מטרותנו רק באמצעות חרם. לי עצמי היו ספקות כאשר קראתי להטיל חרם כללי זה. כמה זמן עוד היה נמשך? ומה עוד יכול היה לקרות באותה תקופה? מדוע איננו יכולים פשוט להיות אסירי תודה על כך שעברנו את התקופה הקריטית במהירות כזאת, והחשוב ביותר — שבני אדם כה מעטים מצאו בה את מותם?

שאלה: בתחילה לא היית חייבת דבר לאיש. היתה זו רק הפופולריות שלך שהעלתה אותך מעלה־מעלה. אבל עכשיו את חייבת לפונס אנרילה, לגנרל ראמוס, לאנשי הצבא ולאמריקאים. מכיוון שהם עזרו להפיל את מרקוס. האם כך לא נשמט מידיך חלק ניכר מהכוח?

תשובה: כן, אולי משהו מהכוח. אבל מהו כוח? אני לא יושבת על הכושב הזה כדי להשיג כוח. מלכתחילה לא רציתי בכוח. תמיד חזרתי ואמרתי: אני רוצה להחזיר את הזכויות שלנו ואת החירות שלנו. לפחות בנקודה זו לא היו שום ויכוחים. את זה כבר השגתי.

שאלה: את הבטחת פיוס לאומי. אבל עד כה התפייסת רק עם צד אחד — עם הצבא. שפיליפינים רבים רואים אותו כמרכאו אך לא עם הגרילה הקומוניסטית. האם היא לא תוסיף להיות גם לידידך איום מתמיד?

תשובה: אמרת דבר שאינו נכון. שיחררתי, כפי שהבטחתי, את כל האסירים הפוליטיים.

שאלה: לא את כולם. כעור שכפני העצירים המפורסמים ביותר אכן נפתחו דלתות הכלא, רבים מהפחות מוכרים במחוזות עדיין לא שוחררו.

תשובה: הוריתי לשרים שלי למלא אחר הוראותי.

כל אחד ייבדק

שאלה: את התחייבת לעקרון האי־אלימות. אבל בקרב חסידייך יש רבים הסבורים שללא אלימות לא יתחולל שום שינוי בפיליפינים. איך, למשל, את רוצה לפרק מנשקם ללא אלימות את הצבאות הפרטיים, שהטילו חיתתם על המדינה בפקודת כמאה בעלי קרקעות גדולים?

ראיון עם קוראסון אקינו, הנשיאה הנבחרת של הפיליפינים

אקינו: "כל עוד אני יכולה להפיח השראה בבני אדם שיעשו את הטוב, לא מפריע לי אם הם הופכים אותי למדונה"

תשובה: אנחנו יכולים לעשות זאת. כבר אספנו כלי נשק רבים מאנשי הצבא הפרטי של בן דודי, ארמאנדו קוחואנגקו. תן לי זמן. זה מצער אותי: כאשר מרקוס דיכא את כולם, אנשים רבים מאוד לא אמרו דבר. עכשיו כולם דורשים ממני הכל. הם רוצים שהכל ייעשה מיד. דע לך, אני עדיין לא נבגבתי. וקורי אקינו לא הפכה לפתע את עורה.

שאלה: בכל זאת את הגעת לשלטון באמצעות ההמונים. מדוע אנשים אלה אינם מיוצגים בממשלתך.

תשובה: נתייעץ עם ארגוני ההמונים. אבל לא יכולתי לתת תפקידים בממשלה לאנשים חסרי ניסיון.

שאלה: מבין הגנרלים שקידמת, יש כמה שהיו מעורבים בשימוש לרעה בכוח, בעינויים, ברציחות. קבוצות לזכויות האדם רוצות להכין בעבורך תיקים לטיפולך. האם תנהגי לעם צדק?

תשובה: אל תיחפז כל כך: יש שאלות שאי אפשר לענות עליהן מיד. אינך יכול לצפות ממני שאשריע באותו העולם דברים מסוימים. אם אינך רוצה שתוך עשר דקות איעלם מהעולם הזה.

שאלה: את הבטחת לחקור את ההתעשרות הנשאית של מקבלי טובות־ההנאה של מרקוס, וכשעת הצורך להחרים את הונם. מה באשר להונו הנושאי של פונס אנרילה, שר ההגנה של מרקוס ושל ממשלתך?

תשובה: כל אחד ייבדק וייחקר. אם יהיו לנו הוכחות, נבדוק אותן. אבל האם דבר זה הוא בקדימות העליונה?

העם הוא לצדי

שאלה: בתקופת מסע הבחירות אמרת על הבסיסים האמריקאים בפיליפינים, ששום מדינה ריבונית אינה רשאית להשלים עם העובדה שחלק משטחה נשאר לאורך זמן בבעלות מדינה זרה. נראה היה כאילו אין בדעתך להאריך את חוזה החכירה עם ארצות הברית, שיפקע ב־1991. מה תעשי?

תשובה: אכבד את החוזה עד 1991. באשר לתקופה שלאחר מכן, אשאיר את כל האופציות פתוחות. אין בדעתי להוסיף מלה בנושא.

שאלה: האמריקאים מילאו תפקיד מכריע בחילופי השלטון בפיליפינים. מבחינה מסוימת, שוב שוחררו הפיליפינים על ידי האמריקאים. האם את חשה עצמך קשורה ומחויבת בשל עזרה זו?

תשובה: יחסינו עם אמריקה היו תמיד מיוחדים. יהיה זה לא ישר מצדי לומר, שלמדינה אחרת כלשהי יש קשרים הדוקים יותר עם הפיליפינים מאשר לאמריקה. כבר העובדה שמיליון וחצי פיליפינים מתגוררים באמריקה, תורמת הרבה מאוד ליחסים מיוחדים אלה. אבל דאגתי העיקרית היא לפעול על פי האינטרסים של העם הפיליפיני, לא אלה של האמריקאים.

שאלה: כמה זמן, את סבורה, תתקיים הפופולריות המופגנת שלך בקרב העם?

תשובה: יש שאומרים 100 ימים. בסדר. האם האנשים יפנו אחר כך לאחר כדי שינהיג אותם? איני יודעת. אני יודעת שכעת אני מאוד אהובה. אבל אני גם יודעת שאנשים יכולים לנטוש אותי אם לא אמלא את ציפיותיהם.

שאלה: ומה את עושה לשם כך?

תשובה: אמשיך למלא את תפקיד המנהיגות שלי על ידי מתן דוגמה. לא אשנה את סגנוני. אפילו יעצו לי לא לשנות את בגדי ולהמשיך להתלבש בצהוב. ללא ספק אמשיך להיות מה שאני. אמרתי שלעולם לא אתן מינוי למישהו מבני משפחתי. יש כבר המתלוננים על כך וטוענים שזה טפשי מדי, וכי אין זו אשמתם שהם קרובי. אבל אני אקיים את הבטחותי. זו שיטה פשוטה להחזיר את האמינות והיושר לממשלתנו.

שאלה: איך תנהגי אם תיאלצי להשתמש בכוח למימוש מטרותיך?

תשובה: אם מישהו יתקוף את ממשלתי, אגיב. מתפקידי להגן על המדינה, גם בכוח. אבל אלה הלוחמים בי כעת אינם העם. מרקוס עזב את המדינה רק לפני עשרה ימים. אני לא נאיווית כדי כך להאמין שאנשיו שנשארו מאחור פשוט יושבים בחיבוק ידיים. אני יודעת שהם ינסו לחסל אותי בהזדמנות הראשונה הנוחה. בחרתי בנשיאות מכיוון שרציתי לעשות משהו למען העם. איש לא יעצור בעדי. כאשר אני יוצאת אל העם אני לא רואה שום סימן לביקורת עלי המתפרסמת בעיתונים או בטלוויזיה וברדיו. העם הוא לצדי.

שאלה: ההמונים הם הנשק הטוב ביותר שלך?

תשובה: אני יודעת שאני יכולה לפנות אל העם, הוא יעזור לי.

ליצור מקומות עבודה

שאלה: את כינית את הקומוניסטים "אחים ואחיות המאמינים בעניינם הצודק". את הבטחת ללוחמי המחתרת בתחילה הפסקת אש ואחר כך פיוס. אבל נראה שהם מתייחסים בחשדנות לממשלתך, הם היו מעדיפים להישאר בג'ונגל. איך בדעתך לנהוג עמם?

תשובה: פתחתי כבר בכמה מגעים פרטיים. לא הכל אפשר לעשות לעיני העולם כולו. אבל אני יכולה להבטיח לך שלא ישבנו בחיבוק ידיים.

שאלה: את מקווה שלוחמים רבים יעזבו את הג'ונגל?

תשובה: בכך אני די משוכנעת. אבל הם מעלים דרישות. הם רוצים לדעת כיצד תתבצע הרהביליטציה שלהם, מה נעשה בעבורם. אני מבינה את בעיותיהם, אבל עת לכל דבר. הקדימות הראשונה היא לחזק את כוחנו.

שאלה: האם בדעתך להתיר לקומוניסטים לפעול כמפלגה לגאלית?

תשובה: על כך טרם דיברנו, ואין שום סימן לכך שהם היו רוצים בלגליזציה.

שאלה: ומה בעניין הפסקת האש?

תשובה: עוד לא הגענו להסכמה בנושא.

שאלה: מאז עלייתך לשלטון לא פירסמת שום מצע פוליטי. כמעט דומה שאין לך כלל מצע כזה. כמה מהחלטותיך הראשונות היו פשוט פופוליסטיות. למשל, ההודעה שלא תגורי בארמון הנשיא וכי הוא יוסב לבית־הבראה לעניים. מה שהעניים במחוזות זקוקים לו מעל לכל זו אדמה שיוכלו לעבד. אך את המלה רפורמה אגררית עדיין לא הזכרת. מדוע לא?

תשובה: חשוב יותר מאשר רפורמה אגררית הוא להקים באזורי הכפר מפעלים תעשייתיים קטנים ובינוניים. בדיוק אתמול דיברתי על כך עם קבוצה של אנשי עסקים. יש ליצור במהירות האפשרית מקומות עבודה חיוניים. הבעיה העיקרית של מדינה זו היא מקומות עבודה ואמצעי מחיה.

שאלה: האם רפורמה אגררית לא תהיה הדרך הטובה ביותר להשיג צדק חברתי? מה בכוונתך לעשות ב"סיאנדה לואיסיטה" שלך עצמך?

תשובה: העיקר אינו דווקא לחלק את האדמה בין האנשים. חשוב בהרבה הוא לתת לאנשים חלק גדול יותר ברווחים. כמו כן, כרגע אין שום רווחים. שכן תעשיית הסוכר נמצאת די בשפל. אם נחלק את הקרקעות בין האנשים רק יוצרו בעיות חדשות. ייצור הסוכר על חלקות אדמה קטנות אינו כדאי מבחינה כלכלית. יש איפוא לחסל את מונופול הסוכר, להחזיר את הענף ולהעניק לפועלים זכות הכרעה רבה יותר. בכוונתי להפוך את "לואיסיטה" לדגם ולמופת לבעלי מטעי סוכר אחרים.

שאלה: האם זה כל מה שבכוונתך לעשות כדי להחיות ולהבריא את החקלאות?

תשובה: אני מתכננת כמה תרבויות ניסוי, שיוכיחו לאנשים כי אני דואגת להם. למשל, הוריתי לערוך מחקר על האפשרות לכרות בארות ארטזיות באזורים הזקוקים לכך במיוחד. פרויקטים אלה עולים כסף רב אבל הם גם יהיו יעילים מאוד.

שאלה: אבל האם את מתכננת שינויים בתשתית?

תשובה: אם בכל מקום שבו המים מעטים מדי, אפשר יהיה לחפור בארות, זה יהיה סיוע גדול. וזה פרויקט שיחסית קל לבצעו. אנחנו צריכים איפוא להתחיל ולהתמודד עם הנושא.

שאלה: האם אינך חוששת שאנשים חייבים לדעת את האמת על איראלו חידות של העבר? מי רצח את בעלך בגינת מי אחראי להיעלמותם של מאות מתנגדים?

תשובה: האנשים זקוקים לאמת. אנחנו חייבים לנקות את ביתנו מהמסד עד הטפחות. אך איש אינו יכול לצפות שבתוך שבוע אפשר יהיה לפנות את האשפה שהצטברה במשך 20 שנה. אני נאשה ברעתי ואקיים מה שהבטחתי.

מכסיקו — ציפיות שהתבדו

שרות
Newsweek
מיוחד ל"הארץ"

משבר מחירי הנפט חשף הרעות החולות של כלכלת מכסיקו: ניהול לא־תקין, שחיתות ומפלגת שלטון שקופאת על השמרים

בראשית שנות ה־80, כשמחירו של הנפט היה יותר מ־30 דולר לחבית, הבטיח הנשיא חוזה לופז פורטילו לבני־עמו ש"הם עשו זאת". "אפשר לחלק את המדינות בעולם לשניים", אמר. "אלה שיש להן נפט ואלה שאין להן נפט. לנו יש". כמה שנים מאוחר יותר, כשמחירו של הנפט המכסיקאי הגיע ל־13 עד 15 דולר לחבית, נאלץ ממשיכו של פורטילו בתפקיד, מיגואל דה לה מדריד הורטאדו, להתמודד עם דברים אלה. הכלכלה של מכסיקו, הודה בנאום שנשא לאומה, "ניצבת היום בפני אתגרים קשים ביותר". מכסיקו תיאלץ לפנות צפונה, ולבקש הלוואות נוספות מהבנקים ה"יאנקים". "המכסיקאים צריכים ללמוד מחדש לחיות עם מה שיש", אמר בעצב.

מחלתה של מכסיקו איננה נובעת רק מהירידה במחירי הנפט ומעלייה בחוב: אלה הם רק סימפטומים. בצד רעידת האדמה ההרסנית שאירעה במכסיקו סיטי בספטמבר אשתקד, חשף המשבר הכלכלי את מחירם האמיתי של השחיתות והניהול הלא־תקין של מפלגת השלטון המהפכנית (פי־אר־אי), אשר שלטה בארץ זו 57 שנה. נראה, כי הסכנה הגדולה שניצבת בפני מכסיקו. היא האפשרות שתוכרע על־ידי חוסר־היעילות, הזיהום האקולוגי, העוני והשחיתות שלה עצמה. העולם כולו, ובמיוחד ארצות־הברית, מתבונן בדאגה בשקיעה האיטית של מכסיקו.

אין ספק, שגם מדינה מתוקנת היתה ניצבת בפני קשיים רבים נוכח ירידת מחירי הנפט. מכסיקו הורגלה לייצא מיליון וחצי חביות נפט ליום, ולהכניס לקופתה לפחות 16 מיליארד דולר מדי שנה. עם ירידת המחירים ב־50 אחוז בחודשים האחרונים, והירידה בביקוש, נאלצת מכסיקו להסתפק במכירה של 1.1 מיליון חביות ליום. סיכויים לקופתה שבעה מיליארד דולר בלבד ב־1986. בינתיים צריכה מכסיקו לכסות חוב חיצוני המסתכם ב־100 מיליארד דולר. הפער במאזן התשלומים שלה בשנת '86 יהיה לפחות שישה מיליארד דולר.

מכסיקו אינה כשירה להתמודדות עם משבר זה. עד ראשית שנות ה־70 סיפקה מכסיקו את תצרוכת המזון של עצמה. ב־1974, כאשר הפכה יבואנית נפט, עמד החוב שלה על 12.8 מיליארד דולר. משך תקופת־מה הביא ייצוא הנפט לשיגשוג כלכלי, ובין השנים 1978 ו־1981 — באמצע כהונתו של הנשיא פורטילו — עלה התוצר הלאומי הגולמי של מכסיקו בשיעור של 8.45 אחוזים בשנה. אולם זרעי הפורענות נטמנו כבר אז. החקלאות הוזנחה לטובת השקעות בקידוחי נפט. מכסיקו החלה לייבא יותר מזון. מיליארדים של דולרים הוצאו על סובסידיות ומוצרי־צריכה מיובאים, במקום להחזיב את הייצור מבית. למרות ההכנסות מהנפט גדל הגירעון התקציבי מ־7 ל־16 אחוז ב־1982, והיה מוצר התמכרה מכסיקו לכספי הנפט, שהיוו 75 אחוז מהכנסותיה מייצוא ב־1981.

ממשלתו של לופז פורטילו איפשרה את בזבוזם של מיליארדי דולרים מהתקציב הלאומי. ההכנסות מנפט שימשו לשמירה מלאכותית על ערכו של הפאזו, בשיעור של 25 עד 27 פאזו לדולר. מכסיקאים רבים מהשכבות הבינונית והגבוהה, שידעו כי פיחות גדול הוא בלתי־נמנע, הבטיחו את עצמם על־ידי כך ששלחו סכומי־עתק לחו"ל, בעיקר להשקעות דולריות בארצות־הברית. מאז עזב את משרתו, האשם הנשיא־לשעבר פורטילו על־ידי העיתונות המכסיקאית, בכך שהוא עצמו הוציא מיליוני דולרים ממכסיקו בזמן כהונתו. מבתיו הנוכחיים ברומא ובפאריס סירב פורטילו להגיב על האשמות.

לוראנס ויטהאר, מנהל בפועל של המרכז ללימודי ארה"ב—מכסיקו באוניברסיטת קליפורניה, מעריך כי כמחצית מכ־60 מיליארד הדולר שלוותה מכסיקו מראשית שנות ה־70 ועד ראשית שנות ה־80, הוברחו ממכסיקו בדרך זו. הבעיות הפיננסיות של מכסיקו בהווה היו ניתנות לריסון אילו יכלה מכסיקו להחזיר לעצמה ולו כמחצית מהכסף. "ניהול לא־תקין", אומר פרופסור לכלכלה באוניברסיטת סטנפורד, "היה ירושתו של דה לה מדריד בעיקר מפורטילו".

כלכלת בחירות

כאשר עלה דה לה מדריד לשלטון ב־1982, היתה מכסיקו שרויה בעיצומו של משבר החובות. הוא קרא להידוק החגורה, הבטיח ניהול תקין וניסה לעצור את בריחת ההון באמצעות תקנות פיקוח על מטבע זר. המשכורות הריאליות של פועלים מכסיקאים ירדו באופן חד. אולם ב־1985, נוכח מערכת הבחירות המתקרבת, התיר דה לה מדריד מעט את החגורה, כדי להבטיח ניצחון למפלגתו.

הסטטיסטיקה מלמדת על התוצאות: הוצאות הממשלה — אשר עלו מ־740 אלף לשניים וחצי מיליון בין 1970 ו־1981 — נופחו שוב והגיעו לסכום כולל של שלושה וחצי מיליון. שיעור הפשיעה נגד תיירים אמריקאים עלה: הם הותקפו הן על־ידי פושעים 'כתם' והן על־ידי שוטרים. תופעה זו גרמה לפגיעה קשה בתעשיית התיירות. בריחת ההון ממכסיקו ממשיכה בקצב של כ־4 מיליארד דולר לשנה, באמצעות ספקולציות ומעשי־מרמה של אנשי עסקים. שיעור האינפלציה אשתקד היה 64 אחוז, הגירעון הגיע לכ־10 אחוזים מהתוצר הלאומי הגולמי. וכל זאת — לפני הירידה הדרסטית במחירי הנפט.

משבר החובות קאיים עד עתה. הצליחו כל השוקים לשנן את תפקידיהם. דה לה מדריד הודיע, שמכסיקו מגיעה לגבול יכולת הפירעון שלה, וכי הנושים הבינלאומיים יצטרכו להקריב קורבנות. הבנקאים ומימשלו של רייגן מצידם קוראים באורח מסורתי לנקיטת אמצעים להידוק החגורה במכסיקו ולהקטנת המעורבות הממשלתית בכלכלתה.

ואולם הכל יודעים כיצד תסתיים הדראמה. מכסיקו תסכים לרסן את עצמה מבחינה פיננסית, שהרי היא זקוקה לכסף. גם המלווים יצטרכו לעשות כמה ויתורים. הבנקים אינם יכולים להרשות לעצמם למחוק את מכסיקו מרשימת החייבים, ומימשל רייגן אינו יכול להרשות לעצמו תוהו ובוהו בגבול הדרומי.

בקווים כלליים כבר שורטטה העיסקה. יש להניח, כי מכסיקו תקבל כשישה וחצי מיליארד דולר כהלוואות חדשות מקונסורציום שייכלול בנקים מסחריים, קרן המטבע הבינלאומית, הבנק העולמי ומוסדות־סיוע אמריקאיים. יתכן ששיעור הריבית, שייקבע יצמצם את רווחי הבנק למינימום. שכן הוא יוצמד למחיר הנפט. בתמורה תיאלץ מכסיקו להסכים לנקוט צעדי ריסון עצמי נוקשים, לפחות על הנייר. כסף מהבנק העולמי, למשל, ייועד לסייע לקונצרנים פרטיים כדי שיוכלו לרכוש חזרה את עסקיהם מהמגזר הציבורי, וזאת במקום להזרים את הכספים לחברות ציבוריות לא־יעילות. מכסיקו תצטרך להבריז על האטה כלכלית. למרות שממשלת מכסיקו חזתה שהתוצר הלאומי יישאר "השנה" כפי שהיה אשתקד, סביר להניח — כך אומרים מקורות בוואשינגטון — שהוא יירד ב־2 אחוזים ב־1986. יחד עם גידול באוכלוסיה בשיעור 2.4 אחוזים, מדובר בירידה של כ־4 אחוזים בשיעור ההכנסה לנפש. "אנו יודעים זאת", אומר פקיד אמריקאי בכיר. "ומה שחשוב יותר — גם הממשלה המכסיקאית יודעת זאת".

ואולם האם יכול דה לה מדריד לאלץ את העם המכסיקאי להסכים לכך? הנשיא נמצא באמצע כהונתו בת שש השנים. כפי שקובעת החוקה המכסיקאית, ואת כוח מנהיגותו עדיין עליו להוכיח. בניגוד לקודמו, פורטילו, אשר הרשה לעצמו להצטלם חשוף־חזה, לדה לה מדריד יש סגנון אחר לגמרי. סגנון של טכנוקראט מעונב שהתחנך בהארווארד. הסגנון שלו יכול "לעבוד" בזמן שגשוג כלכלי. ואולם באקלים הנוכחי נראה דה לה מדריד לא־הולם ולא־יעיל.

אזלת־יד ממשלתית

די היה במשבר הנפט כדי לערער את הביטחון של אנשי העסקים. אך רעידת־האדמה מאשתקד עירערה גם את ביטחון העניים בשכבה הבינונית. יותר מ־900 בניינים התמוטטו בזמן הרעידה. ההריסות היוו במקרים רבים עדות ניצחת לכך שהבניינים ניבנו תוך הזיגה — לעתים אף תוך התעלמות מוחלטת — מתקנות, מה שמלמד על כך שמהנדסי הבניין לא היו כשירים, ששוחדו, או שניהם גם יחד. הריסות רבות עדיין מצויות במכסיקו־סיטי וכ־38,000 מתושבי העיר מצויים עדיין ללא קורת־גג. הממשלה לא טרחה לגייס כוחות צבא או משטרה כדי לסייע בפינוי הנפגעים מההריסות מיד לאחר הרעידה, שלא לדבר על פינויין של ההריסות.

ההתמרמרות בקרב שכבות־העוני רבה ביותר. יש הטוענים, כי הממשלה מציעה הלוואות סיוע לשיפוץ הבתים שנהרסו, אך כתנאי להן העמידה הכנסה של 115,000 פאזו בחודש (245 דולר) — הרבה יותר ממה שמרוויחים תושבי שכונות העוני. המטרה, חושדים התושבים, היא לגרום לעניים לצאת מהשכונה, שנמצאת על קרקע ששווייה להיות בעלת־ערך אם וכאשר תפותח. ביתה של אנג'ליקה לופז מאנרו, בת 29, נהרס כליל ברעידת־האדמה, ובחודש האחרון היא גרה בביקתה קטנה שקירותיה עשויים קרטון. עתה השתפרו תנאיה, והיא עברה למבנה פח קטן, ללא מטבח או שירותים. במבנה גרים עוד חמישה מבוגרים ושבעה ילדים. "הממשלה אומרת שהיא תסייע, אבל זאת בדיחה", אומרת מאנרו. "הבדיחה היא, שמכל מיליוני הדולרים שהועברו למכסיקו כסיוע לנפגעים, לא ראינו אנו ולו דולר אחד".

עבור השיכבה הבינונית והאינטליגנציה, המחישה רעידת־האדמה את חוסר יכולתה של הממשלה להתמודד עם איום על איכות־החיים של אזרחי מכסיקו. מכסיקו סיטי, שבה 18 מיליון תושבים, הפכה לא מכבר לעיר הגדולה בעולם. רבים מתושבי העיר לא שמחו על הזכייה בתואר הזה. עם שלושה וחצי מיליון כלי־רכב, ומחצית מתעשיית המדינה מרוכזת סביבה, הפך זיהום־האוויר בעיר לבעיה קשה במיוחד.

"ידענו צפויה כאן קטסטרופה אקולוגית, שרעידת־האדמה רק החישה אותה", אומר אומארו אירידיס, שהקים קבוצה למלחמה למען איכות־הסביבה. "אין כל דרך לפתור את בעיות התחבורה של העיר. שכן יש בה יותר מדי אנשים. אין כל דרך לפתור את בעיית האשפה שלה. מכסיקו־סיטי היא העיר המזוהמת ביותר בעולם מכל בחינה שהיא. אפילו בלוס אנג'לס הרבה יותר טוב מבחינה זו". ואכן, רבים המכסיקאים הבוחרים לגור בלוס אנג'לס. מאז רעידת האדמה גבר זרם המכסיקאים החוצים את הגבול לארצות הברית כדי לחפש עבודה. מחלקת ההגירה האמריקאית מעריכה, שבקצב הנוכחי ייתפשו בשנה זו כ־1.8 מיליון מהגרים לא־חוקיים בגבול המכסיקאי — בערך פי שניים או שלושה מאלה שמצליחים לעבור את הגבול בלי להיתפש. אפשרות ההגירה לצפון היא שסתום־ביטחון חשוב עבור מכסיקו במשבר הנוכחי. כך היא נפטרת מגרעין מסוכן של מובטלים פוטנציאליים, ולעומת זאת מוזרמים אליה מאלה שהצליחו להגיע לארצות־הברית, כמיליארד דולר מדי שנה.

למרות שהגירה הבלתי־חוקית והברחות הסמים פגעו לאחרונה ביחסי ארצות־הברית ומכסיקו, הרי שבעניין זה נוטה הכף לרעת ארצות־הברית, ולא סביר שהיא תצליח לעצור את התופעה. תלויה ועומדת הצעת־חוק בקונגרס, שעל־פיה לא יותר למעסיקים אמריקאים להעסיק מהגרים לא־חוקיים. אולם דו"ח שנכתב על־ידי צוות היועצים הכלכליים של הנשיא לא העלה את סיכוייה של הצעת־החוק זו להתקבל. בדו"ח נטען, כי הטלת עונש על מעסיקים אמריקאיים שיעסיקו מהגרים לא־חוקיים תעלה את מחיר העבודה ומחיר המוצרים האמריקאיים. וזאת בלי להתייחס למשמעות החקיקה מבחינתה של מכסיקו.

ברור, שבריאותה של הכלכלה המכסיקאית איננה משהו שארצות־הברית ושאר מדינות העולם יכולים להיוותר אדישים אליו. חובה החיצוני של מכסיקו הוא אחד ממחיסי הקשר הברורים ביותר: החוב לבנקים בארצות־הברית, למדינות אירופה המערבית, ליפאן ולסוכנויות בינלאומיות מגיע ל־26 ביליארד דולר. אם לא תפרע מכסיקו את חובותיה, תהיה זאת מכת־מוות לכמה מהבנקים הגדולים בארצות־הברית, והדבר עשוי אף לזעזע את הבנקאות המערבית כולה.

בעיה ביטחונית מס' 1

מכסיקו היא שותפת המסחר השלישית בגודלה של ארצות־הברית. ומהווה שוק עיקרי למוצריה של האחרונה. אם תידרדר במדרון התלול, יתצבו בעיות קשות ביותר בפני וואשינגטון. גנרל פול גורמן, מי שהיה מפקד כוחות הצבא האמריקאי בדרום היבשת, טען בפני ועדת סינאט לפני שנתיים, כי תוך 10 שנים תהפוך מכסיקו "לבעיה ביטחונית מספר אחד של ארצות הברית" — אפילו לפני הפיליפינים.

בשלב זה נראית מכסיקו רחוקה למדי מהתמוטטות כוללת, וזאת בעיקר הודות לאי־קיומה של אופוזיציה אפקטיבית למפלגת השלטון, הפי־אר־אי. איגודי העובדים, שמנהיגם הוא "דון פידל" האלאסקאו, בן 85, תומכים במפלגת השלטון. אין כוחות גרילה בכפרים, והמפלגות הפוליטיות בשמאל אינן מהוות איום למפלגת השלטון, בעיקר משום שהיא עצמה מסבסדת אותן. בימי מפלגת הפי־אר־אי הצליחה למשוך תמיכתם של הבוחרים ולזכות בבחירות מקומיות במדינות לאורך הריו גראנדה. אולם בכל פעם שהיא היוותה איום משמעותי ברמה הלאומית למפלגת הפי־אר־אי, עשתה האחרונה כל שביכולתה — כולל מעשי מירמה — כדי לנצח.

מפלגת הפי־אר־אי היא אחת התופעות המעניינות בעולם הפוליטי של המאה ה־20: זו היא מפלגה שהעניקה למכסיקו תקופת יציבות ארוכה ללא־תקדים באמריקה הלטינית. האידיאולוגיה המפלגתית היא נציונאליזם, וחלק מגאוניותה מתבטא בכושר למשוך אליה את כל המגזרים החברתיים החשובים במכסיקו. הסוד האחר של הצלחתה של המפלגה, הוא יכולתה לכפות על נשיאיה כהונה אחת בלבד, בת חמש שנים. במקום להפיל את הממשלה, זוממים מכסיקאים לאדרנציים לקפוץ על העגלה כשיוצע המועמד החדש של המפלגה לנשיאות. אלא שמחירה של היציבות במכסיקו הוא גבוה. הישארות המפלגה בשלטון גרמה להסתאבות, ועתה נדרש שידוד־מערכות יסודי במפלגה.

הבעיה הראשונה שניצבת בפני דה לה מדריד ומי שיבואו אחריו, היא יציאה ממשבר הנפט הנוכחי. לא תהיה זו משימה קלה, אם כי כמה מומחים לשוק הנפט מעריכים, שהמחירים יעלו שוב ל־20 דולר לחבית עד סוף השנה. הבעיה השנייה היא הירידה בייצור החקלאי והגידול באוכלוסיה. על מכסיקו למצוא דרך להאכיל 1.9 מיליון פיות חדשים בכל שנה. כמו כן, ואולי זו הבעיה הבאבאה ביותר, על מפלגת השלטון להנהיג רפורמות רדיקאליות בכלכלה המכסיקאית, שמשמעותן בטווח הקצר, אבטלה ובזרים גבוהים. בבעלות הממשלה יותר מ־700 חברות, החל מפמקס, מונופול הנפט הלאומי, וחברות תעופה, חברות מזון וכו'. רובן של חברות אלה מסובסד בידי הממשלה. חברות אלו נוגסות ביכולתו של השוק הפרטי להתפתח, וזה הוא לוקסוס שמכסיקו אינה יכולה להרשות לעצמה, אם היא מבקשת לצאת ממשבר החובות. יש סימנים לכך, שדה לה מדריד והמפלגה אכן מנסים להתמודד עם אתגרים אלו. פקיד מכסיקאי בכיר אמר ל"ניוזוויק" בשבוע שעבר, שהממשלה תמכור בעתיד הקרוב את "מכסיקאנה איירליינס" וחברות ציבוריות רבות אחרות. שיעור המוצרים לייצוא שאינם נפט, למשל מנועי מכוניות, גדל בתמורה. עם זאת, הממשלה לא תשנה את החוקים הדורשים בעלות מכסיקאית בשיעור 51 אחוז לפחות על כל עסק במדינה — חוק שפגע קשות בכוונות להשקעות זרות.

"איש אינו חושב שמכסיקו מתפרקת, אם כי יש חריקות המשברים". אומר פקיד במחלקת המדינה האמריקאית. אולם, מניעת המשבר בלבד אין בה די כדי לרצות את העם המכסיקאי.

קצין במילואים

אתה המחפש אתגר אישי, המעוניין בעיסוק בלתי שגרתי שבו תוכל לתרום ולהתפתח.
אם אתה בעל השכלה תיכונית מלאה לפחות וגילך 23–31

בוא והצטרף אלינו

אנו מציעים לך עבודה קבועה שבה תמצא:
★ תפקיד הכרוך במגע עם אנשים, המשלב בתוכו פעילות שטח.
★ עצמאות, עניין רב וסיפוק; אפשרויות לקידום וגיוון.
★ אפשרות לצאת כעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמיים מלאים.
★ שכר ותנאי שירות טובים (לרבות רכב צמוד).

פנה נא אלינו לת.ד. 39888 ת"א, מיקוד 61398 עבור עינת. ציין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך.

– סודיות מובטחת –

אלתא
תעשיות אלקטרוניות בע"מ
חברה בת של התעשיה האוירית לישראל בע"מ

הצטרף לפיתוח מערכות ל"א מתקדמות רבות אתגר בחזית הטכנולוגיה

לפיתוח ואינטגרציה של מערכות לוחמה אלקטרונית מתקדמות משובצות מחשב דרושים:

4491 ★ **מהנדסי מערכות RF**
– תינתן עדיפות למועמדים בעלי נסיון קודם בנושאי ל"א ו/או מכ"ם ו/או קשר.

4492 ★ **הנדסאי / טכנאי RF**
– דרוש נסיון קודם של 2–3 שנים בנושאי ל"א ו/או מכ"ם ו/או קשר.

4411 ★ **מהנדסי לוגיקה ומחשבים**
דרוש נסיון קודם של 2–3 שנים בפיתוח מעגלים לוגיים משובצי מיקרומחשבים. עדיפות תינתן למועמדים בעלי נסיון במיקרומחשבים ממשפחת INTEL.

4412 ★ **הנדסאי / טכנאי לוגיקה ומחשבים**
– דרוש נסיון קודם של 2–3 שנים בפיתוח מעגלים לוגיים משובצי מיקרומחשבים.

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם למחלקת התעסוקה — אלתא, ת.ד. 330 אשדוד, 77120.
על הפנים לציין מס' המשרה המבוקשת. סודיות מובטחת.

הטכניון
המדור ללימודי חוץ, חיפה

היחידה ללימודי המחשב,
נותרו מספר מקומות לקורסי

מחשבים
סמסטר אביב תשמ"ו
(יפתחו בסוף מרץ 86)

• **קורסי ערב (הכשרה)**
★ קורס תכנות בסיסי
★ קורסי תכנות יישום
1) מגמת עיבוד נתונים
2) מגמת מחשבים זעירים
★ קורס תכנות מתקדם — שלב א'

• **קורסי השתלמות**
★ קורס בשפת C
★ תקשורת

• **הכרת המחשב למנהלים**
★ קורסי ערב

• **סמינר מרוכז:**
— הכרת המחשב למנהלים
יתקיים במלון דן כרמל
בתאריכים 7.4.86–10.4

• **קורס הסבה לתכנות**
★ לימודי יום למשך 10 חדשים
(יפתח באוגוסט 1986)

כדבר פרטים והרשמה: המדור ללימודי חוץ, היחידה ללימודי המחשב, בסמוך לבניין הטכניון הראשי בהדר, ת.ד. 4959 חיפה, טלפון 04/661151-5, 04/667818

למפעל מזון בגוש דן
דרוש
מנהל אחזקה

הכישורים הדרושים:
■ השכלה הנדסית בתחום המכונות (בעל תואר מהנדס או הנדסאי).
■ ידע ונסיון בקירור עמוק, פניאומטיקה והידראוליקה.
■ גיל עד 45.
■ מגורים – רצוי באיזור פתח־תקוה והסביבה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 1144 תל־אביב 61010, עבור "מנהל אחזקה".

סודיות מובטחת

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ומבוגרים) בע"מ

למעוניין בשליחות עם אתגר, לרוצה ומוכן לתרום בתחום הקהילתי־חברתי
מוצע תפקיד של

מנהל רשת המרכזים הקהילתיים בצפת

דרישות התפקיד:
★ השכלה אקדמית (ב.א. לפחות). יועדפו בעלי השכלה בתחום החינוך, מדעי ההתנהגות ובוגרי הבית שורץ.
★ נסיון בניהול בהיקף נרחב: ניהול עצמאי של תקציב וצוות.
★ נסיון קודם בחינוך ו/או מנהל חינוכי; רצוי בתחום החינוך הלא־פורמלי והעבודה הקהילתית.
★ נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות.

מגורים במקום תנאי הכרחי.

יש לפנות בצרוף קורות חיים המתייחסים לדרישות התפקיד, שמות ממליצים ופרוט מקומות עבודה קודמים, מוסדות החינוך הלימוד. המעוניינים יפנו בכתב עד שבועיים מיום פרסום המודעה אל אגודי בריאן התנהגה למתנ"סים, גבעת ברינגר ירושלים 91034 — בציון המקום המבוקש.

ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

"נעמת"
לבכר הנוער במרכז הארץ
דרוש/ה
מועמד/ת רציני/ת
לתפקיד
חנוכי בכיר

המעוניינים יפנו לת.ד. 303 מספר 30 ת"א בצרוף תולדות חיים ומכתבי המלצה.

חריקות / זאב יפת

מגדל התקשורת כאצבע מאשימה

מגדל התקשורת

מגדל התקשורת הגבוה הגבוה ביותר בישראל (137 מטר) הנבנה בתחומי משרד הביטחון בתל־אביב, יכול לשמש מעין אצבע מאשימה כלפי סולל בונה, מבצעת הפרויקט.

במשך העבודה נוצר מחסור בכוח אדם מקצועי במחוז תל־אביב והמרכז של סולל בונה. אותו זמן סבל מחוז חיפה והצפון מקיפוח הזמנות עבודה. פועלים קבועים התבטלו בטלים. לא נעשה שום ניסיון להעביר את הפועלים המובטלים ממחוז אחד למחוז אחר שחסרו לו ידיים עובדות. סולל בונה מסרה חלקים מפרויקט הבנייה של מגדל התקשורת לקבלני־משנה, והפסידה בכסף רב.

זה לא היה מקרה חריג. כשחסרו לסולל בונה פועלים בפרויקט בנייה בחדרה, לא השכילה הנהלת הקונצרן להעביר לשם פועלים קבועים מעפולה שהתהלכו בטלים מעבודה. כך אירע גם בטבריה.

על רקע זה, אמרו גורמים ביטחוניים העוקבים אחר בניית הפרויקט בתל־אביב, עוד קודם שנודע על קשיי הכספים של סו"ב, כי החברה לוקה בסרבול, בחוסר גמישות, ומתגלים בה סממני הרס עצמי. כדי להשיג עבודה לכל פועליה הקבועים, הלא מובטלים ולשכבת המנהלים שתפחה מעבר לכל פרופורציה, החלה סולל בונה לבצע עבודות במחיר נמוך ממחיר העלות. את מכת־החסד העניק לה אחיה, בנק הפועלים, שגבה ממנה ריבית רצחנית.

כשהתפוצצה הפרשה נודע כי סולל בונה שקועה בחובות בהיקף של 500 מיליון דולר. פרש מתפקידו שרגא רוזמן, מנכ"ל הקונצרן בעשור האחרון. אותו רוזמן, לא רבים זוכרים זאת, נחשב בקונצרן לאשף פיננסי. בתפקידו הקודם שימש מנהל אגף הכספים. והנה, אשף הכספים שלא השכיל לקרוא נכון את תמונת־המצב הפיננסית, עמד להתמנות, כנראה כפרס על "הצלחתו" ליו"ר מועצת המנהלים של בנק המשכנתאות "משכן" ולחבר מועצת המנהלים של בנק הפועלים בקצרה.

בשבוע שעבר, בדרכו לבאר־שבע, עיין מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בידיעה הבלעדית ב"הארץ", על דבר המינויים שבהם רוזמן עומד לזכות, ומיד קבע שיש להשעות את הכרזתם. ניסיתי לברר בהנהלת בנק הפועלים מי היה בעל הרעיון למנות את המנכ"ל הכושל לשני תפקידים כה מכובדים, אך לא קיבלתי תשובה. שאלתי אם היה זה גיורא גזית, יו"ר הנהלת הבנק, החייב לרוזמן טובה לאחר שהלה, בתוקף תפקידו כחבר מועצת רוסקו־סיוון, טיהר את שמו של גזית בפרשת לוינסון.

"לא יודע מי הציע את רוזמן לשני התפקידים", השיב דובר בנק הפועלים.

יועץ עם הרבה עבודה ורווחה

גרישיה מריאן, איש תנועת החירות, משמש יועץ בכיר לשר העבודה והרווחה משה קצב. עיון בתלושי המשכורת שלו מגלה כי בנוסף לדרגתו הבכירה במשרד הרווחה, הוא נהנה מ־37 שעות נוספות גלובליות (לפי 150 אחוז), ומקבל את קצובת הקילומטראז' הגבוהה ביותר בדירוג שירות המדינה. סך כל ההטבות שהוא מקבל גדול בי 152 אחוז מהשכר היסודי המשר לב שהוא משתכר.

מסתבר שיועץ השר גם יודע לייעץ היטב לעצמו. מריאן אף עובד בחצי־משרה כמזכיר המועצה המקומית גני תקווה. עיון בתלושי המשכורת שלו בתפקיד זה מגלה כי גם כאן הוא נהנה מתשלום בעד שעות נוספות גלובליות, ומקבל אחזקת רכב מלאה. במלים אחרות — תמורת אותו כלי רכב מקבל מריאן הוצאות משני מעסיקים שונים.

רציתי לשוחח עמו, לברר כיצד הוא מצליח להחזיק את הבלתי־אפשרי לכאורה, לדחוס כל חודש כמות עבודה שכך תמורתה רגיל חייב להקדיש לה (כולל שעות נוספות) שבעה שבועות. השבוע לא היה אפשר לאתרו לא במשרד הרווחה ולא במועצה המקומית. מריאן, עובד מדינה, הקדיש את כל זמנו לוועידת חירות. מנהלת משרד הרווחה אמרו לי כי אסור לקבל אחזקת רכב משני מעסיקים שונים, וכי הדבר הובהר למריאן עם קבלתו לעבודה. עוד נאמר, כי מריאן הגיש בשעתו בקשה לאשר לו עבודה פרטית נוספת, רבע משרה בלבד, והבקשה אושרה. עתה יבדוק היועץ המשפטי של המשרד את העניין כולו.

בינתיים מעוניין יועץ השר להתקדם בחיים. הוא מעוניין לזכות במשרת מנכ"ל שירות התעסוקה, תפקיד שממלאו כיום עומד לפרוש ממנו. על אותו תפקיד מתמודד גם דוד מגע, סמנכ"ל הביטוח הלאומי, ידידו של השר קצב. אם הוכח יהיה מריאן, לפחות יהיה אפשר לומר כי הוא מומחה מעולה לענייני תעסוקה והראייה — לפחות התעסוקה של עצמו.

אנשים נחמדים עם אצבע על המתג

שחל בחברת החשמל: התקפלות

כל שר אנרגיה חדש יוצא בהצהרות חגיגיות כי בכוונתו לבטל את הנוהג של מתן חשמל חינם לעובדי חברת החשמל. מנהג זה, הניתן ללא כל הגבלה, גורם שצריכת החשמל של עובדי החברה גבוהה פי־שלושה מהצריכה הממוצעת בארץ; זה תמריץ לבזבוז אנרגיה. אך לאחר שהאנשים הנחמדים עם האצבע על המתג מסבירים לשר החדש את עובדות החיים, הוא מתקפל חיש־מהר ומתחיל להשמיע זמירות שונות.

כך אירע גם למשה שחל, שר האנרגיה הנוכחי. עובדי החברה דחו את כל הצהרותיו בדבר הטלת תקרה על החשמל־חינם שיצרכו העובדים. עובדי חברת החשמל הממשלתית הם בעלי משכורות מהגבוהות בארץ, ואין הם זקוקים למקום עבודתם, כפועלים במגזר הפרטי.

בצר לו נסוג שחל לקו־הגנה אחרון — תוטל תקרת צריכה על העובדים החדשים שיתקבלו לחברת החשמל. שחל עצמו מודה שאין בכך כל הישג בטווח המיידי, אך לטווח הארוך יהיה אפשר לצמצם כך את הצריכה. אין צורך לציין שגם הצעה זו נדחתה על־ידי עובדי חברת החשמל. השבוע פנה שחל אל מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בבקשה שההסתדרות תתן הסכמתה להצעה זו, ואם תסרב לפחות תיאות, כגוף היציג של עובדי החברה, ללכת לבוררות מוסמכת "על סמך הנחה שקיימת מחלוקת בין הנהלת משרד האנרגיה לבין העובדים בנושא חשמל חינם".

שחל מתחיל לרדת בדרישות מהעץ הגבוה שטיפס עליו ומן העניין הצודק שייצג. הוא כבר מדבר על כך שאין חולקים על העיקרון שהתגבש בשישים השנה האחרונות, בדבר זכות העובדים לחשמל חינם, אם כי הוא מציין שאין כל מגזר אחר בארץ שניתנו לו זכויות ללא הגבלה כמו לעובדי חברת החשמל.

נתיב התלאות של הצנחן האמיד

מרבים לדבר אצלנו על הצורך בעידוד שיבת היורדים ובהגברת העלייה. אך המנגנונים המטפלים בבאים לארץ הם יותר בבחינת פולטי־עלייה מאשר קולטי עלייה. באופן מיוחד, כנראה, יש להתעלל ולמרוט את עצביהם של עולים אמידים.

יצחק אופיר היה נער צעיר כאשר הוריו ירדו לארה"ב. ההורים עשו חיל, אך הוא, למורת התנגדותם, עזב את לימודיו בהיותו בן 14 והחליט להיכנס לעסקי מסחר. תחילה באופנה, ואחר־כך פתח מגרש למכירת מכוניות משומשות.

בתחילת 1982, כשמלאו לו 18 שנים, החליט לחזור לארץ, וחיסל את עסקיו באמריקה. כאן התגייס לצנחנים, והעביר הנה לבנק דיסקונט את הכספים שהרוויח בחו"ל — 220 אלף דולר.

במשך השירות הצבאי מצא יצחק אופיר מגרש בהרצליה פיתוח וקנה אותו ב־90 אלף דולר. לאחר מכן שכר קבלנים שבנו לו וילה מפוארת. כל זה נעשה בשעה שהוא עצמו שירת בצנחנים, בלבנון. בניית הווילה הסתיימה במאי 1984.

כשהשתחרר מהצבא, החליט לפנות לעסקים פרטיים, והחליט שאין לו צורך בבית כה גדול ומפואר. הוא מכר את הבית ופנה אל מנהל מס שבח מקרקעין בבקשה לפטור אותו ממס, מכיוון שזה בית המגורים שלו.

כאן התחיל נתיב התלאות. איך ייתכן שצעיר שעלה לארץ לבדו ושירת בצנחנים, יהיה גם אמיד? משהו פה חשוד או בוודאי לא־כשר ואי־אפשר להגיע כחוק ולהעניק את הפטור. מדובר בלמעלה מעשרות אלפי דולרים, כולל ריבית והצמדה.

חוקרים על גבי חוקרים רדו את המבקש, ביקשו ממנו מסמכים, טענו שמדובר במתנה של האב. המבקש ציין שוב ושוב כי מדובר בכספו, וכי הוא מוכן להוכיח זאת. אף על פי שהוא משרת בצה"ל, טען המבקש, הוא אוהב רמת חיים גבוהה, ולכן בנה את הווילה ורכש מכונית קדילק חדשה. זה היה כנראה הקש ששבר את גב הגמל, ומנהל מס שבח מקרקעין דחה את הבקשה.

באין ברירה פנה הצעיר באמצעות פרקליטו, יצחק גולדנצויג, לוועדת ערר שליד בית המשפט המחוזי בתל אביב. לאחר בדיקת המסמכים ושמיעת העדים קיבלה הוועדה את כל טיעוניו של הצעיר, וקבעה שהוא אכן זכאי לפטור והטילה על מנהל מס שבח מקרקעין הוצאות ושכר־טרחת עורך דין.

"לימדתי אותם לקח", אומר הצעיר. "אנשים אחרים היו אורזים את החפצים ומסתלקים לחו"ל. בכל מקום בעולם יכבדו אותם. כאן בארץ, אם הם עשירים מיד מסתכלים עליהם כעל גנבים".

חברות הדלק — בדיקה ורווח בצדה

חברות הדלק בארץ, כפי שצוין בשתי הכתבות שפורסמו במדור זה, עובדות לפי שיטת קוסט־פלוס. ממילא אין להן שום תמריץ להתייעל כי לעולם אין הן יכולות להפסיד. תמיד הן גובות מהצרכן, באישור הממשלה, מחיר המותיר בקופותיהן רווח נאה.

בתחום אחד חברות הדלק יעילות להפליא — בקביעת סל העלויות שלהן. רק לאחר שמינהל הדלק במשרד האנרגיה מאשר את סך כל הוצאותיהן (קוסט), הוא מתיר להן את מרווח הרווח (פלוס). בתחום זה בדיוק, מנהלות חברות הדלק, בשבועות האחרונים, קרב עיקש.

תקן משנת 1957 קבע כי על חברות הדלק לעשות פעם בחמש שנים בדיקת בטיחות של מכלי הגז המסופקים לצרכנים. עלות הבדיקה נכללה בדמי השירות שמשלם הצרכן עם קבלת בלוני הגז. בפועל, מעולם לא נעשו בדיקות הבטיחות, אף שנגבה תשלום תמורתן. כעבור שנתיים, בלחץ חברות הדלק, בוטל בתקן הסעיף המחייב בדיקות, אך כאמור, מחיר הבדיקה לא בוטל.

ביולי 1984, בלחץ ארגון הצרכנים, אושרה מהדורה חדשה של התקן הישן. הוכנס סעיף המחייב בדיקה חוזרת של המכלים. מאז ועד היום לא נקפו חברות הדלק אצבע אלא לפתע שלפו שפן — הן פירסמו מכרז ובו הצעה לבעלי מפעלים לעשות בדיקות בטיחות. בכל העולם מתקני הבדיקות משולבים בבתי הייצור של מילוי המכלים. רק בישראל רוצות חברות הדלק שקבלן מיוחד יטפל בבדיקות שייעשו הרחק משטחי המילוי. מה מסתתר מאחורי תרגיל זה? חברות הדלק רוצות מסמך שיוכלו להציגו לפני מינהל הדלק — ומה טוב יותר ממסמך המצביע על מחיר שהושג במכרז פומבי — והן ידרשו לצרף לתחשיב הוצאות הייצור. ממילא רצוי שהמחיר יהיה גבוה. לכן לא קיבלו חברות הדלק את הצעת בעל מפעל בנתניה שביקש תשלום בסך 4-5 דולרים תמורת בדיקת כל מיכל. הבחירה נפלה על בעל מפעל שהציע שישה דולרים תמורת בדיקה. יש לזכור שתוך חמש שנים חברות הדלק יהיו חייבות לבדוק כעשרה מיליוני מכלים. לאחר שהמחיר הגבוה של הבדיקה יצורף, באישור מינהל הדלק, לתחשיב סך כל ההוצאות של חברות הדלק, הן בוודאי יפעלו לפי היגיון כלכלי — יעשו את הבדיקות בתחומי מפעליהן, במחיר נמוך בהרבה מהמחיר שנקבע בעקבות המכרז הפומבי, שהרי כל הוצאות העמסת המכלים על משאיות והובלתם הרחק אל מחוץ למפעלים, שוב לא יפלו עליהן.

וכך, בנוסף לדמי השירות שהן גובות במשך שנים, בלא לספק תמורה, ירוויחו חברות הדלק סכומים נוספים בשל אותה בדיקה.

נציב קבילות הציבור: שיטת דיווח כושלת

נציב קבילות הציבור עושה עבודה חשובה בהגינו על האזרחים (במקרים של תלונות מוצדקות) מפני עוולות הממסד. עם זאת, בשל אימוץ שיטת דיווח כושלת, מוכשל הנציב לא פעם בעבודתו. בתום הבדיקה, משגר הנציב את מסקנותיו למתלונן ולגורם הציבורי שנגדו הופנתה התלונה. הנציב אינו שולח מסקנות בדיקתו, לעתים מסקנות קשות הגובלות בפליליות, לממונים על אותם עובדי ציבור שעליהם נתקבלה התלונה.

זה בדיוק מה שקרה בדוגמא הבאה: רוזה חביב מהוד השרון התלוננה בפני נציב תלונות הציבור על מחדלים מתמשכים של יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובנייה, יעקב פיינשטיין. בתום הבדיקה קבע הנציב שהתלונה מוצדקת ואף תקף בחריפות רבה את הוועדה המקומית. בין השאר קבע: "הוועדה התעלמה ממעשיו של השכן אשר הרשה אותם, ואת למרות שהם הובאו לידיעתה הן ע"י המתלונן והן ע"י עורך־דינו." עוד נקבע: "הוועדה בירורין התעלמה מהר בתיה בעניין זה, לא שעתה לפניות המתלונן ובא כוחו ומה שיותר חמור — מכל פניותינו."

נשאלת השאלה מה המסקנות שהוציא הנציב כנגד יו"ר הוועדה, לבד מהערה שנעשה התלונן בדו"ח הנציב והאם ייתכן שמעשים אלה יעברו ללא תגובה הולמת?

מסתבר שדו"ח הנציב נשלח רק למתלונן וליו"ר הוועדה שכנגדו הופנתה התלונה. ודוברת הנציבות לא הסכימה להסביר מדוע אין שולחים העתקי המסקנות גם לגורמים האחראים על אותם עובדים. רב שיש, הממונה על מחוז המרכז ואשר אליו כפוף יעקב פיינשטיין, לא ידע דבר על דו"ח נציב התלונות. ביקשתי מהמתלונן להעביר לידיעתו את הדו"ח. ואכן, לאחר שעיין בדו"ח שיגר הממונה מכתב ובו נזיפה קשה לפיינשטיין ואף הוסיף אזהרה חמורה מפני המשך עבודה תוך אימוץ שיטות פעולות שמקומן לא יכירן במינהל הציבורי.

עתה, יש להניח, ייזהר יו"ר הוועדה המקומית.

ריבית רצחנית

כ.ל. (השם המלא שמור במערכת) היה לקוח הבנק הבינלאומי הראשון בסניף בני ברק. וניתק מגע עם הבנק כאשר חשבונו עמד ביתרת זכות. בינואר השנה תבעו הבנק לדין. השאלה היא רק כמה כסף דרש ממנו הבנק.

באמצעות פרקליטו, עו"ד יצחק סגל, טען הנתבע כי חובו לבנק ביום 4.3.83 הסתכם בסך 44,742 שקלים ישנים. לפי שער היציג של הדולר באותו יום, עמד חובו על סך 1,157 דולר. מאז לא ניהל שום פעולה כספית בחשבונו. והנה, החוב הנדרש ממנו בתביעה ליום ה־15 בינואר השנה עומד על 21,651 שקלים חדשים. ערכם, לפי השער היציג של הדולר לאותו יום, הוא 14,434 דולר.

במלים אחרות, הסכום שהבנק דורש להחזירו גדול, בעוד־בים תוך שנתיים, פי־14 מהחוב המקורי. הנתבע טוען כי חויב בריבית רצחנית.

דובר הבנק אומר שחייב הוגדר כ"לקוח קשה גביה", לפיכך חויב בריבית חריגה. מאחר שהלקוח לא דאג להחזיר חובו, החוב תפח לסכום כה גבוה. בעולם יש הגדרה מאד לא מחמיאה לבעל חוב הדורש בתוך פחות משלוש שנים, סכום גבוה פי־14 מסכום החוב המקורי.

המילכוד המוזר של ברונו סקנברסק

מאת ראובן שפירא

בעקבות צירוף מקרים מיוחד יושב בכלא ישראלי אזרח גרמני שנגדו הוצא צו גירוש מן הארץ ובה בעת, צו עיכוב יציאה.

ברונו סקנברסק (משמאל) עם מוניקה והחבר

ביום שלישי השבוע בבית המעצר המרכזי של שירות בתי הסוהר ברמלה פגשתי באדם שבור ומיואש. גבר גדל־מידות, נאה, שישב בעיניים דומעות והתחנן על נפשו. ביקש בבכי שמישהו יעזור לו ויוציא אותו מהמילכוד המוזר שאליו נקלע.

ברונו סקנברסק בן 43, גרמני שהגיע לישראל לפני כשלוש שנים באשרה לשהייה זמנית, מוחזק בבית המעצר כבר יותר משמונה חודשים. אף בית משפט לא גזר עליו מעצר או עונש מאסר. אף שופט בישראל לא קבע כי עליו לשבת בבית כלא ולו יום אחד. אבל ברונו סקנברסק סגור מאחורי החומות ואינו יודע מתי, ואם בכלל, ייצא אל החופש. מוזר, אבל זו עובדה — סקנברסק מוחזק בכלא כתוצאה מצירוף מקרים מיוחד במינו, אבסורדי, שדומה לו לא זכור.

בית משפט הוציא נגד סקנברסק צו גירוש מהארץ בחודש מאי בשנה שעברה. הוא קנה כרטיס ועמד לעזוב את הארץ לאלתר יחד עם חברתו לחיים מוניקה זמורסקי, גרמניה אף היא. אך ימים אחדים לפני מועד העזיבה נמסר לרשויות המוסמכות כי נגד סקנברסק הוצא על ידי בית משפט אחר צו לעיכוב יציאה מהארץ בעקבות תביעה אזרחית שהוגשה נגדו להחזרת חוב כספי בסך כ־3,000 דולאר. סקנברסק הכופר בצדקת התביעה הכספית נגדו, שמקורה בסכסוך עסקי, היה עצור באותו זמן, (חודש מאי שעבר) על ידי זרועות הביטחון בחשד למעורבות בפרשייה ביטחונית שחלקו בה לא ברור. הוא לא הועמד לדין על חלקו בפרשה זו, לאחר שכנראה לא נמצאו ראיות נגדו, אך הוחלט לבקש את גירושו מהארץ. בית משפט הוציא נגדו צו גירוש אך בגלל הצו לעיכוב יציאה מהארץ שהיה קיים נגדו, לא גורש סקנברסק והוא ממשיך לשבת במעצר מאז ועד היום. אי אפשר לגרשו מהארץ עד שיחזיר את החוב הכספי הנדרש ממנו ויבוטל הצו לעיכוב יציאה הקיים נגדו. מצד שני אסור לשחררו מן המעצר כי הוא על תקן של מועמד לגירוש על פי צו שופט ואסור לו להיות חופשי. המילכוד גדל לנוכח העובדה שכל עוד הוא יושב בכלא לא יכול ברונו סקנברסק לעבוד או לעשות פעולות כלשהן כדי לנהל מאבק משפטי להוכחת צדקתו.

כאשר נעצר ברונו סקנברסק לפני כשמונה חודשים הוא היה גבר זקוף קומה, מלא שמחת חיים שמשקלו יותר ממאה קילוגרם. השבוע כאשר פגשתי בו בבית המעצר הוא היה שבר כלי לאחר שהפסיד כ־30 קילוגרמים ממשקלו. הוא ישב שפוף, ידיו רועדות ודמעות זולגות מעיניו. הוא נראה נשמע מבולבל, על סף התמוטטות. ניכר היה עליו שאינו יכול להתרכז במחשבותיו ובדיבורו. חברו לתא המעצר סיפר כי כבר פעמיים ניסה להתאבד בתליה בתא וניצל על ידו ברגע האחרון. הוא אינו רוצה לאכול, טוען שאין לו תיאבון ומדבר כל הזמן על התאבדות ועל כך שקץ בחייו שאין להם תכלית.

"תנו לי הזדמנות"

"אני נמצא במלכודת. אין טעם לחיים שלי", אמר לי ברונו סקנברסק, שכבר עבר התקף לב אחד בארץ. "אינני רואה איך אוכל לצאת מפה אי פעם. אני לא יודע מה לעשות. ממשרד הפנים אמרו לי שאפשר להחזיק אותי בכלא גם הרבה שנים. כל מה שקורה איתי הוא בלתי מציאותי. אני מבקש, מתחנן ממש, בפני כל הגורמים שישחררו אותי מהכלא לתקופה קצרה — שלושה חודשים. אני אעבוד, אאסוף את הכסף שתובעים ממני להחזרת החוב ואעזוב את מדינת ישראל לעולמים. לא אחזור לפה יותר אף פעם. יש לי ולמוניקה כרטיסי טיסה מוכנים לאירופה. אם אצא לזמן מה לחופשי אמצא חברים שיעזרו לי. הם יתחמו ערבות בשבילי שלא אברח ולא אעלם בארץ. אני נשבע בכל היקר לי, במוניקה שלי שהיא היחידה שתומכת בי ונמצאת לצידי, שבתקופת השחרור רק אעבוד, בגט המוה, לא אסתכל ימינה ושמאלה. בלילות לא אסתובב, אשב בבית, לא אעשה דבר נגד המדינה. אני מוכן להתייצב במשטרה יום יום. רק תנו לי הזדמנות לעבוד ולגייס את הכסף ולעזוב את הארץ. אם יימשך המצב כפי שהוא היום — אני אבוד".

ברונו סקנברסק הגיע לישראל, כאמור, לפני כשלוש שנים. הוא גרוש, אב לבת נשואה, שהיא אם לילדה, המתגוררת בגרמניה ("היא אינה יכולה לעזור לי מבחינה כספית. יש לה בעיות ודאגות משלה", מסביר סקנברסק). בארץ התפרנס כקבלן ומנהל עבודה בענף הבניין. עבד באילת בכמה פרויקטים גדולים, נחשב, לדבריו, לבעל מקצוע מעולה והסתבך עם שותפים שלא עמדו בהתחייבויות הכספיות כלפיו. באילת נפצע קשה בשתי רגליו כאשר זפת רותחת נשפכה עליהן. הצלקות נשארו עד היום. הוא היה מאושפז תקופה ארוכה ולא עבד במשך שבעה חודשים.

בשנת 1985 עבר לעבוד בירושלים והתגורר בתל אביב. לדבריו, עבד 12 שעות ביום בבניין ובערבים בפאב בתל אביב. בירושלים העסיק כמה פועלים ערבים מהשטחים שסיבכו אותו, כפי שהוא טוען, בפרשה ביטחונית של כוונות כביכול לפעול עבור אש"פ (פרטיה המלאים של הפרשה אסורים לפרסום). סקנברסק טוען: "מעולם לא התכוונתי לעבוד עם אש"ף, ולא הייתי בקשר עם אש"ף. הכל היה בצחוק. אחרי שאחד הפועלים הערבים שעבד אצלי נידנו לי ובלכל את המות. מעולם לא חייבתי את מוכלי אש"ף, הם רוצחים נשים וילדים. אני נשבע שמעולם לא התעסקתי עם הארגון הרצחני הזה".

בעקבות מעורבותו בפרשה הביטחונית נעצר, כאמור ברונו סקנברסק בחודש מאי שעבר. הערבים שנעצרו איתו שוחררו אף הם מבלי שהועמדו לדין. בעצה אחת עם פרקליטו עו"ד נתן קנת סוכם על ידי הגורמים המוסמכים שסקנברסק יגורש מהארץ לאלתר. אך אז החל המילכוד הנמשך עד היום.

השבוע אמר לי עו"ד נתן קנת על הפרשה: "זו שערוריה שלא נשמע דוגמתה. זה אבסורד מוחלט. עד מתי יוחזק האדם הזה בכלא — עד אין סוף, עד שימות? מוכרחים למצוא פתרון לבעיה. או שישחררו אותו בערבות, הוא יעבוד וישיג כסף, או שיגורש מהארץ. אסור שהעניין יימשך ללא גבול".

סיבות טובות לגירוש

משרד הפנים הוא המטפל בנושא גירוש אזרחים זרים מישראל. גורם בכיר במשרד הפנים אמר לי בתגובה על הפרשה: "ברונו סקנברסק צריך להיות מגורש מהארץ ויש צו בעניין הזה. הוא עצמו מעוניין לעזוב את ישראל. הוא מהווה סיכון ביטחוני ופלילי. יש סיבות טובות לצו הגירוש נגדו. אנחנו לא יכולים לשחררו מהמעצר. הוא יכול לעשות מאמצים גם מהכלא לגייס את הכסף. הוא לא מיצה את כל האפשרויות לפתור את בעייתו. הוא יכול לפנות לקרובי משפחה, לידידים, לשגרירות הגרמנית ולבקש סיוע כספי. משרד הפנים אינו יכול ואינו רשאי לשלם את חובותיו. נכון, המקרה שלו הוא מקרה נדיר ומוזר, אבל זו בעיה אישית שלו".

על כך אומר סקנברסק: "ניסיתי את כל הדרכים כדי להשיג כסף. אין לי פה משפחה, לבת שלי שבגרמניה יש העניינים שלה. פניתי לחברים, לכל מיני אנשים וביקשתי עזרה. אבל מהכלא קשה ליצור קשר עם החוץ. מלבד זה כשאתה יושב בכלא אין לך חברים. אנשים מתעלמים ממך. אמרו לי חברים שפניתי אליהם — כאשר תהיה בחוץ, משוחרר, אז נעזור לך. מוכנים לכל היותר לחתום על ערבות כספית כדי שאשתחרר. החברה שלי מוניקה עובדת קשה בפאב. יש לה בקושי כסף לעצמה ובשביל לתמוך בי בכלא. תאמין לי, רק בזכות מוניקה אני נשאר בחיים. היא באה לבקר בכל יום שישי. מעודדת קצת. מביאה ספרים ועיתונים. אבל אין לי סבלנות לקרוא. רוב היום אני יושב סגור בתא. לא עושה כלום. אני לא יכול להתרכז. אני קורא חמש פעמים כל שורה, לא מבין מה כתוב. ניסיתי לשכנע את מוניקה שתעזוב את הארץ ותחזור לגרמניה כי לי אין פה שום סיכוי והיא נהרסת פה. אבל היא לא רוצה לעזוב אותי, רוצה להישאר לידי".

אף שהוא מיואש ודבריו נקטעים מדי פעם בגלל פרצי בכי עצורים וחוסר ריכוז, לא שוכח ברונו סקנברסק נושא אחד שמטריד אותו. לפני כמה חודשים התאבד, לדבריו, בישראל מישאל סנדרס, צעיר אוסטרי בן 27 שהוא היה לו כאב — טיפל בו, תמך בו וסייע לו להיגמל מהתמכרות ארוכה להרואין. הצעיר היה קשור מאד לסקנברסק ולאחר שהוא נעצר הוא שקע בדיכאון והתאבד בדירתו של סקנברסק. "לפני שיגרשו אותי מהארץ, אם זה יקרה אי פעם, אני מבקש שיאפשרו לי לבקר את קברו של סנדרס", מבקש סקנברסק.

דובר השגרירות הגרמנית בישראל אלוהנס ליגבק אמר לי בהתייחסו לפרשת סקנברסק: "אנחנו מודעים לבעיה. היא קשה גם מבחינה אנושית וגם מבחינה חוקית. אנחנו איננו יכולים להשתמש בכספי משלמי המיסים הגרמנים כדי לשלם חובות של אזרחים שהסתבכו בעניינים כספיים. אבל אנחנו מטפלים בנושא ומנסים לעזור. אנחנו בקשר עם גורמים רשמיים בישראל. יש הבנה מצידם לבעיה, אבל בינתיים מחפשים פתרון. מקווים שיימצא בקרוב. מצבו של סקנברסק הולך ונעשה גרוע יותר מבחינה פיזית ונפשית. לא תארתי לעצמי שפתרון העניין יימשך כל כך הרבה זמן".

לבנק בתל־אביב
דרושים:
מבקרים
למחלקה לביקורת פנימית
★ בוגרי החוג לחשבונאות באוניברסיטה
★ עד גיל 30
★ המועמדים המתאימים יעברו הכשרה מקצועית
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 50166, ת"א 61500 ולציין על המעטפה "מבקרים".
– סודיות מובטחת –

לחברה בינלאומית ברמת־גן
דרוש/ה
מזכיר/ה בכיר/ה
בעל/ת נסיון — במשרה מלאה
הכישורים:
★ שפת אם אנגלית
★ הדפסה מעולה באנגלית ובמעבד תמלילים
★ הפעלת טלקס
★ ידיעה טובה בשפה העברית
★ קצרנות באנגלית רצויה
נא לפנות בכתב־יד, לת.ד. 21137, תל־אביב 61211 עבור פולי.
– סודיות מובטחת –

אמונה — רשת מוסדות חינוך
לכפר הילדים "נוה מיכאל" בפרדס־חנה דרוש/ה
מנהל/ת כללי/ת
הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמית בתחום החינוך והשכלה תורנית.
★ נסיון בתחום החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי.
★ נסיון במינהל חינוכי וחינוך פנימייתי.
★ מגורים במקום — חובה.
הצעות נא להגיש בכתב, עד ב' אדר ב' תשמ"ו, 31.3.86, בצירוף קורות חיים, השכלה ונסיון, למחלקה למוסדות חינוך של אמונה — תנועת האשה הדתית לאומית בת"א, רח' אבן־גבירול 166, מ. 62032.

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
פרמקולוג/ית
בעל/ת תואר שלישי בפרמקולוגיה, נסיון בתחומי הביוכימיה ומדעי החיים, ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין. רצויה ידיעת השפות גרמנית ו/או צרפתית, יכולת ניהול משא ומתן, ארגון מעקב, וניתוח של ניסויים טוקסיקולוגיים, השתתפות בצוות אינטרדיסציפלינרי.
לקידום רישוי מוצרי החברה.

למוסד ציבורי
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
★ ידיעה בהדפסה.
★ לאחר שרות צבאי.
★ שעות העבודה: 7.30–15.30.
לטלפן: 03-335716.

דרוש/ה
רוקח/ת מוסמך/ת
למערכת אספקה תרופות גדולה.
בעל/ת ידע ונסיון רב בניהול.
התמחות נוספת בתחומי כלכלה או מינהל עסקים — רצויה.
מועמדים רציניים מתבקשים לפנות לת.ד. 4397 ת"א, עבור "רוקח מוסמך".

מוסד ציבורי ארצי
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
הכישורים הדרושים:
■ נסיון מוכח של לפחות 10 שנים בהנהלת חשבונות, רצוי בסקטור החקלאי.
■ סיווג מקצועי 3.
■ ידע בחשבונאות ממוחשבת.
■ נסיון בניהול צוות עובדים.
■ שליטה בשפה העברית, התבטאות בכתב ובע"פ.
■ גיל עד 45.
נא לפנות בכתב יד בצירוף תאור קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת המנגנון ת.ד. 7117 ת"א, עבור "מנהל החשבונות ראשי".

כל־בו שלום
דרושה
מנהלת מחלקה לבני נשים
הכישורים הדרושים:
★ ידע ונסיון מוכח בשטח המכירה
★ ניהול צוות עובדים
נא לפנות למחלקת המנגנון, אחד העם 9, בין השעות 9.00 עד 11.00 בבוקר.
סודיות מובטחת

למוסד ממלכתי
דרושים
אקדמאים
לעבודה קבועה, מעניינת ובלתי שגרתית
תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים.
מועמדים בגילאים 24—31, לאחר שירות צבאי מלא בצה"ל יפנו בכתב לת.ד. 17224 ת"א, מיקוד 61170, בצירוף פרטים אישיים מלאים, כולל מס' ת.ז. וטלפון להתקשרות.
– מנים מתאימים יענו –

לעיתון "הארץ" דרושים
מחלקים
בעלי קטנוע
לעבודה בשעות הבוקר המוקדמות.
1. ברמת־גן ותל־אביב
2. בפרדס חנה
נא לפנות 824271 – יורם ביום ראשון משעה 13.00.

לטלרד דרושה
אחות
לניהול מרפאת המפעל
★ בעלת 5 שנות נסיון לפחות, רצוי בניהול מרפאת מפעל.
★ עדיפות לאחות מוסמכת.
★ 5 ימי עבודה בשבוע.
★ הסעות מאזור המרכז.
נא לפנות בכתב בציון המשרה המבוקשת למחלקת גיוס התעסוקה, טלרד, ת.ד. 50 לוד 71100. ניתן לפנות גם טלפונית למחלקת הרווחה, 08-238605.

עלית
למפעל תעשייתי
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
לפנות "עלית", ת.ד. 19, רמת־גן
(העבודה בחברת־בת בלוד).

למפעל תעשייתי גדול
דרוש
בוגר אוניברסיטה
לעבודה מעניינת ומגוונת בנושאי כח אדם. רצוי ידע בהפעלת מחשב IBM–PC. גיל עד 30.
על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 2051 רחובות.
סודיות מובטחת.

רבינטקס
למפעלנו בבני ברק
דרוש
אורג
למכונות פיקנול
לקביעת ראיון נא לפנות טלפונית 03-700196 למר קליין.
-סודיות מובטחת-

לחברה גדולה בענף הביטוח
דרוש
רואה־חשבון למשרת חשב
תנאים טובים למועמד המתאים.
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון: 03-5700071-2.

صكنا من الاهل

תרבות וספרות

קסמו של האמן הזקן

מפי הסוס
מאת ג'ויס קארי
עברית: אסתרה רהט
פתח־דבר: נתן זך
בית הוצאה כתר, ירושלים, 308 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

ה"סוס" — בכמה מובנים של הכינוי — של הספר הוא גאלי ג'ימסון, צייר מזדקן, בן שישים ושבע, שהקורא מוצא אותו, בעמוד הראשון, שעות ספורות לאחר שיצא מבית־סוהר והוא פונה אל הסככה שבה התגורר קודם שנכלא. וכרגיל מייד, לא בפעם הראשונה בחייו. בהמשך הסיפור יסתבר. למי שאינו מכיר את ג'ימסון מספרי הכרכים הקודמים של הטרילוגיה ש"מפי הסוס" הוא הספר החותם אותה, שחמישים שנות יצירה באחוריו. חמישים שנות מאבקים, מפלות, תחבולות ונצחונות רוחניים מהודים. חמישים שנות חיי־שפל, חיי סערה ורגש, חיי־מהפכה מתמשכים. והנה עתה, אין פרוטה בכיסו של ג'ימסון וכל כולו כילד שעתה זה נולד כשרק עוד לגופו ונפשו נישאת בחוזק היצירה המתמיד המקנן בו. ג'ימסון הוא היוצר בכל רמ"ח אבריו. כי בתשוקה אחת בלבד לברוא. "תפסתי שאין לי זמן לבזבז על הצאות. אדם בגילי חייב להמשיך במלאכתו. נישארו לי שני שילינג ושישה פני מהכסף שקיבלתי כשיצאתי מבית־הסוהר. הנחתי שהמשך לירות יספיקו לי למיטה, לארוחות ולהשקעה במפעל היצירה".

הצייר הזקן מבקש ליצור את יצירתו הגדולה, האפוקליפטית מכולן: ציור־קיר אדיר על נושא "הבריאה". בפרקים האחרונים של "מפי הסוס" הוא יגיע בעליל להגשמת התשוקה הזאת, יעסוק בציור "הבריאה" על קיר כנסיה מוזנחת העומדת לפני הריסה. בה שבין פרק בפתיחה לבין פרקי הסיום הוא הסיפור על הכישלונות, התחבולות, היומיום האכזר והמסכיר וה־ חוכבה הקלילה הפיוטית המערימה על היומיום הזה, על כל בה שבדרך להגשמת החזון שהוא, כמו מעצם מהותו, אינו בר־הגשמה. סיפור ההוויה הבוהמית, הקלילה־כבדה הזאת מובא הישר מפיו השוקק, המדבר בצבעים, של גאלי ג'ימסון, מפי הסוס.

שם־התואר "מקסים" נתבלה מאוד בשימוש הרצ־ זני בימים האחרונות. יתכן שמעולם לא היה שם־ תואר כוב ריו לשימוש ביקורתי. ואולם כשאני חושב על "מפי הסוס" של ג'ויס קארי, אני חוזר אל שם־ התואר הזה שבלה מרוב שימוש, וחושב שהוא היחיד המתאר נכון את האפקט של הספר הזה: ספר מהלך קסם בעליל. בפעים ממש. הוא כתוב במין עוז גברי האופייני לקארי בכלל. אך המיוחד ביותר לשטף־ דיבורו של הצייר המזדקן (שבכלל אין זוכרים את היותו "אמן זקן" תוך כדי קריאת סיפורו). לא ייפלא שספר זה הוא שהעלה, כמעט בהינף אחד, את מעמדו של קארי שהיה לכתוב לפני "מפי הסוס" ואחריו, נעשה לספרו המבוקש ביותר. יותר על כן: כמעט דור־קבע בגלים את קארי מתוך היתקלות ב"מפי הסוס". כמעט דור־קבע ילך אחר־כך קורא מתפעל כזה שקרא את "מפי הסוס", אל ספריו האחרים של הסופר הזה האנגלי יליד־אירלנד. ושמא אף יתחקה אחרי דרכו של הסופר והאדם המיוחד הזה בכלל. אך נדמה שתמיד יזכור קורא כזה את חסד הנעורים ל"מפי הסוס" ויחזור אל הספר הזה, כשם שקארי עצמו חזר לקרוא בו ולהגות בו בימיו האחרונים ממש. בשנת מותו של הסופר, 1957, התקין את הליתוגרפיה הראשונה בסדרה שהיתה אמורה לאייר את ההוצאה המהודרת של "מפי הסוס" שעמדה לצאת באותה שנה. הוא לא סיים את איור ספרו והמהדורה לא הופיעה. (גם בזה יימצא איזה דמיון לעלילתו של "מפי הסוס").

על כל זה מספר מלקולם פורסטר בביוגרפיה הגדולה שכתב על ג'ויס קארי. בפתח־הדבר לביוגרפיה הזאת (לונדון 1968), הוא מספר על היתקלותו הראשונה ביצירת קארי: "שוטטתי בספריה וחיפשתי משהו מעניין לקרוא. והנה משך אותי רומן מאת סופר שרק שמו עבר פעם את אזני, רומן ושמו 'מפי הסוס'. התחלתי לקרוא וכמעט לאלתר נשביתי בקסם סיפורו של הצייר הזקן..." אכן, דרכו של "מפי הסוס" לשבות את קוראיו בקסמו החל מן המשפט הראשון. אין ברירה אלא להסכים ולכנות את הספר הזה "מקסים".

הקורא המוקסם מגאלי ג'ימסון, על כרחו יצא לחפש בשאר מחוזות יצירתו של ג'ויס קארי. למרבה ההפתעה הוא יגלה את ג'ימסון עצמו גם בשני הכרכים הקודמים של הטרילוגיה שתיכן קארי לכתוב, מה שמכונה "הטרילוגיה הראשונה" של קארי. ומה שמפלא עוד יותר: קריאת שני הכרכים הקודמים — "היא עצמה מופתעת" ו"להיות צלייך" — מעניקה מימד שונה לגמרי לדמותו של ג'ימסון. ראייה מכלילה של הטרי־ לוגיה תגלה שג'ימסון אינו הגיבור המרכזי שלה. הגיבורה האמיתית של הטרילוגיה כולה היא שרה מאנ־ דיי, המופיעה אמנם גם ב"מפי הסוס" כאהבתו הגדולה של ג'ימסון מימים עברו, אך לאור הטרילוגיה כולה יסתבר שהיא אותה "הוויה" אריכטיפית, הילית, האשה הנצחית או הנשיות הנצחית שהטרילוגיה באה לשיר לה שיר־הלל טראגי. הקריאה במכלול כולו מוסיפה נדבך מיתולוגי לספר. נדבך שאין קושי למצאו בו גם כשהוא לעצמו, אך אין הוא תוספת הכרחית להוויית הקריאה. כדברי נתן זך. ואפשר שבאמת מוטב לקרוא ב"מפי הסוס" כשלעצמו, לראות בו יצירה העומדת לגמרי לעצמה. אך מי יעמוד בפני הפיתוי לגלות עוד דברים על גאלי ג'ימסון, מי מבין אלה שקראו את "מפי הסוס"?

לא בכדי האמן המיתולוגי של ג'ויס קארי הוא צייר דווקא. לא רק מפני שקארי עצמו חשב בתחילת דרכו להיות צייר, והרבה מנסיונותיו של גאלי ג'ימסון היו נסיונותיו של הסופר עצמו. אולי יותר משום שבציור המודרני הגיע האמן למהפכות הפנימית הגדולה ביותר, לידי היצר הבורא החזק והמהפכני ביותר — ההדגשה על המלים "פנימית" ו"יצר" (שהוא ממילא פנימי במהותו) — שמעט אינו עומד בפרופורציה כלשהי לביטויים החיצוניים שלו. המהפכות היצר היו דחפים אפלטוניים או פרוידיאניים (גאלי ג'ימסון מודע לאלה כבו לאלה) שביטויים החיצוני לא היה חשוב כל כך. את ג'ימסון מעניין תהליך הבריאה הרבה יותר משמעניינת אותו התוצאה הסופית של הבריאה: הוא מוכן לצייר את ציורו הגדול על קיר העומד ליהרס בקרוב. יצר־הסימור אינו יצרו. הוא אינו האדם האוגר, המסתר. הוא האדם ההורס והמתחיל מחדש, הבורא הגבוה. יש מאין. בתולדות הציור המודרני באו על בי־ טויים הדחפים הללו באופן הנמרץ ביותר ולא בכדי מעלה ג'ימסון את שמו של סזאן כשהוא מספר את קיצור תולדות חייו בפרק 13 של "מפי הסוס". "אני כשער". הוא אומר. "שסזאן הזקן והמסכן נדד במדבר הרבה יותר ממני בימי חייו — הוא נדד כל חייו". סזאן הוא התגלמות החיפוש המתמיד של הצורה החדשה, של היצירה יש־מאין. לא ייפלא שהספר האחר העולה יותר מכל על הדעת למקרא "מפי הסוס", הוא ספרו של אמיל זולא "היצירה". והרי הצייר בספרו של זולא אינו אלא ידיד נעוריו של הסופר, סזאן, בהתחפשות קלה.

גאלי ג'ימסון הוא צייר מפני שהבורא — הדמיורגוס — היה בראשית־ראשונה צייר. קודם שהיה משורר, קודם שנתן שמות לדברים, העניק להם צבעים וצר להם צורות. הצייר הוא המשל הברור ביותר לאלוהים, הוא הבגלם הבולט ביותר של הדתי שבאמנות, של האלוהי שבה. כך, כפסל או כצייר, הופיע האל במשל האפלטוני, כך חזר והועלה בימי הרנסאנס בכתבי הנאו־ אפלטונים. כך כמו־התגלם באישיותו של מיכלאנג'לו, שמחשבותיו של ג'ימסון נישאות אותו אליו שוב ושוב. גאלי ג'ימסון הוא צייר גם מפני שמקור־השראתו הגדול, אבי המיתולוגיה שלו, הוא הצייר המשורר ויליאם בלייק ש"מפי הסוס" עמוס במובאות מכתביו החזוניים, עד שהדבר נעשה לאחד מתווי ההיכר של הרומן. אפשר להאריך ולכתוב על השימוש הנפלא שעושה כאן קארי באמנות־הציטטה בכלל.

הספרותו של בלייק על עולמו של האמן בנוסח שמתאר קארי בספרו, מצביעה בעליל לעבר מקור־ המוצא של תפיסת היצירתיות והאמנות המועלית בספר: המקור הרומנטי. ההקשר שבו נרדף מושג האמנות למושג החלום או ההזיה, לתחומי המיסטיקה והאיראציונליות. תפיסה זו, שבאה לביטויה יותר מבכל הרומנטיקות ־ הרות ברומנטיקה הגרמנית, מבוצגת אל הדים האפל של התרבות המודרנית ובמעמ־ קיה היא מתקשרת בתופעות הרות־אסון בהיסטוריה החדשה. עולמו של בלייק הוא עולם "המשיחיות הטוטליטרית" (כמינוח של טלמון), עולמו של החזון האפל. הגאוות האיראציונלית המהפכנית שההרס והבנייה הם שני פניה שלעיתים קשה להבדיל ביניהם. מהפכן משיחי־נבואי כזה. אמן שהוא אדם דתי במהותו העמוקה ביותר, אף שדתיותו רחוקה מן האל הבהיר של שפינוזה (האל הקלאסיציסטי, ניתן לומר), האל של גיתה, הוא גאלי ג'ימסון. לא בכדי נזכר שמו של

ג'ויס קרי: מעשה היצירה

היטלר בספר הזה, שעלילתו מתרחשת בשנת 1938 אך הוא נכתב בשנת 1944, בהקשרים משמעותיים מאוד. כך, למשל, בשיחתו של ג'ימסון עם חבריו כפאב על האמנות המודרנית. לאחד מחבריו התמימים האומר: "אני מכבד אמנים, הם מקדישים לזה (לאמנות) את חייהם", עונה ג'ימסון במשפט רב־משמעות: "זאת חייהם של אחרים, כמו היטלר".

נדמה שמעבר לסארקאזם שבאמירה הזאת, הסאר־ קאזם המופנה כלפי עצמו כ"אמן מהדגל", מצטיירת הבנה עמוקה מאוד מצידו של גאלי ג'ימסון. האמן הא־ פוליטי הזה, שאינו יודע אף את שמו של ראש־ממשלת אנגליה בזמנו, מבין שבינו כאמן ובין היטלר מתקיימת איזו זיקה פנימית עמוקה, מיתית. "אדם א־פוליטי לשעבר" אחר, תומס מאן, כתב בשנת התרחשות "מפי הסוס" את מסתו "אחינו היטלר", שבה תאר את היטלר כמין אמן מעוות, קריקטורה של האמן הרומנטי או שמא הגדולה של דיוקן האמן הזה למגמרים מפלצתיים. נדמה שג'ימסון, כלומר ג'ויס קארי, מודע לזיקה הש־ טנית העמוקה הזאת שבין האמנות בתפיסתה הרומנ־ טית ובין תופעה אנטי־אנושית כתופעת היטלר. ממילא התקפתו של ג'ימסון נגד "האמנות המודר־ נית", כלומר נגד עצמו, הן רק לכאורה פרי הסארקזם והאירוניה האופייניים לדיבורו. מעבר לאירוניה מצויה האמת העמוקה, הקשה לעיכול.

אבל למעשה גאלי ג'ימסון הוא מעל לכל אמן, יוצר, התחום המסויים שבו הוא יוצר, הציור, הוא פחות חשוב. "השירה כמוה כציור", הגדיר הוראטיוס את הפו־ אטיקה שלו במשפט הנודע ביותר של "אמנות הפיוט", משפט שההערות בשוליו כוללות את המסות הנודעות ביותר של האסתטיקה, את "לאוקון" של לסינג למשל. הזיווג המושלם של שתי האמנויות חל אצל המשורר הנביא ויליאם בלייק, או בלשון החיבה של ג'ימסון "ביל הזקן". מכתבי ביל הזקן מפיק ג'ימסון את תורת החיים והאמנות שלו, שהיא בראשית־ובראשונה תורת החירות. מול שפינוזה, בעל החירות המופשטת מדי־ בשביל ג'ימסון הגשמי־רוחני, הוא מעמיד את בלייק, את "ביל הזקן, האנגלי הארור ההוא, שלא הבין דבר חוץ מחירות, ולכן כל השטויות שלו מלאות אמת; ואף שיתכן שהוא איש חרן, הזיכרונות שלו באה מבפנים..." — בהירהורים נפלאים, מעמיקים כאלה, זרוע הספר הזה הם משולבים בו, לא מעשה מרכבה מאולץ אלא בטבעיות מוחלטת של אמנות גדולה.

למרות המימד המיתולוגי של הספר, למרות שפע ההגיגים הארס־פואטיים שבו, למרות שפע האזכורים שבו מתולדות הציור, אף גם מתולדות הספרות וההגות, הרומן של קארי (כמעט מתחשק לומר "של ג'ימסון") הוא קליל, "ריאליסטי", קולח, מקסים (אני חוזר ספונ־ טנית על המלה הזאת). אם הוא "רומן של אידיאות", כי אז אלה אידיאות שלבשו בשר, מלים צבעוניות שמצאו צורה. הכל מוחשי כאן, כבציור או בפסל. מי שמכיר את לונדון, אף זו של היום, ימצא אותה כאן בעליל. ימצא את הטיילת של צ'לסי ואת פורטלנד פלייס שבה מתגורר סוחר־האמנות היקסון, את הפאבים של אזור הנהר ואת בתי המגורים של קנסינגטון. תאור בית המוסה שבו מוצא לו ג'ימסון משכן ארעי, יכול היה לצאת מתחת לעטו של אורוול בספרו הראשון על חיי השפל בפאריס ובלונדון. הדמויות הנפלאות של קוקר ואמה, של הילד נוזי, של היקסון ושל בעליה של שרה מאנדיי — וכמובן של "הנערה הזקנה" שרה מאנדיי עצמה. הכל חיוני ותוסס, כמעט נטורליסטי, ושוב עולה על הדעת "היצירה" של זולא, הספר על הצייר המחפש צורה, נהרס בגללה ומתאבד בגללה.

נתן זך, בפתח־הדבר הנאה שלו לתרגום העברי, מזכיר את ספרו של ג'יימס ג'ויס "דיוקן האמן כאיש צעיר" בהשוואה לספרו של קארי, אלא שכאן ניתן לנו דיוקן האמן כאיש זקן דווקא. את הזיקה הזאת מזכיר גם הביוגרף של קארי, מלקולם פורסטר, עם שהוא מעמיד אותה דווקא על הצד הלשוני והסגנוני של הספר. הוא טוען ש"מפי הסוס" עומד בזיקה ל"יוליסס" דווקא, שג'ויס קארי הושפע מאוד מדרכי־השימוש של ג'ויס בלשון האנגלית והדבר מוצא ביטוי במיני הלשון נופל־על־לשון הרבים ב"מפי הסוס", בשילוב או מיזוג דברי הלשון וכיו"ב.

דבר אחד ברור, ש"מפי הסוס" הוא ספר בעל סגנון יחיד במינו, מורכב ורב־פני, סגנון שקשה מאוד להעבירו ללשון אחרת. מבלי שעשיתי השוואה מדוקדקת, דומני שהמתרגמת העברית הצליחה במשימה הלא־קלה, והספר העברי נקרא כאותו שטף מתורגן, כאותה קלילות מוליכת־שולל האופיינית למקור האנגלי. קצת פחות שפר חלקם של ציטוטי בלייק הרבים עד מאוד בספר, אלא שאלה מטבעם קשי־תרגום במידה המתרצת כל כשלון. המתרגמת בחרה לתרגמם כמעט מילולית, ואף שהם מפסידים את יפעתם, נשאר משהו מ"תוכנם". כמובטח, קורא הספר במהדורתו העברית זוכה גם ב"בונוס" המיוחד של פתח־דבר מאת נתן זך.

שירה בשני קולות

יחסים ודאגה
שירים מאת יאיר הורביץ
הוצאת הקיבוץ המאוחד/ספרי סימן קריאה

מאת אריה זקס

יאיר הורביץ: ממלכה של מלים

גיבורת קובץ השירים היפה של יאיר הורביץ היא השירה עצמה, המוזה המקמקמה שרק מכוח ברכתה מתאפשר ניגון המלים. החיים החוץ־שיריים מצטיירים בספר כמצב של קצר טראגי: רק בשירה מתחברים החוטים, החשמל זורם כראוי. אבל עצם מצב ההשראה המאפשר שירה אנושית חושף את מגבלות המלים, שבמקרה הטוב מסוגלות רק לשקף געגוע למצב אל־ מילולי ואל־זמני, מצבה של "הציפור התמה, הנודדת, המעריבת צלילים בהלוך", אשר "קולה היום כקול שהשמיעה לפני חמש, עשר, עשרים שנה" (עמ' 32). האידיאל הנצחי של השירה מצטייר כיופי אפלטוני אחד ויחיד, המצוי מעבר למהפכות הזמן של חיי האדם, ומעשה כתיבת השיר הוא ניסיון לתפוס ולהצלת את היופי הזה מתוך קליפות השיגרה: "האם לעד תיכון הרוח, כאילו/המעשה הנעשה בהסדירה, וכמוהו/המכוון אל מהלך יומנו השגור/וגם בשדה הקרב, ידשם בה כבמראה,/בגון זהב, בכחול קטיפה, בבטוי צללית בגון ורוד./ וידענו, זו הלשה בהדיסות חול/ המערב עפר קדוש עם גרגרי חולין/לכלל עיסה כלומית, תחוש/ משב אשר רעדו יציב, מפרש/אשר ינוע לעולמי עד/ עם הרוח שתיכון". גון הזהב, כחול הקטיפה ונסטי הצללית בגון ורוד הם דימויים רומנטיים מהודרים המגלמים על דרך החושניות משהו שהוא מעבר לחושים, אותו משהו שהוא יעודה של כל שירה. מאחר שהוא "הרוח" הנצחית עצמה: "...השמטתי/פרטים בס־ טיות מיגעות,/ ועתה לנוכח הרוח/כתף מחוק אני לפני הכתב,/משמיט את הנחשב בינינו/ונאכל כאפר ומודה את ההוב/ למען רוח, שאולי, תיכון לעד" (עמ' 60—61).

מדוע בעצם נקטתי בכינוי המעורפל "רומנטי"? שירה רומנטית הרי נוטה מטבעה להתמרה; לעודד חוסר־קשיחות מחשבתי; להתעלם מן המעוות, התפל והמכוער; להתפנק; להתמכר לרגשות עגומים; לאבד קשר עם המציאות הזילותית הקשה שהיא חומר־היסוד של שירה ממשית. בחרתי בתוית זו דווקא משום שהורביץ מצליח לשבח רק את הראוי לשבח ולהגע רק את המאפשר באמת הגיגה, מבלי ליפול בכול הפחים הללו. הכינויים "חדשני", "מודרני" או (גרוע מכול) "פוסט־מודרניסטי", הרי הם בסך הכול תוויות "תקשור־ תיות" שנועדו לקידום מכירות או כלי־נשק (המתבדר בסופו של דבר כבומרנג) במאבקים הפסוודו־פוליטיים של התגודדויות ותדמיות המשוררים; ומאחר שתוקפו של מהלך היובש, ההקטנה, הניכור והאירוניה האליו־ טית פג משכבר בשירה העברית, ואזי הורביץ לתווית־ השבח הלא־אופנתית הזו. מה גם שעם כל עירנותו הדד־ מנטית, עם כל התגיעות הרצינית של נימתו, לשונו העשירה מאפשרת לו להיות נאמן גם לקולו המדבר (בעברית מדוברת) וגם לקולו השר (בשפה המכונה "על־תקנית"), כמו כך הוא מאד "ישראלי": נופיו האנושיים והפיזיים הם נופי היומיום שלנו. ולמרות שמעולם לא ביקרתי בוסקולבר, גם המולדת השנייה שאימץ לעצמו הורביץ בנכר היא אסטתית מאד בעיני. בתצלום המופיע על השער האחורי של הספר הוא נראה כמשורר סקוטי לכל־דבר.

במלים אחרות, מה שמקסים אותי כל כך בקובץ החדש הוא פשוט אהבת־השירה במעמקב... לו את צביונו. אהבת־שירה זו היא תשובה נגדית ל"יחסים ודאגה" שהם מנת חלקנו היומיומית. האהבה יכולה להתבטא בנוסטלגיה חסרת־בושה לתל אביב של הנעו־ רים, שהם גם נעורי המדינה, ולכן בעלי תוקף היס־ טורי־פוליטי: "בימי החופש הגדול/הכרנו על שלטון עצמי. גבולות/הממלכה היו גבולות גן העדן/ממזרח גן יהודה ושער הכניסה/רח' לסל; מדרום שדרות קק"ל... ובימים ההם יש מלך ויש מלוכה/והיתה הממלכה מעלות שחר ועד השיכה" (עמ' 28). או שאותה אהבה יכולה להתבטא ברגשותיו של המשורר כלפי חברו הצייר הגרי שלזניאק, המתואר בצורה קולעת כאדם ואמן ש"חושניותו היא נקיון". הורביץ הרומנטיקן במיטבו הוא משורר המרגיש צורך טבעי לשבח ולשי־ מה את שמחת כל היפה בעולם הסובב אותו.

אך הקורא הקשוב של "יחסים ודאגה" יבחין בוודאי גם בעצב הפנימי העמוק הנסוך על השורות התענוגות־ ומבכות־בעת־ובעונה־אחת את החלופיות של היופי, את התוקף־הבלתי־ניתן־לערעור של המוות והשיכחה, ואת המרחק הבלתי־ניתן־לגישור שבין ה"ממשות" ל"ממ־ שות האחרת". זהו הפער בין ה"ממלכה" של המלים המתנגנות מאליהן לבין הממלכה של מלות חלום חסרות־פשר, ממלכה על־שירית שהיא מעבר לחיים ול־ מוות כאחד: "אם תצמיד לאוזן את הקונכיה שעל המזנון/כך אמרה לי אמי, תשמע/ את קולות הים;/ ושמעתי את דכי הגלים מקיים את קיומו./קול אחד לחי ולמת/בתנועה מחיה,/בהבשלה מתמרת של פרח מסתר־אהבה בזולות/בהרהגע ובן לכל עת... הקונ־ כיות כמתים ללא תנועה,/אך שפתיהן עדות שהשקיעה מתחילה מכבר המטען" (עמ' 20—19).

יהודות עיראק: הוויה היסטורית

The Jews of Iraq:
3000 Years of History and Culture
By Nissim Rejwan,
Weidenfeld & Nicolson, London,
1985, 274 pp.

מאת ששון סומך

דומה שבתודעה ההיסטורית שלנו, בישראל, נוצר בי־ דול (ואף ניגוד) בין המושג "יהדות בבל" מחד ו"יהדות עיראק" מאידך. בעוד שלצירוף הראשון מתלווית קונו־ טאציה של יהדות קדמונית (ימי בית ראשון ושני, התלמוד הבבלי, ישיבות סורא ופומבדיתא, הגאונים וכו'), הרי הצירוף השני התייחד, במידה רבה, לתקופות החדשות יחסית, כלומר, הדורות האחרונים וימי האימפריה העות'מנית בעיקר. הרושם הקיים הוא שיה־ דות עיראק של ימינו היא קיבוץ שחי ונאבק תחת עול שלטון האיסלאם, ובדורות האחרונים סבל מרדיפות אין קץ עד שבאה עליית "עזרא ונחמיה" בתחילת שנות החמישים וגאלה אותו ממצוקתו.

ספרו של נסים רג'ואן, "יהודי עיראק", שהופיע בימים אלה בלונדון, בא לערער על תפיסה זו ולהעמיד תמונה שונה במקצת. הוא מגולל לפנינו, בהרצאה בהירה וגר־ גשת, רצף בלתי ניתק של הוויה היסטורית, ושורשים שעומקם ההיסטורי הוא 3000 שנה, כפי שמעידה כותרת המשנה של הספר.

אמנם חל שינוי חשוב עם בוא האיסלאם לארץ הנהר־ יים במאה השביעית לספירה, לרבות שינוי לשונם של תושבי הארץ האלה מארמית לערבית; אך יהודי בבל שימרו את אופיים הקודם במידה מפתיעה. דאגו לרצי־ פות המסורות הקהילתיות והחינוכיות, והזיכרון ההיסטורי שלהם מעולם לא הבחין בין שני קווי התפתחות שונים — זה שלפני האיסלאם וזה שלאחריו. למען האמת, גם הלשון הערבית שיהודי עיראק דיברו בה בארץ מוצאם עד ימינו לא היתה מנותקת מהמורשת הטרום־איסלא־ מית. להגם המיוחד של יהודי בגדאד, למשל, נבדל מלהג הרוב המוסלמי. והוא מושפע בצירופים ובמבנים לשוניים שמקורם בעברית ובארמית. (בימים אלה הופיע בהוצאת מכון בן־צבי ספרו של אברהם בן יעקב "עברית וארמית בלשון יהודי בבל", שיש בו כדי להדגיש תופעה זו; וה־ חוקר הנודע חיים בלנק ז"ל הראה זאת בשעתו. בספרו "להגים קהילתיים בבגדאד", שהלהג של יהודי בירת עיראק מייצג שכבה לשונית עתיקה יותר מהלהג המוסלמי הרווח בעיר זו).

ללא פולמוס

פרקי ספרו של רג'ואן סוקרים, בצורה עניינית ושקולה, את התקופות ההיסטוריות השונות, מאז ימיו של אברהם אבינו ועד היום. הוא מתעכב במיוחד על היווצרותם של מסורות חברה ותרבות של נורמות חיים, של ערכי מוסר וחינוך. הרצאת הדברים מרתקת במיוחד משום שהמחבר שיבץ לתוכה תמונות מלבבות כחיי היום יום של יהדות זו בכל תהפוכות העתים. המחשות אלה לוקטו ממקורות יהודיים שבכתב, לרבות התלמוד הבבלי עצמו. וכן מעדויות חיצוניות שונות, כגון רישומי נוסעים שפקדו את עיראק בתקופות שונות; ולבסוף — מתוך נסיונו האישי של המחבר עצמו, כמי שנולד בבגדאד וחי בה עד שנת 1950 לערך.

מעניינת במיוחד חטיבת הספר העוסקת במפגש יהודי בבל עם האיסלאם והיווצרות מערכת יחסים מורכבת בין הדת החדשה המיעוט הותיק והעקשני בשמירתו על מורשתו. רג'ואן אינו מתעלם מהמתחים שנגרמו ליהודים בארץ זו בתקופות שונות ב־1200 השנים האחרונות, ואף לא ממעמדם כ"בני חסות", שלעתים גבל בהשפלה. עם זאת אין המחבר מקבל את הגרסה הנואלת, שהופצה בעשורים האחרונים על ידי אנשי הסברה (ואשר אליה הצטרפו, למרבה הדאבה, גם אנשי אקדמיה אחדים) כדבר כך שהאיסלאם הוא "אנטישמי" מעיקרו, וכי חלקם של יהודי האיסלאם לא שפר עליהם מעולם אף לא בהשוואה ליהדות אירופה של ימי הביניים. רג'ואן מציב תפיסה מאוזנת בנידון זה: יהודי ערב, לרבות יהודי עיראק, קיבלו את בוא האיסלאם באהדה (הפרק על כיבוש עיראק בידי האיסלאם נקרא "אנחת רווחה"), ובתקופות שונות וארוכות למדי היו היהודים ברווחה ובביטחה. הם קיימו חיים קהילתיים אוטונומיים, והשלטון כיבד את ראשי הגולה וכו' (ר' על כך תיאורו הנלהב של הנוסע הספרדי בנימין מטודלה, שביקר בבגדאד בשנת 1168).

לפנינו, אפוא, היסטוריה חווייתית הכתובה, כאמור, בטון שקול ועינייני. רוב החיבורים המתפרסמים בזמן האחרון על יהדות המזרח, בידי גופים ומחברים בלתי אקדמיים, לוקים בגישה פולמוסית־אפולוגטית, ומנסים לפאר ולרומם תחת לתאר. ספרו של רג'ואן אינו ספר פולמוסי. זו מעלתו העיקרית. רג'ואן מתאר את קורות אבותיו ואבות אבותיו כשהן לעצמן — לא מתוך השוואה עם גלויות אחרות, ואף לא בנוסח של "אתי גיבורי התהילה". השיגיהם וכשלונותיהם של יהודי בבל לתקו־ פותיהם מוצגים כחוקר היסטורי־דיאכרוני, ומעולם אין הם מנותקים מהמתרחש סביבם; לשון אחר: לא היסטוריה "יהודית סתגרנית".

נסים רג'ואן אינו היסטוריון מקצועי. הוא ידוע כפוב־ ליציסט הכותב בעיקר בעיתונות האנגלית בארץ ובחו"ל, ובעבר עסק רבות בשאלות פוליטיות ותרבותיות של המזרח הערבי של ימינו (ספרו "האידיאולוגיה הנאצריס־ טית" ראה אור בהוצאת "מכון שילוח" בשנת 1974). ואכן גם לספר "יהדות עיראק" אין יומרה של היסטוריה "מקצועית", כלומר — אין מחברו פונה אל המקורות הראשונים, אל גניזות, ארכיונים, פריטים ארכיאולוגים ועדויות שבעל־פה. רג'ואן מסתמך בהרצאתו על מחקריהם של ההיסטוריונים חוקרי יהדות מהדורות האחרונים, ובמידה רבה הוא מסכם את עיקרי ממצאיהם. חלק מהספרים הסינופטיים שרג'ואן משתמש בהם בתכי־ פות הם מחקרים אקדמיים לעילא, ובעיקר ספרו של פרופ' סאלו בארון "היסטוריה חברתית ודתית של היהו־ דים", שלמעשה שימש מקור חשוב למחבר בדונו בימי־ הביניים; וכן ספריו של ד"ר חיים כהן שעניינם הדורות האחרונים. אולם חלק מהספרים שמהם שאב רג'ואן הם־ עצמם חיבורים פופולאריים וסיכומיים, כגון ספריהם של אידידור אפשטיין, יהודה גולדין וברנרד במברגר. המחבר מרבה בהבאת ציטטות מכתביהם של ההיסטוריונים הללו, ושיל המובאות הזה מתלכד לכדי פסיפס מאיר־עיניים. אולם הספר אינו נקי מאי־דיוקים מן הסוג שבו לוקה ההיסטוריון הבלתי־מקצועי בדרך כלל, ולהיסטוריונים האקדמיים יהיה בוודאי מה להעיר על פרקי הספר השונים. רוב המקרים שבהם הבחנתי באי־דיוק מקורם בחוסר מעקב צמוד מצד המחבר אחר חידושי המחקר העכשווי במדעי היהדות. אזכיר שתי דוגמאות: בפרק העוסק באבות האומה מפורשת המלה "עברי" כפירושה העממי המקובל (שמקורו, כמובן, בספר בראשית) כלומר: מעבר לנהר; אך אין המחבר מזכיר כלל פירושים אחרים (כגון הקשר בין "עברי" לבין המושג "חבירו") הנפוצה בספרות המחקר זה כמה דורות. דוגמה שניה: בפרק העוסק בבוסתנאי, שהיה ראש הגולה בימי האיסלאם הראשונים, מקבל רג'ואן את הסיפור השגור, שהוא מעין אגדה, ואין הוא מודע, למשל, למחקרו של פרופ' משה גיל "המפגש הבבלי" (תרביץ מ"ח, תשל"ט), שהציע היפו־ תזה שונה, ולמעשה הפוכה, לגבי קורותיו של בוסתנאי ויחסיו עם השלטון הערבי־מוסלמי.

אולם לא יהא זה מוצדק לבוא אל מחברנו בטענות של "קוצו של יוד" אקדמי. שכן אין לו, כאמור, יומרה של היסטוריון מקצועי מבוסס. אין הוא טוען כלל לממ־ צאים ולחידושים בפרקים. בהקדמה לספרו הוא מקפיד לציין, ש"מלבד בכמה מהפרקים האחרונים, שבהם ניצלתי את ידיעתי האישית המוגבלת שמקורה בניסיון אישי. הרי לספר זה אין יומרה כל מחקר מקורי. העיקר ייחודו הוא בדרך שבה לוקט המידע, סוכם וסודר". רג'ואן מצטיין בראייה היסטורית שהיא בהירה ומורכבת

(סוף בעמוד 19)

הגדה מן הצפון

הגדת קופנהגן. הוצאת אדר וסטמצקי. אדר א', תשמ"ו

מאת נסים מבורך

הגדות עתיקות של פסח יוצאות לאור, במהדורות פקסימיליות, לאו דווקא באירועים בעלי משמעות דתית. אלה הם שילובים של חומר בעל משמעות היס־ טורית עם ערכים אמנותיים עממיים, בעלי אופי אלבומי מהודר.

ההגדה הנידונה ידועה בשם "הגדת קופנהגן", משום היותה שמורה בספרייה המלכותית הדנית. היא נכתבה וצוירה בידי אורי־פייבש בן יצחק־אייזיק סגל, המכונה פיליפ אייזיק לוי (1795—1720), סופר סת"ם ואומן איש אלטונה שליד המבורג, על גדות הים הצפוני, אשר חצה את המיצר ועבר למכורתם של הנורמאנים כדי להתפרנס מאומנותו בקרב יהודיה האמידים.

הגדות רבות ואף ידועות, מלאכת־יד להתפאר, בוצעו בימי־הביניים, בתקופת הרנסאנס ובעת התחיה ונסקרו, בחלקן, במדור זה בשנים עברו. כולן, על רבד תיתן השונות, מעלות ניחוחות מן העבר היהודי השורשי, ואף מבטאות את אותן הדרכים המקובלות להתמודדות עם האיסור מן הדיבור השני על פסל ותמונה.

ציורי ההגדה הזאת, אשר כוללים נושאים מן המקרא והמדרש, לעיתים עם נופך קבלי התואם את הפירוש הקבלי הקצר שנספח לזה של רבן יצחק אבר־ בנאל, מהווים דוגמא נאה למלאכה המסורתית הזו. הם מדגישים, כמו כן, את ההיבט התיעודי של הגדת קופנהגן, כמעין מסמך היסטורי, המבטא את הזיקות התרבותיות, החברתיות והכלכליות בין קהילות ישראל באירופה ומחוצה לה.

יצוין, כמו כן, כי הנוהג לפרסם הגדות מעין זו במה־ דורות פקסימיליות, יש בו כדי לחזק מידה של תודעה יהודית אצל בני־ברית אוכלי־חמץ בחג־המצות. גם מידה של התבטלות בפני אמנותם של העילים נמצאת מתוקפת בהצלחה יתרה על ידי פרסומים כגון זה.

הקאליגראפיה היפה, והאיורים עדיני הצבע והקו, אשר טרם חרגו בימי־הביניים הרף עיטורי־ביצועם המאוחר יותר, מגושים בצורה נאמנה. אף שהעתקתם, הנאמנה אמנם, של גוונים־הגליונות הישנים וכתמיהם על נייר חדש יוצרת תחושה לאינותה של תחליף. וזה לא פחות כזו שמתקבלת בגלל כיסוי־הפלאסטיק המוזהב של הכריכה, שאמור לייצג את הקלף המקורי. אך אינו שונה בהרבה מכריכותיהן של מהדורות חדשות של כתבי־קודש. המתפרסמות על־ידי בתי־ הוצאה חרדיים. כריכת־נייר היתה עדיפה כאן.

ברם, חרף פגמים אלה. מתעד פירסום זה, כאחרים מסוגו, את הישגיו הלא־אמבטלים של העם הזה בפ־ זורתו, גם בתחום האמנות החזותית השימושית.

דליה מגנט / זוג נשוי

לִפְעָמִים אֲנִי חוֹשֶׁבֶת —
מָה מַחֲזִיק אוֹתָם בְּיַחַד?
הַאִם הָאַהֲבָה? אוּלַי הַפַּחַד?
אוּלַי זֶה הַהֶרְגֵּל שֶׁל גּוּף מֻכָּר,
שְׁכִיבַת הָרֹאשׁ בַּבֹּקֶר, עַל הַבַּד,
הָרָצוֹן הַפִּי־לָבוֹא חֶשְׁבּוֹן:
לִפְרֹעַ חוֹב, וְגַם לְהִפָּרַע,

מִתּוֹךְ אוֹתוֹ זָהִיר שֶׁל טוֹב וָרָע,
שֶׁל חֶסֶד וְעֶלְבּוֹן.

בִּיסוֹד כָּל הַדְּבָרִים מֻנָּח כְּאֵב גָּדוֹל
הוּא הַגּוֹרָל, וַאֲנַחְנוּ הַגְּהוּת.
וְכָל כָּךְ מְעַט נַחַת,
וְכָל אִישׁ לְבַדּוֹ.

אהרן מגד / אותיות קטנות

מסע סנטימנטאלי

ספרות מתחילה ממקום. סיפור או רומן שאין בהם תחושת מקום חריפה, ספוגה בפרטי המראות, של עצים ודשאים, בתים ורחובות, חפצים וכלים, ריחות, רחשים — אינם "אמינים" עלינו, נשמעים כזיוף, כניסיון נלעג של העברת תפאורה שאין מאחוריה ממש. הרבה עלי־ לות של ספרים שקראנו אנו שוכחים — אבל מראה המקומות, ובהם האנשים־שורשים־במקום, טבוע היטב בזיכרוננו ולא נמחה: כתריאליבקה של שלום עליכם, העיירות של דבורה בארון ועגנון, רובעי פאריס של ויקטור הוגו ובלזאק, לובק — שאינה נזכרת בשמה — של "בית בודנברוק", דאבלין של ג'ויס. ערי הכורים האנגליות של לורנס, עיירות דרום ארצות־הברית של פוקנר, מאקאלרס, פלאנרי אוקונור, וכו' — את כל אלה דומה שאנו מכירים היטב, טופוגרפית, אתנוגר־ פית, יכולים להתהלך ברחובותיהם ובשוקיהם בלי לתעות, לפגוש בהם מכרים־משכבר. גם מקומות פנטאסטיים, או אוטופיים (של "אין מקום"), אפשר שי־ היו מקומות מוחשיים מאוד בחוויתנו אם יש בהם חיים האם יש בהם סימנים של מקום כעולם קוהרנטי. וכך אנו חשים ומכירים היטב את "הטירה" של קפקא על כל סביבותיה. את אוראן מן "הדבר", את מאקונדו של מארקס, ואף את הלאבירינטים של בורחס.

מה בין אדם למקום בארץ הקטנה ומהירת־התמורות שבה אנו חיים?

הנסיעה ברכבת מתל־אביב לחיפה נמשכת כשעה — לא, אין זו ה"אוריינט אקספרס" או "המסילה הטרנס־ סיבירית" — והמרחק בין מסילת־הברזל והכביש המהיר המקביל לה אינו עולה על כמה מאות מטרים — ובכל־ זאת, כמה שונה היא הרגשת הנוסע ברכבת הזאת מהרגשת הנוסע באוטובוס או במכונית. הנוף מבעד לחלון הקרון, דומה שהוא ארץ אחרת מזו שאותה חוצה הנוהג ברכב־ארבעת־הגלגלים: נוף רגוע ובו חורשות אקליפטוסים קטנות, פרדסים, גני־ירק, שמטפחות צבעוניות של נשים מבצבצות בהם מבין שורות המלפפונים או האפונה, בתים קטנים שתלויים בלב שדות, עדר כבשים מהדשם, סוס ועגלה על דרך עפר, הכרמל קרוב מאוד, "השקט ידך וגע בו", ובימי סוף החורף, ראשית האביב, — משטחים והרים של סביונים, עשבייה צפופה ופרועה של צנורהבר ודרדר־הבר וחר־ ציות, ועל צלעות הגל, שלרגע מתחכך בו הקרון — חורש פורח בפרפרי־פרחי הסטוגים. האם זו "החצר האחורית" של הארץ, שכבר גם בה לבנות

אבל לא רק מראה הנוף משני העברים — הרחוק מסואן הכביש, מן הפעילות הנמרצת והעצבנית בו, ומר־ סורי הבניינים, השכונות, הפרברים — עושה את הנ־ סיעה הזאת שונה כל־כך: אלא שכאן, ברכבת, יכול הנוסע להתמכר לאשליה, המשרה עליו נועם בלתי־ רגיל, שהוא משייט בזמן אחר, מנותק מזמן הווה, כבי־ כול הוא נוסע למרחקים גדולים, הרבה יותר משישים הקילו. לאיזה יעד מבטיח הפתעות; או שהוא שרוי בזמן עבר, שנשתמר כאן כפי שהיה לפני מדינה, כשהארץ הזאת עוד נקראה ארץ־ישראל. האם זה בזכות בתי־התחנה הקטנים, הבנויים אבן, של בנימינה, זכרון־ יעקב, עתלית, שאקליפטוסים גבוהים, בהסיר־גוע, ארוכי־ענפים־משתלשלים, גדלים לצדם, והם מזכירים לו את שנות הנעורים? האם עושה זאת "הטבע שלא השתחתה". את לנקוט לשון נקבה של תקופת ההשכלה? או הכמיהה הזוכיה בנו לדברים העומדים מתוך למירוץ המהיר של ההשתנות הבלתי־פוסקת?

אפילו במקום ששני המסלולים המקבילים כמעט משיקים זה לזה — רק מטרים ספורים ביניהם — כמו מול טנטורה, הבתים, החותרים — נדמה שהנוף הוא אחר מבעד לחלון הרכבת; שליו יותר, פסטוראלי, אפוף ומוזמן השאר. האם קצב הנסיעה, המתנהלת למישורין, המניחה לנוסע הפאסיבי לנמנם או לשגות בדמיונות — הוא היוצר את האשלייה האופטית החוויתית הזאת, ההופכת את נסיעתו התמימה למעין "מסע סנטי־ מנטאלי"?

באירופה או באמריקה אפשר לנסוע ימים ולילות ברכבת, המגיעה למנהרות חשוכות, נגלפת מהן לאור, מרעידה גשרים ארוכים על פני נהרות, מטפסת הרים ויורדת בקעות — וגם שם, משני עבריה, נופים בתו־ ליים, דלילי־אוכלוסיה, שעין הנוסע על הכביש לא שזפה אותם: יערות־עד, אגמים, כפרים זעירים, בקתות וארמונות, זמן אחר.

בנסיעה הקצרה הזאת, ברכבת הישראלית בעדות ההוד, השכתי לא אחת על כך, כמה מעט גבולות הזמן עבר משאיר לנו קצב ההתפתחות המהיר באזורי היישוב הצפופים. הוא נוגס בגן ונוגס, עוד מעט יבלע אותן כליל ולא נודע כי באו אל קרבו. לא רק בתים וה־ חורבות ישנים, אתרי־זיכרונות, במושבות ותיקות, כרך בעי־ערים, נהרסים הולכים, ושיכונים אחידי־מראה, שאמרי־פרצוף, צומחים על קבריהם — דבר שכבר כמ־ עליו דנים וסובים, והשכינה מוסיפה להזיל עליו דמעות — אלא שגם הטבע עצמו, סביב־סביב, נגרס, נמחץ, ועמו נמחק מעל פני האדמה זכר מאה השנים שעברו מאז המתיישבים הראשונים, ומאות השנים שלפניהם. כן, תהליך הבנייה המתפשטת, ההורסת ומוחקת, קיים בכל הארצות המפותחות, אלא שם מגוננים עליהן גדלין ומרוחביהן וכן חוקי שימור קפדניים, כך שבאנגליה, בגרמניה, בפולין או באיטליה — על מקומם עומדים מאות כפרים עתיקים, בצורתם ובדמותם שהיו להן כמאה ה־15 או ה־17, ורבעים של־ מים במרכזי הערים העתיקות, על כנסיותיהם, מבצרי־ תיהם וטירותיהם, נצבים חסונים כנגד תמורות הזמן. עבר והווה דרים שם בכפיפה אחת ומהווים את הרצ־ פות ההיסטורית, הממשית, הפיזית, הרוחיה והזכרונות — שהאנשים החיים מתהלכים בה ונרשמים אותה.

היש מה שעשוי לעצור אצלנו את תהליך הסחיפה השחוקה של כל האתמולים, המותיר לנו רק את היום הזה, השעה הזאת? — למעשה, לא, כוח "הצרכים החר־ פים", צרכי הקיום — חזק מכל כמיהה נוסטלגית או סיעוניים של "צורך תרבותי", שהוא מענייני נפש ורוח ושאר דברים מיופיפים. אך אם לא בספרות המעשה — אולי, לפחות, ככתבה, בספרות אחרת?

דומה שרק הספרות — היא לבדה — עשויה עוד להשיב את הגדולה, היא האוצרת, כביכול, לשמש דום ולירח בעמק איילון — ועוצרת את מירוץ הזמן הדורס ומוחק. היא פורשת, כמעגל הזמן הגדול ועושה זבד בתוך־זמן שהוא זמן שלה. וכמו שלרכבת יש זמן משלה. ירושלים של ימי הטורקים והמנדט, עקבותיה נמחים מעט־מעט מעל פני השטח — אבל נשמרת צורי רה בצרור האותיות והמלים של עגנון, בר־יוסף, דוד שחר ואחרים, על רחובותיה, סימטאותיה ובתיה, שאפשר יהיה תמיד להלך בהם ולהיות את אווירם. תל־ אביב "הפועלית" והזעיר־בורגנית שלפני כמה עשרות שנים, שגם היא נעלמת — חיה ונרגשת בספרים של יעקב שבתאי, ונוכל תמיד לשבת במטבח הקטן "שבש־ כונות־עובדים, לשתות תה ולפטפט על מעשי הדודים והדודות. וכך המושבות הישנות, שכבר אינן מושבות אלא ערים ופרברים, וכך הקיבוצים, שרוחות הזמן משנות את פניהם עד לל־הכר, והחותם הישן חי בספרים רבים, וכך נופים שעוזו או גולהו.

מעבר לכל השקפות ודעות — לעתים גם בניגוד להן — הספרות היא "פטריוטית" יותר מכל הניסבאות, הנאומים ההבטנים. היא מעניקה — גם ללא התכוונות מלכתחילה — משמעות רגשית עמוקה למקום. ככה פיוס לפרטים הקטנים של בית וחצר ורחוב והדשה והרגלים, מקשרת בין מה שהיה ובין מה שבשביה. בין האנשים שצמיחתם מן הסביבה ובתוכה, ובין דור לדור. משמרת את זכרון המקום. והלא זוהי "אהבת מולדת". ולא כל אלה — אין אהבה כזאת.

בתקופה שבה מרובה הפרוץ על העומד, וכל היום יוצא מפני חדש — אפשר שדברים מאוד הם אלה ש"או־ הבים את הארץ" רק דרך הספרים, כשם שיהודים בגולה, בהיותם עקורים מבנה, אהבוה דרך התפילה. אם המקום של מטה לא טוב בעינינו. יהיה לנו לפחות מקום של מעלה — והמקום יכלא חסרונה.

העורך: אברהם רמן

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

תרגום

הרוח מן המישור, רומאן
מאת יַשַר כמאל
תרגום: שולמית אריאל
ספריית פועלים, המפעל לתרגום ספרי מופת, 1986, 294 ע'

בסבך רגשי־האשם המדינים את היחסים בין אירופה לעולם השלישי, אימץ המערב כעין ליגה בינלאומית של סופרים ומשוררים שבאים מן הקולוניות־לשעבר, המבטאים בכתיבתם את הפער התרבותי שהם חבים למערב, המשעבד־לשעבר, שהביא אל משכנותיהם העירוניות את הספרות במובנה האירופי, על מתכונותיה וסוגיה. טורקיה הודיעה, כבחינת ההיסטוריה הקולוניאלית, שייכת לעולם השלישי רק למחצה. אך על הספרות שלה עברו תהליכים דומים לאלה שעברו על רוב הארצות הנקדרות בתפתחות. עיקרם: יציקת תוי מקומי בלשון הלאומית, לתוך דפוסים אירופיים. מתוך שאיפה להיות לשווים במשפחת העמים הספרותית.

זוהי שאיפה שנתממשה רק בחלקה. המערב, שנותר בתרבותו אירופוצנטרי־להכעיס, ממשיך לראות בספרות העולם השלישי אכזוטיקה לארומנטיקה, שמותר לנהוג בה במידה רבה יותר של סלחנות משנוהגים עם הספרות הנוצרת בבית. למשל: רגשנות, כזו שבספרו של יַשַר כמאל "הרוח מן המישור" היתה נחשבת לפגם חמור ברומאן צרפתי, אנגלי או גרמני. אך מתקבלת כאמצעי־אמנותי לגיטימי ברומאן טורקי.

יַשַר כמאל בטורקיה, כמו ג'ורג'ה אמאדו בברזיל ונגיב מחפוז במצרים, בא בריאליזם הסוציאליסטי, שרווח בשנות הארבעים והחמישים, את המגנון שאיפשר להם לבטא הווי מקומי של דלת־העם בתערובת הנכונה של אידיאליזציה וביקורת חברתית, שעשתה אותם בתורה נציגי "רוח העם". הכפר האנטולי שב"רוח מן המישור" אמור לסמל, בשלל הדמויות שלו, את כלל האוכלוסיה הכפרית של טורקיה, ואולי את הגורל הטורקי. מיכום כך ההגזמה באיפיון הדמויות, שכל אחת מהן היא טיפוס, המבטא תו אופי מסוים של בן העם. מיכום כך גם ההגזמה בסיטואציות הדרמטיות, שבהן עומדים בני העם למבחן — ויוצאים ממנו בגבורה.

"הרוח מן המישור" מביא את סיפורו של כפר, אחד כרבים באנטוליה, שתושביו נודדים מדי שנה בעונת קטיף הכותנה, אל המישור הפורה, לעבודה בשדות בעלי האחוזות העשירים (והמושחתים, כצפוי). העוני הוא מנת חלקם, והם יודעים שבכל מקרה ייעשקו, אם לא על ידי בעלי האדמות, הרי על ידי המוכתר, או ראש סניף המפלגה, או בעל המכולת של הכפר. אך המסע אל המישור הוא כמסע של ציפורים לארצות החום, המכוון על פי האינסטינקט ולא ההיגיון. לא מטרתם הכלכלית חשובה, אלא האתגר המוצב לפניהם בתלאות הדרך.

הרומאן פותח בתיאורו של חליל, ישיש גרוטסקי שתפקידו לבשר למכתר את מועד הבשלת הכותנה במישור. חליל הערמומי מחפש נפש טובה שתשאיל לו אמצעי תחבורה לעשות את הדרך לשדות הכותנה, ונטפל לעלי, המטופל באשה ושני ילדים ובאמו הזקנה הקנטרנית מְרִיַמה. הזקנה אינה חולה לנוע את בנה, שהוסיף משא כבד, כרוטנו של חליל, למשפחה העניה במילא. ואכן, חליל נוטש את מיטיביו באמצע הדרך, לאחר שגרם את מות סוסם היחיד, ומשפחתו של עלי נאלצת להמשיך ברגל, בסופה ובשרב.

יופיו של "הרוח מן המישור" הוא ברוחב הנשימה האפית בשרטוט המרחבים האנטוליים הנמשכים אל הארץ הבוגבתית. זהו רומאן הנושם אהבה לחיים הפשוטים ולאדם הפשוט. אלא שהאידיאליזציה נדרשת לפעמים את האה. גם ההורות המרגיזות על אותה סכינה לפורדכות, שבה עומד עלי לנטוש את אמו הנוטפת אך נעצר לבצעיו המציק ונושא אותה הלאה על גבו — אינן מוסיפות נקודות זכות לרומאן.

התרגום יצא לאור בהוצאת המפעל לתרגום ספרי מופת, אך רחוק מלעמוד בשורה אחת עם התרגומים שנעשו בדרך כלל במסגרת זו. "איך אפשר לכנות "תרגום מופת" עבודת תרגום שלא נעשתה מן המקור, אלא מהתרגום האנגלי, אך גם כך ניכרים בלשון התרגום רדידות ודלות.

שלושת רבעי הזמן, רומאן
מאת בנואט גרולט
מצרפתית: אביטל ענבר
מועדון קוראי מעריב, 1986, 335 עמ'

הפמיניזם, שהחל בין השאר בקריאת תיגר על ספרות ודרדרה כמויכת, שנועדה לנשים, כמו גם על עסק הכתיבה הזול של המאגאזינים לנשים, חזר והתחקע עם השנים עמוק בתוך הסגנון שממנו ברח. כסתבר שאפשר לכתוב רומאנים־רומנטיים גם בעלי מסר פמיניסטי, בתנאי שתיכלל בהם מנת הקיטשיות המוצגה כדי להתחבב על הקהל הרחב. אם ברומאן הרד־בטי הקלאסי מגלה הגיבורה הבתולית את המסתור תחת לפכנשי של הגבר בעמוד האחרון של הספר, הרי ברומאן הפסודו־פמיניסטי מגלה הגיבורה את הפאלוס בעמוד הראשון, והפתולים והסיבוכים באים אחר כך, כגון הגילוי שהגבר נוחר בשנתו, או נוגד בה. ובקצרה — אינו עוד נסיך החלומות שאהבה.

בנואט גרולט מספרת את סיפורה של לואיז, גיבורה משוחררת־מאשליות שכזאת, ברכוכב שבין שקצר הצלחה בצרפת. לצורך ציור הרקע הנפשי של הגיבורה, חוזרת גרולט שלושה דורות אחורנית, אל תחילת המאה, וכותבת כעין היסטוריה של שחרור האשה החל מימי התחתוניות והמלמלה, שבהם למדה כל נערה כי המין הוא רע הכרחי בנישואים ויש לקבלו בכניעות נוצרית. אמה המדינית של לואיז, הרמין, מעיזה להתענג בליל כלולותיה לכאב שגורם לה בעלה בניסיונותיו לבתק את בתוליה ונסתתרת בחדר האמבטיה. למזלה פורצת מלחמת העולם הראשונה, הבעל מתגייס והיא נותרת בתולה עוד כמה שנים, ומגלה את ההנאה האמיתית ביחסי מין עם חברתה הטובה. כששב הבעל ונולדת לואיז, היא מחנכת אותה משחר ילדותה להמעיט בערכם של הגברים והמין, וחוזרת בה על הטעות שנעשתה בחינוכה שלה. אלא שלואיז מתעקשת לגלות את המין השני. נישאת לבחור יהודי הנהרג בתקופת הכיבוש הנאצי, ומתנחמת בזרועותיו של ארנו, עיתונאי ממשפחה מיוחסת עד־דכא, עם בית בכפר ואם המסכלת את האשה הציונית המשתעבדת. ארנו סבור שיוכל להפכה לקישוט חברתי בעוד הוא יתהולל בחו"ל. אך היא מסיבה לו מנה אחת אפיים, בוגדת בו, נהפכת לסופרת, וכלבר "שיתפרצה".

על ההגרה שבמסלול ההתפכחות של לואיז, שכבר היה לזרא בספרות האמריקאית מסוג זה, מוסיפים כאן חוות והזמור בעיצוב דמויות הנשים, לדורותיהן, המסירות כל אחת בתורה את המסווה מעל למיתוס הגברי של האהבה.

היסטוריה

ההיסטוריה של ארץ ישראל, כרך ה' (640—70 לספירה)
עורך: משה דוד הר
הוצאת כתר ויד יצחק בן צבי, 1985, 426 ע'

עם יציאתו לאור של הכרך החמישי מתוך עשרת הכרכים של הסדרה "ההיסטוריה של ארץ ישראל", בא לסיומו פרויקט רב־חשיבות, שמטרתו הדגש על ידי כל מי שנזקק לספר ממצה ומנופה בתחום זה, שיהיה גם נאה לעיניים ונוח לקריאה. אך ניכר הצורך לחזור על הקלישאה כדבר היותה של ארץ־ישראל ארץ מעבר, שכל כיבוש וכל תרבות הותירו בה את רישומם, תבוסות תוך הרס של מה שהיה לפניהם. הדבר ניכר דין בקשיים העומדים לפני ההיסטוריוגראפים שחיברו את הסדרה, שעמדו תכופות לפני "חורים" של תיעוד, כלומר: תקופות ארוכות שאין עליהן כמעט שום תיעוד כתוב. כך הדבר בנוגע לתקופה הרומית־ביזנטית בארץ ישראל, 500 שנה שאין עליהן כמעט כל ספרות היסטוריוגראפית או תעודות, אף שהיתה תקופה רבת תהפוכות. זו תקופה העומדת בסימן דלדולה המדרגתי של האוכלוסיה היהודית בארץ, עד לכדי עשירית מכלל תושבי הארץ בפתח התקופה הערבית. ומצד שני — פריחת הנצרות והפיכתה של ארץ ישראל לאבן שואבת לנוצרים מכל רחבי האימפריה הרומית.

בכרך שלוש חטיבות. האחת דנה בהיסטוריה המדינית של הארץ מסיומו של מרד בר־כוכבא ועד לסוף המאה הרביעית: תולדות השלטון הרומי, המינהל העצמי היהודי, ולבסוף — השפעות חלוקת האימפריה הרומית, והפיכתה של הארץ לחלק של ביזנטיון. בחטיבה השנייה — ההיסטוריה החברתית, הכלכלית והתרבותית של הארץ. כאן נדונה הפעילות היהודית הנמרצת של אותה תקופה. כאן נכתבו המשנה והתלמוד הירושלמי ונקבצה ספרות התנאים והאמוראים. הקץ על הפריחה התרבותית בא לאחר רצח יוליאנוס ב־363, שבעקבותיו דעך לחלוטין היישוב היהודי, ופינה מקומו לפריחה של הכנסייה הנוצרית ומוסדותיה.

בחטיבה השלישית נדונים תולדות הארץ בתקופה הביזנטית, המסתיימת בפלישתם של נודי המדבר הערבים אל הארץ. כאחרית־דבר מציין פרופ' דוד הר, כי השפעת העידן הרומי־ביזנטי תמשיך להיות מכרעת הרבה לאחר הכיבוש הערבי.

שירה

ספר ניצחון גדול, שלושה שירי עלילה
מאת משה סרטל
ספריית פועלים, 1985, 48 ע'

שירת העלילה היא ז'אנר שעבר זמנו ותש כוחו, יחד עם רוב סוגי השירה המונומנטלית. יהיו אשר יהיו הנסיונות הנעשים מפעם לפעם להחיותם אינם יכולים שלא להיראות זמרניים תלושים. אין זה רק מפני שלבריות אין סבלנות לשירים ארוכים, אלא מפני שהשירה חדלה עם הזמן להיות דבר המתקבל באוזני רועים ובעלי בימות או בכיכר העיר והפכה לסוג ספרותי אינטימי שאדם קורא בינו לבינו לאור מנורת־השולחן שלו, ואינו זקוק עוד לאפקטים מוזיקליים־קוליים של השירה הפומבית.

אף על פי כן נעשים שוב ושוב ניסיונות להחיות את השירה הארוכה, הפאתטית, הפומבית, בדרך כלל בטעמים אידיאולוגיים, באכספרסיוויות הבוטה של פר־אמות כבנין אלה של סרטל. מטנה השאיפה להפגיש את הקורא בצלילים רועשים ונמלאים, בדימויים ארוטיים נועזים ובסמלים מובנים לכל נפש, ואי אפשר שלא להיפגע מהתחושה על רוח טוטליטארית מסויימת הנושבת מהם. שירתו של סרטל רוחשת מפרים ובריאת בשר, כפסלים הגדולות במונומנטים־ציבוריים בשעתם בכיכרות ערים של מדינות טוטליטאריות. הריתמוס שלה נושם בגדול, כריתמוסים של וולט ויטמן, והדימויים ומשחקי־לשון גודשים אותה עד כהנק.

במוקדן של שירות העלילה עומדים סמלים ברורים ובוטים: אשה, באר (סמל הרחם), עץ תמר — סמלים של סטאטיות, קביעות האחיזה בקרקע, ולעומתם — הציפור, המסמלת את הנוה השירית מצד אחד, ואת הכוח המפרה את האדמה מצד שני. בפואמה הראשונה "שירת הציפורים" מובאות בזו אחר זו אפיזודות ארוטיות, נדושות דדים ואיברים נפתחים אורים. בפואמה השניה, "בשר על גבי גחלים", נוקט המחבר לשון משבאות לסיפור עלילת מסע של אדם היוצא לכרכי־הים ומגלה את החטא לסוגיו, ממעשי סדום ועד משחקי קוביה, עד שמגיע תוך מוסר השכל האפוקליפטי: הארץ מקיאה את האדם שטימא אותה בחטאיו.

הפואמה השלישית "על ארץ מעופפת" כתובה כחזון רב אימים בנוסח חזיונות יחזקאל, בסגנון אכסטאטי, שנדמה שמחברו איבד את השליטה על פרצי המליצות שלו.

יחפים בתוך השקט, שירים
מאת אודי ברש
הוצאת תמוז, 1986, 47 ע'

עצבות גדולה אינה תמיד ערובה לשירה טובה. אך פה, ב"יחפים בשקט", מצא אודי ברש את המזיגה המתאימה בין הרגש לבין האיפוק שדורשת השירה הלירית. המשורר עומד מאחורי שמשה, ומתוח כנגד תנאות החיים שנגזלו ממנו בטרם עת, כאסיר במגדל של אגדות, הצועק לעוברים ושבים בחוץ מסרים על החיים הנמשכים בלעדיו. שירתו של ברש היא אוסף של מסרים נואשים כאלה, לאהובות רחוקות שאכזבו, למתוות שביקר בהם בעבר ולחוויות שלא יחזור עוד לעולם.

חוויות ארוטיות, כספר, מתכתבות בצל זיכרון של גוף אשה ושל טעם שפתיה — כמו רפרוף באלבום ישן, שהחיפוי של תמונותיו סטרילי וקר, מפני שאינו עוד בהישג יד. השיר, כמו תמונת האלבום, הוא "כמעט נגיעה", תמיד "כמעט" המתברר כאשליה של נגיעה בחיים. ספר של ייאוש גדול, ואולי של נחמה גדולה.

יהודות עיראק

(סוף מעמוד 18)

בעת ובעונה אחת. והבנונה מבמה היסטוריות פוטורית — אין הצגת הדברים פשטנית: יתר על כן, יש בספרו של רג'זאן, כעין "דה־ציוניזציה" של ההיסטוריה של יהודי עיראק.

עקירת שורשים

שכן כמה מהדיונים הציבוריים שהתנהלו בארץ בעשור האחרון הדגישו והבליטו את המצוקה של הפזורה הבבלית בדורות האחרונים, את כמיהתם לציון, את התנועה והנחישות של הפעולה הציונית בשנות ה־40 וה־50 של המאה הזאת וכו'. הדגשים אלה קיבלו תנופה מטעם המנהיגים והפעילים הציוניים שהיו מעורבים בתהליך העלייה וההיקלטות של יהודי עיראק בארץ. הללו שאפו לרשום את פעילותם בקורות העם ולהסיר מעל היהדות הבבלית את ה"אשמה" כאילו הציונות שלהם היתה פאסיבית וקצרת־ימים, ובכל מקרה משנית ושולית, כביכול, בהשוואה לציונות האירופית.

רג'זאן אינו מתעלם מהפעילות הציונית המקומית ומתהליך העליה לארץ, ואף מקדיש לנושאים אלה פרקים אחרונים בסוף ספרו. אולם בפרקים אלה לא הוצגה התנועה הציונית באור אפולוגטי (בבחינת "גם לנו יש אידיאולוגיה, גם לנו יש כושר ארגון, גבורה, מנהיגות"), אלא כאחד המרכיבים של חורותו של קיבוץ יהודי שורשי ודינאמי. בבחונה של התפיסה הציונית, חיסולה של הגלות העתיקה הזאת אינו מתואר בסגנון אפוקליפטי, אלא ניכר בו במובור שהוא גם מֵצֵר על עקירת שורשים טראגית.

אגב, רג'זאן מספר לנו, בפרקים הנזכרים, לא רק את סיפורה של המחתרת הציונית, לא רק על דיכוי ותלאות, אלא גם על חיים תוססים בכל תחומי העשייה החברתית והרוחנית: התפתחות מערכת השכלה ענפה בבגדאד ובשאר ערי עיראק בדור האחרון, נסיונות של אינטלקטואלים יהודים צעירים בשנות ה־20 וה־30 להתערות לתוך התרבות הערבית והתנועה הלאומית העיראקית; ואחרון חשוב: אנו שומעים על פעילות קומוניסטית נרחבת בקרב צעירי היהודים בשנות ה־40, כאשר שניים מצעירים אלה, יהודה צדיק וששון דלאל, הגיעו, בזה אחר זה, לעמדת מנהיגות עליונה בתנועה הקומוניסטית המקומית, והוצאו להורג, בזה אחר זה, על ידי משטרו של נורי אל־סעיד באשמת קומוניזם וציונות גם יחד.

פרשות רבות מתולדות יהודי בבל — בעבר הרחוק והקרוב — נותרו עדיין בלתי ידועות, ודרושים מאמצים כבירים בעולם האקדמיה כדי לחשוף את כל השכבות ה"ארכיאולוגיות" של קיבוץ יהודי חשוב זה. ספרו של נסים רג'זאן לא בא, כאמור, לתרום למחקר ההיסטורי הראשוני, אלא להציג תמונה, ובתוך שכזה הריהו תרומה יקרת ערך. הפגמים הנובעים מ"אי מקצועיות", ושבהם לוקה הספר פה ושם, מתאזנים על ידי שפע של תחושת המציאות ושל היסטוריה חוויתית; ואוי הספר שיתורגם ויועמד בהקדם לרשותו של הקורא העברי.

מעולם הספרות והאמנות

המשחק הפנימי של הרמן ברוך

יש להניח שיובל המאה להולדתו של הרמן ברוך שחל בשנה שעברה, יצמיח מחקר מקיף ודקדקני יותר מן הביוגראפיה של פאול מיכאל ליצלאר. אם אמנם גישתו של ליצלאר היא מיושנת קמעא ומתעכבת על קטנות, כגון מתי הלך ברוך לפגישה ספרותית כזאת או אחרת, מתי יצא למסע או לחופשה וכו' תוספת של רשימת מלונות ומקומות מרפא — הנה כתוב ספרו בסבירות מוצקות ובהגינות. דיסקרטיות גרמה לליצלאר לפסוח על תחומים מסוימים בחייו הפרטיים המעונינים של ברוך, אבל הדיוקן המהותי, כפי שביססו מחקרו המדוקדק, זוכה לטיפול טוב, לדעת ג'ורג' סטיינר, הכותב על ספרו של ליצלאר במוסף הספרותי של ה"טיימס" הלונדוני. עתה יש אפשרות לקורא לחזור באופן היסטורי האישי אל אחד ההישגים הספרותיים המעודנים ביותר והחידתיים ביותר, לדעת סטיינר, של התקופה.

ברוך הוא בן למשפחה מרכז אירופית יהודית טיפוסית, בעלת שורשים בווינה, שעשתה דרכה ללא היסוסים אל מחוץ ליהדות, מה שמציב אותו בגלקסיה אופיינית שעליה נמנו דמויות בולטות כוויטגנשטיין והופמנסטאל. הקונפליקטים המשפחתיים — אביו של ברוך עמד על כך שבנו ייכנס לעסק המשפחתי של הטכסטיל ולא ראה בעין יפה את נסיונו להגות ואסתטיקה — הרסו באותו מסווה כמעט פולחני שפרויד הציג כארכיטיפוסי. שנות ההתבגרות של ברוך, בחורותו, גילויו את הארוס ונישואיו הראשונים, מרגימים את המשחק הפנימי שבין מתיחות לקלות, בין ליברליות סובלניות לאפלוליות הנפש — דברים המאפיינים את דמדומיו של העולם האוסטרו־הונגרי.

הדבר המיוחד בקאריירה של ברוך נעוץ בחזייה שרוחה את השוקתו אל הספרות. הוא נמשך בכוח רב אל המתמטיקה והיה מהנדס טכסטיל במקצועו, אך קיווה שיתרום לפילוסופיה של המדעים כפי שהתפתחה באותם ימים סביב הלמהולץ, מאך והחוג הווינאי. רק במלאת לו 44 שנים (1928—9) החליט כי היעוד שלו הוא לעסוק בפרוזה הגותית, שבה הסיפור הדמיוני משמש כאמצעי לחקירת שאלות בתחום תורת ההכרה.

הרמן ברוך: תזויות של פליס

כפי שמרמז ליצלאר, אפשר שהעובדה שהחל בטיפול פסיכואנליטי, שימשה כגורם משחרר ומפרה. ואולם אין בכך כדי להסביר את השליטה המופתית, את המקוריות של הטכניקה, את הרחבות הבטחת של יצירתו הראשונה של ברוך בפרוזה "הסהרורים". רומאן עתר־נשימה בן שלושה כרכים, הוא אחת היצירות הגדולות של המאה ה־20, והוא ניצב בצד "אדם ללא תכונות" של מוזיל בביתוה החודרני ביותר של קץ אירופה הקלאסית, על התמוטטות ערכי אנוש וסגנון חיים הכרוכים בכך, במשך מלחמת העולם הראשונה ולאחריה.

אמנם אין זו הנסיונית שביצירות ברוך, אבל היא מכל מקום המשכנעת ביותר. בני תקופתו הכירו מיד בחשיבותה, אבל ההכרה לא הביאה בעקבותיה הצלחה מסחרית. גם כאן ההשוואה למוזיל מדהימה.

ברוך היה עסוק עדיין בחיפוש דרך לבסס עצמו כסופר מקצועי כשהגיע האסון, אימת השנים 1938—9. הושם ברוך במאסר לתקופה קצרה, ולאחר מכן נעקר ממקומו. ההתנסות שלו כפליט עומדת ביסוד יצירתו השאפתנית ביותר "מות וירגיליוס", וכן ביסוד הרומאן על חיים בהרי האלפים "דמסר, ההתקסמות" או "רומאן הררי". ב"מות וירגיליוס" ראה ברוך את ה"מאגנום אופוס" שלו ואת התגבשות ההרהור המעונים על דבר היחסים הדו־משמעיים בין השירה לחוסר האנושיות הפוליטי, בין הלשון להתנסויות באימתנות, לתביעות מוסריות ולצרכים אישיים שמעבר ללשון. למרות פגמיו, אומר סטיינר, ספר זה הוא בבחינת אתגר ומעשה ספרותי מן המעלה הראשונה, אשר ל"רומאן הררי" הריהו, יחד עם "דוקטור פאוסטוס" של תומאס מאן, המחקר הבדיוני האחראי ביותר וההולם ביותר בשאלת שורשי הנאציזם.

ליצלאר אינו מתכוון לכתוב בספרו ביקורת ספרות. כוונתו המוצהרת היא ביוגראפית. חלקה השני של הביוגראפיה עצוב: ברוך התנסה, בכל מישורי החיים, בהתפלות המרוכות בחיי הפליטים, תחילה באנגליה ואחר כך בארצות־הברית. ואף כי תומאס מאן ואיינשטיין המליצו עליו וניסו לסייע לו, עבר בתנאים של מצוקה נפשית וחומרית גוברת והולכת. ליצלאר המתעד את התקופה הזאת בפירוט, מציין כי המחלקה לספרות גרמנית בפרינסטון סרבה להעניק, ולו משרה חלקית, לאחד מענקי האמנים בלשון הגרמנית.

ברוך מת ב־1951, ומיד לאחר מותו החלו להכיר בו ובחשיבותו ברחבי העולם.

HERMANN BROCH: Eine Biographie – Paul Michael Lutzeler– Suhrkamp. DM48

הבלה"ה: רות אלמוג

תערוכות

זיקה למקום

דליה מאירי — פיסול: אלי שמיר — ציור:
תערוכה זוגית, בית האמנים, ירושלים

מאת ניצה מליניאק

יתכן ואפשר לראות בתערוכה זו מעין בדיקה, שלאחר יותר מעשור, שבו שני המציגים, הנמנים עם הבולטים באמני המשמרת הצעירה (ילידי תחילת שנות החמישים) שיתפו כבר פעולה בתערוכה משותפת עם יציאתם מדלת אמות הסדנה אל חללי התצוגה הציבוריים. מאז עשו, כל אחד בתחומו, כברת־דרך ארוכה. אולם גם בתערוכה הנוכחית מתגלה בבהירות היסוד המשותף המנחה בעקביות את תפיסתם האמנותית — הקשר האמיץ אל האדמה, אל המקום, אל המכורה.

אם זיקה זו קלה יותר להגשה בעבודות הפיסול של דליה מאירי, המשתמשת בחומרי טבע ממשיים, הרי אצל אלי שמיר המסר הולך ונעשה יותר ויותר מסובך מתערוכה לתערוכה.

לאמיתו של דבר נראה לי, כי שני המציגים עומדים כיום על פרשת דרכים כשהתחושה היא, לאחר מעקב של שנים אחדות, שדליה מאירי הגיעה למעין מיצוי וסיכום (בתערוכותיה במוזיאון הרצליה ובגלריה גולי מ?) והריהי שרויה כעת במעין תקופת דגירה לקראת פריצה חדשה, ואילו אלי שמיר נמצא בעיצומם של מאבקים קשים עם עצמו ועם הבד.

בעבודות הפיסול הנוכחיות של דליה מאירי, חוזרים ומופיעים צורות, ומוטיבים אופייניים שיש בהם להזכיר כלים חקלאיים קדומים, (שקתות, תעלות השקייה) אם כי השימוש שהיא עושה כעת בתצורת חומרים כמו אבן ופח מלוטש, עובר פחות חזק מאשר הצירופים והשימושים שעשתה בפעמים הקודמות (רך־קשה, מוצק־נוזל) בעבודות בהן השתמשה בבולות חובל, עשב, צמר ומים, או כשהשתמשה בחומרים בעלי תכונות חסרות ליעוש כמו בולת וברזל או עץ. יתכן מאד גם שעול מסוים נגרם לפסליה כשהם מוצגים בתוך חלל סגור של גלריה, לעומת הישיבה הארכאית "תכונה" והמונומנטאלית שלהם בטבע, כאשר גם להפגות הצל וגם לארכיטקטורה הטבעית של המרחב, יש תפקיד נכבד במשחק.

אצל אלי שמיר הולכת ומתחזקת ההסתמכות המפורשת על איקונוגראפיה השואבת מקורותיה ממיתוסים אוניוורסליים, ובמיוחד מן הקלאסיקה (ראה למשל "ניצוצו של דיוניסוס" או "צוה מרוחמת על בניה" בשתי נוסחאות), תוך השלכה למצבים לאומיים קיומיים ומטפיסיים בישראל של היום, הבולטים במיוחד בעבודה חזקה בעלת שם ארוך ומסובך, כמו "אלעזר בן יאיר שולח את אנשיו לעיקרי בליל הסדר 67' לספירה והמלאך המבשר למריה 85". בציור גדול ממדים זה שהוא מהעבודות המעניינות בתערוכה, יש הבדלי רמה בולטים באופן הנחת הצבע: מצד אחד הצלחה ביצירת אווירה על ידי שימוש מצוין בצבע בשטחים הגדולים של הנוף — שרשמלת ההרים — ולעומת זה ליקויים של הנחת צבע בעיקר בדמותה של מריה, שכאילו נוספה לציור המקורי במחשבה מאוחרת. בכך כמובן אין פסול, אלא שהצבע הלבן מונח "מעל" כחומר זר, ואינו צומח באופן אורגני מבפנים. גם הבדלים סיגנוניים מצויים בעבודה זו בכפיפה אחת. למשל, דמות הגבר מצד ימין, המצויר בדרך דומה לדמויות הסכימטיות שאפיינו את העבודות שהציג בגלריה דבל לפני כשנתיים וניסיון לרישום קלאסי של דמות האשה (מריה) מצד ימין, באורח מוזר. על אף חולשות אלה, יש לעבודה כוח בלתי מבוטל הנובע ככל הנראה מן הבנות והכאב האמיתיים. בציורים בהם מעמיד שמיר קבוצות נשים בנוף, הרישום, המיחבר והמערך הצבעי מאוזנים יותר. ההתמודדות המאומצת של שמיר עם ברים ענקיים ועם תכנים מסובכים מעוררת הערכה ואף השתאות, עם זאת קשה עדיין לראות בו צייר מגובש.

ראוי לשים לב דווקא לעבודות צנועות יותר, ללא כותרת, מתווים בגואש, צבע מים ועיפרון על נייר שיש בהן תחושה של טריות ושל תמר מאמץ.

דליה מאירי: הגברת תומרים

תחילתה של תמורה

אורי שטטנר, גלריה שרה לוי, פינלס 10, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

גילויים של תעוזה צבעונית, בלתי טיפוסית, ניתנים לאבחנה בחלק ממוצגי תערוכתו של אורי שטטנר. אמנם, כדרכו בעבר, עדיין שולטים בנופיו הצאר־טונים אפוריים, שמתחידים טעם, לא תמיד נעים, של איזה קוקטייל מרמתוק. ברם, פה ושם כבר מעז שטטנר להטיל על הבד, בחלק מעבודותיו, כתמים יותר חולטים, תקיפים, ואף אדום של ממש הוא מניח לפעמים. כמו כן ניכרים בעבודות חדשות אחדות שלו סימנים של מבניות מוגדרת, אף בעלת קווי־מתאר אמיצים במידה מתונה. גם הנושאים של שטטנר אינם בעלי אותו אופי אשר רבץ עליהם בעבר. אמנם, עדיין ניכבנות בצפופה, מחלק מן העבודות, אותן דמויות בודדות, אך דומה שאין הן יותר מיני אוסר פורטרטים עטופי חמלה עצמית. ניתכה מה פעמים אחדות מען הוא לצייר אף דומם בלתי־קודר על אדן של חלון שנוף בלתי־עגום נשקף ממנו.

רגישותו של שטטנר כצייר מעולם לא היתה מוטלת בספק. עם זאת שלטה בעבודותיו איזו ראפיסיות, שטמונה היתה בה מין עגמומיות מודגשת למעלה מן המידה הרצויה, שגבלה במאניירזים כלשהו. בעוד שעתה, כך ידמה וכך יש לקוות, מבליחה ביצירותיו החדשות של אורי שטטנר תחילתה של תמורה.

כנפי איקארוס

מירטה, הקיבוץ, גלריה לאמנות, דב הוז 25, תל־אביב.

ניסיון להמריא מתוך הווסריות הארצית אל ספירות אתריות מבטאים, כנראה, ציוריה גדולי־השטח של מירטה. ברם, היא עושה זאת בדרך שאינה בהכרח משכנעת או אף לגיטימית. בעבודותיה מופיעות קבוצות של דמויות ארכאיות, גבוהות, נצבות או שכובות, בעיקר של נשים. ויתכן, כי בתחילת תהליך־העבודה הן נרשמו היטב, אך בשלב מתקדם יותר נעשה מאמץ למזג אותן ברקע ולטשטש את הרישומיות, ומאמץ זה הצליח, למעצבה. כמו כן ניסה מירטה להגשמת התכלית המוצהרת היא צבעים רבים, אך הם הונחו על השטח באופן טייטני, אם לא מקושקש, כך שייחודם, ואולי אף עצם קיומם של צבעים אלה נגוז.

על כן, אם הרישומיות, הכתמיות התקינה והצבעוניות הבריאה אינם בנמצא, אזי ממילא גם חומריות אין. השאלה שנותרת, אפוא, היא אם אמנם הושגה אותה רוחניות מבוקשת. ובעניין זה קיים ספק. על כן, אם אכן נכונה הפרשנות הנזכרת, בעניין ניסיון־ההמראה, הרי שמדובר בעבודות אלה באיזו נפילת־איקארוס, שניסה להתרומם גבוה מדי, וכנפי־הדונג שלו נמסו בחום־השמש.

דחפים אמנותיים

ערן שקין, גלריה גבעון, גורדון 35, תל־אביב

חוט המקשר את אביבה אורי עם ראובן רובין מתוח המציג הצעיר והשאפתן הזה. משולים על חוט זה, כמו חרוזי־פלאסטיק, יסודות הלקוחים מציורי מערות לאסקו ואלטמירה, להוויג שודרין ועוד ועוד. זהו בליל משונה שיש בו מידה של התרפקות נוסטאלגית על יסודות היסטוריים. המציג תופר חזלה מיתוסים מן העבר, כמי שרוצה להימנע מן ההינתקות משורשיו. על כן שידבוטיות וכתמיות אינטואיטיביות, כביכול, משמשות אותו לתיאורן של אורחות־ישמעאלים, חמורים, בהמות גסות ודקות ואף מדורות פלמ"חיות.

השורשיות הלאומית הסינתטית הזאת אינה משכנעת ביותר. ברם, בכל זאת כישוריו של צייר צעיר מאד זה ניכרים היטב ואף מידת הכושר שמאפיינת את מעשיו. הוא שולט באמצעיו ובונה אוירות, אמנם מתקתקות כלשהו, ועשויות תוך שימוש מתוחכם, אם לא מתוחכם, בצבעוניות מוגבלת של חום ושחור, מה שמעלה את השאלה אם היה מצליח שקין לתפקד בתוך מסגרות צבעוניות רחבות יותר באותה מידה של הצלחה. יתכן, כמו כן, שרצוי היה להמתין ולצאת בתערוכת־יחיד מעט מאוחר יותר, בשלב של בשלות מתקדמת יותר.

עם זאת אין בדברים אלה כדי לגרוע מן העובדה שהמציג מופעל לא רק על ידי אמביציות אורל־מבנות, אלא גם על־ידי דחפים אמנותיים כנים.

פרסים ללוחות השנה בהוצאת טורנובסקי

בפרסים יוקרתיים זכו גם השנה לוחות טורנובסקי. "לוח העולם העתיק במטבעות" זכה במדליית כסף בתחרות הבין־לאומית היוקרתית ללוחות־השנה, שהתקיימה בשטוטגרט, גרמניה.

הלוח "העולם העתיק במטבעות" אף זכה בציון מעולה (מקום ראשון) בתחרות לוחות שנה של המכון הישראלי לפריון העבודה.

ספרים חדשים בהוצאת שוקן

הגדה של פסח
עריכת הנוסח: פרופ' מ. גושן־גוטשטיין
איור וכתב: מיטבאל (רנה קופל)
הגדה חדשה בפורמט מהודר, כתובה בכתב־יד ומעוטרת במיניאטורות בשלל צבעים, בהשראת כתבי קודש עתיקים.
הנוסח המסורתי מותאם לרוב העדות בישראל וכולל הדרכה כיצד לנהוג בליל הסדר.

למה פירקו את הפלמ"ח
מאת פרופ' יואב גלבר
נדבך נוסף בפולמוס שנמשך מאז 1948 על דמותו של הכוח הצבאי במדינה הצעירה הנלחמת על עצמאותה. המאבק הפוליטי, היחסים האישיים, ובעיקר הבדלי התפיסה הבסיסיים, הולידו את ניגודי הדעות הקוטביים, המהדהדים בציבור עד עצם היום הזה.

חפצים
מחזה חדש מאת א.ב. יהושע
יממה בסוף החורף בביתה הירושלמי של משפחת ספרטוה היא הרקע לדרמה המתחוללת בין הנפשות הפועלות. המחזה מוצג עתה על בימת תיאטרון חיפה.

אהבות מקבילות
מבחר שירה אנגלית "מטפיסית"
בתרגומו ובעריכתו של
פרופ' שמעון זנדבנק
משיריהם של ג'ון דון, ג'ורג' הרברט, אנדרו מרוול והנרי ווֹן, מגדולי השירה האנגלית במאה השבע־עשרה: מקור ותרגום זה מול זה.

ש
הוצאת שוקן / ירושלים ותל־אביב

ספרים חדשים
בהוצאת יד יצחק בן־צבי:

Palestine in the Late Ottoman Period— Political, Social and Economic Transformation
Editor: David Kushner
קובץ המתאר את חדירת המעצמות הזרות לאזור, הקשרים הכלכליים והשינויים החברתיים בא"י בשלהי התקופה העות'מאנית.
455 עמ'; 27.50 ש"ח

יואב גלבר, גרעין לצבא עברי סדיר — תרומתם של יוצאי הצבא הבריטי להקמת צה"ל
560 עמ'; 17.00 ש"ח

הדפסות חדשות:
יישוב הנגב — 1900-1960 (סידרת עידן)
הדפסה שלישית, כריכה קשה. 268 עמ'; 14.50 ש"ח

מנויי 'קתדרה' ו'פעמים' זכאים להנחה של 25% על כל ספר המוזמן ישירות מההוצאה. לכל הזמנת ספרים בדואר יש לצרף 2 ש"ח דמי משלוח. יד יצחק בן־צבי, ת.ד. 7660 ירושלים 91076, טל': 02-639203.

אוניברסיטת תל־אביב
מרכז דיין לחקר המזרח התיכון ואפריקה
ההרצאה החמישית בסדרת ההרצאות השנתיות על שם
ג'ורג' א' קלר
את ההרצאה ישא: **הווארד טיישר**
על הנושא:
East–West Relations and US Policy in the Middle East
ההרצאה תתקיים בשפה האנגלית ביום שני, 17 במרץ בשעה 19.00, באולם בס המשפט ע"ש מלכה ברנדר, בנין טרובוביץ למשפטים, קרית האוניברסיטה ברמת אביב.
— הציבור מוזמן —

עיון מיעורים
כתב־עת על חיי שעה וחיי עולם
בעריכת זאב פלק
10 חוברות לשנה 10 ש"ח
רח' ברלין 10 ירושלים 92503

הארץ
מעריב
THE JERUSALEM POST

אוניברסיטת תל־אביב
המרכז למחקר על־שם פנחס ספיר ליד אוניברסיטת תל־אביב
החוג למדע המדינה, הפקולטה למדעי־החברה
ערב־עיון שיוקדש לנושא
אסטרטגיות של השכנת שלום במזרח התיכון
במלאת 7 שנים להסכם השלום עם מצרים
הרצאות: האופציה הירדנית מול פתרון ירדני — פרופסור אהרון קליימן
אוריינטציות במדיניות החוץ האמריקאית והפוטנציאל להסדר בין־מעצמתי במזרח התיכון — ד"ר אברהם בן־צבי
מלחמתיות, הרתעה, נורמליזציה, הגבלת־נשק: מודלים אלטרנטיביים או מצטרפים ליחסים מדיניים־אסטרטגיים במזרח התיכון — ד"ר יאיר עברון
גורמים ושלבים בהסדר הסכסוך הישראלי־ערבי — ד"ר אבנר יניב
הרצאה: שלום ומלחמה במזרח התיכון — מר יצחק רבין, שר הביטחון
יו"ר: פרופסור דוד ויטל, החוג למדע המדינה
ביום שלישי, ד' באדר ב' תשמ"ו, 18.3.86
בשעה 16.00, באודיטוריום ברשירה, אוניברסיטת תל־אביב

صكتا من الاعمل

מכתבים למערכת הארץ

סובסידיה, מלת הקסם

חסר עיטה עמנו אהרון פוגל, הממונה על התקציבים באוצר, שעמד בראש הוועדה לבדיקת עומס הסובסידיות במשק ("הארץ" 5.5), שלא הוסיף שהממשלה גם מסבסדת את ביטחונו האישי והלאומי כנגד של עוד איזה חמישה מיליארדי דולרים לפחות (צבא ומשטרה), ועל שום כך עלינו לנהוג ככתוב "ויקוד העם וישתחוו".

הימים שבהם נאספו מסים מן העם כדי לפרנס את המלך, שריו ופקידיו, כבר עברו. הסיבה היחידה שאנו נושאים כיום בעול המסים היא שאנו סבורים כי מתפקידה של הממשלה לספק ולממן את מה שפוגל מכנה סובסידיות. אנחנו משלמים מסים כדי שהממשלה תעשה כל מה שעושה ממשלה באורח, ותספק לנו שירותי חינוך, בריאות, סעד, צבא ומשטרה, סיוע בשיכון למעוטי יכולת ותחבורה. לכל אלה קורא פוגל בשם סובסידיה.

אני, ורבים כמוני, רוצים יותר לדעת כמה עולים לנו פוגל וחבריו, וכמה מתוך 405 אלף העובדים בשירות הציבורי עוסקים באמונה את מקצועם. שיסביר לנו פוגל איך עלה מספר המועסקים בשירות הציבורי בשנה האחרונה.

ר.צ. אלגר
רמת־גן

צריכים את איוון האיום

ברשימתו "מי צריך את איוואן האיום" ("הארץ" 5.3), משבח גדעון סאמט "ההופר" לקולות "המלמולים המתחייבים" שקלטה אוזנו. משפטו של דמיאניוק זוכה ברשימה הכאובה הצינית של סאמט לכינוי "עוד תזוכרות. ביזונות בשביל רבים, לגודלו רוזי הדם של העם היהודי". הזמן אולי בנה "חומות הגנה עצ־בית", כפי שטוען מחבר הרשימה. אך אין כאן עניין של תזוכרות. יש כאן עניין של ליכוד. מודעות, הכרה בזוועות שנעשו לעמנו. ולצערי — יש רבים שאינם יודעים זאת בקרב צעירינו. הם צריכים את המשפט.

כי שראה איך 300 צעירים בגיל תיכון וצבא, עומדים בדממה מוחלטת, בראשים מורכנים ובעיניים מבעפעות את אולם הקולנוע לאחר הסרט "הבבה הי39", יודע שלצעירים אלה אין שאלות עוד כמו "למה אנחנו חייבים להיות ולחיות כאן?", או "כמה היטב שנעשה הכול טוב יותר".

כולנו זקוקים לאותו "אירוע־על", כפי שכינה סאמט את משפט אייכמן — גם אם "דמיאניוק איננו אייכמן". הצורך לפזר תהיות של הנוער היום בישראל. הצורך להגביר אצלו את המודעות — גם אם דרך מפגש עם "פלאנטה אחרת, זוועות גהיות וסבל" — חשובים יותר מהשיקול אם תיפתר החידה בשלמותה או לא.

אלי ניר
ראשון לציון

★

"ישראל תתבע את הסגרתם של פושעים נאצים נוספים רק כאשר יהיו בידינו ראיות מוצקות". אמר שר המשפטים משה נסים. הוסיף: "בשלב זה לא ביקשנו מארה"ב את הסגרתם לידינו משום שאין מספיק חומר לגביהם" ("הארץ" 4.3).

הסגרתו של איוואן האיום לישראל היא המקרה הראשון מסוגו במדינה, וכבוד הודרו שר המשפטים להודיע על תנאים וסייגים למניעתם לבקשות הסגרות נוספות. בהתחשב בעובדה, שאין לנו הרבה אופציות לתביעות הסגרה מצד ארצות שונות. האין בהבעת ספקותיו בפומבי משום עשיית פלסתר מחוק המדינה "לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם תש"י — 1950"?

נראה שנעלם מעיני השר שהפרוצדורה הרציונאלית של "ראיות מוצקות" מצד התביעה, אינה יכולה לתפוס כאן, מאחר שאודי השואה נותרו לפליטה רק מתי מעט. שנית, רק במקרה גמור היה שמם של הפושעים הנאצים ידוע לקורבנותיהם. לרוב הם היו ידועים רק בשמות הכינוי שהדביקו להם אנשי המחנות. אם למרות כל המגבלות, היו מי שבכל זאת זיהו אותם והגישו נגדם תביעות משפטיות פורמאליות — אך הגיוני הוא שנתבע את הסגרתם.

זלמן גימלר
רמת גן

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

מחסלים בפעולה

המצלמות של "מבט" נחתו לבדן לעשות במלאכה הן המדווחות מועידת חרות. נוכחותו של הכתב לענייני מפלגות דן רביב אינה מורגשת כמעט על המרקע. הוא כאילו נקלע בטעות לעניין לא אכפתי זה. לאחר תקופת היעלמות ממושכת — וכמי שסיגל לעצמו גינונים של ג'נטלמן בריטי — הדברים כנראה אינם לרוחו האצילה של רביב. הפעם הוא נכשל כישלון חרוץ. רביב ניצב לו שם, מרוחק מכל המהומה וההילולה, כמו מה עומד לקרות. ממציא לצופים את לוח האירועים העתידיים של הוועידה, ומחכה לתוצאות בסבלנות מרפלגת. ללא מלה של פרשנות, ללא הסברים וניתוחים של מגמות, ללא ניחושים והשערות. אין הוא טורח לראיין אישים משני הצדדים והקטעים הבודדים שהוא מביא מן הנאומים לוקים בחסר. אין אנו צופים בנאומו של בני בגין, אף לא בנאום של שרון. הדראמה כמו נמוגה ואיננה: רביב אף רואה לחובתו, משום מה, להתנצל על התקרית האלימה, ומבטיח לנו, בחיוך עייף, שזו תקרית אחת ויחידה ואולי התחלף לו תפקידו בתפקיד דובר חרות?

כדי להשיג אינפורמציה אני עוברת לראדיו, ושם עושה הכתב לענייני מפלגות, חיים זיסוביץ', את מה שרביב אינו עושה, בהצלחה רבה, וגם גלי צה"ל מביאים אינפורמציה רבה ומגוונת יותר והכתבים נשמעים מלאי חיוניות: אין הם בגדר בובות מדווחות.

גם ללא רביב המצלמות חושפות את פרצופה של חירות, פרצוף משתנה מקרוב לקרוב. אפילו מבחינה אידיאולוגית אין שוני בין שני המחנות המתמודדים על הבכורה, גם האידיאולוגיה הפכה, כאשר הוד הודר ז'בוטינסקי ספג במת־מחץ של כסאות מוטסים ודוכני נואמים זרוקים ושבורים ומהלומות שהוחלפו על הבימה.

אנו עוקבים אחר ניתוח פלאסטי מהותי, שחל בתנועת החירות: פניה לא יהיו עוד כפי שהיו. אנשי אצ"ל ולח"י הוותיקים, לוחמי המחתרות ומייסדי התנועה, ובניהם נסיכי הכתר, שוב אינם השולטים בחירות. השולטים בתנועה הם אנשיו של דוד לוי — אלה שכונו ישראל השנייה, יוצאי עיירות הפיתוח ושכונות המצוקה, שחירות פתחה להם את הפתח להשפעה ולשלטון. והנה הם תופסים מדי־סוף את המקום המיוחל בממסד של התנועה, בעזרתו האינטרסנטית של שרון — אולי הוא הסוס הטרויאני שלהם.

שרון פורס כמובן על נימות פטריוטיות. לתמונה לא אטרקטיבית הוא מכניס אגודה שלמה: זו האגודה שפיקד עליה במלחמת יום הכיפורים. אין כ"עמך" אוהבים גיבורים, ומה גם גיבורים נרדפים על צוואר. כך מכתירים בחירות מלכים חדשים. בנו של בגין כבר אינו סחורה טובה. המלך הוא דוד לוי, דוד מלך ישראל.

ניצחונו של משה קצב אף הוא הוכחה שקולה של ישראל השנייה, הוא שהכריע הפעם. אבל לא לעולם חוסן. הברית הלא־קדושה בין שני מלכי ישראל העתידיים, דוד והאריאל, אין לה סיכוי. אני כבר מוכנה לסיבוב הבא: לאחר שהשניים יורידו מכסאו את שמיר, תפרוץ המלחמה על הכתר. ייתכן שהצדיק עם השר ארנס, ולפנינו מלחמת חיסול של מאפיה.

ובינתיים הדמאגוגיה חוגגת. דוד לוי במיטבו. קולו עולה ועולה, ולבסוף הוא מגלה יד זדונית שמבצע השתתפות בהודעה מארבעים האחד צירים ברוגים וחרוזים מתומכיו. הקהל מריע בצווחות: דוד! דוד! אני מסתכלת בפנים המשולהבות, ורואה לנגד עיני את 'אוהבי המישטים' המובהקים.

לפנינו דמוקראטיה בפעולה. נושאי דגלה משתופים בשמש על הדשא, והבודדים פנימה מתארגנות קנוניות. התמימים מאמינים שאכן בידם הכוח והמלה האחרונה. הדמוקראטיה משתוללת ממש. חסרים רק תת־מקלעים לסיים את המלאכה.

דיוקן

בומה שביט: גוסס; לא־גוסס

לרכילות זדונית, ולשמועות העוברות מפה לאוזן, יש כוח הישרדות מופלא, וכמו חיילים ותיקים, הן אינן מתות לעולם. רכילות כזאת מתגדרת בכמה תחומים. ראש וראשון הוא תחום הפרשנות שבינו לבינה. יש מי שטורח להביא יחד אשה וגבר, שבמקרים רבים גם לא פגשו זה את זה מעולם, ולרווח פרטים סנסציוניים על הרומאן שביניהם — רצוי רומאן אסור. השמועה עושה לה כנפיים, עוברת תהפוכות, עולה ויורדת, עד שלאחר שנים היא שבה פתאום להתעורר במחוזות מחודשים, ואז כבר לא יועיל לשניים לדבר: הכחשות אינן מועילות והשמועה תשוב ותעלה מחדש וידובר בה כעובדה מוגמרת.

תחום אחר של רכילות מרושעת, החביבה על הבריות, עניינה ילדים: ילד חולה או מפגר שנולד מחוץ לנישואין ומחביאים אותו בקיבוץ כלשהו, או במוסד בארץ רחוקה. אולם האכזרית מכל השמועות היא זו הקוברת בתאווה אישיות מפורסמת, לא לפני שנמלאה סאת ייסוריה. שוב הציצו המרושע, ושוב הסיפורים על מחלה חשוכת מרפא, רצוי סרטן ושיתוק, וסיפורי גסיסה איטית. ומשפט המפתח — מה אתה לא יודע, הוא בבית לוינשטיין. נקודה.

כך מספרת אחות בבית לוינשטיין לידיד קרוב של בומה שביט, שהיא מטפלת בבומה המשותק בכל גופו. כדי להזים

שביט: להזים שמועות

את השמועות המרושעות שנפוצו עליו, מופיע בומה שביט בכבודו ובעצמו ב"זה הזמן", ובמצב תקין לגמרי: אם לשפוט לפי מראה עיניים, ולא בכיסא גלגלים עם אחות צמודה. (גם רם עברון אינו גוסס, אלא החלים ממחלתו). אך נראה לי שהופעה מופגנת זו לא תועיל, והרכילות על מחלתו האנושה תחזור ותעלה שוב ושוב, ויהיה מי שיהיה מוכן להישבע שראה אותו במו עיניו בבית לוינשטיין. והרי כל עם ישראל אינו צופה ב"זה הזמן". ואנשים דרכם שהם עטים כעיט על הפגרים ואינם מוותרים.

בומה שביט הגיע לאולפן לא רק כדי לבשר שאין לו סרטן ושאין הוא גוסס. שביט מופיע כדי להשיב למבקריו מנה אחת אפיים. הוא מלא טענות כנגד הביקורת שירדה עליו כסאוד ולא תרמה לבריאותו. רם עברון עם גם הוא על הורמנות להצטרף למקהלה, והפעם נגד ביקורת הטלוויזיה.

ובכן, בומה שביט חושף את עצמו מרצון ובמפגיע כשהופיע בתפקיד לא מוגדר הבדוד של מסבירן מטעם, וכמו חיפש את הביקורת — הן בגלל אישיותו הבוטה, והן בגלל הסגנון האגרסיבי שלו. שביט, המצמייד כמאשים הלאומי, הזוהר והמאשים אחרים כמה ערבים בשבוע, אינו יכול לצפות שיתייחסו אליו בכפפות של משי.

בומה שביט טוען שלא התייחסו לדבריו, אלא לאישיותו ולהתנהגותו. אבל טלוויזיה היא מדיום ויזואלי, ועל המרקע קובעת בראש וראשונה אישיותו של אדם, המחוות והמבעיות שלו, דרך דיבורו, הדגשות שלו, ואפילו תנועות האצבעות שלו, בעוד דבריו משתבחים מלב. מי שרגיש כליבך למדיום, צריך להימנע מסיכונים ביאורתיים מיותרים.

מי שמופיע ברבים, צריך להיות מוכן לביקורת קטלנית. אבל ביקורת לחוד, ורכילות זדונית לחוד, ומקרה בומה שביט רק מלמד אותנו כיצד יש להתייחס לכל השמועות הרכילויות המרושעות על אנשים מפורסמים, המופצות מתוך שמחה לאיד. אין להתקנא במי שנתנסה בכך.

מפלטם של השרלטנים

"כתוב בעיתון" שומר על נעימה ביקורתית הוגנת, וטון משעשע ומבדר. הביקורת של מאיר שלו נעשית על דרך האירוניה והסרקזם, ושגיאות הן שגיאות. הפעם (יום הג', שלו חושף את מסתורי האסטרולוגיה, ומגלה את אזנינו כיצד חוזה אסטרולוג מסוים בכוכבים, ואיך האירועים מקריים, למרבית הפלא, את התחזיות הנבואיות שלו. אותו אסטרולוג הוא בעל־טור מכובד התופס עמוד שלם במוסף של שבת. מתברר שהאצטגנין הזה מתנבא אחורה ולא קדימה: כלומר הוא קורא את העיתונות בשקידה ובעיון, אוסף את תמצית החדשות והכותרות משל משות לו השראה נבואית. במקרה זה, לפנינו סימר כין מעניינים. אבל עדיין יש מי שקונה סחורה זו. מי שזוקק לזה — יאמין לזה.

שבתאי טבת

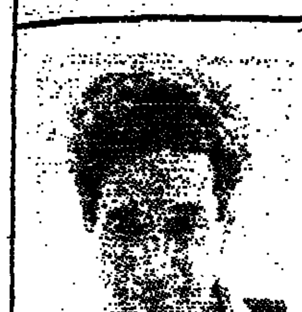

יואב גלבר

טבת וגלבר על ב.ג.

זו אולי אחת הפעמים הנדירות בקריירה של ירון לונדון כמנחה "סוף ציטוט", שנשמר לו מקום משני בתכנית. הוא כמו נדחק הצדה, ונעלם בין שבתי טבת לבין יואב גלבר. כל אחד משני אלה הוא מכב על־פי דרכו. כל אחד מן השניים יש לו מה לומר; בפיהם דברים רציניים, המבוססים על מחקרים היסטוריים. לכן אינו פנוי לאותה רכילות שולית, שלונדון הפך אותה לסימן־היכר של "סוף ציטוט". לא יועילו הפעם כל ההתגרויות המתוחכמות שלו.

לטבת אישיות דומיננטית, הגובלת לעתים ביהירות: אי אפשר להסיטו מדרכו. טבת יכול לשמש מנחה מיומן ומתוחכם פי כמה וכמה מלונדון, והוא מסלק מדרכו. יואב גלבר נעים הליכות, מלומד בעל כושר שכנוע ניכר, וגם לבו אינו פתוח לעניינים שוליים חסרי־חשיבות. תמה מדוע לא הוזמנה לתכנית אניטה שפירא, לעימות עם יואב גלבר.

בספרו החדש, "למה פירקו את הפלמ"ח", גלבר מעלה טיעון העשוי להפריך את התיזה של אניטה שפירא, שהובאה בספרה האחרון, "מפיטורי הרמ"א ועד פירוק הפלמ"ח". אמנם גלבר טוען שספרו אינו יוצא נגד התיזה של שפירא וגם נכתב קודם שהופיע ספרה, אבל גם הוא קובע שמדובר בשתי השקפות שונות. שתי השקפות נוגדות ראויות להתעמת. ומפליא ש"סוף ציטוט", חסרה עד־כדי כך תושייה ודמיון.

כשאני מאזינה לטבת ולגלבר, אני חשה עד כמה ההיסטוריה טומנת לנו הפתעות וגילויים חשובים. פעם בפעם אנו שבים ומגלים בה בהיסטוריה צד מיוחד של האישים והאירועים. הדמות המרכזית שדנים בה טבת וגלבר, היא דמות דוד בן־גוריון. טבת בספרו החדש "בן גוריון וערביי ארץ־ישראל", יוצא נגד מי שחושב כי בן־גוריון לקה בעיוורון בבעיית הערבים. הוא מסביר בבהירות כמה מעיקרי "הטקטיקה המבוקרת של בן־גוריון". חשוב לו מאוד להפריך את הדעה הרווחת, שז'בוטינסקי היה המדינאי הציוני הראשון, שהכיר בבעיית ערביי ארץ־ישראל, ואף העניק לה את פתרון "קיר הברזל" המפורסם שלו. לעומת דעה זו, קובע טבת, שאם ז'בוטינסקי אמר דברים אלה ב־1923, בן גוריון הבחין בבעיה כבר בשנת 1909, אולם היה לו סדר עדיפויות משלו. אם לתמצת את תורתו במלה אחת — המלה היא עלייה.

גלבר מוצא משותף בין בן־גוריון לז'בוטינסקי: שניהם היו מדינאים מפוכחים. הפיכחון של בן־גוריון בא לידי ביטוי גם ביחסו לפלמ"ח. מבחינה צבאית, קובע גלבר, לא פירקו את הפלמ"ח — במשך המלחמה הוא איבד את ייחודו. אולי זה שורש המחלוקת שלו עם אניטה שפירא. מבחינה חברתית איבד הפלמ"ח, לדבריו, את התשתית הקיבוצית שלו, והתנתק ממנה. ומבחינה פוליטית־צבאית, בן גוריון לא יכול להשלים עם העובדה שמקור־הסמכות של הפלמ"ח בא לו ממפ"ם. לאחר שנים שהואשם בן־גוריון בפירוק הפלמ"ח, בא חוקר ומצדיק את עמדתו. ראוי לקרוא את הספר.

לעבודה בארץ ובחו"ל הכרוכה בתקופת הכשרה ומאפשרת קריירה חדשה ומעניינת

אם הנך:
— שולט בשפה מערב־אירופית ו/או ערבית ברמת שפת אם.
— בגיל 26—38.
— לאחר שרות צבאי מלא.
— במצב בריאות תקין.
— בעל נסיון בעבודה הקשורה ביחסי אנוש.

פנה אלינו: טלפונית: 03־219884, בין השעות 8.00 עד 17.00, או בכתב: ת.ד. 33686 ת"א, בצירוף הפרטים הבאים: מס' אישי בצה"ל, קורות חיים ונסיון עבודה, כתובת עדכנית, מס' טלפון.

רק מועמדים מתאימים ייענו.

סודיות מובטחת

אקדמאים
דוברי שפה זרה ברמת שפת אם

למוסד ציבורי־כלכלי דרושים
1. בתל־אביב: **שמאי מקרקעין מוסמך** בעל נסיון של 4־5 שנים
2. בירושלים: **עורך דין** בעל נסיון של שלוש שנים
הדרגה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
בקשות מועמדות יש להפנות בכתב יד לת.ד. 2150 ל־549 ירושלים, לא יאוחר מיום 28.3.86.
רק מועמדים מתאימים ייענו.

לרשת חנויות לפיד נעמן באזור גוש דן
דרושות
מוכרות
למשרה חלקית־מלאה.
•
נא לפנות לגב' לאה אייל ו/או גב' רבקה ליברמן ביום א', בין השעות 12.00—16.00.

ממסה מורס 1975 בע"מ
למשרדנו בכפר סבא דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
דרגה ג'־ד'
ידע בהפעלת מחשב, ידיעת השפה האנגלית הכרחית, עדיפות לבעלי נסיון במשרד נסיעות.
פרטים בכתב יד בלבד לפנות לממסה מורס, ת.ד. 300, כפר סבא.

למושב באר טוביה
דרוש
משווק פירות לעונת קיץ 1986
טלפון: 055־82235 בשעות הערב בלבד.

לחברת יבוא גדולה בר"ג (גבול ת"א) דרושה
מזכירת מחלקה
במשרה מלאה, 6 ימים בשבוע
הכישורים: אנגלית ברמה של שפת־אם; כושר הבעה בכתב ובע"פ באנגלית ובעברית כולל הדפסה; ותק ונסיון בניהול משרד; ידע בהליכי יבוא — יתרון.
★ תנאים טובים למתאימה ★
נא לפנות טלפונית בשעות העבודה לדבורה: 03/7518158

דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
עם נסיון מוכח לניהול מערכת מושבית ממוחשבת
לפנות ליוסי כהן 065־22818.

נותרו עוד מספר מקומות
הזדמנות בלתי רגילה!
קורס מפקחי מכירות בביטוח חיים
בראשית חודש אפריל אנו פותחים קורס למפקחי מכירות בביטוח חיים.
לקורס, שיימשך שלושה חודשים, יתקבלו, לאחר מיון קפדני, המועמדים האלה:
א. בעלי השכלה אקדמית (או מקבילה);
ב. בעלי נסיון במכירות או בעבודה עם קהל;
ג. בעלי הופעה נאה ויכולת ליצור תקשורת ומגע של אמון עם לקוחות וסוכנים;
ד. בני גיל 25 עד 35 שנה שהם נשואים;
ה. נמרצים ובעלי מוטיבציה גבוהה;
ו. בעלי רשיון נהיגה.
המסיימים בהצלחה, ישולבו כעובדים במערך המכירות של קבוצת ציון־יהודה, בתפקידי פיקוח וניהול מכירות.
• מועמדים מכל הארץ, ובעיקר מחיפה והצפון, יפנו לקביעת פגישה אל:
מייק קינן, טל. 03־646215.
ציון־יהודה
קבוצת הביטוח הראשונה בישראל

גלרם
תעשיות טכנולוגיות בע"מ
לחברה העוסקת בייצור מערכות אלקטרו־אופטיות דרושים:
מנהל יצור
הכישורים הנדרשים:
טכנאי / הנדסאי אלקטרוניקה או טכנאי / הנדסאי מכשור ובקרה עם ידע באלקטרוניקה ואלקטרואופטיקה, רצוי בתחום האינפרא־אדום.
דרוש נסיון מוכח בניהול צוות עובדים.
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
הכישורים הנדרשים:
ידע ונסיון באחד ויותר מהתחומים הבאים: אנלוגי, דיגיטלי ווידאו.
תנאי העסקה לפי כישורים • 5 ימי עבודה • הסעות
נא לפנות בצירוף קורות חיים ותעודות לת.ד. 479 כרמיאל 20101, טל. 04־985161
סודיות מלאה מובטחת

הנדסת התפלה לישראל (תהליך זרחין) בע"מ
דרושים
מנהל פרוייקט
אחראי על הקמת פרוייקט התפלה
מהנדס פרוייקט
לתאום ופיקוח על כל תחומי התכנון בפרוייקט התפלה
כישורים (לשתי המשרות):
מהנדס מכונות או כימיה עם נסיון מוכח של כמה שנים בעבודות דומות בתעשיה הכימית.
משך העבודה 6—12 חודשים בחוזה מיוחד — תחילת העבודה מיידית.
לפנות טלפונית למר ש. פינטו 052־557333
המודעה מיועדת לגברים ונשים
בקבוצת כימיקלים לישראל

לחברת אגיס בע"מ
דרושים
רוקח אחראי
לניהול מחסן תרופות
דרוש נסיון קודם בהפעלת צוות עובדים
תעמלנים רפואיים
לאזורי המרכז והצפון
הכישורים הדרושים:
תואר אקדמאי באחד ממדעי הטבע או השכלה מקבילה
שליטה באנגלית
רשיון נהיגה
המועמדים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב לחברת אגיס, ת.ד 20087 ת"א 61200
רק פניות מתאימות תענינה
סודיות מובטחת

דרוש
מנהל מסחרי וטכני
לחברה ארצית בענף חלפי רכב כבד
נסיון ביבוא חלפים ושיווקם
ידיעת השפה האנגלית חובה — גרמנית יתרון
לפנות בכתב יד ת.ד. 20334 ת"א מיקוד 61202

האוניברסיטה העברית בירושלים
דרוש
מכרז מס' 101/85
תכניתן יישומים בכיר
תאור התפקיד
אחזקת תכנה מדעית – יישומית.
מתן יעוץ למשתמשים בתחומי הפעילות של מרכז החישובים.
פיתוח פרוייקטים חדשים.
לימוד מערכות תכנה והפעלה והעברת קורסים.
סיוע בממשק בין מיקרו מחשבים למערכת מחשב גדולות.
דרישות התפקיד
השכלה אקדמית.
ידיעה טובה של FORTRAN ושפות עיליות נוספות.
נסיון בתכנות מדעי ושימוש בתכנה יישומית – מדעית.
רצויה היכרות עם מערכות CDC ודיגיטל ונסיון במיקרו־מחשבים.
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ושמות ממליצים עד 25.3.86, אל אגף כח־אדם, האוניברסיטה העברית ירושלים, מיקוד 91905 ולציין על המעטפה את מס' המכרז.

דרושה:
כתבנית אנגלית
לעבודה במשרה מלאה (6 ימים בשבוע)
★ בעלת תעודת בגרות.
★ ידיעה מושלמת בשפה האנגלית.
★ ידיעה בסיסית בשפה העברית.
★ מגורים באזור תל־אביב — יתרון.
לפנות ליעל כהן, בין השעות 9 עד 12 לטל' 03־636404.

התעשיה האוירית לישראל בע"מ
עבור
תעשיות גולן
מפעלנו ברמת הגולן
דרושים
מהנדסי מכונות
משרה מס' 309:
להפקיד ראש קבוצת תכנון ופיתוח.
ניהול צוות הפיתוח במפעל.
— דרוש נסיון בניהול צוות.
— דרוש נסיון בתכנון ופיתוח מערכות מכלולים מכניים, קלי משקל.
— שליטה טובה באנגלית.
מהנדסי מכונות
משרה מס' 310:
— לעבודה בקבוצת פיתוח ותכנון ו/או כמהנדס פרוייקט.
מהנדסי אלקטרוניקה
משרה מס' 311:
★ ממונה על הייצור האלקטרוני.
★ ריכוז נושא ייצור אלקטרוני במפעל.
★ בדיקת פרוייקטים ובנסים.
★ בחירת קבלני משנה.
★ פיקוח ובקרה על קבלני משנה.
★ אחריות על הפרוייקט משלב הצעת המחיר ועד לאספקה.
— דרוש נסיון בייצור אלקטרוני.
— נסיון בפיקוח ובקרה על קבלני משנה.
— שליטה טובה באנגלית.
מועמדים מתאימים המבקשים לפנות בכתב ולפרט קורות חיים, השכלה, נסיון ומספר תעודת זהות אל:
כ"א תעשיות גולן בני יהודה רמת־הגולן מיקוד 12484 או לפנות לטלפון 067־63681
(נא לציין על המעטפה את מספר המשרה המבוקשת)
מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת
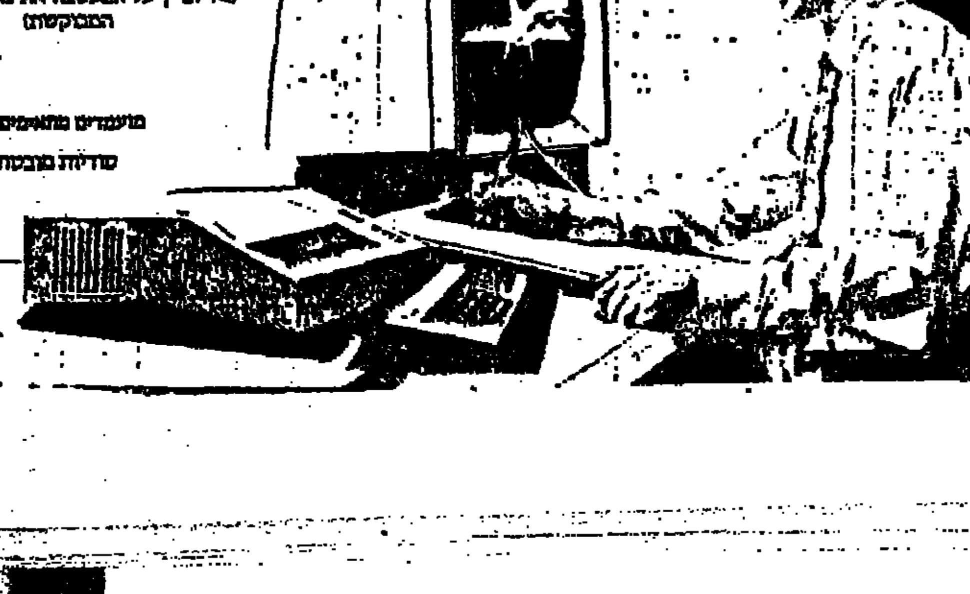
ויש לך עתיד בתעשיית העתיד